

DNB Jaarverslag 2022

Koers houden

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM

De Nederlandsche Bank N.V. Jaarverslag 2022

Koers houden

Uitgebracht in de algemene vergadering op 22 maart 2023.

Dit verslag werd afgesloten op 16 maart 2023.

Toelichting

Het binnenlands product, waarin grootheden van een aantal tabellen en figuren zijn uitgedrukt, is het bruto binnenlandse product tegen marktprijzen, tenzij anders aangegeven.

Verklaring der tekens

o(o,o) = het getal is minder dan de helft van de gekozen afronding of nihil;

Niets (blank) = een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen c.q. het gegeven wordt niet (aan DNB) gerapporteerd;

- = gegevens ontbreken.

Afronding

Soms kloppen de tellingen niet geheel (door geautomatiseerde afronding per reeks); anderzijds is de aansluiting van de ene op de andere niet steeds geheel verwezenlijkt (door afronding per tabel).

© 2023 De Nederlandsche Bank N.V.

Iedere openbaarmaking en verveelvoudiging voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan, mits met bronvermelding.

Postbus 98, 1000 AB Amsterdam

Spaklerweg 4, 1096 BA Amsterdam

Tel. +31 20 524 91 11

www.dnb.nl

E-mail: info@dnb.nl

Inhoud

Verslag van de President - Koers houden	4
2022 in Vogelvlucht	27
Verantwoording	28
Directie, raad van commissarissen, bankraad en ondernemingsraad, en governance	95
Verslag van de raad van commissarissen	102
Jaarrekening 2022	110
Bijlagen	186

Verslag van de President

Koers houden

Het verslagjaar in vogelvlucht

De inkt van het jaarverslag over 2021 was nog niet droog, toen Rusland op 24 februari vorig jaar Oekraïne binnenviel. Deze verstoring van de internationale rechtsorde vond plaats juist op het moment dat de wereld langzaam herstelde van een pandemie die ons twee jaar in haar greep hield, en in Nederland de “winter lockdown” van 2021/2022 nog maar net achter de rug was. Ruim een jaar later lijkt de pandemie in onze beleving een eeuwigheid geleden, maar de Russische oorlog in Oekraïne woedt nog in alle hevigheid voort.

Beide gebeurtenissen hebben 2022 sterk getekend en zijn in het verslagjaar van grote betekenis geweest voor samenleving en economie. Voor centrale bankiers springt dan met name de ongekend hoge inflatie in het oog, na een zeer lange periode waarin prijzen nauwelijks van hun plaats kwamen. De sterke stijging van (energie)prijzen was voor veel huishoudens en ondernemers een hard gelag, dat maar deels met overheidsmaatregelen gedempt kon worden.

Het verslag over 2021 was getiteld “Naar een nieuw evenwicht”: een titel die nu bijna cynisch klinkt, want in 2022 is de economie alleen maar verder weggedreven van het pad naar een nieuw evenwicht. Met één belangrijke uitzondering, namelijk de transformatie naar een duurzame economie, al was de versnelling van deze transitie niet zo gepland en is er nog meer nodig om de doelen te behalen. In ieder geval laten de afgelopen jaren zien hoe groot maatschappelijke en economische onzekerheden kunnen zijn. Beleidsmakers en andere economische actoren zullen hier structureel rekening mee moeten houden.

In dit verslag bespreken we eerst de economische ontwikkelingen in het afgelopen jaar, die vooral in het teken stonden van de energiecrisis en de reactie daarop van economische beleidsmakers. Hierna volgt een blik op de impact van deze ontwikkelingen op de financiële sector, waarvoor De Nederlandsche Bank (DNB) als toezichthouder en resolutie-autoriteit een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Een sector die in het verslagjaar niet alleen stormachtige economische ontwikkelingen moest trotseren, maar die ook snel verder digitaliseert. Het verslag wordt afgesloten met enkele aanbevelingen voor de koers van beleidsmakers.

Hoogconjunctuur, inflatiepiek en recessiesentiment

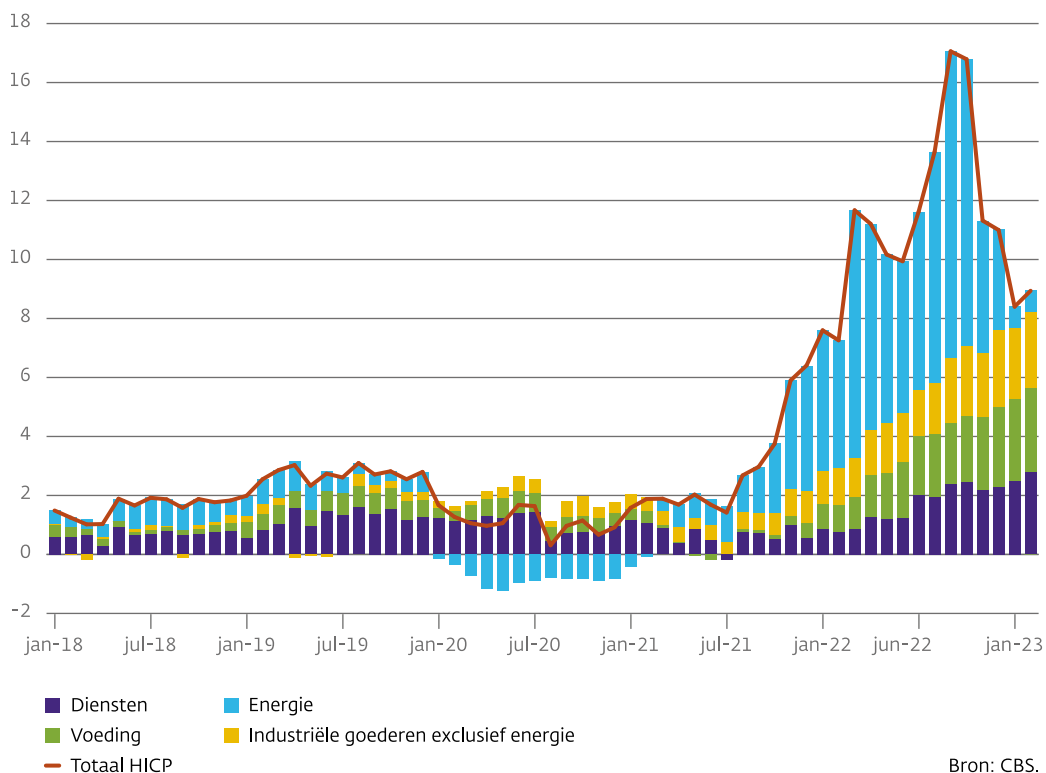
Na stevig herstel uit de pandemie zorgt inflatie voor afkoeling

Waar economische en financiële ontwikkelingen zich vaak goed laten duiden in termen van klassieke conjunctuurcycli, geldt dit niet zo makkelijk voor het verslagjaar. Door het snelle en forse herstel uit de pandemie laat de economie over 2022 hoge groeicijfers zien. De wereldeconomie groeide met 3,4%, het eurogebied met 3,5% en de Nederlandse economie zelfs met 4,5%. In combinatie met de pandemie-gerelateerde aanbodbeperkingen en een structureel arbeidsmarkttekort, draaide de Nederlandse economie hierdoor zelfs boven capaciteit: het bbp lag in het verslagjaar op basis van de decemberraming van DNB 2,6% boven het potentiële niveau. Van euforie was echter geen sprake: deze ontwikkeling ging namelijk gepaard met een historisch ongekend hoge inflatie van 11,6% in ons

land, en 8,4% in het eurogebied. Deze had haar oorsprong in het herstel na de pandemie en in de forse stijging van energie- en grondstofprijzen (zie figuur 1), als gevolg van de Russische inval in Oekraïne. De inflatie droeg bij aan een ongekend dieptepunt in het vertrouwen van consumenten, en in mindere mate ook bedrijven. De hoge inflatie leidde ook tot een fors koopkrachtverlies, in het bijzonder bij huishoudens met lagere inkomens, en tot stijgende kosten voor met name energie-intensieve bedrijven. Samen met de algehele onzekerheid zorgde dat voor een afkoeling van de economie in de tweede helft van het verslagjaar, al lijkt van vrieskou nog geen sprake (zie figuur 2). Door de hoge inflatie en de gevolgen hiervan wordt dit redelijk gunstige macrobeeld door veel huishoudens en bedrijven echter begrijpelijkerwijs niet zo ervaren. Ook de lagere groei van de wereldhandel droeg bij aan de afkoeling, het gevolg van vergelijkbare ontwikkelingen bij onze handelspartners en niet te vergeten de problemen in de door de pandemie geplaagde Chinese economie.

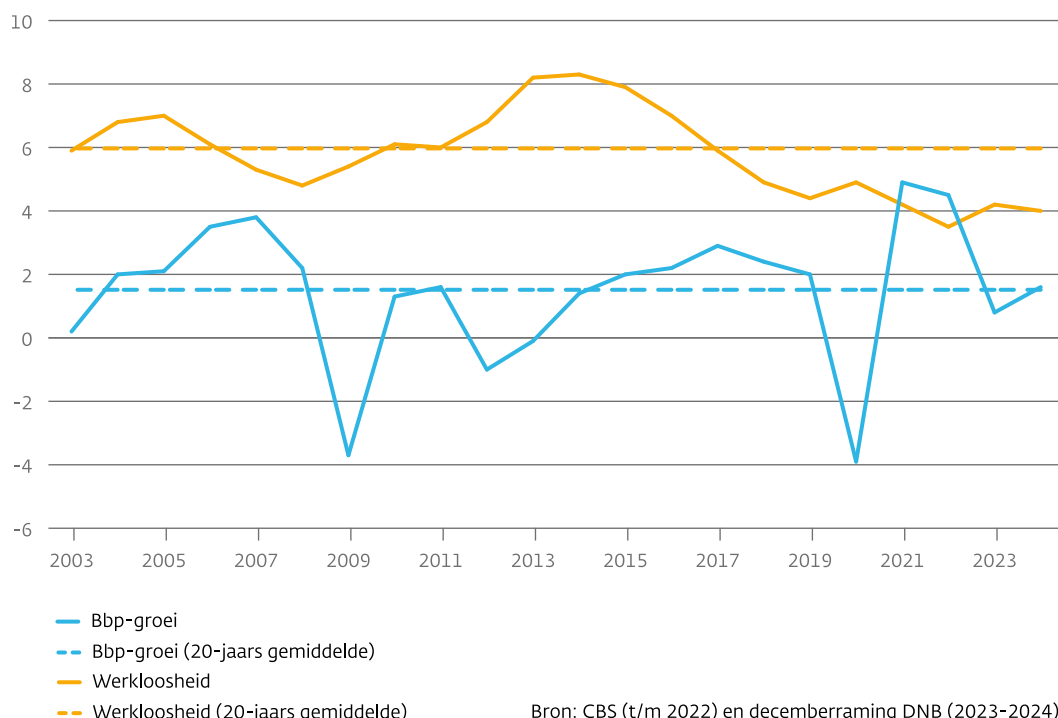
Figuur 1 Ontwikkeling Nederlandse inflatie (HICP)

Procentuele jaarommutaties respectievelijk bijdrage in procentpunten

Figuur 2 Groei en werkloosheid in Nederland

Procentuele jaarommutatie respectievelijk procenten beroepsbevolking

Inflatie raakt breder verankerd in de economie

De inflatie begon al in de zomer van 2021 op te lopen, toen contactbeperkende maatregelen afliepen en daarmee de bestedingen fors toenamen, gestut door het pandemie-compensatiebeleid van overheden. Tegelijkertijd ijde het beperkende effect van diezelfde maatregelen op het aanbod nog langere tijd na. Waar de stijging van de inflatie eerst nog als tijdelijk werd gezien, drukte de Russische inval in Oekraïne deze gedachte de kop in toen prijzen van energie en grondstoffen fors stegen. Tijdelijk of niet, door verbreding van de prijsstijgingen naar andere goederen en diensten is de inflatie steeds meer verankerd geraakt in de economie. Daarmee is de inflatie meer op het bord van de ECB gekomen.

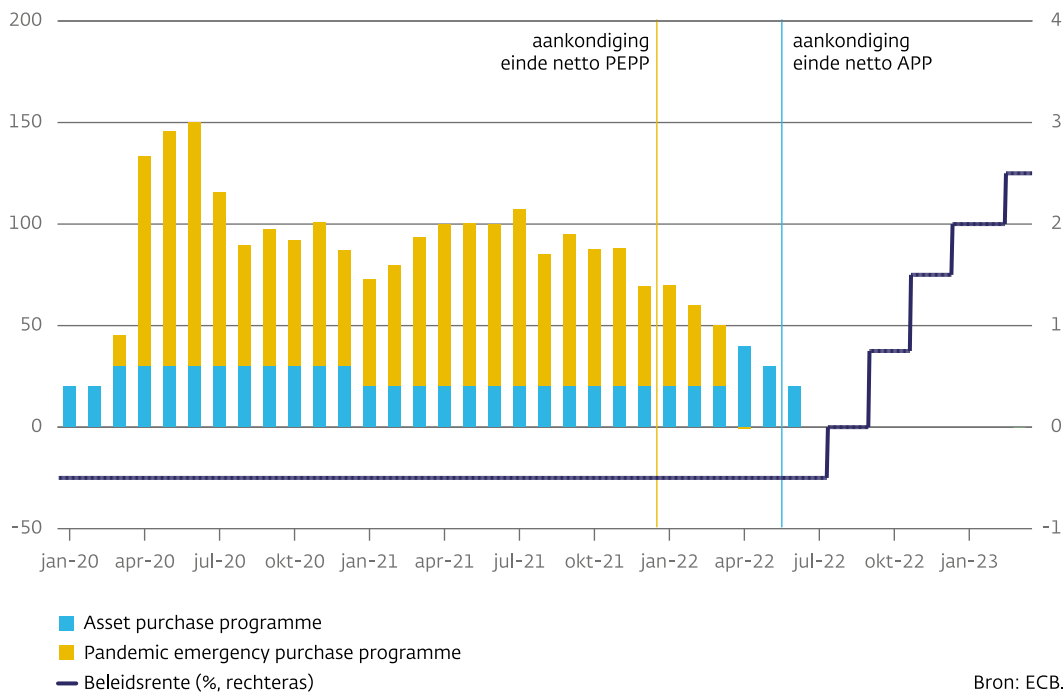
De inflatie in Nederland heeft in het verslagjaar gepiekt, maar ramingen laten zien dat de inflatie, met name de kerninflatie (waarin energie en voeding niet zijn opgenomen), langer te hoog blijft dan aanvankelijk werd voorzien. Monetair beleid probeert doorgaans door aanbodschokken "heen te kijken" en er niet te scherp op te reageren. Dit wordt anders wanneer deze aanbodschokken een meer permanente grip op de inflatie krijgen. Daarnaast heeft de hoge inflatie ook deels haar oorzaak aan de vraagkant van de economie, onder invloed van het snelle herstel na de pandemie (zie ook een recente [DNB-analyse](#) hierover). Dat geldt overigens nog sterker voor de Verenigde Staten, waar de inflatie in grotere mate vraaggedreven was, waardoor de Amerikaanse centrale bank veel eerder en harder aan de monetaire teugels trok.

De ECB gebruikt haar monetaire beleid om de inflatie te beteugelen

Onder invloed van de oplopende inflatie heeft de Europese Centrale Bank (ECB) in december 2021 afscheid genomen van het zeer ruime monetaire beleid dat zij voerde sinds de mondiale financiële crisis. De aankoopprogramma's zijn versneld afgebouwd en de rente is meermaals stevig verhoogd (zie figuur 3); verdere renteverhogingen zitten nog in het vat. De ECB zal zo lang als nodig is doorgaan met het verkrappen van haar beleid en alles doen wat nodig is om de inflatiedoelstelling van 2% op de middellange termijn te bereiken en inflatieverwachtingen verankerd te houden. Gegeven de huidige balanspositie, die grotendeels is gevormd door het in de afgelopen jaren gevoerde monetaire beleid, werkt dit ongunstig uit op de winstgevendheid en daarmee het eigen vermogen van DNB (zie Box 1). DNB staat hier overigens niet alleen in.

Figuur 3 Monetaire beleid van de ECB

Miljard euro netto maandelijkse aankopen en beleidsrente

Bron: ECB.

Box 1 Financiële positie van DNB een paar jaar onder druk

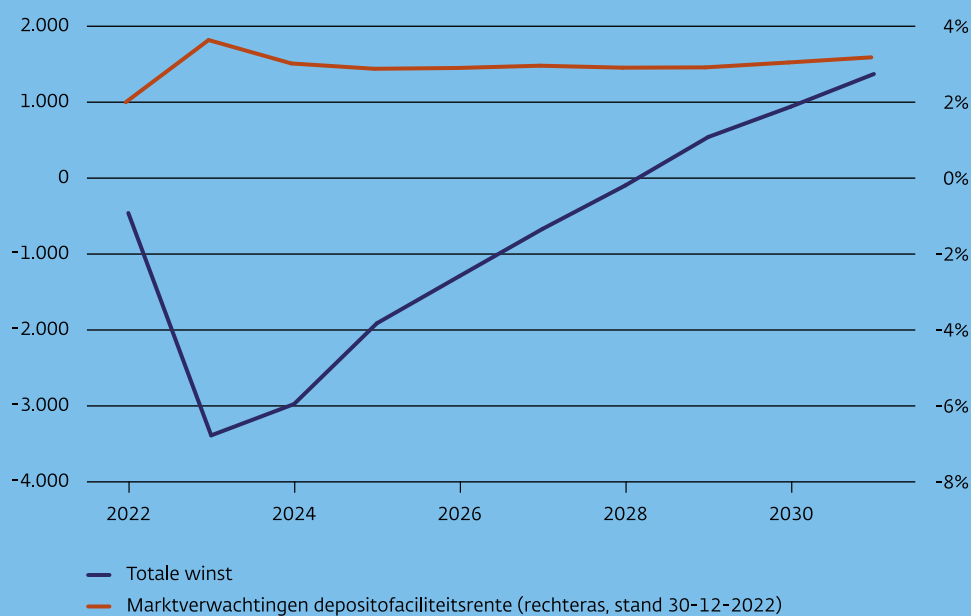
Het Eurosysteem heeft als reactie op de lage inflatie in de afgelopen jaren en de pandemie zijn balans ingezet voor verruimende monetaire maatregelen. Die zorgden ervoor dat een eventuele financiële crisis is voorkomen en dat burgers, bedrijven en overheden zich goedkoop konden financieren. Mede hierdoor is de kredietverlening in het eurogebied op peil gebleven.

De monetaire maatregelen hadden ook als gevolg dat de balans van DNB in vooral de laatste drie jaren met 93% is toegenomen. Daarmee zijn ook de rente- en kredietrisico's op onze balans toegenomen.

De verkrapping van het monetaire beleid als reactie op de plots hogere inflatie het afgelopen jaar leidt tot verliezen voor DNB. De hogere rente zorgt er immers voor dat DNB meer rente betaalt op de deposito's die commerciële banken bij DNB aanhouden, terwijl de inkomsten uit het bezit van staatsobligaties, een flink toegenomen bezit als gevolg van de aankoop-programma's van de ECB, niet meestijgen. Het scenario dat zich voltrekt, komt overeen met het scenario dat we vorig jaar nog – in het kader van ons risicobeheer – een extreem maar plausibel scenario vonden. De verliezen houden naar verwachting enige jaren aan (zie figuur 4). Op basis van de huidige verwachtingen in de markt over de renteontwikkeling is de winst in 2028 weer positief. Centrale banken binnen en buiten het eurogebied, ook die met een andere monetaire strategie, lijden ook grote verliezen door de huidige marktontwikkelingen.

Figuur 4 Mogelijke ontwikkeling van de winst van DNB

Miljoenen euro en procenten (beleidsrente)

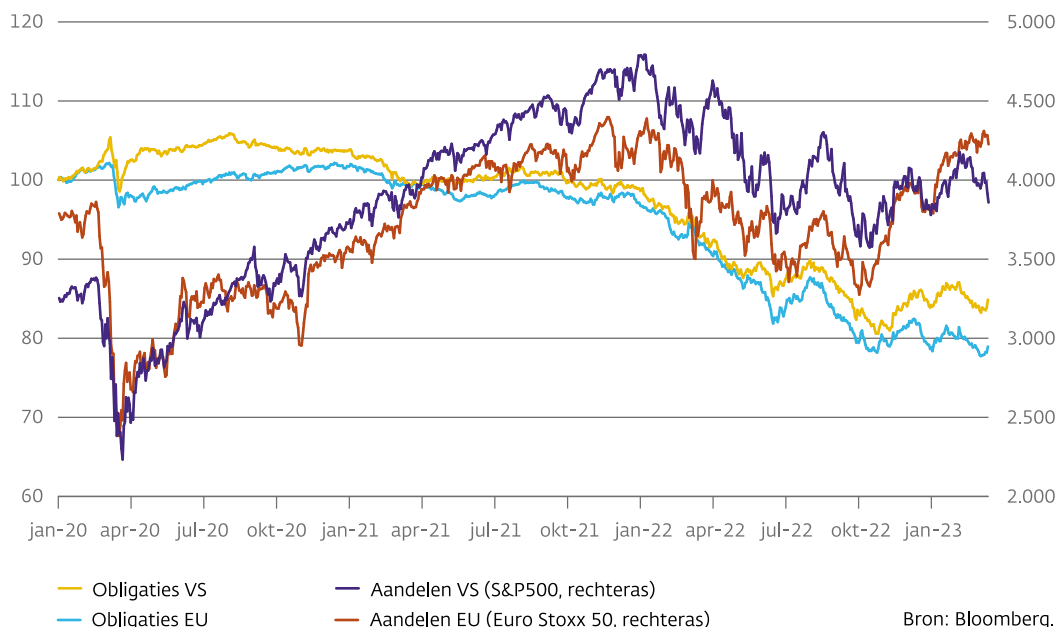
De verliezen wegen niet op tegen de noodzaak om prijsstabiliteit te waarborgen. Wel heeft DNB voor de financiële risico's van het verruimende monetaire beleid prudent kapitaalbeleid ingezet. Het verlies kan wel zodanig oplopen dat ook de buffers die we opgebouwd hebben (ruim 11 miljard euro) niet meer afdoende zijn. Hoewel centrale banken kunnen functioneren met een negatief eigen vermogen, moet vermeden worden dat hier voor een langere periode sprake van is. Inmiddels is een evaluatie van het kapitaalbeleid ingezet; deze zal in de eerste helft van 2023 worden afgerond.

Financiële markten kennen moeilijk jaar door inflatie- en renteontwikkeling

De inflatie- en renteontwikkeling hadden, samen met de economische onzekerheid, ook een grote impact op de financiële markten (zie figuur 5). Waar de rente voor Nederlandse 10-jaars overheidsobligaties zich eind 2021 rond 0% bevond, was deze eind van het verslagjaar 2,9%. De 10-jaars hypotheekrente met NHG steeg in deze periode van 0,9% naar 3,9%. Onder invloed van deze ontwikkelingen daalden bijvoorbeeld de Europese aandelen- en obligatiekoersen in het verslagjaar met respectievelijk 12% en 19%, al vond er in het begin van het huidige jaar weer herstel plaats. De impact hiervan op de economie lijkt overigens vooralsnog beperkt. De afkoeling van de economie die hiervan uitgaat is ook nodig om de inflatie te beteugelen.

Figuur 5 Ontwikkeling obligatie- en aandelenkoersen in het eurogebied en de VS

Index 01-01-2020=100 respectievelijk indexprijs

Het gematigd monetarisme herontdekt

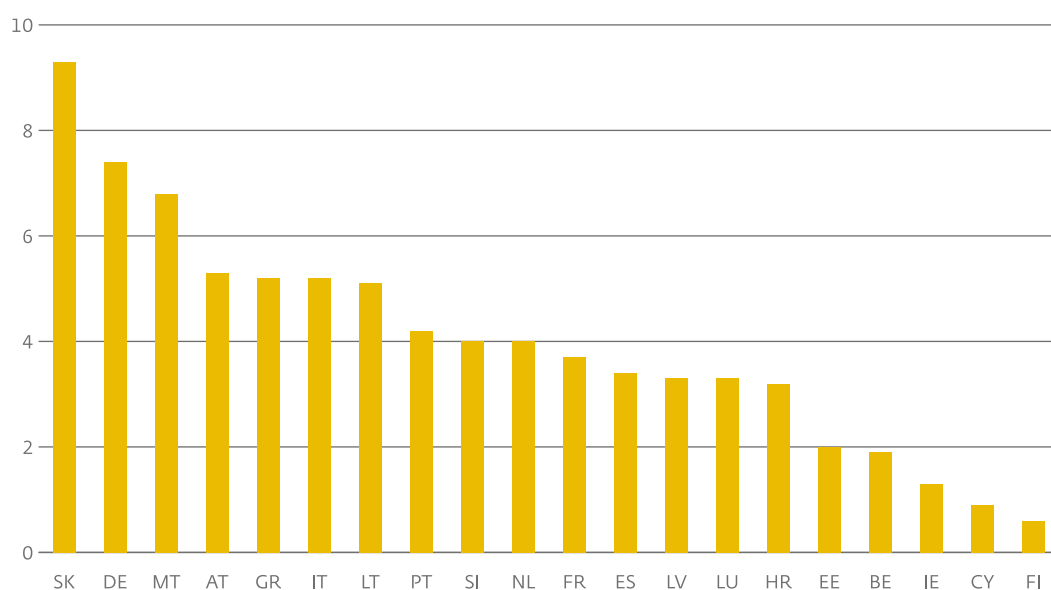
Hoewel de geschiedenis zich nooit precies herhaalt, kunnen uit het verleden wel vaak lessen worden getrokken. Zo werden ook de jaren 70 van de vorige eeuw gekenmerkt door hoge inflatie, waarbij de economie – anders dan nu – tegelijkertijd kampte met lage groei (oftewel stagflatie). Waar tot die tijd inflatie vooral als een monetair fenomeen werd gezien, introduceerde toenmalig DNB-President Jelle Zijlstra een nieuw denkkader, het gematigd monetarisme. Dat betoogt dat weliswaar de centrale bank hoofdzakelijk verantwoordelijk is voor prijsstabiliteit, maar dat andere beleidsmakers en economische partijen het beleid van de centrale bank kunnen maken of breken. Dit denkkader is in de huidige situatie weer actueel, zoals ook blijkt uit [recent onderzoek](#).

Monetair en budgettair beleid moeten elkaar versterken

Tijdens de coronapandemie bood het monetaire beleid steun aan het financiële stelsel waar het budgettaire beleid met name bestedingen ondersteunde door compensatie aan huishoudens en bedrijven: juist in tijden van zeer lage rente is expansief begrotingsbeleid het meest effectief. Dat het gevoerde begrotingsbeleid een belangrijke succesfactor was voor een snel en stevig herstel van de economie uit de pandemie, wil niet zeggen dat dit medicijn ook passend is bij de huidige omstandigheden. Toch compenseren overheden in Europa massaal huishoudens en ook bedrijven voor de gestegen energieprijzen (zie figuur 6). De hoge inflatie raakt sommige groepen in de samenleving onevenredig hard en inkomenssteun voor deze groepen is begrijpelijk. Maar deze steun dient gericht en tijdelijk te zijn en moet elders op de begroting worden gecompenseerd. Ook moeten prikkels om energieverbruik te verminderen voldoende in stand blijven. Het kabinet heeft inmiddels aangekondigd instrumenten te verkennen om kwetsbare huishoudens na 2023 meer gericht te kunnen ondersteunen.

Figuur 6 Compensatiemaatregelen eurolanden in reactie op energiecrisis

Procenten bbp

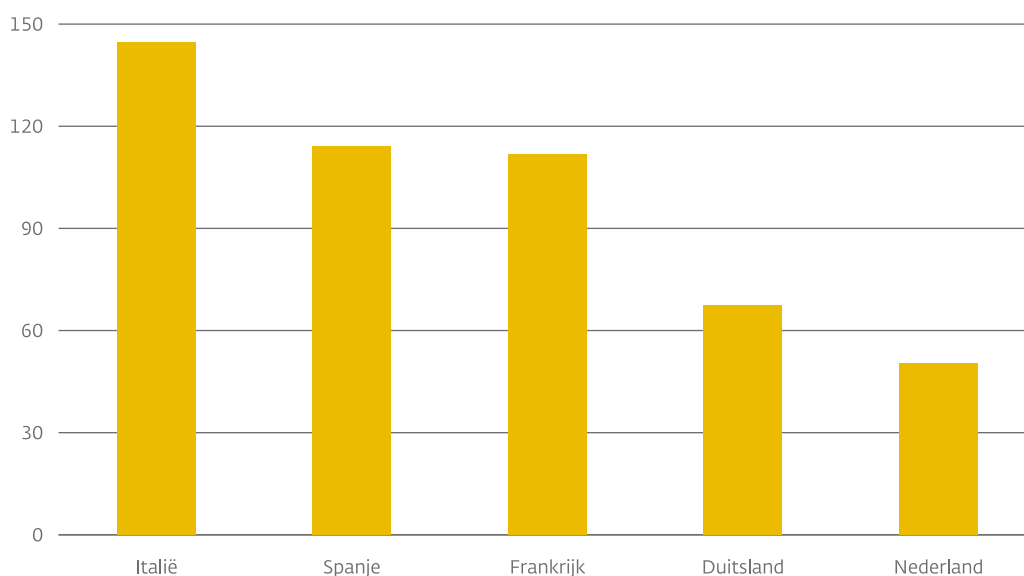

Bron: Bruegel en eigen berekening.

Waar de centrale bank en overheden elkaar tijdens de coronapandemie versterkten, dreigen zij elkaar nu tegen te werken. Expansief overheidsbeleid kan de inflatie een extra duwtje geven. Dit maakt het lastiger voor de centrale bank, en uiteindelijk kostbaarder voor de economie, om de inflatie te beteugelen. De Nederlandse overheidsfinanciën bevinden zich met een schuldquote van circa 50% bbp in 2022 niet in de gevarenzone, maar andere lidstaten hebben minder manoeuvreerruimte (zie figuur 7). Wat dit betreft zijn de voorstellen van de Europese Commissie om de begrotingsregels, het zogenoemde Stabiliteits- en Groeipact (SGP), te hervormen zeer welkom, al verdienen ze nog nadere uitwerking. Het bereiken van een akkoord over deze voorstellen zou prioriteit moeten krijgen. Uiteindelijk zal een hervormd SGP zich moeten bewijzen door bij te dragen aan lagere schuld niveaus en meer stabiliserend begrotingsbeleid. Maar ook Nederland kan zich het huidige begrotingsbeleid niet te lang veroorloven, zoals de jaren '70 hebben laten zien (zie Box 2). De verwachting is immers dat de energieprijzen nog geruime tijd op een verhoogd niveau zullen liggen. De economie en samenleving zullen zich aan deze realiteit moeten aanpassen. Ongerichte en brede compensatie door overheden helpt hier niet bij.

Figuur 7 Niveau overheidsschuld in enkele EU-landen

2022; Procenten bbp

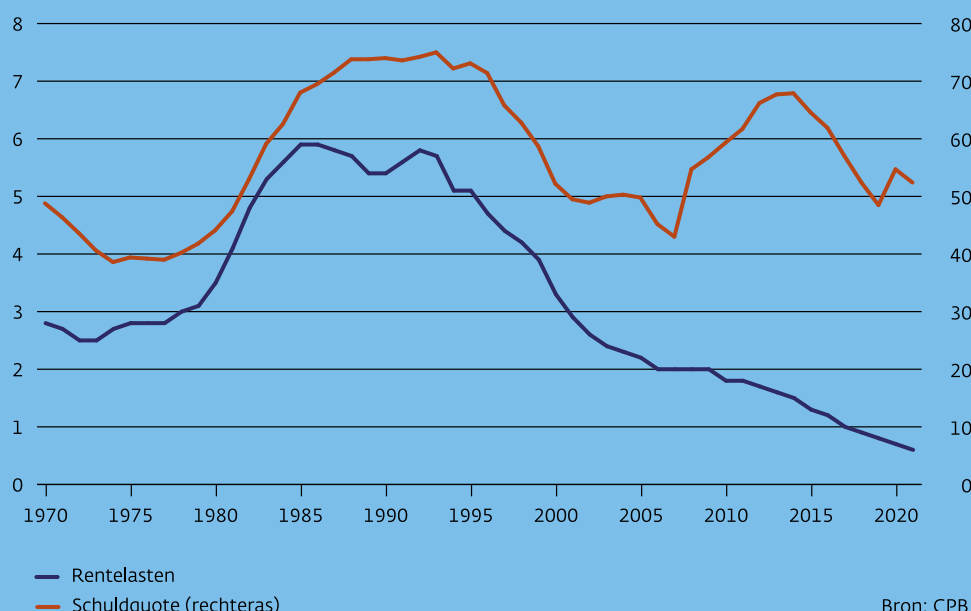
Bron: Herfstaming Europese Commissie.

Box 2 Begrotingsbeleid: lessen uit de jaren zeventig

Eind jaren zeventig van de vorige eeuw leek er met een schuldratio van rond de 40% bbp in Nederland weinig reden tot zorg over de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Door een combinatie van oplopende begrotingstekorten, achterblijvende groei en hoge werkloosheid liep de schuldratio begin jaren tachtig echter sterk op, tot ruim 70% van het bbp. Ook was in deze periode sprake van hoge inflatie en stijgende rentes. Als gevolg hiervan stegen de rentelasten tot bijna 6% bbp, om vanaf de jaren negentig een dalende trend in te zetten (zie figuur 8). Naast een daling van de schuldquote heeft de structurele daling van het renteniveau hier een belangrijk aandeel in gehad. Dit verklaart ook dat de rentelasten sinds het uitbreken van de financiële crisis zijn blijven dalen, ondanks het oplopen van de schuld na 2007. Deze daling lijkt echter voorlopig tot een einde te zijn gekomen: de rente op Nederlandse staatsobligaties is in 2022 flink opgelopen.

Figuur 8 Ontwikkeling overheidsschuld en rentelasten

Procenten bbp

Hoge rentelasten maken het moeilijker om de schuldquote omlaag te brengen en gaan ten koste van andere uitgaven. Zo heeft Italië de afgelopen twintig jaar gemiddeld een hoger primair saldo (begrotingssaldo gecorrigeerd voor rentelasten) laten zien dan Nederland. Tegelijkertijd is de Italiaanse schuldquote in deze periode flink opgelopen ten opzichte van de Nederlandse. Verschillen in groei en rentelasten spelen hier een belangrijke rol. Italië gaf in 2021, met een schuld van circa 150% bbp, ongeveer 3,5% van het bbp uit aan rente, terwijl dit voor Nederland 0,6% was.

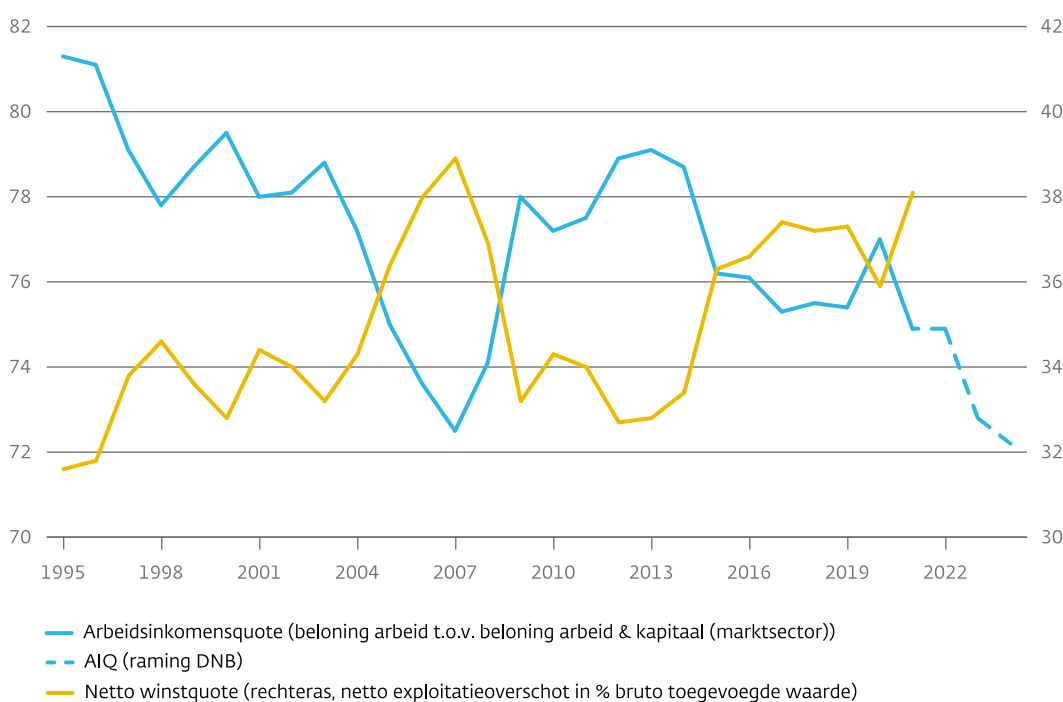
Lasten uit het verleden kunnen een land dus lang achtervolgen. Dit benadrukt de noodzaak om ook in Nederland terug te keren naar een proces van begrotingsdiscipline, waarbij hogere uitgaven elders op de begroting gecompenseerd worden. Dit is ook nodig in het licht van uitdagingen als de klimaattransitie en de vergrijzing, evenals de blijvende noodzaak om toekomstige schokken te kunnen opvangen.

Een gepaste loonontwikkeling is belangrijk voor zowel de koopkracht als de inflatie

Overigens voorziet het gematigd monetarisme niet alleen in een rol voor overheden, maar ook voor werkgevers en werknemers. Loonstijgingen zijn enerzijds belangrijk om de koopkracht van huishoudens te ondersteunen, maar moeten niet bijdragen aan overmatige inflatiedruk. Van dit laatste is volgens een DNB-analyse in Nederland vooralsnog geen sprake. Hoewel de contractloonstijging versnelt (3,3% in 2022, ten opzichte van 2,1% over 2021), laat analyse op basis van bijvoorbeeld de ontwikkeling van de arbeidsinkomensquote (zie figuur 9) zien dat er ruimte is voor een stijging van de lonen hoger dan we de afgelopen jaren hebben gezien.

Een goed macro-economisch startpunt voor een evenwichtige loonontwikkeling is dat de lonen stijgen met de som van de arbeidsproductiviteitsgroei en de binnenlands gecreëerde prijsstijging; dit noemen we de toename van de bbp-deflator. Op deze manier blijven de hogere energieprijzen buiten beschouwing – deze betalen we immers goeddeels aan het buitenland – en blijft de verdeling van het verdiende nationale inkomen over werkenden en ondernemers constant. Hierbij dragen werknemers wel koopkrachtverlies als gevolg van hogere energieprijzen. Voor 2023 worden huishoudens hiervoor ondersteund door de overheid via het prijsplafond. Onder dit macrobeeld gaan wel grote sectorale verschillen schuil. In sectoren waar de stijging van de arbeidsproductiviteit en winstgevendheid groot is, kan er meer in het vat zitten; sectoren die juist enorm te lijden hebben onder de hoge energieprijzen zijn mogelijk beter af met een kleinere loonstijging. De meest recent afgesloten cao's laten overigens zien dat de loongroei steeds meer in de buurt komt van de hierboven genoemde vuistregel voor verantwoorde loonstijging. De gewenste daling van de toch persistente kerninflatie is niet gebaat bij loonstijgingen die hier ver bovenuit stijgen. Volledige en automatische prijscompensatie zou het risico op een loon-prijsspiraal doen toenemen en is daarom hoe dan ook geen verstandige ontwikkeling.

Figuur 9 Arbeidsinkomensquote en winstquote

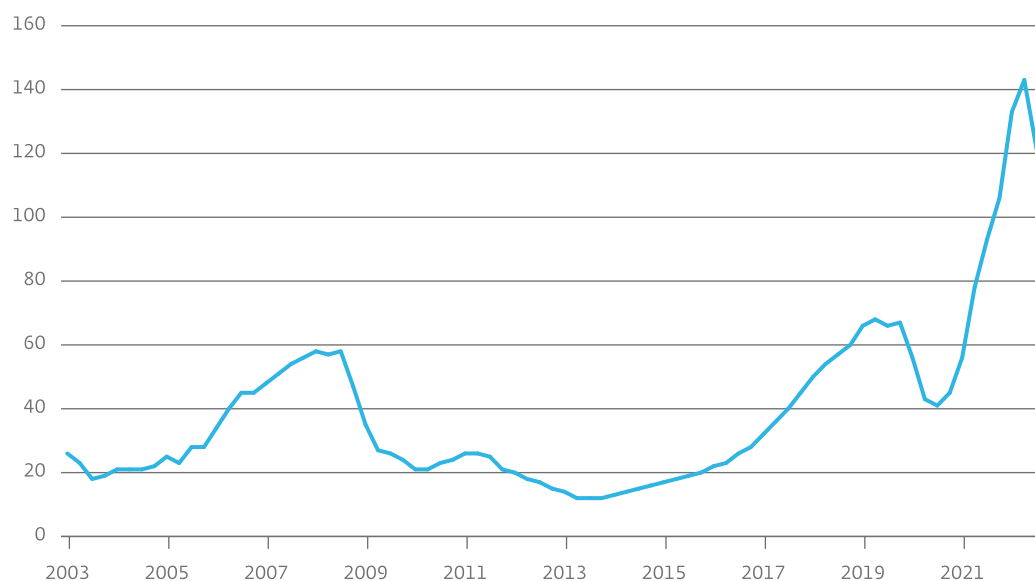
Krapte op de arbeidsmarkt uitdaging voor beleidsmakers

Dat de lonen niet al eerder substantieel stegen, is gegeven de krapte op de arbeidsmarkt opmerkelijk te noemen (zie figuur 10). Deze krapte heeft een structureel karakter, onder andere vanwege de vergrijzing, en zal ondanks de verwachte groeivertraging dus niet verdwijnen. De werkloosheid bedroeg in het verslagjaar 3,5% en hoewel deze de komende jaren wat lijkt op te lopen blijft deze laag. Daarmee dreigt de krapte op de arbeidsmarkt de ambities op het terrein van woningbouw en verduurzaming te belemmeren. Personeelstekorten brengen ook veel ondernemers in een lastig parket. Helaas kent dit vraagstuk geen eenvoudige oplossing.

Het vergroten van het arbeidsaanbod biedt in het licht van de al hoge participatiegraad maar beperkt een oplossing. Meer dan in het verleden moet ook gekeken worden naar technologische en organisatorische innovatie om de productiviteit te verhogen, en een verbetering van mobiliteit om meer mensen sneller op de juiste plaats aan het werk te krijgen. Uit een [DNB-analyse](#) blijkt bijvoorbeeld dat meer regulering van de huurmarkt tot lagere verhuismobiliteit kan leiden. Ondersteuning van bedrijven voor gestegen energieprijzen kan de krapte ook in de hand werken, omdat dit de benodigde herallocatie van vervuilende naar groene sectoren vertraagt. Tegen deze achtergrond zou ook werk gemaakt moeten worden van een brede hervorming van ons belastingstelsel, waarbij lasten op arbeid worden verlicht en het belastingstelsel in hoge mate wordt vereenvoudigd en vergroend, dit alles uiteraard binnen de randvoorwaarde van houdbare overheidsfinanciën. Gelet op het urgente karakter van de arbeidsmarktproblematiek is het van belang de fundamenteen hiervoor tijdig te leggen.

Figuur 10 Krapte op de arbeidsmarkt

Vacatures per 100 werklozen; seizoensgecorrigeerd

Bron: CBS.

Energiecrisis benutten voor versnelling van de verduurzaming

Verduurzaming van onze economie stond al hoog op de agenda, maar is door de stijging van de energieprijzen in een stroomversnelling gekomen. Duidelijk is dat het prijsmechanisme zonder meer werkt om het gebruik van fossiele brandstoffen te remmen en andere energiebronnen te vinden, al is de oorzaak van de gestegen prijzen een tragische. Zo is het gasverbruik in Nederland het afgelopen jaar met ruim 22% gedaald, waarbij zowel huishoudens als bedrijfsleven hun steentje bijdroegen.

Hogere energieprijzen bieden zowel risico's als kansen voor de energietransitie

Hoge energieprijzen benadrukken de noodzaak van de energietransitie, maar brengen ook risico's voor deze transitie met zich mee. Zo zijn met het oog op de leveringszekerheid op de korte termijn investeringen in fossiele projecten niet te voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan uitbreiding van de LNG-productiecapaciteit in het buitenland en de LNG-importcapaciteit in de EU. Idealiter zijn zulke investeringen tijdelijk en krijgen ze geen structureel karakter. Dit is echter lastig, omdat voor dergelijke grootschalige investeringen vaak langetermijncontracten afgesloten moeten worden. Ook kunnen de hogere energieprijzen prikkelen tot nieuwe winningsprojecten van fossiele brandstoffen. Denk hierbij aan het aanboren van nieuwe gasvelden en het langer openhouden van kolenmijnen. Een andere belangrijke factor is de maatschappelijke weerstand tegen de transitie, die mogelijk wordt aangewakkerd door de hoge energieprijzen. Er worden wel eens vergelijkingen getrokken tussen de hoge prijzen nu en uitstootbeprizing later. De huidige situatie valt echter eerder te vergelijken met een te late, schoksgewijze transitie waarbij adequate uitstootbeprizing juist te lang is uitgebleven en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen plotsklaps moet worden afgebouwd. Maatschappelijk draagvlak blijft niettemin van groot belang voor de transitie.

Tegelijkertijd bieden de hoge energieprijzen ook kansen. De hoge prijzen geven burgers en bedrijven prikkels om duurzamere keuzes te maken. Het kan hierbij gaan om simpele gedragsveranderingen, maar ook om omvangrijke investeringen in energie-efficiëntie. Fossiel is steeds minder vaak de goedkoopste optie. Overheden zijn zich bovendien bewuster geworden van de kwetsbaarheid bij een te grote afhankelijkheid van (buitenlandse) fossiele bronnen. We zien nu al dat dit bewustzijn heeft geresulteerd in grootse investeringsplannen voor de opwekking van hernieuwbare energie. Het Internationale Energieagentschap (IEA) waarschuwt echter dat er wereldwijd nog altijd meer investeringen nodig zijn om de klimaatdoelen te halen. In Nederland is de materiaal- en arbeidsmarktkrapte een van de grote uitdagingen om de energie-infrastructuur te verduurzamen. Het is daarnaast belangrijk dat de prijsschok niet te veel gedempt wordt door compenserende maatregelen, zoals hierboven al uiteengezet. Dit kan de broodnodige verduurzaming vertragen.

Het adagium "never let a good crisis go to waste" is zo langzamerhand verworpen tot een cliché. Tijdens de coronacrisis werd opgeroepen tot een groen herstel. Inmiddels weten we dat een groot deel van de uitstootdaling destijds tijdelijk was. Van groen herstel bleek uiteindelijk amper sprake. De huidige crisis sluit vanwege de energiecomponent echter nauwer aan bij de klimaatproblematiek. Het is cruciaal dat wereldwijd nu de juiste keuzes worden gemaakt en dat we later niet alleen terugkijken op de huidige energiecrisis als een voor veel huishoudens en bedrijven moeilijke periode, maar ook als de katalysator van grootschalige verduurzaming.

De financiële sector heeft een belangrijke rol in de energietransitie

Ofschoon financiële instellingen afhankelijk zijn van overheidsbeleid gericht op de reële economie, heeft de sector als financier van het Nederlandse bedrijfsleven een belangrijke rol in de realisatie van een ordelijke transitie. De transitieplannen die financiële instellingen onder het [Klimaatcommitment](#) opstellen, bevatten vanaf dit jaar naast gegevens over blootstelling aan CO₂-intensieve activiteiten ook de plannen van instellingen om bij te dragen aan klimaatdoelstellingen van de Nederlandse overheid. Tegelijkertijd zet DNB zich als toezichthouder in voor adequate beoordeling en beheersing van klimaatrisico's door financiële instellingen. Dit draagt bij aan solide financiële instellingen. Voor een adequate beoordeling van risico's zijn data vereist. De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet in rapportageverplichtingen om transitie-gerelateerde data beter beschikbaar te stellen.

De financiële sector toont zich weerbaar

Naast klimaat- en energiegerelateerde risico's hebben vooral ook de gestegen inflatie en rente impact op de financiële positie van banken, verzekeraars en pensioenfondsen. Een van de lichtpunten van het huidige economische beeld is dat de Nederlandse financiële sector gedurende de pandemie weerbaar is gebleken (zie figuur 11). Vertrouwen in de financiële sector wordt overigens niet alleen gedefinieerd door gezonde buffers, maar ook door een sector die gevrijwaard is van witwassen, terrorismefinanciering en andere transacties die hun oorsprong vinden in criminaliteit. Wat dit betreft, wordt het verslagjaar gekenmerkt door een beginnende verschuiving van herstel van tekortkomingen naar een meer risicogebaseerde aanpak (zie Box 3). Een andere belangrijke ontwikkeling voor de sector was de instelling van sancties tegen Rusland, waarbij het toezicht op de naleving hiervan in het verslagjaar een belangrijk aandachtspunt voor DNB was.

Banken en verzekeraars toonden stabiliteit, maar prudentie blijft gewenst

De afgelopen jaren is de financiële positie van de schade- en levensverzekeraars geleidelijk verbeterd, met name door de gestegen rente. Tegelijkertijd stelt de veranderende economische omgeving verzekeraars voor uitdagingen. Toenemende kosten en ruimere kredietrisico-opslagen vormen een risico voor de solvabiliteitsratio's. Daarnaast drukt stevige concurrentie in een relatief verzadigde schademarkt op het verdienmodel. Deze ontwikkelingen nopen tot alertheid bij verzekeraars en onderstrepen het belang dat zij proactief inspelen op nieuwe kansen, zoals de hervorming van het pensioenstelsel en de veranderende risico's waaraan de samenleving door [klimaatverandering en digitalisering](#) blootstaat.

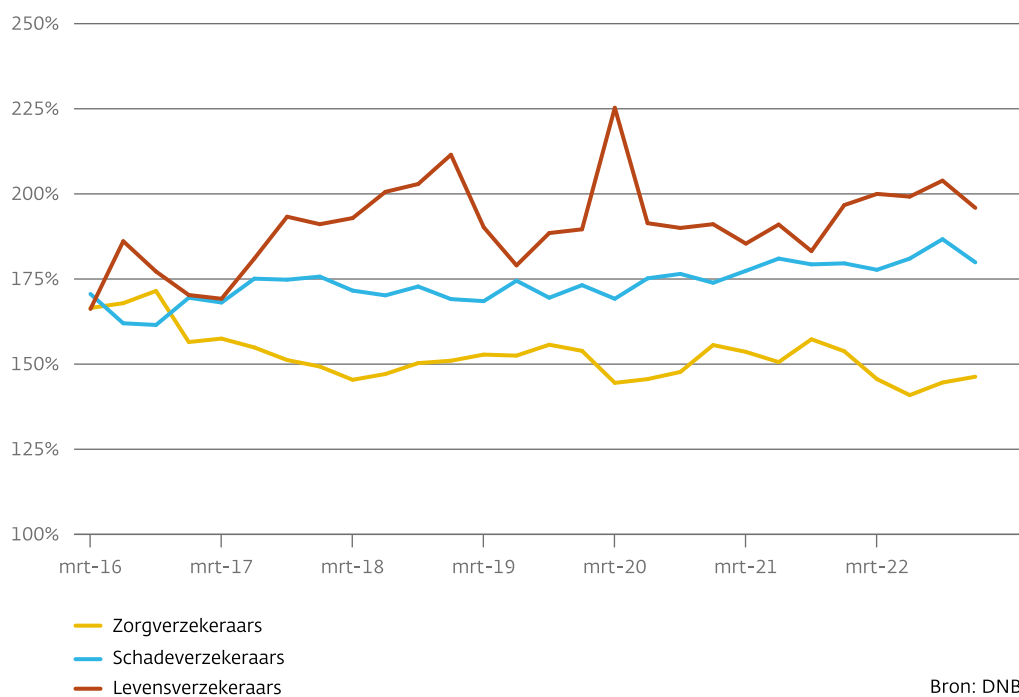
Banken slagen er tot nu toe goed in om hun winstgevendheid op peil te houden. Mede door de ruime budgettaire en monetaire maatregelen en het krachtige economisch herstel, hebben zich tijdens de coronacrisis minder kredietverliezen voorgedaan dan eerder werd verwacht. Daarnaast hebben hogere provisiebaten en de herfinancieringsoperaties van de ECB bijgedragen aan de winstontwikkeling. Gedurende de pandemie steeg de gemiddelde kapitaalratio van banken zelfs. Een hogere rente verbetert bovendien de winstvooruitzichten van banken, omdat zij hun rentemarge makkelijker op peil kunnen houden of vergroten. Tegelijkertijd moeten banken wel rekening houden met een toename van kredietverliezen. De combinatie van lagere economische groei, hogere rente en aanhoudend hoge energiekosten kan namelijk leiden tot betalingsproblemen bij bedrijven

en huishoudens als gevolg van hoge schulden en een verminderde terugbetaalcapaciteit. De nog uitstaande verplichtingen die terug te voeren zijn op de pandemie komen hier nog bij. Deze kredietrisico's kunnen zich vooral voordoen bij uitstaande bedrijfsleningen, blootstelling aan commercieel vastgoed en de hypotheekportefeuilles, al lijken de risico's samenhangend met de omslag op de woningmarkt kleiner dan voor de mondiale financiële crisis (zie Box 4). Nederlandse banken zullen daarom de komende tijd naar verwachting extra voorzieningen moeten treffen voor oninbare bedrijfsleningen, komend van een in meerjarig perspectief nog altijd laag niveau. Toch zullen banken hun leningenportefeuille zorgvuldig moeten blijven monitoren om mogelijke betalingsproblemen tijdig te identificeren. Banken moeten er daarbij voor zorgen dat hun modellen voldoende zijn toegerust op de nieuwe omgeving.

Figuur 11 Financiële positie van verzekeraars, banken en pensioenfondsen

Verzekeraars

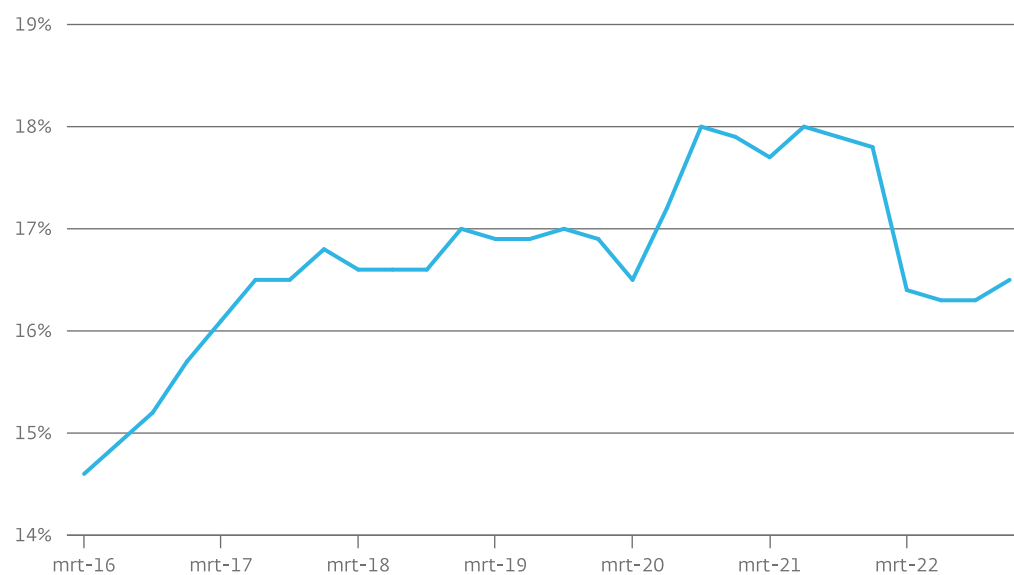
Solvabiliteitsratio verzekeraars

Toelichting: solvabiliteitsratio betreft de verhouding tussen het in aanmerking komende eigen vermogen en het vereiste vermogen.

Banken

Kernkapitaalratio banken (CET-1)

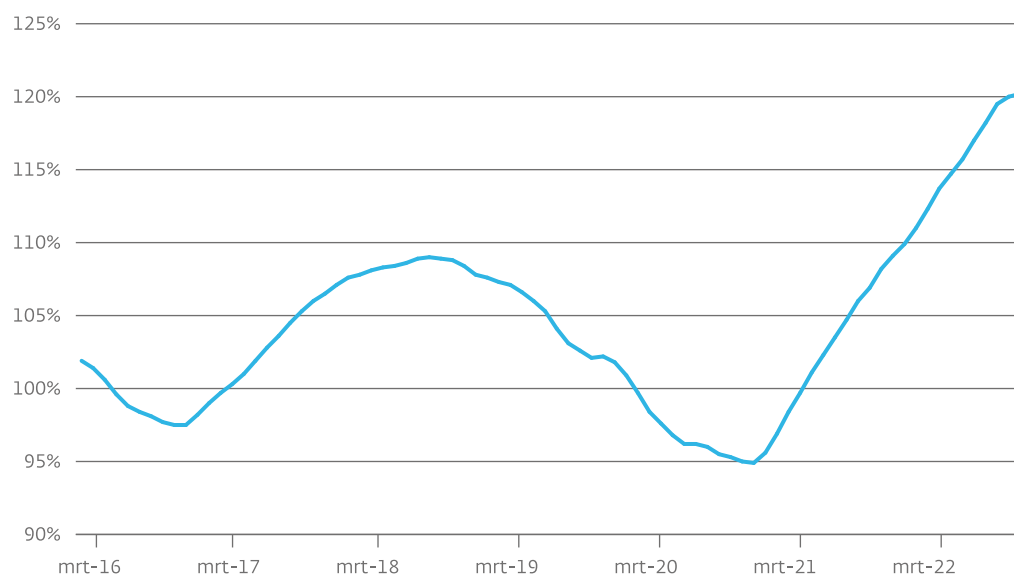

Bron: DNB.

Toelichting: kernkapitaalratio betreft het Common Equity Tier 1-vermogen (ofwel aandelenkapitaal, ingehouden winsten en overige reserves) uitgedrukt in procenten van de risicogewogen activa.

Pensioenfondsen

Beleidsdekkingsgraad

Bron: DNB.

Toelichting: beleidsdekkingsgraad betreft het gemiddelde van de laatste 12 maandelijkse dekkingsgraden. De maandelijkse dekkingsgraden geven de verhouding weer tussen het vermogen en de verplichtingen van pensioenfondsen.

Pensioenfondsen zagen financiële positie verbeteren en bereiden zich voor op het nieuwe stelsel

Hoewel de aandelenbeurzen onder invloed van inflatie en rente wereldwijd slecht presteerden, zagen pensioenfondsen hun dekkingsgraden in het verslagjaar fors stijgen. Omdat de looptijd van de pensioenverplichtingen langer is dan die van de beleggingen, leidt een rentestijging tot een daling van de verplichtingen en per saldo een hogere beleidsdekkingsgraad (het hoogtepunt in 2022 bedroeg ongeveer 120%). Mede hierdoor konden pensioenfondsen voor het eerst sinds lange tijd weer indexeren, een welkome ondersteuning van de koopkracht van met name ouderen. Hierbij is wel van belang dat pensioenfondsen de financiële positie goed beheren met het oog op de overgang naar een nieuw pensioencontract, voor 1 januari 2027. Vlak voor het kerstreces van 2022 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp), waarin deze historische overgang naar een meer toekomstbestendig en beter bij de huidige economische werkelijkheid passende oudedagsvoorziening wordt bezegeld. Berekeningen van onder meer DNB laten zien dat de meeste deelnemers er in het nieuwe stelsel op vooruit kunnen gaan, maar dat de opgebouwde pensioenvermogens en uitkeringen eerder meebewegen met de financiële markten. Gezonde dekkingsgraden leiden tot meer bestuurlijke ruimte om de transitie naar een nieuw pensioencontract evenwichtig vorm te geven. In de eerste helft van 2023 zal de Eerste Kamer zich over de Wtp buigen, zodat deze hopelijk volgens planning per 1 juli aanstaande in werking kan treden. De sector en de toezichtorganisatie van DNB bereiden zich inmiddels ook voor op deze grote operatie.

Box 3 Waar de onderwereld de bovenwereld ontmoet

Uit onderzoek van de Universiteit Utrecht uit 2019 (op basis van data tussen 2009 en 2014) blijkt dat jaarlijks in Nederland bijna 16 miljard euro aan crimineel geld wordt verdiend. Om dat geld te kunnen gebruiken in de legale economie moet het worden witgewassen. Witwassen is erop gericht om crimineel geld een ogenschijnlijk legale herkomst te geven. Criminele en terroristische organisaties en personen gebruiken het witgewassen geld voor eigen gewin en om verdere activiteiten te financieren. Hiervoor betaalt de burger de prijs. Niet alleen via hogere belastingen, maar ook doordat de samenleving onveiliger wordt. Denk bijvoorbeeld aan brandgevaarlijke drugslabs in woonwijken, afpersing van bedrijven en burgers en liquidaties in drukke winkelstraten.

Witwassen ondergraaft het vertrouwen van de burger in de financiële sector. De burger moet erop kunnen vertrouwen dat de financiële sector witwassen van crimineel geld tegengaat. Zonder dat de dienstverlening aan diezelfde burger in het geding komt. De maatschappelijke urgentie om te waarborgen dat financiële instellingen als poortwachter van de financiële sector actief financieel-economische criminaliteit - zoals witwassen - tegengaan is groot. Want zo wordt voorkomen dat crimineel geld een weg vindt naar het legale maatschappelijke verkeer. Daarbij geldt het aloude adagium: voorkomen is beter dan genezen. Instellingen moeten risicogebaseerd (als poortwachter) zo veel mogelijk tegengaan dat criminelen binnenkomen.

In de afgelopen jaren heeft DNB geconstateerd dat een deel van de bancaire sector zijn rol als poortwachter onvoldoende uitvoerde. Bij een groot aantal banken zijn daarom hersteltrajecten gestart om de tekortkomingen te verhelpen. De banken hebben daar veel geld aan uitgegeven.

In 2021 bedroegen de kosten voor deze werkzaamheden bijna 1,4 miljard euro, mede door de inzet van bijna 13.000 fte. In dat licht is het belangrijk de bestrijding van financieel-economische criminaliteit effectiever en efficiënter te maken, met minder ongewenste neveneffecten zoals het onnodig weren van betrouwbare klanten (*derisking*) of hoge lasten voor klanten in de vorm van aan te leveren informatie.

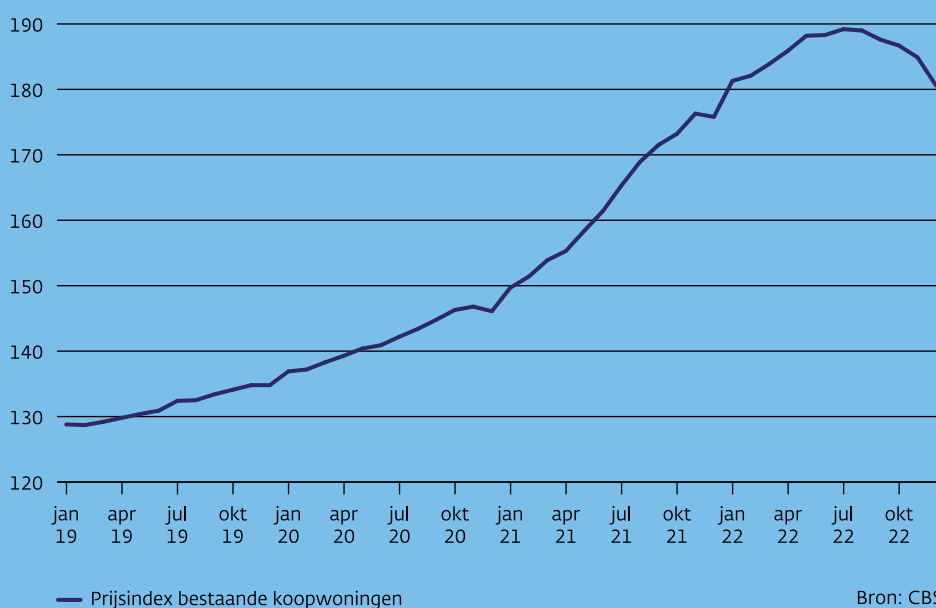
DNB stuurde in 2022 aan op een meer risicogebaseerde aanpak van de poortwachtersfunctie. Dit betekent dat banken hun middelen vooral inzetten waar de grootste risico's op financieel-economische criminaliteit bestaan en daarbij passende maatregelen nemen. Dit betekent ook dat banken minder middelen inzetten bij lage risico's. Hiervoor is het belangrijk dat banken in staat zijn om deze risico's goed in te schatten. Het gebruik van technologie kan hierbij helpen. DNB is met relevante partijen in gesprek om te komen tot zo'n meer risicogebaseerde aanpak van witwassen. Zo worden knelpunten in kaart gebracht die deze gerichtere aanpak in de weg staan en oplossingen onderzocht.

Box 4 De Nederlandse woningmarkt koelt af

De woningmarkt is bij uitstek een markt die moeilijk te voorspellen is. In juni 2020 voorspelde DNB onder invloed van de net uitgebroken coronapandemie een daling van de huizenprijzen, maar niets bleek minder waar (zie figuur 12). De huizenprijzen zijn vooral de laatste jaren tot recordhoogte gestegen, als gevolg van de lage rente, het beperkte aanbod en vraagstimulerende maatregelen.

Figuur 12 Ontwikkeling van de huizenprijzen

Index 2015=100

In de tweede helft van het verslagjaar lijkt de huizenmarkt een keerpunt te hebben bereikt en dalen de prijzen van maand op maand, al was er in januari 2023 weer sprake van een lichte stijging. De stijging van de rente, toegenomen onzekerheid en de afkoelende economie zijn hier de oorzaak van. Tegelijkertijd is enige afkoeling ook welkom, gegeven het overspannen karakter van deze markt de afgelopen jaren waardoor de prijzen tussen januari 2021 en het hoogtepunt in juli 2022 met gemiddeld 16,9% per jaar stegen.

De Nederlandse economie is relatief gevoelig voor verandering van de huizenprijzen. Toch zijn de risico's nu aanmerkelijk lager dan kort na de mondiale financiële crisis. In de eerste plaats zijn banken beter gekapitaliseerd en is overmatige hypotheekfinanciering ingeperkt. Zo heeft DNB in het verslagjaar de maatregelen verlengd die een bodem leggen in de risicoweging die banken mogen hanteren bij de bepaling van het kapitaal dat zij moeten aanhouden als buffer tegenover hypotheekleningen. Ook is het aandeel van aflossingsvrije hypotheekleningen gedaald van 59% eind 2013 naar 44% eind 2021. Het feit dat deze daling stagneerde is wel reden geweest om in het verslagjaar de banken aan te zetten tot verhoogde dijkbewaking en maatregelen te nemen waardoor de daling weer op gang komt. Ten slotte is ook het aandeel huizen dat "onder water" zou komen te staan bij een forse prijsdaling een stuk kleiner dan na de financiële crisis. Dit komt door de fors gestegen prijzen en de afname van het aandeel aflossingsvrije hypotheekleningen. Een daling van de huizenprijzen met 20% zou betekenen dat op circa 8% van de eigen woningen een hypotheek rust hoger dan de marktprijs. Op het vorige dieptepunt van de huizenmarkt in 2013 was het vergelijkbare percentage bijna 30%. Vooral koopstarters die recent hun eerste huis hebben gekocht lopen nog wel een risico, hoewel de vaak langdurig vastgezette hypotheekrente hier acute betalingsproblemen zal voorkomen.

Risico's vragen om voldoende buffers

Het relatief sterke fundament van de financiële sector is geen overbodige luxe, aangezien de risico's voor financiële stabiliteit op dit moment groot zijn en er weinig voorzienbare meevallers zijn.

De recente perikelen rond de Amerikaanse Silicon Valley Bank zijn een voorbeeld van de kwetsbaarheden van het financiële systeem dat in een snelle transitie is van een "low for long" rente-omgeving naar aanzienlijk hogere rentes. Zo kunnen inflatie en economische groei ongunstiger uitvallen dan financiële markten momenteel ingeprijsd hebben, waarbij ook geopolitieke risico's een belangrijke rol spelen. Dit kan opnieuw een schok veroorzaken op financiële markten. In dit verband is het belangrijk vooral de zogenoemde niet-bancaire sector – vaak kortweg aangeduid met *NBFI: Non-Bank Financial Intermediation* – nauwgezet te volgen en wet- en regelgeving voor deze sector stringenter te maken.

De niet bancaire sector, waartoe bijvoorbeeld beleggingsfondsen, geldmarktfondsen, hedgefondsen, en op securitisatie gerichte kredietbemiddelaars behoren, is mondiaal bijzonder gegroeid en over het algemeen minder gereguleerd. Ook in Nederland is deze sector omvangrijk (ruim 400 miljard euro in 2021, oftewel bijna 50% van het bbp, en een zesde van de omvang van banken in Nederland). Kleine ongelukken kunnen door de verwevenheden van het financiële stelsel grote consequenties hebben. Het is dan ook niet voor niets dat de *Financial Stability Board* (FSB) in het verslagjaar veel aandacht heeft gehad voor deze sector en inmiddels met voorstellen komt om de risico's aldaar beter te beheersen.

Macroprudentieel beleid heeft een belangrijke rol bij het waarborgen van een stabiele financiële sector, in het bijzonder het bankwezen. Steeds meer landen hebben dit beleid de afgelopen jaren ingezet, waaronder ook Nederland (de bodem in de risicoweging voor hypotheeklen is een voorbeeld, zie Box 4). Zo is in 2020 een deel van de structurele systeemrisicobuffers ingeruild voor een contra-cyclische buffer die met de conjunctuur mee-ademt. Deze werd in eerste instantie op 0% gezet om de kredietverlening door de banken tijdens de pandemie te ondersteunen. In mei 2022 werd vanwege het toegenomen risicobeeld een verhoging naar 1% afgekondigd, met een overgangstermijn van een jaar. DNB streeft naar een buffer van 2% in een neutrale risico-omgeving. Dit jaar zal DNB de bancaire macroprudentiële buffers nogmaals tegen het licht houden, ook tegen de achtergrond van de ontwikkelingen in Europa, waaronder de steeds aan belang winnende Bankenunie. Vanwege deze voortschrijdende integratie vindt DNB het van belang dat nationale buffers in samenhang worden beschouwd met die van haar Europese partners.

Digitalisering van de financiële sector versnelt

De digitalisering van de financiële sector gaat eveneens onverminderd voort. Denk bijvoorbeeld aan de toename in het gebruik van kunstmatige intelligentie, dataopslag in de *cloud* en datamobilititeit. De voordelen van digitalisering domineren uiteindelijk de nadelen. Zo maakt digitalisering de sector meer wendbaar en efficiënter, en draagt zij bij aan betere, meer uitgebreide en ook goedkopere dienstverlening voor consumenten en bedrijven. Ook draagt digitalisering al sinds jaar en dag bij aan steeds snellere en goedkopere grensoverschrijdende financiële dienstverlening. Daarbij is het van belang om ook de nadelen van digitalisering goed te beheersen. Denk hierbij aan fragmentatie in de waardeketen van financiële instellingen, concentratierisico's bij kritieke ICT-dienstverleners, privacy-vraagstukken en andere negatieve bijwerkingen van digitalisering (zie Box 5). Ook nemen door digitalisering, en daarbij opgeteld de geopolitieke fragmentatie, de kwetsbaarheden van de sector toe voor cyberaanvallen die het vertrouwen in financiële instellingen danig kunnen ontwrichten.

Box 5 Toegankelijkheid van het betalingsverkeer

Op 7 april 2022 hebben 23 organisaties die nauw betrokken zijn bij het betalingsverkeer, waaronder DNB, een [Convenant Contant Geld afgesloten](#). Het doel van deze overeenkomst is dat contant geld (bankbiljetten en munten) goed blijft functioneren als betaalmiddel voor consumenten, ook als geleidelijk steeds meer elektronisch betaald wordt. Hiertoe bevat het Convenant afspraken over onder meer de aantallen, de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van geldautomaten, de tarifiering door banken van contant geld, de acceptatie ervan en de bijhorende dienstverlening aan winkeliers.

Als onderdeel van het Convenant heeft DNB samen met het ministerie van Financiën onderzoek laten uitvoeren naar de wijze waarop contant geld ook in de toekomst vanwege het publieke belang overeind kan blijven. De uitkomsten daarvan worden in de eerste helft van 2023 verwacht en met de Tweede Kamer gedeeld.

Toegankelijkheid van het betalingsverkeer blijft van groot belang; zo blijkt uit [DNB-onderzoek](#) dat 2,6 miljoen volwassenen in ons land niet in staat zijn zelfstandig al hun bank- en betaalzaken te regelen. Overigens heeft DNB in zekere zin al een bijdrage geleverd met de oplevering van haar DNB Cashcentrum (DCC). Dit toekomstbestendige en duurzame centrum vervangt de voormalige kluis en sorteerfaciliteiten aan het Frederiksplein te Amsterdam en zal in de loop van 2023 operationeel worden.

De digitale euro: contant geld in een digitaal jasje

Digitalisering in de financiële sector leidt ook tot een terugval in het gebruik van contant geld, en het Europese betalingsverkeer wordt steeds meer gedomineerd door technologiebedrijven. Tegen deze achtergrond onderzoekt het Eurosysteem de invoering van een digitale euro, oftewel een bankbiljet in een digitaal jasje dat overal in het eurogebied en ook bij online-betalingen kan worden gebruikt. Dit onderzoek is begonnen in oktober 2021 en duurt twee jaar. In het najaar zal een besluit worden genomen over een volgende fase in de voorbereidingen, gericht op experimenteren en voorbereiding van een eventuele introductie. De digitale euro stelt burgers in staat een rechtstreekse financiële relatie met de centrale bank te onderhouden. Dit versterkt het vertrouwen in het geldstelsel, zeker in tijden van crisis. Zoals de afgelopen maanden is gebleken, zijn er tegelijkertijd nog veel vragen over de digitale euro. Als Eurosysteem zullen we alle belanghebbenden nauw bij het project betrekken en helder maken welk doel de digitale euro dient en wat mensen er concreet aan hebben. Hierbij moet ook worden bedacht dat de wetgever een belangrijke rol heeft bij de introductie van de digitale euro. Ook is het zaak om mogelijke misverstanden weg te nemen. Bijvoorbeeld over de mate van anonimiteit van betalingen met de digitale euro: daar pleit DNB voor vergelijkbare privacy als nu geldt bij contante betalingen.

Ontwikkelingen in de crypto-markten gekenmerkt door turbulentie

De digitale euro moet niet worden verward met de zogenoemde crypto-activa (crypto's), waarvoor het verslagjaar zeer turbulent was. Denk aan de schandalen rond en de ondergang van Terra en FTX. We hebben de afgelopen twee jaren wat dit betreft sterke *boom-bust*-cycli gezien. De vraag die rijst, is in welke mate toezichthouders überhaupt een rol zouden moeten spelen in deze markten, gegeven het speculatieve karakter van crypto's en de associatie met weinig integere activiteiten. DNB is van mening dat toenemende vermenging van crypto's met het traditionele financiële systeem maakt dat de toezichthouder zich niet afzijdig kan houden. Hoewel de cryptomarkten nog steeds relatief klein zijn en de turbulentie in het verslagjaar weinig tot geen gevolgen had voor financiële stabiliteit, moeten risico's in dit opzicht worden ingedamd. Verder moet de bescherming van consumenten en beleggers leidend zijn. DNB draagt dan ook actief bij aan de ontwikkeling van een internationaal consistent regelgevend kader, in het bijzonder via de FSB. In de Europese Unie worden wat dit betreft belangrijke stappen gezet met de *Verordening betreffende markten in crypto-activa* (MiCAR). Een mondiaal toezichtregime voor deze markten zal moeten bestaan uit een mix van verbodsbepalingen, indamming van blootstelling aan de traditionele financiële sector - zeker die delen met een hoge *leverage* zoals banken - en traditionele toezichteisen aan *governance*, kapitaal en liquiditeit. Maar er zijn grenzen aan wat het toezicht kan, en uiteindelijk moeten beleggers zich vooral heel goed realiseren hoe speculatief crypto-investeringen zijn.

Deze tijden vragen een stabiele beleidskoers

Waar de voorbereiding op de presentatie van het Jaarverslag over 2020 werd verstoord door een plotse opleving van de pandemie, moest een jaar later met kunst- en vliegwerk worden ingespeeld op de economische gevolgen van de Russische inval in Oekraïne. Het kenmerkt de inherent grote onzekerheid van deze tijd. Het economische basisscenario waar de meeste economen rekening mee houden, is minder zwart dan werd gevreesd, al blijft de inflatie te lang te hoog. Maar de oorlog in Oekraïne is nog niet ten einde, en de ontwikkeling van energieprijzen blijft een belangrijke en onzekere variabele die grote invloed kan hebben op onze economie. En dan laten we andere geopolitieke risico's nog onbenoemd, net als het weinig rooskleurige beeld rondom de mondiale schuld niveaus. De vraag die dan ook rijst, is hoe beleidsmakers en economische partijen het beste deze woelige baren kunnen bevaren. Iedere schipper zal ogenblikkelijk het belang herkennen om onder deze omstandigheden het roer recht te houden.

Koers houden betekent onder meer dat beleidsmakers zelf geen bron van extra onzekerheid of instabiliteit moeten zijn. Meer onzekerheid is het laatste wat onze economie nodig heeft. Dit betekent helder beleid, gericht op de langere termijn. Voor DNB betekent dit in de eerste plaats in het Eurosysteem bijdragen aan het mandaat van de ECB: prijsstabiliteit op middellange termijn. En door vooruitblikkende (scenario-)analyses en goed macroprudentieel, microprudentieel en integriteits-toezicht bijdragen aan de stabiliteit van financiële instellingen en het financiële stelsel in het algemeen, zodat het vertrouwen in de financiële sector overeind blijft en het systeem positief kan bijdragen aan het functioneren van de economie. En mocht het onverhoopt toch misgaan bij een financiële instelling, zoals in het verslagjaar bij bank ATB, dan draagt DNB als resolutie-autoriteit via haar beleids-instrumenten en/of het depositogarantiefonds bij aan het handhaven van dit vertrouwen.

In de tweede plaats is het zaak om voldoende buffers te hebben om onverwachte schokken op te vangen. Dit geldt voor alle sectoren van de economie, in het bijzonder de overheid en de financiële sector. Dit is in belangrijke mate de reddingsboei geweest voor de Nederlandse economie tijdens de pandemie, en een boei waar we ons nog steeds aan kunnen vasthouden, al kan deze niet nog veel meer gewicht dragen. Het is dus van belang dat er prudent wordt omgegaan met interen op bestaande buffers en dat de buffers waar nodig weer worden aangevuld zodra de gelegenheid zich voordoet. Positief in dit verband is dat de uitgangspositie van de Nederlandse economie en haar financiële sector nog steeds goed is: besparingen van huishoudens - die tijdens de pandemie uit voorzorg sterk toenamen - zijn nog steeds relatief hoog, bedrijfswinsten hebben op macroniveau records bereikt, de kapitaalpositie van banken is gezond en de staatsschuldquote ligt al weer rond het niveau van voor de pandemie, al is het begrotingstekort gegeven de stand van de conjunctuur hoog.

Toch blijft het onontbeerlijk - naast het rechte roer en een stormbestendig schip - om op een duidelijk punt aan de horizon te koersen. Dit is in eerste aanleg bijdragen aan de verduurzaming van onze economie, en idealiter deze nog versnellen. Dit kan alleen wanneer ook de structureel overspannen arbeidsmarkt wordt aangepakt: zowel een taak van de overheid, als van sociale partners. Voor Nederland als kleine en open economie geldt hierbij ook nog eens dat deze alleen maar floreert wanneer het ook Europa en de wereld goed gaat. Dit vereist dus een actieve rol op het internationale podium om de fragmentatie van de wereldeconomie een halt toe te roepen. En tot slot is het van belang dat alle Nederlanders deze structurele veranderingen kunnen meemaken en liefst ook omarmen: in plaats van polariseren, gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en dragen.

2022 in vogelvlucht

DNB roept op huiseigenaren meer te stimuleren om de eigen woning te verduurzamen.

Januari

DNB waarschuwt dat winsten van banken onder druk komen bij langdurig lage rente.

Februari

DNB wordt de resolutieautoriteit van Nederlandse centrale tegenpartijen (CCP's).

Maart

Bij de publicatie van het jaarverslag geeft DNB een doorkijk op de Nederlandse economie en de gevolgen van de oorlog in Oekraïne.

In de nieuwe Visie op Betalen pleit DNB ervoor dat iedereen in Nederland kan deelnemen aan de betaalmarkt en dat het betalingsverkeer veilig blijft.

April

In een rondetafelgesprek geeft DNB een toelichting op de macro-economische risico's voor het financiële stelsel.

DNB heeft een nieuwe app uitgebracht waarmee het nog makkelijker is eurobankbiljetten op echtheid te controleren.

Mei

DNB activeert de contracyclische kapitaalbuffer (CCyB) door deze van 0% naar 1% te verhogen. Banken moeten hierdoor extra kapitaal opzetteken voor kredieten.

Bijeenkomst waarbij DNB en ECB luisteren naar de vragen, kritiek en ideeën van jongeren over de toekomst van onze economie én de hoge inflatie.

DNB licht in een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer haar standpunt over het wetsvoorstel voor een nieuw pensioenstelsel toe.

Juli

DNB biedt tijdens de nationale herdenking van de afschaffing van de slavernij excuses aan voor haar betrokkenheid bij het trans-Atlantische slavernijverleden. Ook kondigt DNB maatregelen aan.

Voor het eerst in elf jaar heeft de ECB de rente verhoogd.

DNB heeft een bestuurlijke boete van € 3.325.000,- opgelegd aan Binance Holdings Ltd. omdat deze cryptodiensten in Nederland heeft aangeboden zonder de wettelijk vereiste registratie bij DNB.

Oktober

Stevig economisch herstel maar kwetsbaarheden nemen toe.

DNB toont aan dat een verzekeringsgarantiestelsel zo vormgegeven kan worden dat het polishouders op betaalbare wijze aanvullende bescherming biedt bij hun verzekering.

DNB heeft kennisgenomen van de uitspraak CBB in zaak Bunq. We gaan ons toezicht daar natuurlijk op aanpassen. We onderzoeken op dit moment op welke manier we dat gaan doen.

December

DNB houdt haar eerste publiekcollege over inflatie.

De Nederlandse economie is afgekoeld en zal komend jaar stabiliseren op een groei van 0,8% van het bruto binnenlands product (bbp). De onzekerheid blijft groot.

DNB activeert de Nederlandse depositogarantie voor rekeninghouders van de Amsterdam Trade Bank.

DNB-onderzoek laat zien dat een cyberincident vooral gevolgen kan hebben voor de financiële stabiliteit wanneer operationele problemen zich verspreiden via meerdere besmettingskanalen en wanneer dit leidt tot een grote vertrouwensschok.

De ECB kondigt in haar monetaire vergadering in Amsterdam aan de nettoaankopen van activa onder het APP te beëindigen.

Het FSC constateert dat de onzekerheden door de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie leiden tot risico's voor financiële stabiliteit.

De FSB vergadert in Amsterdam over de vooruitzichten voor de mondiale financiële stabiliteit.

Augustus

DNB pleit voor een goede balans tussen monetair beleid en het stimuleren van koopkracht door de overheid.

DNB constateert dat een meer risicogebaseerde benadering nodig is om de inspanningen om de financiële sector vrij te houden van financieel-economische criminaliteit gericht te maken.

September

Als gevolg van de hoge inflatie voert de ECB een verkrappend monetair beleid. Dit heeft een negatief effect op de winstgevendheid van DNB en daardoor op haar kapitaalpositie.

Het vermijden van een loon-prijsspiraal vergt aandacht van overheid, centrale banken en sociale partners.

November

DNB vindt het van groot belang dat er in internationaal verband snel regulering tot stand komt om het gebruik van cryptoactiva zoals Bitcoin, Ethereum en Tether in goede banen te leiden.

Verzekeraars moeten inspelen op nieuwe en veranderende risico's zoals die van overstromingen en cyberaanvallen. Nederlandse huishoudens en bedrijven zijn hier nu zeer beperkt tegen verzekerd.

In een rondetafelgesprek geeft DNB een toelichting op de hard gestegen inflatie en wat de ECB doet om weer naar de doelstelling van 2% te gaan.

DNB lanceert nieuw hypotheekendashboard om belangrijke hypotheekdata inzichtelijker en gebruiksvriendelijker te maken.

Verantwoording

Zoals uit onze missie blijkt – “DNB maakt zich sterk voor financiële stabiliteit en draagt daarmee bij aan duurzame welvaart” – staan onze kerntaken in het teken van een houdbare economische ontwikkeling. Dat wil zeggen: een economische groei zonder schadelijke effecten voor de leef-omgeving, gedragen door een inclusief financieel en economisch systeem, waarbij geen onbetaalde rekeningen worden doorgeschoven naar volgende generaties. We maken in dit hoofdstuk duidelijk op welke wijze en met welk resultaat DNB in 2022 vorm en inhoud heeft gegeven aan haar missie. We leggen verantwoording af langs de lijnen van de zes strategische doelstellingen van [DNB2025](#), de veranderstrategie die sinds 2020 van kracht is en poogt antwoord te geven op de uitdagingen waarvoor DNB zich als hoeder van financiële stabiliteit gesteld weet.

Ontwikkelingen in 2022

Nauwelijks gekomen van de coronapandemie kreeg de wereld begin 2022 opnieuw een schok van formaat te verwerken als gevolg van de Russische inval in Oekraïne. Economisch had dit een sterke stijging van de energieprijzen tot gevolg, waardoor vooral in Europa de inflatie ongekende hoogtes bereikte. Als reactie op de hoge inflatie hebben centrale banken, waaronder de Europese Centrale Bank (ECB), het monetaire beleid verkrapt. De hoge inflatie en oplopende rentes werpen hun schaduw vooruit, niet alleen op de groeiverwachtingen van de Nederlandse economie maar ook op de financiële stabiliteit. Zo moet volgens de meest recente [DNB-ramingen](#) (december 2022) voor 2023 rekening worden gehouden met een economische groei van 0,8%, die schril afsteekt bij de 4,2% groei die voor 2022 werd voorzien.

De rentestijgingen en verslechterende economische vooruitzichten kunnen via dalende huizenprijzen en mogelijk toenemende kredietverliezen de bankensector raken. Daar staat tegenover dat banken dankzij de oplopende rente ook weer hun rentemarges kunnen vergroten. Bovendien beschikken banken over voldoende buffers om een stootje te kunnen hebben, zo blijkt uit een in 2022 gepubliceerde [stresstest](#).

De fors gestegen energieprijzen helpen de transitie naar een duurzame economie, maar de stijging is zo fors dat deze transitie onordelijk zou kunnen plaatsvinden. Gezien de grote economische consequenties heeft en houdt de energietransitie de volle aandacht van DNB. In onze toezicht-houdende rol integreren we de klimaat- en milieurisico's die de financiële sector loopt in het toezichtraamwerk. Naast klimaatrisico's komen ook mogelijke stabiliteitsrisico's die samenhangen met het verlies van biodiversiteit nadrukkelijker in het vizier van toezichthouders en centrale banken. Een systeemcrisis kan ook ontstaan door cyberaanvallen – door digitalisering een steeds groter risico. Gevolgen van cyberaanvallen kunnen zich in ernstige situaties in hoog tempo door het financiële systeem verspreiden, bijvoorbeeld doordat veel instellingen afhankelijk zijn van dezelfde systemen voor het betalings- en effectenverkeer. Niet voor niets blijft digitale weerbaarheid hoog op onze toezichtagenda staan. Datzelfde geldt voor bestrijding van financieel-economische criminaliteit. DNB zet zich in voor een meer risicogebaseerde bestrijding, waarvan meer effectiviteit mag worden verwacht. Ook vermindert deze aanpak ongewenste neveneffecten, zoals het onnodig weigeren of uitsluiten van klanten.

Werken aan vertrouwen in de financiële sector is de rode draad die de kerntaken van DNB aan elkaar rijgt. Publieksvertrouwen in financiële instellingen is een cruciale voorwaarde voor een goed functionerende reële economie. Het vertrouwen in de financiële sector is in 2022 stabiel gebleven.

De krappe arbeidsmarkt noopt ook DNB tot extra inspanningen om de juiste mensen aan te nemen. Het streven is en blijft een divers samengesteld werknemersbestand met een brede waaier aan kennis en vaardigheden met als doel een resultaatgerichte en kostenbewuste centrale bank, prudentieel toezichthouder en resolutieautoriteit te zijn.

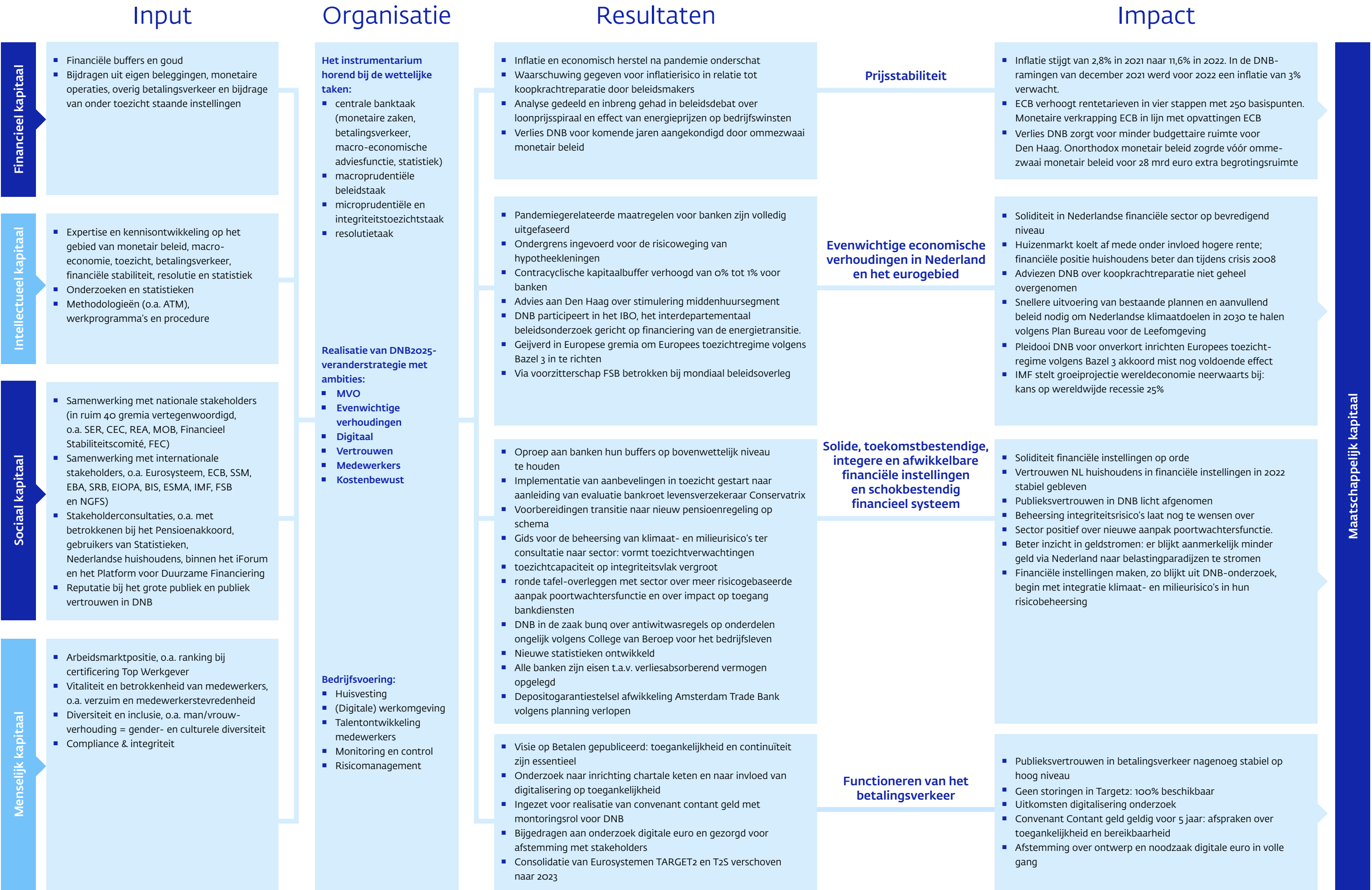
Maatschappelijke waardecreatie

Onze maatschappelijke impact is gericht op prijsstabiliteit, evenwichtige economische verhoudingen, solide, toekomstbestendige en integere financiële instellingen, een robuust en toegankelijk betalingsverkeer en een financiële sector die het vertrouwen geniet van het publiek. In onderstaand waardecreatiemodel (zie figuur 1) wordt een en ander verduidelijkt. Overigens blijkt dat er niet altijd sprake is van een rechtstreekse causaliteit tussen onze kerntaken en strategie enerzijds en onze beoogde impact anderzijds: de invloed van meer partijen dan DNB is bepalend.

De aspecten die zich concentreren aan de rechterkant van het waardecreatiemodel komen met name in de eerste drie paragrafen Evenwichtige verhoudingen, Vertrouwen en MVO aan bod.

De maatschappelijke impact die we nastreven wordt mogelijk gemaakt door de inzet van ons maatschappelijk, intellectueel, menselijk en financieel kapitaal, gesitueerd aan de linkerkant van het waardecreatiemodel. Kortom: de menskracht en middelen van DNB die vooral in de paragrafen Digitaal, Medewerkers en Kostenbewust zijn terug te vinden. De DNB-organisatie, die wordt gedefinieerd door haar strategie, besturing en bedrijfsvoering, bepaalt de inzet van mens en middelen. Input en organisatie samen leiden tot specifieke resultaten, die gericht zijn op de beoogde maatschappelijke impact. Bij de beschrijving hiervan houden we ook rekening met de risico's op de korte en (middel)lange termijn.

Figuur 1 Waardecreatiemodel

Evenwichtige verhoudingen

Ambitie 2020-2025	Voortgang 2022	Acties 2023
In 2025 zijn er in Nederland en internationaal evenwichtigere economische verhoudingen mede dankzij de inzet van DNB. Evenwichtige economische verhoudingen zijn een voorwaarde voor prijsstabiliteit en financiële stabiliteit en dragen bij aan een duurzame welvaart. Evenwichtsherstel is noodzakelijk na de financiële crisis van 2008, de Europese schulden crisis en de COVID-19-pandemie.	■ Effectiviteit van beleidsinbreng over een breed front versterkt, zoals bij monetair beleid, pensioenstelsel, minder gelukt bij koopkrachtrepatrië en (nog) niet geslaagd bij Europees toezichttraamwerk ■ Pandemiegereleerde maatregelen uitgefaseerd ■ Implicaties nieuwe pensioencontract voor het toezicht in beeld gebracht en capaciteit aangepast ■ Publicatie van Visie op Betalen 2022-2025	■ Proactief bijdragen in ECB-verband aan prijsstabiliteit ■ Zorgdragen voor effectieve beleidsinbreng in Den Haag (onder andere begrotingsbeleid, woning- en arbeidsmarkt, pensioenen) ■ Robuuste inrichting realiseren voor chartale betalingsverkeer op basis van onderzoek naar effectieve en efficiënte chartale infrastructuur ■ Optimaal inzetten voorzitterschap FSB ■ Afhandelen van eerste 'invaar'-verzoeken van pensioenfondsen

Prijsstabiliteit en veranderende rente-omgeving

Het afgelopen jaar stond in belangrijke mate in het teken van geopolitieke onrust en de sterke stijging van de inflatie en rente. Door de inval van Rusland in Oekraïne zijn de economische onzekerheden toegenomen, wereldwijd, maar zeker in Europa. Behalve koopkrachtverlies voor burgers zorgen de stijging van de inflatie en de hogere rente ervoor dat bestaande kwetsbaarheden in het financieel systeem opnieuw naar voren komen en de financiële sector op de proef wordt gesteld. We hebben analyses gemaakt van de gevolgen voor de financiële sector en een stresstest uitgevoerd naar de impact van een rentestijging op de kapitaalpositie van instellingen. Hieruit blijkt dat het financieel systeem weerbaar is, maar dat de onzekerheden groot zijn.

De aanhoudend hoge inflatie heeft ook DNB verrast. Hoewel in 2021 nog gewaarschuwd werd voor het risico dat de inflatie een structureel karakter kan krijgen zodra prijsstijgingen zich verankeren in de verwachtingen van bijvoorbeeld sociale partners, ging ook DNB ervan uit dat het inflatietempo in de loop van 2022 zou afzakken. Werd eind 2021 nog een stijging van de geharmoniseerde consumentenprijsindex van 3% over 2022 verwacht, een half jaar later werd deze raming opgeschroefd naar 8,7%. Uiteindelijk is de index in 2022 met 11,6% gestegen tegen 2,8% in 2021. De hoge inflatie wordt grotendeels veroorzaakt door extreme gebeurtenissen die niet in onze modellen zijn gevat, vooral de Russische inval in Oekraïne en het terugschroeven van de gastoevoer en ook de uitbundige vraag nadat de Covid-restricties werden opgeheven en de aanbodrestricties die als gevolg van de pandemie optraden.

De monetaire verkrapping die de ECB heeft doorgevoerd was in lijn met de opvattingen van DNB. DNB-president Klaas Knot behoort tot de groep leden van de ECB Raad van Bestuur die zich als eersten publiekelijk hebben uitgesproken over de noodzaak van een snelle en betekenisvolle rente-reactie als antwoord op de aanhoudend hoge inflatie. In aanvulling op de renteverhogingen

van in totaal 250 basispunten is ook een nieuw instrument – het Transmission Protection Instrument (TPI) - geïntroduceerd. Dit instrument is bedoeld om onwenselijke, zichzelf versterkende dynamieken in de markt voor staatsobligaties te doorbreken. Vooralsnog is de aankondiging van TPI voldoende gebleken om marktonrust onder controle te houden. Nut en noodzaak van het instrument zijn verder toegelicht aan het publiek in een [DNBBulletin](#). DNB heeft in contacten met de ECB en andere nationale centrale banken gepleit voor zowel strenge voorwaarden bij het inzetten van TPI als voor een scherpe reactie op de oplopende inflatie – beide punten zien we terug in het overeengekomen beleid.

Onze adviezen aan Den Haag over hoe de compenserende koopkrachtmaatregelen het best vormgegeven konden worden, zijn maar deels overgenomen. De effectiviteit van het monetaire beleid wordt mede bepaald door het vigerend begrotingsbeleid en daarom heeft DNB zich in de discussie over de koopkrachtreparatie [uitgesproken](#) tegen een te ruim compensatiebeleid van de overheid, zowel via publicaties als in gesprekken met Den Haag. Te ruime steun vanuit de overheid zou namelijk de vraag naar diensten en goederen waaronder energie verder aanwakken, en daarmee ook de inflatie verder opdrijven. Dit terwijl het monetaire beleid er juist op gericht is deze te doen afnemen. Ook liet een [DNB Analyse](#) zien dat de impact van gestegen energieprijzen op de winstgevendheid van bedrijven op macroniveau beperkt is. Ruime en brede steunmaatregelen zijn niet alleen vanuit economisch perspectief onwenselijk, maar ook vanuit de verduurzamingsambities van het kabinet. Hoge energieprijzen op langere termijn vragen immers om aanpassing van onze economie. Daarom is een duidelijke exit-strategie uit de compensatiemaatregelen gewenst en ook moet worden ingezet op verduurzaming en vermindering van energieverbruik. Deze beleidsadviezen zijn door de politiek maar deels opgevolgd. Zo komt het energieprijzplafond bij alle huishoudens terecht en zijn er ook ruime steunmaatregelen voor het bedrijfsleven ingevoerd.

Vanwege de mogelijke dreiging van een loon-prijsspiraal heeft DNB diverse onderzoeken gedaan naar de arbeidsmarkt. Het risico op een dergelijke spiraal is beperkt, maar waakzaamheid blijft geboden zo blijkt uit onze analyses. Voor werknemers kan het koopkrachtverlies dat samenhangt met hoge inflatie ten minste deels worden goedgemaakt met loonstijgingen. Sinds de zomer hebben we de loongroei dan ook zien versnellen. In verschillende gremia en in de maatschappelijke discussie heeft dit geleid tot zorgen dat loon- en prijsstijgingen onverhoopt kunnen ontsporen in een zichzelf versterkende spiraal. In de zomer hebben we dit vraagstuk via een [DNBBulletin](#) geadresseerd. Ondanks oplopende [inflatieverwachtingen](#) onder consumenten, vonden wij geen aanwijzingen dat de inflatie via loonstijgingen en een zichzelf versterkende loon-prijsspiraal gaat leiden tot langdurig aanhoudende hoge inflatie. Deze analyse brengen we ter sprake in gesprekken met stakeholders en de hoofdboodschap wordt regelmatig herhaald in speeches en [interviews](#) van de directie. Daarnaast hebben we een verdiepende [DNB Analyse](#) gedaan rondom loon-prijsspiralen en verantwoorde loongroei, en hebben we een [ESB-artikel](#) geschreven over de doorwerking van inflatieverwachtingen in de loongroei. Het risico dat deze wisselwerking leidt tot een loon-prijsspiraal is momenteel beperkt, zo blijkt eruit. Niettemin is waakzaamheid geboden. Voorkomen dat de inflatie vaste voet aan de grond krijgt is een gezamenlijke opdracht van overheden, sociale partners en centrale banken.

Evenwichtige economische verhoudingen in Nederland en het eurogebied

Ook heeft DNB zich ingezet voor een evenwichtigere woningmarkt. Allereerst hebben we in een [DNB Analyse](#) gewaarschuwd voor de negatieve effecten van regulering van het middenhuursegment op de toch al kleine omvang van dit segment. Een groter huursegment heeft namelijk verschillende economische voordelen en fungeert als "ventiel" op de woningmarkt. Daarnaast heeft DNB een bijdrage geleverd aan de verduurzaming van de woningvoorraad via een [DNB Analyse](#) die onderzocht hoe deze transitie gefinancierd kan worden. Een duurzame woningvoorraad is uiteindelijk een voorwaarde voor een evenwichtige woningmarkt, zoals recent duidelijk merkbaar wordt door de sterk gestegen energielasten.

Box 1 Stakeholderonderzoek

Vanuit het besef dat financiële stabiliteit en evenwichtige economische verhoudingen niet door DNB alleen kunnen worden bereikt, is een goede dialoog en samenwerking met tal van onze stakeholders essentieel. In het verslagjaar is het tweejaarlijkse stakeholderonderzoek gehouden waarin we 1.279 professioneel bij het werk van DNB betrokken personen hebben gevraagd hoe zij DNB als organisatie ervaren. Het zijn de stakeholders die met ons pensioen- en verzekerings-toezicht te maken hebben, die voor significante uitkomsten hebben gezorgd. De respons van andere stakeholders – bijvoorbeeld die betrokken zijn bij het bankentoezicht en de centrale banktaken – was geringer, waardoor hier uitsluitend van indicatieve uitkomsten gesproken kan worden.

De pensioen- en verzekeringsstakeholders dichten DNB een stevige reputatie toe. Beide tekenen voor reputatiescore van meer dan 60. Een score van 60 of meer duidt op een "zeer goede" reputatie. Opvallend is de sprong waarvoor de stakeholders verantwoordelijk zijn die met het pensioentoezicht te maken hebben: van 56 in 2020 naar 64 dit jaar. De stakeholders verbonden aan het verzekeringstoezicht zijn goed voor een score van 72, gelijk aan die van twee jaar geleden. Ook de manier waarop DNB communiceert en haar pensioen- en verzekerings-stakeholders tegemoet treedt is verbeterd. Het aandeel respondenten dat de laatste twee jaar een verbetering heeft geconstateerd overtreft over een breed front het aantal dat een verslechtering heeft ervaren. Toch geeft circa 30% van de stakeholders aan een nog intenser en opener contact te wensen.

De voorbereidingen op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel zijn in volle gang. Zo heeft DNB op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verschillende berekeningen uitgevoerd over de gevolgen van de overgang naar het nieuwe stelsel voor deelnemers en gepensioneerden van verschillende leeftijden. In december 2022 hebben we deze berekeningen geactualiseerd naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters 2022. Deze uitkomsten zijn toegelicht in de Tweede Kamer. DNB heeft ook een toezichthoudende rol en in verschillende rondetafels met de sector is gesproken over de guidance (Q&A's, factsheets) die van DNB tijdens de transitiefase te verwachten is. Andere communicatiekanalen die zijn ingezet om de geesten rijp te

maken voor de overgang naar het nieuwe stelsel zijn speeches, interviews, presentaties en een position paper. Samen met de AFM is er een tweede uitvraag gedaan onder de pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen naar hun voorbereidende werkzaamheden. Verder heeft DNB bij de pensioenfondsen die al in 2024 verwachten “in te varen” (overgaan naar het nieuwe stelsel) de plannen van aanpak en mijlpalenoverzichten voor de transitie opgevraagd. De overgang naar een nieuw stelsel vraagt forse inspanningen van zowel de sector als DNB. Bij DNB is het kostenkader voor de benodigde extra capaciteit voor pensioentoezicht gedurende de jaren 2023 en 2024 door de minister van Financiën verruimd.

De tijdelijke maatregelen voor banken die tijdens de pandemie zijn genomen, worden uitgefaseerd. De verlaging van kapitaaleisen en de versoepeling van toezichtvereisten tijdens de pandemie hebben ertoe bijgedragen dat banken zich konden blijven richten op het op peil houden van de kredietverlening en het ondersteunen van de economie. Zo werden in maart 2020 de systeembuffers voor banken verlaagd en werd de invoering van een ondergrens voor de risicoweging van hypothecaire leningen uitgesteld. Nu de coronacrisis voorbij lijkt, wordt op Europees niveau de tijdelijke kapitaalverlichting teruggedraaid en beginnen we op nationaal niveau met de eerder aangekondigde opbouw van extra buffers. Per 1 januari 2022 is alsnog een ondergrens ingevoerd voor de risicoweging van leningen aan particulieren die gedekt zijn met hypotheek op onroerend goed in Nederland. Dit is nodig omdat de risicogewichten die banken op basis van hun interne modellen hanteren, het systeemrisico in de huizenmarkt onvoldoende weerspiegelen. Vanwege de kwetsbaarheden op de huizenmarkt, is deze maatregel bovendien verlengd tot 1 december 2024. Verder heeft DNB de contracyclische kapitaalbuffer (CCyB) in het voorjaar van 2022 verhoogd van 0% tot 1% als eerste stap richting het niveau van 2% dat past bij een standaard risico-omgeving waarin cyclische risico's zich op een “normaal” tot verhoogd niveau bevinden. Bankleningen moeten per 25 mei 2023 voldoen aan de verhoogde eis van 1%. Met de CCyB wordt kapitaal behouden dat in mindere tijden gebruikt kan worden om verliezen op te vangen en de kredietverlening aan huishoudens en bedrijven op peil te houden.

Onze inspanningen om het Europese toezichtregime volledig en onverkort te herzien volgens de lijnen van het zogenoemde finaal Bazel 3 akkoord, hebben nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Zoals de wetteksten (CRR3/CRD6) er eind 2022 uitzagen, worden er naar de zin van DNB teveel uitzonderingen van het Bazel 3 akkoord toegestaan, waardoor het Europese toezicht aan effectiviteit dreigt te verliezen. Bazel 3 beoogt onder meer deze drie doelen: de vergelijkbaarheid van kapitaalratio's verbeteren, de vrijheid van het gebruik van interne modellen inperken bij de bepaling van het aan te houden kapitaal en verbetering van de toetsingsprocessen. Door hierover technische analyses aan te leveren hebben we geprobeerd impact te hebben op de Europese besprekingen. Zoals blijkt uit een position paper met het ministerie van Financiën trekken we daarmee samen op met Den Haag. Ook via een brief aan de Europese Commissie met 24 andere toezichthouders en een DNBBulletin is gepoogd ons pleidooi kracht bij te zetten om uitzonderingen op het Bazel 3 akkoord zoveel mogelijk te beperken.

DNB is in Europa en wereldwijd nauw betrokken bij de ontwikkeling van wereldwijde beleidskaders voor banken, niet-bancaire financiële intermediatie, cyberrisico's, klimaatrisico's en crypto-activa. Sinds december 2021 heeft DNB-president Klaas Knot het voorzitterschap overgenomen van de Financial Stability Board (FSB). Klaas Knot draagt als voorzitter via onder andere adviezen aan de G20 bij aan sturing van de internationale financiële beleidsagenda, waarbij naast actuele ontwikkelingen vooral ook nadruk wordt gelegd op structurele kwetsbaarheden op het gebied van klimaat, crypto-assets en niet-bancaire financiële intermediatie. Op Europees gebied blijft DNB onder andere nauw betrokken bij de macroprudentiële herziening van de Europese Commissie, waar nog weinig voortgang is geboekt in de door DNB bepleite versterking van het macroprudentiële instrumentarium voor niet-banken. Ten slotte is DNB sinds 2022 co-voorzitter van een taskforce die onder de hoede van het Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS) erop gericht is de stabiliteitsrisico's die samenhangen met het verlies van biodiversiteit nadrukkelijk in het vizier te krijgen.

DNB heeft de centrale bank van Oekraïne onder meer geassisteerd bij het versterken van hun cyberweerbaarheid, het gebruik van onderpand bij het verlenen van noodliquiditeit (Emergency Liquidity Assistance) aan hun banken en bij het opzetten van een resolutieregime voor verzekeraars. Deze zogenoemde Technische Samenwerking (TS) heeft noodgedwongen plaatsgevonden via digitale sessies, waarmee in totaal 96 Oekraïense collega's zijn bereikt. Met TS zet DNB zich in voor de versterking van de banden met de landen die Nederland (samen met België) vertegenwoordigt in het IMF. Tot deze kiesgroep behoren naast Oekraïne, Armenië, Georgië, Moldavië, Roemenië, Bulgarije, Noord-Macedonië, Montenegro, Bosnië-Herzegovina alsmede Kroatië, Cyprus, Israël, Andorra en Luxemburg. Ook van deze landen zijn veel verzoeken gehonoreerd om samen te werken.

Op het gebied van het verzekeraarstoezicht heeft DNB het totstandkomingsproces geëvalueerd van beleidsuitingen, zoals Q&A's en good practices. Hierin is feedback van de sector meegenomen en zijn verbeteringen in gang gezet. Als uitvloeisel hiervan worden in 2022 en 2023 alle beleidsuitingen voor verzekeraars bijgewerkt en wordt het Open Boek zoekportaal meer toegankelijk gemaakt. De wetgevingswens van DNB met betrekking tot de Wijzigingswet financiële markten 2024 heeft in 2022 vorm gekregen. Het voorstel is geconsulteerd en consultatievragen zijn door het ministerie van Financiën en DNB beantwoord. Bij implementatie zal DNB effectiever toezicht kunnen houden op reorganisaties en overnames van verzekeraars door een verklaring van geen bezwaar door DNB te introduceren. Daarnaast heeft DNB meer mogelijkheden ongewenste herverzekeringsconstructies tegen te gaan, doordat deze voortaan vooraf door de toezichthouder kunnen worden getoetst.

Als overheid en verzekeraars de handen ineen slaan is het mogelijk om risico's, zoals overstromingen en cyberaanvallen, beter te gaan beheersen. Deze risico's zijn op dit moment nog moeilijk te verzekeren. Volgens onze [studie](#) "Verzekeraars in een veranderende wereld" vergt dit een brede aanpak, waarin zowel verzekeraars als overheid een rol hebben om het risicobewustzijn te vergroten en samen te verkennen hoe nieuwe verzekeringsmarkten tot stand kunnen komen.

Zo is het in geval van overstromingen van belang dat de overheid duidelijk maakt wanneer zij overgaat tot eventuele compensatie. Dit vermindert de onzekerheid in de samenleving en stelt verzekeraars in staat om hun verzekeringsproducten in de markt te zetten. Het Verbond van Verzekeraars heeft positief op de studie gereageerd en zegt de aanbevelingen te onderschrijven.

Functioneren van betalingsverkeer

Om de bereikbaarheid, beschikbaarheid en acceptatie van contant geld zoveel mogelijk te borgen heeft DNB op 7 april 2022 een Convenant Contant Geld afgesloten met 21 organisaties die nauw betrokken zijn bij het Nederlandse betalingsverkeer (zie ook Box 5 in Verslag van de President). Dit zijn de banken, chartale dienstverleners, winkeliers en consumenten. Het Convenant bevat afspraken die beogen dat contant geld goed blijft functioneren als betaalmiddel aan de kassa en de chartale infrastructuur niet erodeert. De afspraken gaan bijvoorbeeld over de aantallen en bereikbaarheid van de geldautomaten, een inclusief betalingsverkeer en de acceptatie van contant geld. Ook hebben de banken toegezegd hun tarieven voor contant geld tot medio 2023 niet te verhogen. De afspraken gelden voor een periode van in beginsel vijf jaar, maar contractpartijen kunnen het convenant openbreken naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek dat DNB en het ministerie van Financiën doen naar oplossingen voor de middellange termijn voor een effectieve en efficiënte chartale infrastructuur (het zogenoemde TICKET-onderzoek) dat in het voorjaar van 2023 wordt opgeleverd. DNB monitort de naleving van de convenantafspraken en spreekt partijen indien nodig daarop aan. Rapportage hierover vindt plaats in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). Het Convenant is door de minister van Financiën aangeboden aan de Tweede Kamer (zie ook paragraaf MVO).

DNB heeft in september samen met het ministerie van Financiën opdracht gegeven voor een onafhankelijk onderzoek naar de toekomstige inrichting van de chartale keten. Dit is een uitvloeisel van het Convenant Contant Geld. Doel van het onderzoek is uit te werken op welke manieren de chartale infrastructuur en de publieke functies van contant geld op termijn het beste geborgd kunnen worden. Alle opties voor de marktordening en bekostiging, van publiek tot privaat, worden onderzocht. De uitkomsten ervan kunnen dienen als basis voor politieke besluitvorming over de chartale infrastructuur en daarmee de toegankelijkheid van contant geld.

De verdergaande digitalisering van de betaalmarkt onderstreept volgens DNB de noodzaak om te blijven ijveren voor een toegankelijk en vertrouwenwekkend betalings- en effectenverkeer.

Dat is een belangrijke uitkomst van de [Visie op Betalen](#) die DNB in 2022 heeft gepubliceerd.

Drie speerpunten staan centraal: het verankeren van een robuust en veilig betalingsverkeer bij een grotere digitale afhankelijkheid, het verzekeren van toegang tot het betalingsverkeer in een wereld die steeds digitaal wordt, en het versterken van het betalingsverkeer in Europa en daarbuiten in een dynamisch internationaal speelveld. Uit [onderzoek](#) in opdracht van Betaalvereniging Nederland naar de kosten en baten van betalingsverkeer in Nederland in 2021 blijkt dat het betalingsverkeer in Nederland uitermate efficiënt, zij het verlieslatend, is ingericht. Het verlies wordt in grote mate veroorzaakt door de toegenomen kosten die samenhangen met compliance-verplichtingen, zoals klantonderzoeken (KYC) en antiwitwasmaatregelen, en de lage rentebaten die in 2021 aan

betalingsverkeer zijn toegerekend, wat het gevolg is van de zeer lage rentestand tot 2021.

De onderzoeksuitkomsten zullen als input gebruikt worden bij de maatschappelijke discussie over de toekomstbestendige bekostiging van het betalingsverkeer in Nederland (zie ook paragraaf Vertrouwen).

Om ook in de toekomst de toegang van het publiek tot centrale bank geld te waarborgen, draagt DNB in Eurosysteemverband bij aan onderzoek voor een digitale euro. DNB vindt het belangrijk dat met het teruglopende gebruik van contant geld publiek geld toegankelijk blijft: inwisselbaarheid van privaat geld (tegoeden bij banken) voor publiek geld is essentieel voor vertrouwen in het geldstelsel. Het doel van de onderzoeksfase van 2021 tot 2023 is om een diepte-verkenning uit te voeren naar het ontwerp van een digitale euro voor gebruik in het retailbetalingsverkeer, waarna besloten wordt over mogelijke implementatie en realisatie. DNB participeert in het ECB-digitale euro-project, onder ander door deelname aan de High Level Task Force van het Eurosysteem die het digitale-euro-project coördineert. Dit project vereist zorgvuldige afstemming met alle stakeholders. Op Europees niveau gebeurt dit onder andere met de Europese Commissie en de Euro Retail Payments Board, en op nationaal niveau met het ministerie van Financiën, de Tweede Kamer en het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). In het najaar van 2023 zal de Raad van Bestuur van de ECB besluiten of een digitale euro ook wordt ingevoerd. Tot die tijd is het belangrijk om vooral ook de gronden voor de invoering van deze digitale munt beter uit te diepen, omdat het draagvlak in Nederland vooralsnog beperkt is.

DNB waarschuwt in een studie over de crypto-markten voor de risico's die aan crypto's verbonden zijn – ongedekte crypto's zijn een speculatiemiddel in plaats van een betaalmiddel –, maar stelt tegelijkertijd vast dat de onderliggende technologie en toepassingen kansen bieden, mits goed gereguleerd. De grote volatiliteit van de crypto-markten, het omvallen van een van de grootste handelsplatformen en de daling van de marktkapitalisatie van de crypto's hebben duidelijk de zwaktes van het crypto-ecosysteem blootgelegd. Zo bleken de beloftes van (sommige) stablecoins niet hard te maken en de kredietverlening met crypto's als onderpand niet houdbaar. Crypto's blijken tot op heden vooral een speculatiemiddel en zijn niet geschikt als betrouwbaar en algemeen geaccepteerd betaalmiddel. Tegelijk zouden zowel nieuwe spelers als traditionele financiële dienstverleners gebruik kunnen maken van de technologie door activa te “tokeniseren” (het omzetten van een bezit in een token die op een blockchain wordt opgeslagen), wat mogelijk efficiëntie en transparantievoordelen biedt. Duidelijk is dat de cryptomarkten veelal dezelfde functies vervullen als de traditionele financiële markten, en dat er geen reden is om deze anders te behandelen. In dat kader worden er daarom ook internationale voorstellen voor regelgeving opgesteld, waaraan DNB bijdraagt. De aanstaande EU-regelgeving voor uitgevers van crypto-activa en aanbieders van cryptodiensten – de Markten in Crypto-Activa Verordening (MiCAR) – waarover in 2022 een compromis is bereikt, is een welkome stap in de regelgeving van Europese crypto-markten. De MiCAR-regels gaan naar verwachting in 2024 gelden.

Statistieken

Nieuwe DNB-statistieken laten zien dat er aanmerkelijk minder geld via Nederland naar belastingparadijzen stroomt.

De inkomensstroom die via Nederland naar laag-belastende jurisdicties loopt, is gedaald van EUR 38,5 miljard in 2019 tot circa EUR 6 miljard in 2021, een daling van bijna 85%. Uit deze daling blijkt dat strengere wet- en regelgeving rondom belastingontwijking effectief is om deze overwegend fiscaal-gemotiveerde inkomensstromen via Nederland terug te dringen. Verder hebben onze statistici de financiële relaties inzichtelijk gemaakt die Nederland met Rusland onderhoudt. Zo zijn de blootstellingen van de Nederlandse financiële sector in kaart gebracht en heeft DNB diverse vragen van media en politiek beantwoord over de aard en omvang van de directe investeringsrelaties tussen Nederland en Rusland. Dit tegen de achtergrond van de sancties die tegen Rusland zijn afgekondigd nadat het land Oekraïne is binnengevallen.

Vertrouwen

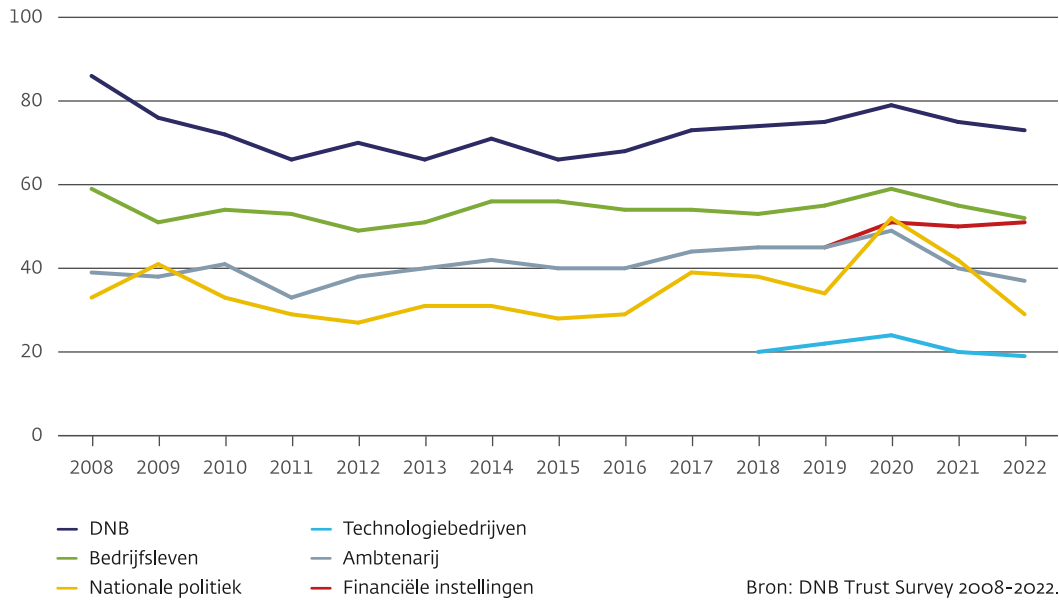
Ambitie Vertrouwen 2020-2025	Voortgang 2022	Acties 2023
De inzet van DNB heeft een erkende bijdrage geleverd aan het vertrouwen dat Nederlanders hebben in financiële instellingen.	■ Wet Open Overheid tijdig geïmplementeerd ■ Ins en outs risicogebaseerd toezicht toegelicht, alsmede een overzicht gegeven van de mate van risicobeheersing van de sector in Toezicht in Beeld ■ Voorbereidende werkzaamheden en uitvoering depositogarantiestelsel goed verlopen (Amsterdam Trade Bank) ■ Gekozen voor een meer risicogebaseerde aanpak poortwachtersfunctie ■ Samen met relevante partijen het Convenant Contant Geld tot stand gebracht teneinde toegankelijkheid te waarborgen (zie ook paragraaf MVO) ■ Stappen gezet met automatisering risicoscoremodellen (zie ook paragraaf Digitaal). ■ Ervaringen opgedaan met datagedreven integriteitsonderzoeken	■ Uitvoeren nulmeting cyberweerbaarheid financiële sector ■ Ronde tafels met sector over risicogebaseerde aanpak met betrekking tot poortwachtersfunctie ■ Ontwikkelen meetinstrument om inzicht te krijgen in houdbaarheid bedrijfsmodellen van financiële instellingen ■ Resolutieplan opstellen voor banken, verzekeraars en ccp's

Publiek vertrouwen

Het vertrouwen van Nederlandse huishoudens in financiële instellingen is in 2022 stabiel gebleven, zo blijkt uit het jaarlijkse DNB vertrouwensonderzoek. Van de ondervraagden had 51% tamelijk veel of heel veel vertrouwen in financiële instellingen (figuur 2). Dat is vergelijkbaar met de voorgaande meting in 2021. Het vertrouwen in de nationale politiek, het bedrijfsleven en de ambtenarij is daarentegen gedaald. Daarnaast had in 2022 70% van de ondervraagden er overwegend of volledig vertrouwen in dat banken in Nederland in staat zijn om het aan hen toevertrouwde geld te allen tijde terug te betalen (figuur 3). Het vertrouwen dat verzekeraars in staat zijn om hun verplichtingen aan verzekeren na te komen ligt op eenzelfde niveau. Huishoudens hebben er wat minder vertrouwen in dat pensioenfondsen in staat zijn om hun toezeggingen aan pensioengerechtigden na te komen, al neemt dat vertrouwen de afgelopen jaren toe, wat mogelijk samenhangt met de gestegen dekkingsgraden van pensioenfondsen en mogelijkheden die dat biedt tot indexatie van pensioenrechten en -aanspraken.

Figuur 2 Vertrouwen in financiële instellingen blijft stabiel

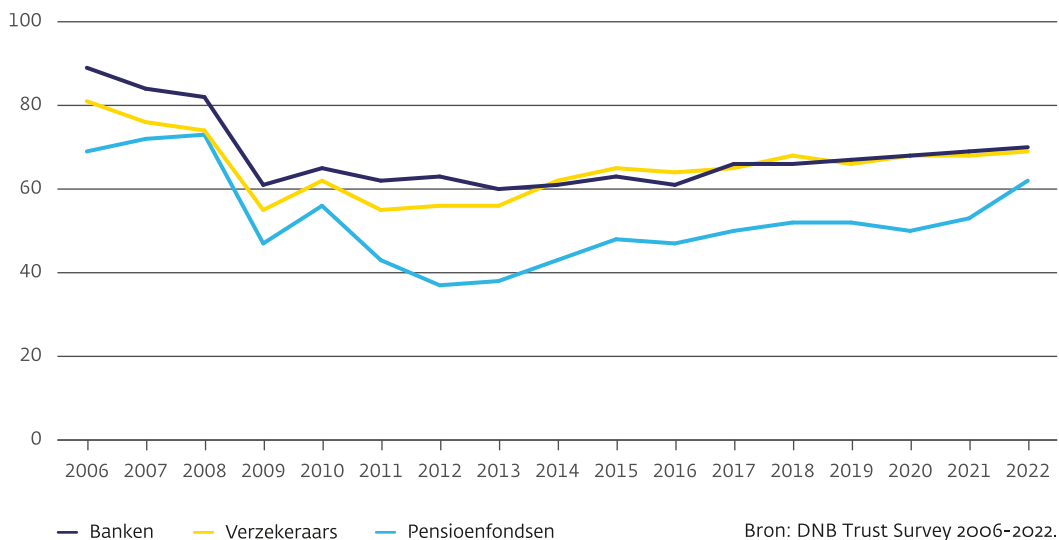
Aandeel respondenten met tamelijk veel tot heel veel vertrouwen

Toelichting: Het vertrouwen in financiële instellingen is het gemiddelde van het vertrouwen in banken, verzekeraars en pensioenfondsen en wordt sinds 2019 op dezelfde wijze uitgevraagd als het vertrouwen in de andere actoren. Het vertrouwen in technologiebedrijven wordt gemeten sinds 2018.

Figuur 3 Vertrouwen in de financiële gezondheid van banken, verzekeraars en pensioenfondsen

Aandeel respondenten met overwegend of volledig vertrouwen

Het vertrouwen in het betalingsverkeer is nagenoeg op hetzelfde hoge niveau gebleven als in 2021. In oktober van 2022 had 72% van de respondenten veel of zeer veel vertrouwen in het betalingsverkeer, zo blijkt uit data van DNB en Betaalvereniging Nederland. 2% heeft weinig of zeer weinig vertrouwen. In augustus 2021 gaf 74% van de Nederlanders aan in dezelfde mate vertrouwen te hebben in het betalingsverkeer, terwijl toen 1% weinig of zeer weinig vertrouwen zei te hebben. We meten het vertrouwen in het betalingsverkeer het hele jaar door. De vraag welke factoren van invloed zijn op vertrouwen is in 2022 niet gesteld.

Het vertrouwen van het Nederlandse publiek in DNB is afgelopen jaar enigszins afgenomen, maar ligt nog altijd op een hoog niveau in vergelijking met de politiek, financiële instellingen en het bedrijfsleven (zie figuur 2). Uit het jaarlijkse DNB vertrouwensonderzoek blijkt dat 73% van de respondenten tamelijk veel of heel veel vertrouwen in DNB heeft. In het vorige onderzoek was dit 75%. Uit de enquête kan niet worden opgemaakt waar deze daling aan valt toe te schrijven. Tegelijkertijd geeft 61% van de respondenten aan het eens of helemaal eens te zijn dat het toezicht van DNB hen meer vertrouwen geeft dat financiële instellingen hun verplichtingen nakomen. In 2021 was dit 57%. Uit dit vertrouwensonderzoek blijkt verder dat het vertrouwen in de toezichthouder en de financiële sector groter is wanneer de toezichthouder transparant is over de wijze waarop toezicht gehouden wordt. DNB heeft ook onderzocht welke taken van DNB bijdragen aan vertrouwen. Uit dit onderzoek blijkt dat de uitvoering van de Nederlandse depositogarantie sterk bijdraagt aan het vertrouwen in DNB.

De reputatiescores van DNB onder het publiek laten een daling zien. Waar over geheel 2021 een score van 59 kon worden genoteerd, kwam de index over 2022 uit op 56, zo blijkt uit de metingen van onderzoeksbureau Kantar. Een eenduidige oorzaak voor de daling is niet gegeven. Een score van tussen 50 en 60 kwalificeert volgens deze systematiek als een “goede” reputatie. Gedurende de jaren 2017 tot en met 2020 liet de index jaarlijks een waarde van boven de 60 aantekenen.

Soliditeit van financiële instellingen

Qua soliditeit staan de financiële instellingen er eind 2022 overwegend goed voor (zie ook figuur 11 in Verslag van de President). De weerbaarheid van banken is over 2022 in grote lijnen hetzelfde gebleven, en ligt hoger dan voor de pandemie. De kapitaalbuffers voldoen zonder meer aan de gestelde normen. Vanwege de huidige economische onzekerheid hecht DNB er belang aan dat banken ook hun buffers boven de wettelijke normen behouden en niet te ruimhartig zijn met kapitaaluitkeringen. Deze boodschap is herhaaldelijk via verschillende kanalen naar buiten gebracht. Voor de leven- en schadeverzekeraars geldt dat hun solvabiliteitsratio's zich positief hebben ontwikkeld. Voor de zorgverzekeraars is een daling zichtbaar, onder andere doordat verschillende verzekeraars besloten hebben om de gestegen zorgkosten in 2022 niet volledig door te berekenen in de premies, maar in plaats daarvan in te teren op het eigen vermogen. De buffers voldoen sectorbreed aan de gestelde normen. De pensioensector heeft dankzij de gestegen rente de financiële positie net als in 2021 kunnen versterken ondanks dat het totale pensioenvermogen afnam. Omdat de meeste pensioenfondsen hun renterisico niet volledig afdekken, is het effect van de daling van de waarde van de verplichtingen door de stijgende rente groter dan het waardeverlies van de beleggingen.

Box 2 Conservatrix

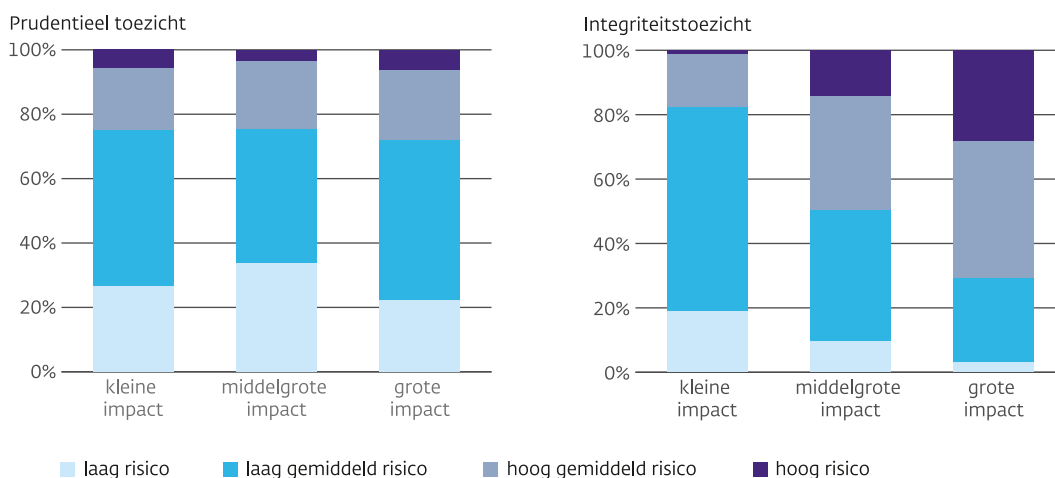
Naar aanleiding van het in december 2021 uitgebrachte rapport van de evaluatiecommissie over het faillissement van levensverzekeraar Conservatrix heeft DNB een implementatieplan opgesteld. DNB heeft de aanbevelingen over haar eigen handelen volledig overgenomen. Die aanbevelingen zijn gevarieerd en hebben onder meer betrekking op het rekening houden met bijzondere eigendomsstructuren van financiële ondernemingen, de informatie-uitwisseling tussen buitenlandse toezichthouders en DNB, en de wijze waarop DNB omgaat met externe adviezen. De aanbevelingen zijn vertaald naar acties die momenteel worden geïmplementeerd in de toezichtspraktijk. Een groot deel van de acties zijn inmiddels al geïmplementeerd. De verwachting is dat alle aanbevelingen voor 1 april 2023 in het toezicht zijn geïncorporeerd. Inmiddels is de portefeuille van Conservatrix overgedragen aan Waard Leven. Voorafgaande aan deze overdracht heeft DNB advies afgegeven aan de curatoren over de voorgenomen portefeuille-overdracht en is DNB door de rechtbank gehoord over de door de curatoren voorgestelde wijzigingen van polisvoorwaarden.

Integriteitsrisico's in de financiële sector

Waar de onder toezicht staande instellingen er op prudentieel vlak gemiddeld goed voorstaan, laat de beheersing van integriteitsrisico's nog te wensen over. Wel is er sprake van verbetering ten opzichte van eerdere jaren. Dit blijkt uit figuur 4 uit *Toezicht in Beeld*. Daarin zijn de onder toezicht staande instellingen ten eerste gerangschikt op de impact (klein, middelgroot, groot) die zij – indien ze in problemen komen – kunnen hebben op het vertrouwen in de financiële sector als geheel. Ten tweede zijn die instellingen gerangschikt naar hoe groot DNB de integriteits- en prudentiële risico's per impactcategorie inschat.

Voor al instellingen met een relatief grote impact scoren binnen het integriteitstoezicht relatief vaak een risicoscore 3 of hoger. Een componentscore – er worden 17 verschillende toezichtaspecten onderscheiden waarop gescoord wordt – hoger of gelijk aan 3 betekent dat we het risiconiveau van een instelling onbevredigend vinden of de risicobeheersing onvoldoende. Voor instellingen met middelgrote en grote impact betekent het ook dat deze risico's buiten de grenzen van onze risicotolerantie liggen. Op deze componenten verhogen we dan onze toezichtinspanningen en zien we erop toe dat instellingen maatregelen nemen om de risico's te beheersen. Een daling of stijging van een risicoscore is niet automatisch een-op-een toe te schrijven aan de toezichtinspanningen of het gebrek eraan. Zo zullen risicoscores, bijvoorbeeld op het gebied van kredietrisico, toenemen bij een algehele verslechtering van de economische vooruitzichten.

Figuur 4 Risicocomponentscores per impactklasse, uitgesplitst naar prudentieel en integriteitstoezicht

Om het toezicht meer in lijn te brengen met onze risicotolerantie, hebben we het afgelopen jaar de toezichtcapaciteit op integriteitsvlak verder vergroot. We hebben bij een groot aantal instellingen een interventietraject gestart, in een aantal gevallen na handhavend optreden, en toezicht gehouden op reeds lopende hersteltrajecten. Dit zijn veelal meerjarige trajecten die ertoe moeten leiden dat de beheersing wordt verbeterd en het risiconiveau verlaagd. Het aantal formele (bijvoorbeeld een aanwijzing) en informele maatregelen (zoals een normoverdragend gesprek) in het integriteitstoezicht kwam uit op 17 in 2022; in het 2021 bedroeg het aantal 27.

De strijd tegen financieel-economische criminaliteit wint aan effectiviteit en efficiency als er gekozen wordt voor een risicogebaseerde benadering en er meer gebruik wordt gemaakt van innovatieve toepassingen (zie ook Box 3 in Verslag van de President). Dat stelt DNB in het rapport "Van herstel naar balans", waarin DNB het eigen toezicht en beleid ten aanzien van het voorkomen van financieel-economische criminaliteit door banken tegen het licht houdt. Over deze nieuwe aanpak zijn we in gesprek met onze stakeholders. Bij de totstandkoming van het rapport waren de vier grootste retailbanken betrokken in de vorm van interviews en het aanleveren van data. In haar reactie op het rapport merkt de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) op dat het "positief (is) dat DNB aangeeft richting te willen geven aan wat een adequate benadering is van lage risico's en open staat voor toepassing van nieuwe technologie bij de risicobeoordeling van klanten, zoals machine learning, uiteraard zorgvuldig en met inachtneming van privacy".

Box 3 bunq

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) heeft in hoger beroep in de zaak bunq DNB deels ongelijk en deels gelijk gegeven. Het ging in deze zaak om de aanwijzing die DNB bunq had gegeven om te voldoen aan de antiwitwasregels, die deze bank volgens DNB zou hebben overtreden. Het CBb oordeelt dat DNB een aantal geconstateerde overtredingen onvoldoende heeft bewezen. Dit betreft in het bijzonder de manier waarop bunq de wettelijke verplichting invult om voorafgaande aan de klantrelatie het doel en de aard vast te stellen en hoe bunq vervolgens haar voortdurende controle op de klant uitvoert. Het CBb concludeert ook dat DNB op een aantal punten heeft bewezen dat bunq antiwitwasregels heeft overtreden en dat het gerechtvaardigd is geweest dat DNB hiervoor een aanwijzing heeft gegeven.

DNB heeft de gevolgen van de uitspraak voor de toezichtpraktijk onderkend. Zo verplicht DNB niet langer dat instellingen een validatie uitvoeren op het gepleegde herstel van wettelijke overtredingen. Ook eist DNB niet langer dat een managementverklaring wordt verstrekt na afronding van herstel van wettelijke overtredingen. Verder wordt de uitspraak momenteel betrokken bij de opvolging van de recent gedane aanbevelingen van intergouvernementele organisaties, zoals EBA en FATF. De uitspraak kan daarmee – net zo zeer als deze aanbevelingen – leiden tot verdere aanpassingen in onze toezichtpraktijk.

In MOB-verband zijn meerdere rondetafelsessies georganiseerd met verschillende sectoren, om te spreken over de gevolgen die de poortwachtersfunctie van banken kan hebben op de toegang tot bankdiensten. Het zogenoemde “de-risking”-beleid, gericht op het tegengaan van financieel economische criminaliteit, heeft namelijk ook nadelen. De-risking kan ertoe leiden dat klanten ten onrechte geen betaalrekening kunnen openen, dat ze onterecht afgesloten worden van betaaldiensten of dat ze onnodig worden beperkt in het gebruik van contant geld. Ook zijn er gesprekken gehouden om te verduidelijken wat een risicogebaseerde aanpak inhoudt, wat financiële instellingen daar zelf aan kunnen doen en wat ze daarvoor van ons als toezichthouder nodig hebben. Andere onderwerpen die ter tafel zijn gekomen, zijn de mogelijkheden die *machine learning* biedt bij het invullen van de poortwachtersfunctie en de randvoorwaarden die nodig zijn voor een veilige toepassing daarvan. De sectoren waarmee in dit verband – in nauwe samenwerking met de NVB – is gesproken zijn de horeca, goede-doelen-organisaties, maatschappelijke, politieke en religieuze organisaties, autohandel en -reparatie, en de groot- en detailhandel.

De afgekondigde reeks internationale sancties ten gevolge van de Russische inval in Oekraïne hebben grote impact gehad op het integriteitstoezicht van DNB. Hiervoor is circa 5-7 fte vrijgemaakt en op onderdelen zijn toezichttaken anders geprioriteerd, ook voor 2023. Er zijn vele vragen beantwoord vanuit de sector, de media en de politiek, de financiële sector zelf is met nieuwsberichten over de ontwikkelingen geïnformeerd en de door DNB ontvangen sanctiemeldingen zijn verwerkt en met het ministerie van Financiën gedeeld. Er zijn twee grote sanctie-onderzoeken uitgevoerd. Eén meer traditioneel thema-onderzoek dat bij een aantal instellingen uit alle sectoren (pensioenfondsen, verzekeraars, trustkantoren, crypto partijen, betaalinstanties en banken) is

uitgevoerd, en één innovatief project. Bij dit project is, in samenwerking met een externe provider, onderzoek uitgevoerd naar de werking van sanctiescreeningssystemen bij 5 betaalinstanties en 26 banken. Beide onderzoeken zullen in de eerste maanden van 2023 worden afgerond. Ook op beleidsgebied zijn de nodige activiteiten verricht op het gebied van sancties. Zo heeft DNB input geleverd aan de betrokken ministeries bij de totstandkoming van de negen sanctiepakketten die sinds de Russische inval in Oekraïne zijn aangekondigd. Ook is DNB aangesloten bij het traject modernisering sanctiewetgeving georganiseerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast is DNB ook op Europees gebied nauw betrokken bij initiatieven ter verbetering van de naleving van sancties, bijvoorbeeld bij EBA waar wordt gewerkt aan guidance over sancties.

Het gebruik van slimme analysetools in het integriteitstoezicht heeft veelbelovende resultaten

opgeleverd, zo leert een pilotonderzoek onder een aantal verzekeraars. DNB werd tijdens dit onderzoek naar de effectiviteit en efficiency van de sanctiescreening door 5 verzekeraars bijgestaan door een externe partij die beschikte over een analyse-instrument waarmee systemen voor sanctiescreening aan een stresstest konden worden onderworpen. Daaruit kwam naar voren dat van de 5 verzekeraars een aantal niet of nauwelijks screent op basis van de Nederlandse sanctielijst. Dit type onderzoek wordt momenteel ook uitgevoerd bij 26 banken en 5 betaalinstanties.

Resolutie

Om goed voorbereid te zijn op een ordelijke afwikkeling van noodlijdende banken heeft DNB in 2022 alle banken eisen opgelegd ten aanzien van de hoeveelheid verliesabsorberend vermogen dat aangehouden moet worden voor het geval dat zij in de problemen komen. Deze zogenoemde MREL-eis zorgt ervoor dat er voldoende vermogen is om verliezen op te vangen en een doorstart mogelijk te maken. De Single Resolution Board (SRB) in Brussel, die de grootbanken onder haar hoede heeft, heeft 7 significante instellingen MREL-eisen opgelegd, waarbij DNB toeziet op de implementatie. DNB heeft 22 kleinere banken (minder significante instellingen) opgedragen verliesabsorberend vermogen aan te houden. Drie van deze banken kunnen in geval van grote financiële problemen in aanmerking komen voor resolutie, terwijl de resterende 19 dan een faillissement tegemoet kunnen zien. Van de 22 kleinere banken zijn er 20 waarbij er een formele MREL-eis is vastgesteld en 2 banken waarbij de zienswijzeprocedure voor vaststelling van de formele MREL-eis nog loopt.

DNB heeft aan de hand van de Algemeen Belangtest bepaald welke banken in aanmerking komen voor resolutie indien zij dreigen om te vallen en welke zullen worden afgewikkeld in faillissement. De uitkomst is dat twee banken die eerder voor resolutie in aanmerking kwamen nu de status van liquidatiebank hebben gekregen. Dat betekent dat deze banken geen achtergestelde schuld hoeven aan te houden bovenop hun kapitaaleis om te voldoen aan de MREL-eis. Ook hoeven zij geen planning voor resolutie meer te doen. Aan de Algemeen Belangtest ligt de beoordeling ten grondslag welke gevolgen een faillissement heeft op het financiële stelsel en de maatschappij.

DNB heeft haar eerste resolutieplan voor centrale tegenpartijen (central clearing parties, ccp's) opgesteld. Behalve voor een ordentelijke afwikkeling van banken en verzekeraars is DNB sinds 2022 ook voor ccp's de resolutieautoriteit. Ccp's vervullen een spilfunctie in het financieel effectenverkeer. Ze staan tussen de koper en verkoper van bijvoorbeeld aandelen en derivaten in, en garanderen de aan de transactie verbonden rechten en plichten. In een resolutieplan worden de maatregelen beschreven die nodig zijn om een goede doorstart mogelijk te maken.

DNB is de consultatie van een beleidsregel gestart die verzekeraars meer duidelijkheid moet geven hoe zij het best kunnen voldoen aan de verplichting om afwikkelbaar te zijn. Inzet is om de beleidsregel begin tweede kwartaal (Q2) vast te stellen. Verder hebben we de mogelijkheden bestudeerd van een eventuele invoering van een verzekeringsgarantiestelsel (IGS), vergelijkbaar met het depositogarantiestelsel bij banken. Conclusie luidt dat er vormen van een IGS denkbaar zijn die op een betaalbare manier polishouders aanvullende bescherming kunnen bieden.

Box 4 Amsterdam Trade Bank

Op 22 april 2022 heeft de Rechtbank Amsterdam het faillissement uitgesproken van Amsterdam Trade Bank (ATB), op verzoek van de bank zelf. Door de opgelegde sancties tegen Rusland was de bedrijfsvoering van ATB ernstig verstoord geraakt. Dit kwam met name omdat de moeder van ATB, Alfabank, op de sanctielijst van de VS was geplaatst. Alfabank en ATB kwamen vervolgens ook op de sanctielijst van het VK terecht. Als gevolg daarvan beëindigden verschillende in de VS en de VK gevestigde dienstverleners hun diensten aan ATB of dreigden zij dit op korte termijn te doen. ATB kon hiervoor niet tijdig vervanging vinden. Er was daardoor een grote kans dat ATB snel niet meer kon beschikken over voor haar essentiële systemen, personeel, informatie en diensten om aan haar verplichtingen te voldoen.

Het toezicht van DNB op ATB was vanaf februari 2022 geïntensiveerd vanwege de Russische inval in Oekraïne. Zo heeft DNB frequente rapportages opgevraagd, waaronder over de liquiditeitspositie van de bank. Daarnaast is dagelijks contact geweest over de situatie van de bank, op zowel bestuurs- als werkvloerniveau. Ook heeft DNB ATB gevraagd de nodige waarborgen te treffen om zeker te stellen dat ATB voldeed aan de sanctieregelgeving, zodat er bijvoorbeeld geen geld naar de gesanctioneerde aandeelhouders van ATB kon gaan.

Een faillissement was desalniettemin niet te voorkomen. Als gevolg van het faillissement is in april 2022 de Nederlandse Depositogarantie in werking getreden. Het Depositogarantiefonds keert rekeninghouders van ATB uit tot maximaal 100.000 euro per persoon. Binnen 10 werkdagen was iedereen uitbetaald die zich bij DNB heeft gemeld. Eind december is 99% van het geld terug bij de rekeninghouders die daar recht op hadden. Daarmee is een bedrag van 668,4 miljoen euro gemoeid. Inmiddels is het uitgekeerde bedrag volledig door de curatoren van ATB vergoed, waardoor het Depositogarantiefonds weer op peil is.

Cyber- en operationele weerbaarheid

In 2022 heeft zich één grote cyberaanval op de financiële sector voorgedaan, die tijdig kon worden afgeslagen. Dit incident onderstreept de noodzaak om waakzaam te zijn en de cyber-weerbaarheid te blijven toetsen. Zo heeft DNB in het verslagjaar elf hack-testen bij financiële instellingen begeleid en zijn er diverse oefeningen gehouden. De hacktesten zijn onderdeel van het TIBER-testprogramma – TIBER staat voor Threat Intelligence Based Ethical Red Teaming – waarbij de belangrijkste financiële instellingen ethisch gehackt worden om hun weerbaarheid tegen digitale dreigingen te toetsen. Daarnaast voerde DNB zogenoemde *tabletops* uit, waarbij actuele cyber-scenario's worden nagespeeld met als doel te leren van de gesimuleerde crisissituaties. Vaak betreffen deze oefeningen instellingoverstijgende scenario's, zoals een situatie waarbij een belangrijke partij voor de Nederlandse financiële sector te maken krijgt met uitval door een ransomware-aanval. Verder heeft DNB in 2022 een project gestart om samen met banken na te gaan wat de effecten zijn van een langdurige uitval van het betalingsverkeer als gevolg van een cyberaanval. Ten aanzien van de eigen organisatie heeft DNB een nieuwe infrastructuur voor monitoring en bewaking van de digitale infrastructuur gerealiseerd en de oude structuur afgebouwd.

Op Europees niveau is de Digital Operational Resilience Act (DORA) aangenomen, waarmee DNB additionele instrumenten in handen krijgt om de cyberweerbaarheid van de financiële sector, inclusief derde partijen, verder te borgen. Deze EU-verordening, die in 2025 van kracht wordt, zorgt er onder andere voor dat kritieke derde partijen – zoals cloud computing-diensten – onder rechtstreeks toezicht van de Europese toezichthoudende autoriteiten komen te vallen. Dit is nodig omdat financiële instellingen in toenemende mate afhankelijk zijn van derde partijen en diensten.

In 2022 waren er geen grote incidenten die de beschikbaarheid van het betalingssysteem TARGET2 raakten. De beschikbaarheid van Target2 kwam daarmee uit op 100%, gelijk aan 2021. Deze uitkomsten volgen op drie grote incidenten in 2020. Als antwoord daarop is destijds een extern auditrapport opgesteld met 18 aanbevelingen. De aanbevelingen richten zich op een beter risico-management, effectievere externe communicatie, de introductie van overkoepelende documentatie en versterking van interne governance (tweede lijn). In 2022 is verder gewerkt aan het implementeren van de aanbevelingen. Eind 2023 moeten deze volledig doorgevoerd zijn.

De werkzaamheden in het hoogwaardig interbancair (wholesale) betalingsverkeer stonden in 2022 in het teken van de consolidatie van de Eurosystemen TARGET2 en T2S (TARGET2-Securities) en de migratie van SWIFT naar de berichtenstandaard ISO20022 voor grensoverschrijdend betalingsverkeer. De consolidatie van de Eurosystemen was gepland voor 21 november 2022, maar is na een besluit van de Governing Council van de ECB verplaatst naar 20 maart 2023. De extra periode van vier maanden stelt de TARGET2-deelnemers in staat hun testen in een stabiele omgeving af te ronden en zorgt voor een soepele overgang naar het nieuwe T2-systeem.

Transparantie en integriteit bij DNB

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden en bij DNB tijdig

geïmplementeerd. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In tegenstelling

tot de Wob is de Woo in beginsel van toepassing op alle informatie die DNB als bestuursorgaan

onder zich heeft. Niettemin kan DNB zich nog steeds beroepen op geheimhoudingsbepalingen,

wanneer het bijvoorbeeld gaat om vertrouwelijke toezichtinformatie of centrale banktaken. Een

verschil is dat onder de Wob een algehele uitzonderingsgrond van toepassing was ten aanzien van

onze wettelijke taken (centrale banktaken, toezicht en resolutie), terwijl onder de Woo DNB net als

andere bestuursorganen Woo-verzoeken inhoudelijk moet behandelen. Er geldt per 1 mei 2022 nog

wel een overgangstermijn van drie jaar voor DNB: de oude uitzondering op grond van de Wob blijft

bestaan voor documenten die tot 1 mei 2022 bij DNB berustten. Deze oude documenten kunnen

hierdoor tot 1 mei 2025 niet worden verstrekt. Sinds 1 mei 2022 zijn er veertien Woo-verzoeken bij

DNB binnengekomen, variërend van onderwerpen als Goudbaarlijsten tot illegale

trustdienstverlening.

Het onafhankelijke onderdeel Compliance & Integriteit van de afdeling Compliance, Integriteit

en Bestuurlijke Sancties stimuleert, adviseert en controleert de verschillende bedrijfsonder-

delen binnen DNB op het gebied van onze eigen compliance en integriteit inclusief fraude-

risico's. De activiteiten bestonden dit jaar uit adviezen over integriteit en over de toepassing van

de integriteitsregelingen. Ook werd de naleving van integriteitsregels gemonitord door jaarlijkse

verklaringen en een steekproef, werd pre- en inemployment screening verricht en werd het

integriteitsbewustzijn bij management en medewerkers bevorderd. Verder werden een belevings-

meting integriteit en vijf incidentgedreven integriteitsonderzoeken uitgevoerd (zie Bijlage 1

Aanvullende informatie).

MVO

Ambitie 2020-2025	Voortgang 2022	Acties 2023
DNB streeft naar houdbare economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving. DNB streeft naar een inclusief financieel en economisch systeem.	■ Gids met handvatten voor de beheersing van klimaat- en milieuroisico's uitgebracht voor financiële instellingen en geconsulteerd, gestart met een beoordelingskader voor de beheersing van deze risico's ■ In ECB-verband leiding gegeven aan het ontwikkelen van statistieken over fysieke risico's, transitierisico's en groene beleggingen ■ CO₂-monitor in gebruik genomen om de effecten van het betalings- en effectenverkeer op klimaatverandering te meten; meting nog niet uitgevoerd ■ Onderzoek gestart naar de mogelijke kwantitatieve impact van biodiversiteitsverliesgerelateerde scenario's op het financieel systeem ■ Frequent engagement met stakeholders uitgevoerd, waaronder de dialoog met externe stakeholders tijdens ronde tafels over de DNB duurzaamheidsstrategie	■ Klimaat- en milieuroisico's verder verankeren in ons toezicht, o.a. actualiseren Gids met good practices ■ Het breed beschikbaar stellen van de in ECB verband ontwikkelde statistieken over klimaatrisico's ■ Actualisatie Sustainable Finance Strategie op basis van stakeholderinzichten ■ Mogelijke impact van sociale duurzaamheidsrisico's op het financieel-economisch systeem en de kerntaken van DNB verkennen ■ Kosten en baten van maatregelen gericht op klimaatadaptatie onderzoeken ■ Met de CO₂-monitor structureel de uitstoot van het betalingsverkeer monitoren en in kaart brengen hoe deze in lijn kan worden gebracht met 'Parijs'

Integratie van duurzaamheid in kerntaken

Op de route naar realisatie van onze MVO-ambitie in 2025 – volledige integratie van duurzaamheid in onze kerntaken – zijn we het verst gevorderd met het verankeren van klimaatrisico's, het zorgdragen voor een toegankelijk betalingsverkeer en maatschappelijk verantwoord beleggen als onderdeel van ons reservebeheer (zie paragraaf Financiële toelichting). In het toezicht hebben we afgelopen jaar vorderingen gemaakt om klimaatrisico's verder te integreren en hebben we stappen gezet om biodiversiteitsverlies en aantasting van ecosystemen vanaf volgend jaar te kunnen integreren. Op de overige milieuroisico's als de uitputting van grondstoffen en vervuiling zijn we nog minder ver gevorderd. Deze bevinden zich in de verkenningsfase. Ook zijn we gestart met een eerste verkenning van sociale risico's en de materialiteit hiervan voor het financieel-economisch systeem. Hierbij kijken we onder meer naar (de risico's rondom) mensenrechten-schendingen, inclusie van het financiële systeem en de toegankelijkheid van financiële diensten. Binnen het domein "social" is inclusie in sterkere mate al geïntegreerd in het betalingsverkeer, waar we ons inzetten dit toegankelijk te houden, ook voor groepen in kwetsbare situaties in de samenleving. En in ons beleggingsbeleid houden we, net als in voorgaande jaren, rekening met (associatie met) mensenrechtencontroverses of praktijken die ingaan tegen breed geaccepteerde maatschappelijke normen.

Stakeholderengagement

Om ons te scherpener aan de inzichten van buiten is actief de interactie met externe stakeholders

opgezocht. Met een brede groep stakeholders uit onder meer de financiële sector, overheid, wetenschap en ngo's zijn we het gesprek aangegaan over (nieuwe) thema's en onderwerpen die DNB zou kunnen opnemen in de duurzaamheidsstrategie en over concrete voorstellen voor te nemen acties. Ook hebben we input opgehaald bij diverse ngo's. Duurzaamheidsthema's zijn systeemrisico's. Vanuit dat inzicht zouden we volgens onze stakeholders onze unieke positie als hoeder van de financiële stabiliteit nog meer kunnen gebruiken om urgentie voor actie te creëren en een langetermijnperspectief te formuleren. De kansen van verduurzaming, sociale risico's en klimaatadaptatie en concretisering van bestaande thema's werden genoemd als aandachtsgebieden. De opgedane inzichten verwerken we in de prioriteitenstelling en in de herijking van de Sustainable Finance Strategie van DNB in 2023.

Engagement met externe en interne stakeholders vindt frequenter en structureler plaats.

Zo hebben we een intern netwerk van duurzaamheidscontactpersonen opgericht dat periodiek bijeenkomt. Om het interne kennisniveau over duurzaamheidsrisico's te verhogen, en nieuwe inzichten te verzamelen, ook uit andere disciplines, hebben we afgelopen jaren diverse expertsessies georganiseerd met onder meer wetenschappers, ngo's en experts uit de financiële en publieke sector over uiteenlopende onderwerpen, zoals de EU-taxonomie, bronnen van biodiversiteitsverlies en ESG-ratings. Ook ontwikkelen we momenteel trainingen om toezichthouders de kennis en vaardigheden te geven om te kunnen beoordelen of instellingen klimaat- en milieurisico's adequaat beheersen. Extern hebben we op nationaal niveau onze aanjagende rol in de verduurzaming van Nederland voortgezet via het Platform voor Duurzame Financiering (PvDF), waarvan DNB voorzitter is en het secretariaat verzorgt. In het kader van het PvDF is in 2022 onder meer een roadmap naar een circulaire economie gepresenteerd en is een nieuw initiatief gelanceerd over de rol van de financiële sector in de klimaatadaptatie van Nederland. Internationaal leveren we onze bijdrage in diverse organisaties en gremia, zoals de ECB, EIOPA, G20, IMF, BIS. Als medevoorzitter van de 'Taskforce for Nature-related Risks' van The Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS) zetten we ons bijvoorbeeld in voor de verankering van biodiversiteitsverlies en andere milieugerelateerde risico's in het toezicht.

Klimaat- en milieurisico's

Samen met het Planbureau voor de Leefomgeving is DNB een project gestart om scenario's op te stellen die inzicht geven in de kwantitatieve impact die biodiversiteitsverlies kan hebben op de Nederlandse financiële sector.

Dit is een vervolg op een gezamenlijk rapport uit 2020, waaruit bleek dat Nederlandse financiële instellingen een materiële blootstelling hebben aan de risico's als gevolg van biodiversiteitsverlies. Wij proberen nu de verliezen te kwantificeren die deze instellingen in verschillende scenario's zouden lijden. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig. Zo ontbreekt het anders dan bij klimaatrisico's bijvoorbeeld aan één veelzeggende indicator zoals CO₂-uitstoot. Niettemin verwachten we het project eind 2023 af te ronden.

Met de publicatie van de 'Gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's' is een belangrijke stap gezet op weg naar integratie van klimaat- en milieurisico's in ons toezicht en daarmee in het risicobeheer van financiële instellingen. De Gids bevat aandachtspunten en "good practices" voor de beheersing van deze risico's en vormt de basis voor de toezichtdialoog tussen DNB en de instellingen. Deze gids is van toepassing op pensioenfondsen, verzekeraars, elektronisch geld- en betaalinstrumenten en beleggingsondernemingen en -instellingen. De handvatten sluiten waar mogelijk aan op de "supervisory expectations" van de Europese Centrale Bank die in het banktoezicht toegepast worden. De gids is eind 2022 geconsulteerd met de financiële sector. De opbrengst van deze consultatie wordt verwerkt in de finale versie van de gids, die begin 2023 wordt gedeeld. Met de publicatie van deze gids geeft DNB opvolging aan het rapport "Op weg naar een Duurzame Balans" dat in 2021 werd gepubliceerd en aan een aanbeveling van de NGFS.

Box 5 Integratie van klimaat- en milieurisico's bij financiële instellingen

Op basis van onderzoeken stelt DNB vast dat financiële instellingen een begin hebben gemaakt met het integreren van klimaat- en milieurisico's in hun risicobeheersing, maar dat er nog het nodige moet gebeuren. Uit de onderzoeken die in 2022 hebben plaatsgevonden volgt het volgende beeld van de voortgang in de verschillende sectoren:

- **Banken.** Uit onderzoek bij de kleine en middelgrote banken (zogenoemde Less Significant Institutions, LSI's) blijkt dat vrijwel alle banken stappen hebben gezet ten aanzien van de integratie van deze risico's in hun risicobeoordeling en -beheersing, al blijkt er nog veel ruimte voor verbetering om deze risico's te identificeren en te beheersen. Verder hebben nagenoeg alle banken actieplannen ingediend bij DNB om te gaan voldoen aan de verwachtingen uit de ECB Gids. De kwaliteit van deze plannen loopt echter uiteen. Ook de significante Nederlandse banken hebben progressie geboekt in hun beheersing van klimaat- en milieurisico's. Uit de thematische beoordeling blijkt dat de meerderheid op zijn minst voldoet aan de minimale verwachtingen uit de ECB Gids. Grootbanken hebben echter nog een lange weg te gaan voordat ze volledig voldoen aan de verwachtingen. De ECB stresstest onderstreept het beeld dat het meten en managen van klimaatrisico's nog tekort schiet. Grootbanken hebben tot uiterlijk 2024 de tijd om hun tekortkomingen ten opzichte van de ECB Gids te adresseren.
- **Verzekeraars.** Uit de beoordeling van het *Own Risk Solvency Assessment* (ORSA), enkele *onsite* onderzoeken naar en toezichtgesprekken over de beheersing van klimaatrisico's blijkt dat verzekeraars meer aandacht besteden aan deze risico's, met name op het gebied van hun beleggingen. Ook de materialiteits- en risicoanalyse in de ORSA is verbeterd. Verdere integratie van klimaatrisico's in de strategie, governance, het risicoraamwerk en de informatievoorziening blijft echter nodig.
- **Pensioenfondsen.** Uit de *Eigen Risico Beoordeling* en *onsite* onderzoeken blijkt dat pensioenfondsen stappen hebben gezet om ESG-risico's in hun beleggingscyclus te integreren. De verankering van deze risico's in de risicobeheercyclus (identificatie, beoordeling, beheersing en monitoring) vergt echter nog verbetering. EIOPA heeft in 2022 de eerste Europese klimaat-stresstest naar transitierisico's voor pensioeninstellingen uitgevoerd. Zowel DNB als Nederlandse pensioeninstellingen hebben hieraan actief bijgedragen. Uit de stresstest blijkt

dat het onderzochte scenario een beperkte neerwaartse impact heeft op de deelnemende Nederlandse pensioeninstellingen. Omdat klimaatscenario's zijn omgeven door grote onzekerheid, concludeert EIOPA dat het zinvol lijkt om bij toekomstige stresstesten een aantal verschillende scenario's te bezien.

In 2022 zijn ook vorderingen gemaakt met de interne verankering van klimaat- en milieurisico's in onze eigen toezichtmethodologie. In navolging van onze monitoring van pensioenfondsen worden nu ook dashboards ontwikkeld om duurzaamheidsrisico's bij banken en verzekeraars te monitoren. Vooral nog gaat dit vooral om het kwantificeren van transitierisico's, zoals de CO₂-voetafdruk. Deze kan naar verwachting in 2023 structureel worden gemonitord. Op welke wijze fysieke klimaatrisico's, zoals overstromingen of milieurampen, en biodiversiteitsverlies, gekwantificeerd moeten worden, wordt nog verder onderzocht. Ook is gestart met het ontwikkelen van een beoordelingskader om een inschatting te kunnen maken van de beheersing van klimaat- en milieurisico's door onder ons toezicht staande instellingen, zoals toegezegd in onze Conference of the Parties (COP) 26-pledge (zie figuur 5). In 2023 zullen we onderzoek doen bij een selectie van instellingen naar hun beheersing van klimaat- en milieurisico's. Op basis van de inzichten die tijdens de onderzoeken worden opgedaan zal de gids volgend jaar geactualiseerd worden met nieuwe 'good practices'. DNB gaat volgend jaar verder met het verankeren van duurzaamheidsrisico's in de toezichtmethodologie. De focus ligt op het integreren van kwantitatieve indicatoren over de blootstelling van instellingen aan klimaat- en milieurisico's en van kwalitatieve input over de beheersing van deze risico's in de risicobeoordeling.

Figuur 5 Voortgang COP26-pledge

Pledge	Behaald in 2022*
 Een veerkrachtig financieel stelsel dat bestand is tegen duurzaamheidsrisico's In 2022: ■ Ontwikkelen we een beoordelingskader dat ons beter in staat stelt klimaatrisico's bij de onder ons toezicht staande instellingen in te schatten, deze risico's aan te pakken en zo nodig handhavingsmaatregelen te nemen.	✓
 Meer aandacht voor duurzaamheid in de uitvoering van onze monetaire taken en het betalingsverkeer In 2022: ■ Brengen we in kaart hoe we de CO₂-uitstoot in het betalingsverkeer verder kunnen terugdringen en in lijn kunnen brengen met de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. ■ Ontwikkelen we good practices voor de beheersing van klimaatrisico's in samenwerking met andere partijen in de Nederlandse marktinfrastructuur. ■ Integreren we klimaataspecten verder in het monetair beleidskader, binnen de context van en in lijn met het Eurosysteem.	✗ ✗ ✓
 Een gefundeerd debat over verduurzaming van de economie In 2022: ■ Verkennen we hoe we klimaatrisico's verder kunnen integreren in onze macro-economische modellen. ■ Zetten we simulatie instrumenten in om de directe gevolgen van CO₂-beprijzing voor verschillende sectoren te berekenen. ■ Blijven we de Nederlandse overheid adviseren over economisch en financieel beleid om klimaatverandering te beperken en om te kunnen gaan met de gevolgen van klimaatverandering.	✓ ✗ ✓
 Robuuste duurzaamheidsdata en -statistiek op het gebied van duurzaamheid In 2022: ■ Zetten we verdere stappen om de meest geavanceerde databronnen en methodieken voor de kwantificatie van klimaatrisico's toe te passen in ons werk.	✓
 Een duurzame organisatie In 2022: ■ Zetten we verdere stappen om onze beleggingsportefeuille in lijn te brengen met het Klimaatakkoord van Parijs. ■ Doen we onderzoek naar de fysieke klimaatrisico's binnen onze eigen beleggingen. ■ Benchmarken we de CO₂-voetafdruk van onze bedrijfsvoering ten opzichte van andere centrale banken en Nederlandse bestuursorganen.	✓ ✓ ✓

*Een uitgebreide toelichting op de status is terug te vinden in deze paragraaf MVO, de Financiële toelichting *Klimaatrisico's, monetair beleid* en balansbeheer en *Maatschappelijk verantwoord beleggen in de eigen beleggingen* en Bijlage 1 Aanvullende informatie *Milieuzorg en CO₂-voetafdruk van bedrijfsvoering*.

DNB heeft in ECB-verband leiding gegeven aan het ontwikkelen van de Europese duurzaamheidsstatistiek. In 2023 brengt DNB in samenwerking met de ECB en andere Europese centrale banken de eerste resultaten naar buiten, waardoor de *carbon footprint*, de fysieke klimaatrisico's en groene beleggingen van de Nederlandse financiële sector inzichtelijk worden. Daarnaast is een werkplan voorgesteld met concrete verbeteringen in de meetmethodes voor deze indicatoren in de jaren 2023-2024. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar drie onderwerpen. Ten eerste het uitsplitsen van de rol van desinvesteringen enerzijds, en de vergroening van bedrijven anderzijds, ten tweede in de ontwikkeling van de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuilles van financiële instellingen en tot slot naar het opstellen van betrouwbare tijdreeksen, zodat ontwikkelingen over langere tijd gevolgd kunnen worden. Hierover is begin 2023 een eerste studie gepubliceerd. DNB was ook één van de penvoerders van het NGFS-eindrapport 'Bridging the Data Gaps' dat concrete beleidsaanbevelingen biedt om de kwaliteit, toegankelijkheid en vergelijkbaarheid van klimaatdata te kunnen verbeteren.

Een analyse van de kredietportefeuilles van banken laat zien dat bedrijven zich onvoldoende snel aanpassen om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te behalen, wat leidt tot transitierisico's bij banken. Voor deze analyse hebben we toezichtdata gekoppeld aan vooruitblikkende data van een externe dataleverancier. Hiermee kunnen we zien wat de productieplannen voor de komende jaren zijn van bedrijven in CO₂-intensieve sectoren waaraan banken krediet hebben verstrekt. De resultaten zijn gepubliceerd in de DNB Analyse "Naar een duurzamere balans voor banken".

Monetair en macro-economisch beleid

DNB werkt in het eurosysteem mee aan de integratie van klimaatrisico's in monetair beleid en beoogt aandelen en bedrijfsobligaties van de eigen beleggingen in 2025 in lijn te hebben met de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs (zie paragraaf Financiële toelichting). De stresstest op onze balans uit 2021 naar fysieke en transitierisico's van klimaatverandering is nog altijd actueel, maar met de ontwikkeling van een klimaatdashboard beoogt DNB beter grip te krijgen op deze risico's. Dit jaar rapporteren we voor het eerst over scope 3 van de CO₂-emissies van onze eigen beleggingen. Ook laten we zien hoe zowel de absolute als de relatieve CO₂-uitstoot binnen scope 1 en 2 zich over de afgelopen jaren heeft ontwikkeld (zie paragraaf Financiële toelichting).

DNB ontwaart, op basis van eigen analyses, eerste signalen dat klimaatrisico's langzaam maar zeker worden ingeprijsd op onder andere aandelen- en obligatiemarkten. Tegelijkertijd vrezen experts en internationale financiële instellingen dat klimaatrisico's worden onderschat en dat inprijsing nog onvoldoende consistent is. Mede hierom staat het onderwerp duurzame financiering in toenemende mate op de agenda van internationale instellingen en overlegorganen. DNB heeft het afgelopen jaar bijgedragen aan analyses vanuit de BIS naar klimaatrisico's, aan het NGFS-rapport 'Enhancing market transparency in green and transition finance' en aan de OESO 'Policy guidance on market practices to strengthen ESG investing and finance a climate transition'. Tot slot hebben we, in samenwerking met OMFIF, een conferentie georganiseerd over de impact van biodiversiteitsverlies op financiële markten en vice versa. Ook in het komende jaar zijn we van plan weer onderzoek te doen

naar de inprijzing van klimaatrisico's in financiële markten en een actieve rol te spelen in internationale discussies hierover.

Op verschillende manieren heeft DNB zich gemengd in de discussie over compensatie voor de hoge energieprijzen. Zo heeft DNB deelgenomen aan een rondetafelgesprek voor de vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat over de impact van energieprijzen op industrie en bedrijven. Onze inbreng in het maatschappelijk debat werd mede bepaald door een [DNB Analyse](#), waaruit blijkt dat de hogere energieprijzen op macroniveau maar beperkt vat krijgen op de winstgevendheid van Nederlandse bedrijven. Deze uitkomst kon in de media op veel belangstelling rekenen. Ook wees DNB er in een [opiniestuk](#) in NRC op dat bij de vormgeving van de compenserende maatregelen ook rekening gehouden moet worden met de gevolgen voor de energietransitie. De uitstoot van broeikasgassen is in 2022 sterk gedaald. In de eerste helft van 2022 lag de uitstoot (exclusief landgebruik) maar liefst 10% lager dan een jaar eerder. De ontwikkeling van de uitstoot wordt in NL en de EU dit jaar echter sterk gedreven door de energiecrisis en minder door klimaatbeleid dus een belangrijk deel van deze daling is waarschijnlijk incidenteel.

DNB participeert in het IBO Financiering Energietransitie, een interdepartementaal beleidsonderzoek gericht op manieren om het Nederlandse klimaatbeleid aan te scherpen en de klimaatdoelen te halen. Hiervoor onderzoeken we onder het Nederlands publiek welke effecten de hoge energieprijzen hebben op de verduurzaming van huishoudens. De uitkomsten van dit onderzoek zijn gedeeld met leden van het IBO, en begin 2023 worden deze uitkomsten gepubliceerd. Dit onderzoek borduurt voort op een eerdere [DNB Analyse](#) over financiering van de verduurzaming van de woningmarkt, waarvoor tevens een rondetafelgesprek is georganiseerd met betreffende stakeholders.

Het kabinet heeft in het regeerakkoord verschillende stappen aangekondigd richting betere uitstootbeprijzing: minder degressieve energiebelastingen, verschuiving van belasting van elektriciteit naar gas, afbouw fossiele subsidies, vliegtaks en minimum Emission Trading Scheme (ETS) prijs voor de industrie. Dit zijn maatregelen waar DNB zich in aanloop naar de verkiezingen en tijdens de formatie hard voor heeft gemaakt. Ook is positief dat de doelstelling voor uitstootreductie fors is aangescherpt door het nieuwe kabinet, hoewel er in het klimaatdebat wel twijfels zijn geuit over de haalbaarheid van de ambitieuze doelen. Wat betreft Europese uitstootbeprijzing is positief dat de ETS-prijs een groot deel van het jaar relatief hoog lag (zie figuur 6), hoewel er tevens forse schommelingen hebben plaatsgevonden. Verder zijn er goede plannen van de EC voor betere uitstootbeprijzing in het FF55-pakket, zoals aanscherping en uitbreiding ETS en minimumtarieven energiebelastingen, maar deze worden mogelijk afgezwakt als er niet genoeg steun voor is onder de lidstaten.

Figuur 6 Ontwikkeling Emission Trading Scheme prijs

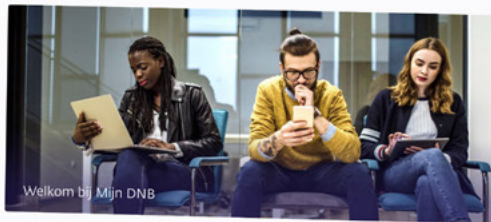
Dagcijfers; euro per ton

Betalingsverkeer

DNB heeft een CO₂-monitor voor het retailbetalingsverkeer in gebruik genomen om de mogelijkheden en impact van reductiedoelstellingen te kunnen bepalen. De uitstoot is in 2022 nog niet gemonitord; dit zal vanaf volgend jaar plaatsvinden. De uitkomsten zullen met de ketenpartners worden overlegd, waarbij de mogelijkheden en impact van reductiedoelstellingen kunnen worden bepaald. Op deze manier kan de ambitie worden gerealiseerd om in 2030 de uitstoot voor het contante betalingsverkeer onder de 4.000 ton CO₂ te brengen en onder de 1.000 ton CO₂ voor pinbetalingen, in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs.

Om aandacht te vragen voor klimaat- en milieurisico's bij financiële marktinfrastucturen (fmi's) zoals centrale tegenpartijen (ccp's), central securities depositories (csd's) en betaalinstellingen, hebben we een rondetafelgesprek en consultatierondes met deze partijen gehouden. Hieruit blijkt dat ze nog niet allemaal aandacht besteden aan deze risico's. Voor deze partijen is gestart met het opstellen van good practices om deze risico's in het governance- en risicomanagement te verankeren. De good practices zijn afgestemd met de sector en enkele (inter) nationale autoriteiten en worden begin 2023 gepubliceerd, waarna ze de basis vormen voor gesprekken met de sector. Naast de beheersing van deze risico's wil DNB deze partijen ook stimuleren andere mogelijkheden te benutten om impact te hebben. Dit kan bijvoorbeeld door de afwikkeling van ESG-producten of emissierechten te bevorderen en door kritisch te kijken naar de eigen belasting voor de natuurlijke omgeving.

Welkom bij Mijn DNB

Gerelateerd

- Over Mijn DNB
- Laatste wijzigingen
- Storing en onderhoud
- Hulp bij aanmelden

Direct naar

Meld u aan bij Mijn DNB

Meld u aan met eHerkenning of met uw Mijn DNB-account.

Mijn DNB-account aanmaken

Maak hier een Mijn DNB-account aan.

Meer informatie

Mijn DNB is uw persoonlijke portaal bij De Nederlandsche Bank (DNB). Hier kunt u gebruikmaken van verschillende diensten.

→ Lees meer over Mijn DNB

Digitaal

Ambitie Digitaal 2020-2025	Voortgang 2022	Acties 2023
DNB werkt datagedreven en op basis van digitale technieken in al haar taakgebieden. DNB is op digitaal gebied een erkend volwaardige participant in de financiële sector. Met het gebruik van data, technologie en digitale processen kan de uitvoering van de taken van DNB maximaal effectief en efficiënt worden gemaakt. Ook is DNB op digitaal gebied een te respecteren medespeler voor de sector.	■ Roadmap opgesteld om processen te digitaliseren/automatiseren - Digitalisering toezichtketenproces minder vergesloopt dan beoogd - Alle bestaande diensten aan MijnDNB-portaal toegevoegd, nog niet alle geplande nieuwe diensten toegevoegd ■ Data-eigenaarschap is DNB-breed belegd ■ DNB Datavolwassenheid is gegroeid van 1,7 naar 2,2 op de 5-puntsschaal van het DNB Datavolwassenheidsmodel ■ Rol van data-eigenaar vormgegeven ■ Digitale omgeving robuuster gemaakt door overstap van meer dan 95% van werknemers naar Smart Workspace	■ Processen in de toezichtketen verder digitaliseren tot 75% van alle processen ■ Verder gaan met experimenteren met datagedreven-onderzoeken in toezicht ■ Uitvragen van de gebruikers-waardering voor de digitale strategie van toezicht en het gebruik van het ontwikkelde digitale instrumentarium ■ Optimaliseren van diensten zoals kwalitatieve en toezichtuitvragen en toevoegen van formele berichten aan Mijn DNB

Digitalisering van toezichtprocessen

De transformatie naar smart supervisor komt trager tot stand dan beoogd. Zo was de inzet van ontwikkelteams nodig voor andere ICT-trajecten, zoals versterking van het ICT-fundament gericht op een robuuste werkomgeving, waaronder Smart WorkSpace. Ook vereist de transformatie meer inspanning en was bij de business minder verandercapaciteit beschikbaar dan voorzien. Oorspronkelijk was voorzien dat we eind 2022 zouden overgaan van de 'tweede golf' (toezichtprocessen zijn gedigitaliseerd en datagedreven) naar de 'derde golf' (introductie van zelflerende algoritmes in toezicht). Maar die overgang is uitgesteld naar eind 2024. Dit betekent dat in 2023 en 2024 de focus blijft op het digitaliseren van de bestaande toezichtprocessen. De tegenvallers in de ICT-voorzieningen van DNB waren bij het opstellen van het kostenkader 2021-2024 niet voorzien. Toch ligt het realiseren van de beoogde besparingen vooralsnog op schema. Dat komt doordat de fte's die waren ingeboekt om te experimenteren met innovatieve technieken is komen te vervallen als gevolg van het uitstellen van de overgang naar de 'derde golf'. De vierde en laatste golf bestaat uit onderzoek naar betrouwbaarheid van de uitkomsten van AI voor ons toezicht.

Met de digitalisering van de verschillende processen waaruit de toezichtketen bestaat – ontvangst en analyse data, vaststellen risicoscore, planning toezichtactiviteiten – zijn stappen gezet, maar minder dan gehoopt. Sinds 2022 is het onder meer mogelijk om met één klik dashboards en andere ondersteunende informatie in te zien, waardoor toezichthouders risicoscores van instellingen sneller kunnen beoordelen. Daarnaast ondersteunt het systeem de directe planning van thema-onderzoeken en toezichtactiviteiten per instelling, zonder dat toezichthouders daar nog handmatig informatie uit verschillende bestanden en systemen voor hoeven te combineren. Belangrijke vervolgstappen zijn dat we de tooling gebruiksvriendelijker maken door functionaliteiten

toe te voegen en meer ondersteunende informatie voor de beoordelingen eenvoudiger beschikbaar te maken. Instellingen doen regelmatig aanvragen en meldingen bij DNB; daarvan hebben we in 2022 46% gedigitaliseerd en/of verbeterd, waardoor we in totaal 81% van het totale volume hebben gedigitaliseerd. In 2024 streven we ernaar alle aanvragen en meldingen die instellingen bij DNB doen te hebben gedigitaliseerd.

Digitale communicatie

Aan Mijn DNB, het portaal waarmee onze externe stakeholders veilig en efficiënt met DNB kunnen communiceren, zijn diensten toegevoegd, en niet alleen voor de onder toezicht staande instellingen. Zo kan iedereen via Mijn DNB nu een verzoek indienen voor het omwisselen van guldens of beschadigde euro's. Ook is het voor de centrale banken buiten het eurogebied, die een rekening bij DNB aanhouden, dé tool om gebruik te maken van onze diensten. Verder faciliteerde Mijn DNB de uitvoering van het DepositoGarantieStelsel (DGS). Voor de onder toezicht staande instellingen bevat Mijn DNB alle bestaande online diensten, zoals de toezichtkalender waar instellingen de voor hen geplande toezichtactiviteiten kunnen inzien. Het voornemen om een aantal nieuwe diensten toe te voegen is niet gelukt, omdat we begin 2022 de capaciteiten hebben aangewend voor een pilot voor kwalitatieve uitvragen. De sector heeft behoefte aan een meer gebruiksvriendelijke en minder foutgevoelige manier van rapporteren. Deze pilot is succesvol gebleken, daarom hebben we die in 2022 ook doorontwikkeld, zodat we de kwalitatieve uitvragen in 2023 met deze tooling ook de niet-financiële risico's kunnen beoordelen.

Gebruik Advanced Analytics technieken

Ondanks het uitstel van voornoemde derde golf waarin we zelflerende algoritmes willen introduceren, hebben we met behulp van een door de Europese Commissie toegekende subsidie nieuwe en nuttige ervaringen opgedaan met het gebruik van Advanced Analytics technieken in ons toezicht. Zo hebben we aan de hand van Natural Language Processing (onder andere *text-mining*) diverse kwalitatieve rapportages van instellingen op efficiëntere wijze kunnen analyseren, waarbij we aandacht houden voor verantwoord gebruik. Voorbeelden hiervan zijn de analyses van notulen van bestuursvergaderingen, de beoordeling van duurzaamheidsclaims door financiële instellingen en de collectieve waardeoverdrachten bij pensioenfondsen. Een structurele oplossing om teksten automatisch bij ontvangst te categoriseren wordt in 2023 doorontwikkeld.

Stakeholderengagement

Om zicht te houden op zowel de kansen als de risico's heeft DNB, onder meer in het iForum, de dialoog met de sector voortgezet over de impact van belangrijke technologische ontwikkelingen. In dat verband zijn de AI-Verordening van de Europese Commissie en het door AFM en DNB gepubliceerde discussiepaper over datamobiliteit besproken. De input van de sector gebruiken we om passend beleid te formuleren op deze onderwerpen. Via een evaluatie begin 2023 bekijkt DNB hoe de effectiviteit van het iForum vergroot kan worden.

Pilot datarapportages levert bemoedigende resultaten op. In het verslagjaar is een pilot uitgevoerd met het openstellen van een DNB interne data-controle tool voor verzekeraars,

waardoor zij sneller en concreter inzicht kregen in mogelijke tekortkomingen in hun periodieke datarapportages. De resultaten zijn voor zowel DNB als de verzekeraars dermate bemoedigend dat we de mogelijkheid bekijken om deze functionaliteit in 2023 breder te implementeren.

Via de gezamenlijk met de AFM opgezette Innovatiehub hebben we 211 vragen uit de sector behandeld over de relatie tussen de (digitale) innovatieve uitdagingen voor marktpartijen en mogelijke toezichtregels die daarop van toepassing zijn. Dat zijn 48 vragen minder dan in 2021. Met de Innovatiehub bieden de AFM en DNB gezamenlijk ondersteuning bij vragen over toezicht en bijbehorende regelgeving rond innovatieve financiële producten en diensten. Vragen kunnen komen van nieuwe en bestaande ondernemingen, ongeacht of zij onder toezicht staan van de AFM of DNB. DNB en AFM hebben in samenwerking met de sector (brancheverenigingen en individuele instellingen) de wensen en knelpunten onderzocht ten aanzien van de werking van deze hub en implementeren de verbeterpunten in 2023. Onder meer gaan die verbeteringen leiden tot snellere opvolging van vragen en een betere bekendheid en zichtbaarheid van de Innovatiehub in de sector.

Datamanagement

Om maximaal gebruik te maken van de data die ons ter beschikking staan, is de governance rond datagebruik verder ingericht. Zo is de rol van de data-eigenaren verder uitgewerkt en zijn data-eigenaren benoemd waar data-eigenaarschap nog niet eenduidig was ingericht. Er zijn trainingen gegeven om hen de verantwoordelijkheden rondom risico-management, toegang en kwaliteitsbewaking bij te brengen. Daarnaast is een nieuwe data-architectuur goedgekeurd. Die zorgt onder meer voor meer standaardisatie en een grotere uniformiteit van de data.

Het datavolwassenheidsniveau van DNB is in 2022 gegroeid. Op de 5-puntschaal van het DNB Data Volwassenheidsmodel is de score van 1,7 (in 2021) naar 2,2 gestegen. Daarmee ligt DNB op schema om de doelwaarde van 3 eind 2024 te bereiken.

Werkomgeving

De uitrol van de nieuwe digitale werkplek, waarmee een robuuste werkomgeving wordt beoogd, is vergevorderd. Meer dan 95% van de medewerkers was eind 2022 overgestapt op een nieuwe werkomgeving op basis van Windows 365 ('Smart Workspace'). Dit heeft tot stabiliteit en minder incidenten geleid. Om de afhankelijkheid van externe inhuur te verkleinen, zijn er circa 100 medewerkers in dienst genomen bij de ICT-divisie van DNB. In 2023 zal dit aandacht blijven krijgen om verder toe te werken naar een goede verhouding tussen interne medewerkers en externe inhuur.

Medewerkers

Ambitie Medewerkers 2020-2025	Voortgang 2022	Acties 2023
We zetten in op meer diversiteit, een open dialoog en versterking van digitale vaardigheden van onze medewerkers.	■ Op zowel medewerkers- als managementniveau hebben we nog niet gewenste aandeel vrouwen bereikt ■ Invulling van richtlijn van 50/50 voor hybride werken nog experimenteren, tijdelijke kantoorruimte is onvoldoende gericht om werken op kantoor te faciliteren	■ 80% van de medewerkers volgt e-learning Diversiteit & Inclusie ■ Opstellen van arbeidsmarkt-campagne gericht op werving voor moeilijk vervulbare vacatures ■ Actualiseren strategie Diversiteit en Inclusie ■ Digitale vaardigheden medewerkers verbeteren door adequaat cursusaanbod

Arbeidsmarkt

Alhoewel de krapte op de arbeidsmarkt ook voor DNB merkbaar is, en er zich bij bepaalde functies knelpunten voordoen, lukt het dankzij onze arbeidsmarktpositie en gerichte wervingsactiviteiten nog redelijk goed om vacatures te vervullen. In 2022 zijn per saldo 102 meer medewerkers ingestroomd dan uitgestroomd (zie bijlage 1 Aanvullende informatie). Dat zijn er 48 meer dan in 2021. De uitstroom van medewerkers blijft het grootst bij de groep in de leeftijd 30 t/m 39. Moeilijk vervulbare vacatures zijn onder andere te vinden bij het domein Monetaire Zaken, onder andere op het gebied van asset management en cybersecurity, en bij toezicht zijn medior actuarissen een schaarse doelgroep.

Ons arbeidsmarktbeleid richt zich naast het werven van starters/*young professionals* ook steeds meer op het binden van jong talent als ze eenmaal binnen zijn. Nu we er tot dusver redelijk in slagen om jonge talentvolle medewerkers aan te trekken, wordt het des te belangrijker om deze categorie voor langere tijd voor DNB te behouden. Met dat doel voor ogen zijn we als aanvulling op het bestaande talentprogramma Questions gestart met het brede ontwikkelprogramma voor alle *young professionals* binnen DNB, Explore geheten, en een *young professional* programma binnen het Pensioentoezicht. Ook gaan we in 2023 meer aandacht besteden aan interne carrièreplanning en doorgroeimogelijkheden van medewerkers. Onze traineeships mogen zich op voldoende belangstelling verheugen. Voor het reguliere traineeship hebben zich in het boekjaar 269 kandidaten gemeld, waarvan er uiteindelijk 14 voor het programma zijn geselecteerd. Ook zijn er nog eens vijf afgefallen kandidaten geplaatst op een reguliere vacature. Sinds een aantal jaren kennen we ook het Data & Tech traineeship. Daarvoor hebben we in 2022 54 sollicitaties ontvangen, waarvan er 6 zijn aangesteld en 1 op een reguliere vacature is aangesteld. Om ons ook in den brede te profileren lanceren we in 2023 een nieuwe arbeidsmarktcampagne.

DNB kent een relatief goede uitgangspositie op de arbeidsmarkt. In 2022 heeft DNB wederom een hogere ranking behaald op de ranglijst van Top Employer (top-10 notering). Daarmee hebben we de doelstelling om ieder jaar te verbeteren gehaald. De stijging in 2022 is vooral te danken aan een hoge score op het aspect 'Ontwikkeling', waarbij onze nieuwe aanpak op het gebied van performance management wordt gewaardeerd. Ook de score op het aspect 'Engage' springt in het oog. Die is vooral te danken aan onze aanpak gericht op vitaliteit en betrokkenheid.

Diversiteit

De ambities die DNB koestert op het gebied van inclusie en diversiteit waren in 2022 niet alleen herkenbaar in de divisieplannen, maar ook in een trainingscurriculum voor medewerkers, in de aanstelling van een Chief Diversity Officer en in de maatregelen die genomen worden in het kader van ons slavernijverleden (zie box 6). Divisies en afdelingen hebben gerichte doelen op diversiteit en inclusie in hun jaarplannen opgenomen in lijn met onze aanpak. Hiermee is diversiteit en inclusie ook vaker onderwerp van gesprek binnen de organisatie en in de werving. Om (onbewuste) subjectiviteit en vooroordelen zo min mogelijk ruimte te geven, zijn er ook trainingen gegeven om zo objectief mogelijk te werven en selecteren. Voor alle medewerkers is een specifiek voor DNB ontworpen e-learning Diversiteit & Inclusie gelanceerd en een curriculum opgesteld met trainingen op het gebied van diversiteit en inclusie. Als doel voor 2023 geldt dat 80% van de medewerkers de e-learning moet hebben gevolgd.

Op zowel medewerkers- als managementniveau moeten we doorzetten op de ingeslagen koers om de doelstellingen in 2023 te bereiken. Waar in 2021 40,4% van alle medewerkers vrouw waren, is dat percentage in 2022 op 40,2% uitgekomen (zie Bijlage 1 Aanvullende informatie). Op managementniveau steeg het aandeel vrouwen van 36,1% naar 37,9%. In deze categorie wordt gekoerst op 40% vrouw in 2023. Verschillende programma's zoals Talent naar de Top en het agenderen van diversiteit bij de selectiecommissies en leiderschapsprogramma's zijn de interventies om de streefcijfers dichterbij te brengen.

Voor 2025 moet de formatie van medewerkers met een arbeidsbeperking 45 (25,5 uur per week) bedragen. In 2022 kwam de formatie uit op 25 participatie-fte's. Werving van nieuwe arbeidsbeperkte talenten op een krappe arbeidsmarkt en behoud van bestaande medewerkers zijn momenteel de voornaamste uitdagingen om de gestelde streefcijfers te halen.

Teneinde culturele diversiteit in het management te bevorderen heeft DNB in 2022 bepaald dat in 2030 10% van de managers een niet-westerse culturele achtergrond moet hebben. Voor 2025 geldt een tussentijds streefcijfer van 5%. Uit een peiling uit 2022 bleek dat op 1 juni van dat jaar 1,6% van het management een niet-westerse migratieachtergrond had. Voor DNB in 2021 als geheel bedroeg het aandeel collega's met een niet-westerse migratieachtergrond 11%, nagenoeg gelijk aan landelijk gemiddelde (12%). Met het bevorderen van de doorstroom van intern talent – onder meer met behulp van een mentoringprogramma – proberen we het aandeel in de door ons gewenste richting te krijgen.

Box 6 Slavernijverleden

Met de publicatie van onafhankelijk onderzoek door Universiteit Leiden op 9 februari 2022 erkende DNB betrokkenheid bij slavernij op drie manieren. Het geld waarmee DNB werd opgericht is deels verdiend met slavernij. Bovendien was een deel van haar bestuurders in privé betrokken bij slavernij. Bij de afschaffing in 1863 betaalde DNB voor de overheid compensatie uit aan voormalige plantage-eigenaren. DNB sprak na publicatie met grassroots- en andere maatschappelijke organisaties, wetenschappers, nazaten van slaafgemaakten en zowel een interne als externe klankbordgroep. Erkenning van het leed en aanbieden van excuses zijn een essentieel onderdeel van heilzame verwerking. Tijdens de Ketikoti-viering op 1 juli 2022 maakte Klaas Knot namens DNB excuses voor haar slavernijverleden aan alle nazaten van slaafgemaakten in Nederland, in Suriname, op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba, op Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Ten behoeve van haar bijdrage aan herstel besloot DNB tot een set passende, betekenisvolle en proportionele maatregelen. Zo nemen we voor in totaal 5 miljoen euro een aantal eenmalige maatregelen die zijn gericht op het verder vergroten van het bewustzijn over het slavernijverleden, zoals het Nationaal Slavernijmuseum en het kenniscentrum. In het kader van de implementatie van deze maatregelen voerde de programmamanager van het slavernijproject diverse verkennende gesprekken, waarvoor zij onder meer afreisde naar Suriname en Curaçao. Verder draagt DNB 10 jaar lang 500.000 euro per jaar bij aan een fonds voor projecten ter vermindering van de doorwerking van het slavernijverleden. Voor deze totale bijdrage van 10 miljoen is in 2022 een voorziening gevormd (Zie voor toelichting passivapost 11 'Overige voorzieningen' onder 'Voorzieningen' op pagina 149). We nemen ook maatregelen om zelf diverser en inclusiever te worden. Zo is een Chief Diversity Officer aangesteld en hebben we streefcijfers geformuleerd voor multiculturaliteit in het management. DNB zal meer openheid geven over ons verleden in het gerenoveerde hoofdkantoor aan het Frederiksplein, met presentaties en onze kunstcollectie. We gaan bovendien door met historisch onderzoek.

Digitale ontwikkeling

36% van de medewerkers heeft een training gevolgd uit het Data & Tech curriculum, een curriculum bedoeld om alle medewerkers verder te bekwamen in digitale vaardigheden.

Specifiek voor toezichthouders is de basisopleiding Smart Supervisor (BOSS) ingericht, voor de medewerkers in de niet-toezicht divisies wordt gewerkt aan vergelijkbare initiatieven. Dit alles om zo goed mogelijk gebruik te maken van de technische ontwikkelingen die ons werk effectiever kunnen maken.

Werkomgeving

Sinds het einde van de pandemie wordt ervan uitgegaan dat medewerkers circa 50% op kantoor werken, uiteraard afhankelijk van hun specifieke functie. Het blijkt in de praktijk nog niet bij alle teams even makkelijk te zijn om hieraan te voldoen. Om de cohesie te bevorderen is er een groot aantal initiatieven ondernomen. Zo is er een week 'van je collega's moet je het hebben'

georganiseerd met tal van netwerkactiviteiten, waarbij het werkplezier bij DNB en de collegialiteit centraal stond. Het Blue Zone-programma is nog steeds actief, waarbij aandacht voor de werk/privébalans en vitaliteit centraal staat.

Box 7 Cultuurprogramma

Met de benoeming van een programmamanager Cultuur & Change heeft het organisatiebrede cultuurveranderingstraject een nieuwe impuls gekregen. Het programma richt zich op de thema's "Veilig & direct", "Samenwerking & waardering" en "Resultaatgericht": thema's waarop DNB zich volgens medewerkers en directie nog verder kan verbeteren en die nodig zijn om DNB2025 te kunnen realiseren. Om de voortgang vast te stellen – het traject is in 2019 van start gegaan – is in 2022 een één meting van de beleving van de drie cultuurthema's onder medewerkers gehouden. De DNB-brede uitkomsten van de meting tonen een zeer kleine verbetering in de rapportcijfers per cultuurthema en zijn positief ontvangen door de directie, zeker met de impact van COVID-19 en het thuiswerken in het achterhoofd.

De uitkomsten dienen als basis voor een divisiegerichte veranderaanpak die aangejaagd en ondersteund wordt door het cultuurprogramma. De afgelopen maanden zijn bijna alle divisies aan de slag gegaan met het verkennen van aspecten die ze willen verbeteren. Binnen veel divisies gaat nu een team enthousiaste medewerkers, ondersteund door het programma, met de uitkomsten daarvan aan de slag. Daarnaast richt het cultuurprogramma zich op het uitdragen van nut en noodzaak van de beoogde verandering in de vorm van een DNB-brede campagne. Op basis van een analyse van gedragspsychologen wordt door een creatief bureau een verandercampagne ontworpen die naar verwachting begin 2023 wordt gelanceerd. Verder zijn in samenwerking met HR het HR-beleid, processen en het opleidingsaanbod gescreend op aansluiting op de cultuurthema's, zodat beleid en processen het gewenste gedrag ondersteunen.

Kostenbewust

Strategielijnen 2020-2025	Voortgang 2022	Acties 2023
Door een versterkt kostenbewustzijn en aandacht voor bedrijfsvoering nemen de prestaties in effectiviteit toe en verbetert het inzicht in de bereikte resultaten.	■ Herijkte besturingsfilosofie benadrukt belang programmatisch en project- en procesmatig sturen; is nevenschikt aan uitvoering kerntaken ■ Procesarchitectuur is vastgesteld en proceseigenaren zijn benoemd ■ Introductie OGSM-methode voor het aansturen van de jaarplancycclus van domeinen en divisies ■ Health check Monetaire Zaken	■ Procesarchitectuur vervolmaken: alle processen op orde ■ Herijkte besturingsfilosofie implementeren (onder andere via beoordelingssystematiek, in management development) ■ Opvolging uitkomsten Health check Monetaire Zaken en Intern bedrijf

Interne besturing

DNB heeft in 2022 diverse stappen gezet om de interne besturing aan te scherpen. Zo hebben we ons besturingsmodel herijkt. De uitgangspunten van het herijkte model - het oorspronkelijke "integraal management"-model dateerde uit 2004 - weerspiegelen het toegenomen belang van horizontale samenwerking over divisies heen, bedrijfsmatige aspecten van besturen en projectmatig/programmatisch werken. Het model benadrukt dat deze aspecten nevenschikkend zijn aan de lijnwerkzaamheden die samenhangen met de uitvoering van de wettelijke taken. Geheel in lijn met het herijkte besturingsmodel zijn initiatieven ontplooid om met het verder uitbouwen van portfolio-management het programmatisch en projectmatig werken op een hoger plan te tillen. Ook hebben we de jaarplancycclus die we bij de besturing hanteren gewijzigd om resultaatgerichter en doelmatiger te werken. Zo wordt voor de periode na 2023 de OGSM-methode (objectives, goals, strategies, measures) gebruikt. De gewijzigde cyclus biedt krachtigere ondersteuning aan de directie om onder meer top-down te sturen, maar geeft de divisies ook meer ruimte bij de eigen besturing.

Met het vaststellen van de procesarchitectuur en de benoeming van proceseigenaren is het procesmanagement binnen DNB een fase verder gebracht. Tientallen DNB'ers zijn getraind in procesmanagement. Met de procesarchitectuur beschikken we over een structuur om bedrijfs- en ondersteunende processen op een uniforme wijze in te richten, knelpunten te signaleren en interventies te doen om processen continu te verbeteren en procesrisico's te beheersen. In het verslagjaar zijn de meeste van de 21 geïdentificeerde hoofdprocessen verder uitgewerkt tot een hoger detailniveau.

In 2022 hebben we belangrijke stappen gezet in de versterking van de *countervailing power* en het goed beleggen van de rol van de tweede lijn binnen DNB. Zo is de nieuwe divisie Finance & Risicomanagement (F&R) opgericht met als doel de integrale interne besturing en de kracht van de tweede lijn, zowel voor risk als voor finance, te versterken. Verder zijn de tweedelijns ICT-risico-managementactiviteiten centraal bij deze divisie belegd, en de uitvoerende CISO-taken in de eerste lijn, zodat de *countervailing power* ook hier wordt versterkt.

Transparantie over risicogebaseerde aanpak

In 2022 hebben we gewerkt aan transparantie in het toezicht door meer informatie te geven over onze risicogebaseerde aanpak. In 2021 is de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van DNB als zelfstandig bestuursorgaan geëvalueerd. Een van de punten uit de evaluatie betreft de aanbeveling om via meer transparantie meer draagvlak voor het risicogebaseerde toezicht te creëren. Meest aantoonbaar is hier in 2022 invulling aan gegeven met de publicatie Toezicht in Beeld waar voor het eerst cijfermatig inzicht is gegeven in het toezichtproces. Specifiek betreft het een aantal figuren die inzicht geven in de geaggregeerde risicobeoordeling van onder toezicht staande instellingen door DNB. Deze publicatie zal komend jaar worden uitgebreid (zie ook paragraaf Vertrouwen).

Kostenontwikkeling

De gerealiseerde kosten van DNB over 2022 zijn (afgezien van de kosten voor bankbiljetten en het FEC), redelijk in lijn met de begroting. In de begroting was rekening gehouden met enkele beoogde besparingen, onder meer volgend uit de meerjarige taakstelling die is opgenomen in het kostenkader voor de uitvoering van de ZBO-taken. Ook waren er enkele DNB-brede besparingen opgelegd, zoals een taakstelling op de budgetten voor woon-werkverkeervergoedingen, gelet op de voortzetting van het hybride model met deels thuis en deels op kantoor werken, en een verdere besparing op de kosten voor buitenlandse reizen, om meer bewustwording voor duurzaamheid te creëren (zie paragraaf Financiële toelichting voor een verdere toelichting op de kostenontwikkeling).

Health check

Een diepgaande analyse van het domein Monetaire Zaken (MoZa) heeft een aangescherpte MoZa-strategie opgeleverd, die erop is gericht dat de reële kosten voor dit domein in 2026 - en daarna - op hetzelfde niveau uitkomen als de begroting 2022, ondanks uitbreiding van wettelijke taken. Uit het ingezette transformatieproces blijkt wel dat, om dit mogelijk te maken, de eerstkomende jaren investeringen nodig zijn in vooral de bedrijfsvoering van MoZa. Hoewel dit proces vanaf 2023 al besparingen oplevert, zijn die onvoldoende om in de jaren 2023-2025 de kosten van de transformatie en de uitbreiding van wettelijke taken volledig op te vangen. Dit leidt de komende jaren (tot en met 2025) tot een tijdelijke overschrijding van het afgesproken kader van gemiddeld 5,8 miljoen euro per jaar. Met ingang van 2026 committeren wij ons aan een jaarlijkse structurele besparing van 2,2 miljoen euro ten opzichte van het kader. Uitgangspunt is dat de reële kosten op hetzelfde niveau uitkomen als in de begroting van 2022.

In lijn met de voornoemde analyse binnen het domein MoZa is voor het domein Intern bedrijf in 2022 een analyse gestart om systematisch na te gaan of we nog voldoende 'fit for purpose' en 'fit for future' zijn. Doel hiervan is om na te gaan waar we de interne organisatie op het niveau van taakuitvoering en/of organisatie van expertisegebieden verder kunnen optimaliseren, om uiteindelijk meer doeltreffend te zijn. Hierbij wordt onder andere externe benchmarkinformatie gebruikt.

Huisvesting

De renovatie van het hoofdkantoor aan het Frederiksplein heeft de nodige tegenslagen te verwerken. In de eerste plaats is er meer asbest aangetroffen in de gevel van de laagbouw.

De laagbouwgevel (4.100 m²) kan hierdoor niet hergebruikt worden, maar moet geheel worden vervangen. Deze investering is nodig om het pand asbestveilig op te leveren en een duurzame toekomst te garanderen. Dit leidt tot een uitloop op de planning met bijna een jaar en extra kosten. Verder leiden de buitengewone marktomstandigheden als gevolg van de oorlog in Oekraïne en spanningen op de energiemarkt tot forse prijsstijgingen en schaarste bij de levering van materialen. Met de aannemer wordt gezocht naar oplossingen om inhuizing in 2024 mogelijk te maken. Met de gemeente Amsterdam en de buurt wordt constructief samengewerkt aan het vergroenen van de omgeving en het verder versterken van de relatie met omwonenden. De uitwerking van de plannen om een ontmoetingscentrum te zijn voor de financiële sector, Amsterdammers en alle andere geïnteresseerden verloopt voorspoedig, waarbij de eerste experimenten met het programmeren van activiteiten in co-creatie met samenwerkingspartners tot stand zijn gebracht. Voorbeelden zijn activiteiten met en door buurtgenoten bij het tijdelijk kunstwerk "Tijden van groei" op het Frederiksplein en activiteiten met de Green Mile, Sociaal Creatieve Raad en Stichting Studiezalen.

Het Cashcentrum is conform planning op 1 september door de aannemer opgeleverd, binnen het budget dat hiervoor was goedgekeurd. De installatie en het testen van beveiligings- en ICT-systemen, de inrichting en de voorbereidingen op de ingebruikname liggen op schema voor inhuizing in de loop van 2023. Daarmee wordt een nieuw en duurzaam distributie-, verwerkings- en opslagcentrum voor bankbiljetten, munten en goud gerealiseerd.

Financiële toelichting

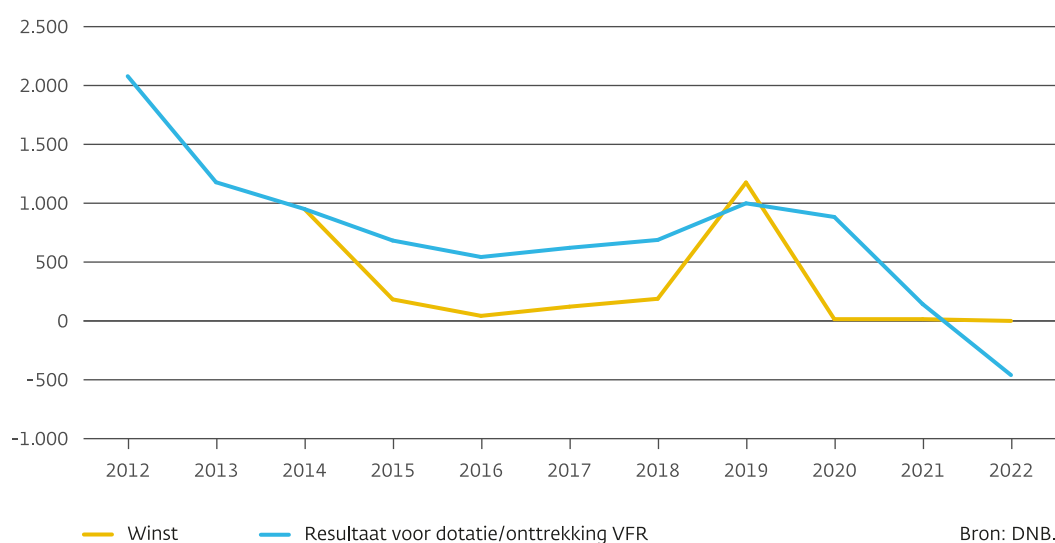
Het afgelopen boekjaar stond in het teken van de onverwacht hoge inflatie en, als reactie daarop, een verkrapping van het monetaire beleid. De hoge inflatie, onder andere veroorzaakt door verstoringen in aanbodketens en energieschaarste als gevolg van de Russische inval in Oekraïne, noopte de Raad van Bestuur van de ECB ertoe om in te grijpen. Ze heeft dit gedaan door de beleidsrentes te verhogen en de netto-aankopen onder de aankoopprogramma's een halt toe te roepen. Dit met als doel de inflatie op de middellange termijn terug te brengen naar 2%. DNB ervaart de financiële gevolgen van deze ommekeer in monetair beleid. De ommekeer heeft over 2022 tot een negatief resultaat geleid en ook voor de komende jaren verwachten we forse negatieve resultaten. Deze paragraaf gaat achtereenvolgens in op onze winst, kosten, blootstellingen, risico's en buffers, kapitaalpositie, klimaatrisico's en ons beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen.¹

Winst

DNB heeft over 2022 een negatief resultaat voor onttrekking aan de Voorziening Financiële Risico's (VFR) van 460 miljoen euro geboekt. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat met de stijgende beleidsrentes de vergoeding toeneemt die DNB betaalt op de deposito's die banken bij DNB aanhouden terwijl de rente-inkomsten op de aangekochte obligaties niet meestijgen. Het verschil tussen de betaalde vergoeding en de ontvangen inkomsten is met name groot door de omvangrijke monetaire steunoperaties in reactie op de uitbraak van de COVID-19 pandemie. Om het negatieve resultaat over 2022 op te vangen, hebben we het volledige bedrag van 460 miljoen euro aan de VFR onttrokken. DNB maakt geen winst en we keren geen dividend uit aan de aandeelhouder (zie figuur 7).² Ook de komende jaren staat onze winstgevendheid onder druk (zie kapitaalpositie).

Figuur 7 Langetermijnontwikkeling winst

EUR miljoen

¹ De onderdelen 'blootstellingen', 'risico's en buffers' en 'kapitaalpositie' zijn onderdeel van de risicoparagraaf van de jaarrekening en daarmee in scope van de controleverklaring van de onafhankelijke accountant (zie pagina 173). Door afrondingsverschillen kunnen totalen afwijken van de som van de onderliggende getallen.

² De onttrekking aan de VFR is in lijn met ons kapitaalbeleid.

Het resultaat van DNB wordt hoofdzakelijk gedreven door de monetaire blootstellingen en deposito's. De monetaire operaties droegen dit jaar negatief bij aan het resultaat met een verlies van 280 miljoen euro. De aangekochte obligaties onder de aankoopprogramma's drukken ons resultaat omdat we deze tegen een rente die gemiddeld negatief is in de boeken hebben genomen. De gunstige leenvoorwaarden voor banken op de driejaars herfinancieringstransacties (Targeted Longer-Term Refinancing Operations, TLTRO-III) leiden eveneens tot rentelasten die ons resultaat drukken. Deze rentelasten zijn in 2022 echter lager uitgevallen dan waar we eerder rekening mee hielden, omdat de Raad van Bestuur van de ECB de rentetarieven van de TLTRO-III operaties heeft aangepast. Deze aanpassing werd nodig geacht om de consistentie met de bredere monetaire beleidsnormalisatie te borgen in het licht van de aanhoudende inflatie in 2022.³ Tegenover deze aanpassing bij de TLTRO-III operaties staat dat DNB op de belangrijkste tegenpost voor de monetaire blootstellingen, de monetaire deposito's, voor het eerst sinds 2014 weer rente betaalt. Het Eurosysteem voert de monetaire operaties gezamenlijk uit (zie box 3).

Het negatieve resultaat moet in het licht worden gezien van de positieve effecten van het onconventionele monetaire beleid in de voorafgaande jaren. Dit beleid heeft er mede aan bijgedragen dat een financiële crisis uitbleef tijdens de pandemie. Zo is de kredietverlening in Nederland en elders in het eurogebied op peil gebleven, mede dankzij de gunstige leenvoorwaarden in de herfinancieringsoperaties voor banken. Verder hebben de monetaire aankoopprogramma's van de ECB tot rentebesparingen voor de Nederlandse overheid geleid. Deze besparingen worden geschat op 28 miljard euro.

Box 3 Monetaire operaties

De actieve aankoopprogramma's bestaan uit het in 2014 gestarte activa-aankoopprogramma (Asset Purchase Programme, APP) en het in maart 2020 geïntroduceerde pandemie-nood-aankoopprogramma (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP). Met deze aankopen creëert het Eurosysteem extra liquiditeit om financieringscondities gunstig te houden en bij te dragen aan het doel van de ECB: prijsstabiliteit. De aankopen onder het PEPP vonden plaats tot maart 2022, en gaan door tot ten minste eind 2024. De aankopen onder het APP vonden plaats tot juli 2022 en de herinvesteringen vinden vanaf maart 2023 nog slechts gedeeltelijk plaats. Het inactieve aankoopprogramma Securities Markets Programme (SMP) loopt langzaam af en de eerdere Covered Bond Purchase Programmes (CBPP1&2) zijn afgelopen in 2022.

De meeste aankopen in het APP en PEPP hebben betrekking op schuldbewijzen uitgegeven door de publieke sector. De inkomsten en het risico op deze staatsobligaties worden niet gedeeld binnen het Eurosysteem. De inkomsten en risico's voor de overige aankoopprogramma's worden daarentegen over de centrale banken verdeeld op basis van de kapitaalsleutel van het Eurosysteem. Het asset-backed securities purchase programme (ABSPP) staat op de balans van de ECB en is primair voor risico van de ECB. Meer details over de waardepapieren die gekocht worden onder de aankoopprogramma's staan beschreven op pagina 132 van de jaarrekening.

³ Zie voor toelichting activapost 5.2 'Langerlopende herfinancieringstransacties' op pagina 129.

Liquiditeitsverstrekking aan banken vindt plaats via open-marktopoperaties (OMO's). Naast de reguliere liquiditeitsverstrekking aan banken bevatten deze de op ondersteuning van de kredietgroei gerichte langerlopende herfinancieringstransacties (TLTRO-III) en de langerlopende herfinancieringstransacties in verband met de pandemie (PELTROs). De PELTRO-leningen zijn gedurende 2022 allemaal afgelopen. De rente op de TLTRO-III is van juni 2020 tot en met juni 2022 verlaagd om de kredietverlening tijdens de pandemie te ondersteunen; deze renteverlaging gaat ten koste van ons resultaat. Tot en met juni 2022 kwam de rente uit op -1% (0,5%-punt onder de depositorente), mits de banken voldeden aan de voorwaarden omtrent geld uitlenen aan bedrijven en huishoudens, anders dan via hypotheek. Tussen juni en november van 2022 was de rente op TLTRO-III leningen geïndexeerd aan de gemiddelde deposito- of basisherfinancieringsrente over de gehele looptijd van de TLTRO-operatie. Na november 2022 is de rente gewijzigd, zodat deze is geïndexeerd aan de gemiddelde deposito- of basisherfinancieringsrente over de periode tussen november 2022 en de vervaldatum of vervroegde aflossing van TLTRO-III. Deze liquiditeitsverstrekking vindt grotendeels plaats voor gedeelde rekening en risico binnen het Eurosysteem.

In 2022 heeft de ECB het transmissiebeschermingsinstrument (Transmission Protection Instrument - TPI) gecreëerd. Dit instrument is ontworpen om onverhoopte marktverstoringen die een ernstige bedreiging vormen voor de transmissie van het monetair beleid in het eurogebied tegen te kunnen gaan. Het was nog niet nodig het TPI te activeren.

De eigen beleggingen hebben in 2022, in lijn met de marktontwikkelingen, slecht gepresteerd, maar doordat deze verliezen grotendeels ten laste van de herwaarderingsreserve zijn gebracht hebben de eigen beleggingen uiteindelijk wel positief bijgedragen aan het resultaat. Dit positieve resultaat van 97 miljoen euro (inclusief IMF-vorderingen) is te danken aan de realisatie van een deel van de herwaarderingsreserve op de aandelenfondsen voor ontwikkelde markten. Door koersstijgingen bereikte de omvang van de aandelenportefeuille aan het begin van 2022 de door ons gehanteerde strategische bovengrens. Om de aandelenportefeuille weer terug te brengen binnen de strategische bandbreedtes zijn fondsparticipaties verkocht. Hierbij is een deel van de herwaarderingsreserve op aandelenfondsen gerealiseerd (298 miljoen euro). Door de marktomstandigheden nadien hebben wij 213 miljoen euro afgewaardeerd op voornamelijk de aandelenfondsen opkomende markten, vastrentende waarden en investment-grade obligatiefondsen. Die afwaardering loopt grotendeels via de winst- en verliesrekening omdat de herwaarderingsreserve voor deze portefeuilles laag of nihil is.⁴

De niet-monetaire deposito's leverden een negatieve bijdrage van EUR 22 miljoen aan het resultaat. Dit zijn deposito's die centrale banken, centrale clearing instellingen en publieke instellingen bij ons aanhouden tegen een rente gelijk aan of net onder de depositorente. De depositorente is gedurende het jaar gestegen, waardoor de inkomsten in 2022 lager zijn dan het voorgaande jaar en zijn omgeslagen naar lasten.

⁴ Zie pagina 115 voor de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Tabel 1 Uitsplitsing winst DNB

EUR miljoen

	31-12-2022	31-12-2021	Vershil
OMO	-617	-1.196	579
CBPP1 en 2	0	1	-1
CBPP3	81	70	11
SMP	12	50	-38
CSPP	180	149	31
PSPP	434	247	187
PEPP	-184	-286	102
Geldmarktverplichtingen monetaire deposito's	-382	956	-1.338
Vordering Eurosysteem	196	0	196
Vrijval(+)/dotatie(-/-) voorziening voor monetaire beleidsoperaties	0	0	0
Totaal monetaire operaties	-280	-9	-271
Europortefeuille vastrentende waarden	1	1	0
Deviezenportefeuille vastrentende waarden	-125	-41	-84
Aandelenfondsen	245	290	-45
High-yield obligatiefondsen	1	1	0
Investment-grade obligatiefondsen	-22	1	-23
IMF-vorderingen	-3	2	-5
Totaal eigen beleggingen en IMF-vorderingen	97	254	-157
Geldmarktverplichtingen niet-monetaire deposito's	-22	144	-166
Totaal diversen (inclusief kosten)*	-255	-246	-9
Totaal onttrekking aan voorziening voor financiële risico's (VFR)	460	-128	588
Winst	-	15	-15

* Diversen bestaan onder meer uit bedrijfslasten, bijdragen van onder toezicht staande instellingen en inkomsten uit deelnemingen

Kosten

De gerealiseerde kosten voor onze kerntaken in 2022 bedragen 488,8 miljoen euro; dit is een overschrijding ten opzichte van de begroting van 14 miljoen euro (3%). Als we de kosten corrigeren voor de productiekosten van bankbiljetten en de kosten van het Financieel Expertise Centrum dan resulteert een overschrijding van 3,6 miljoen euro, een afwijking van minder dan 1% van de begroting. De productiekosten van bankbiljetten hangen af van de door de ECB aan DNB toebedeelde productie en worden in die zin extern bepaald. Het Financieel Expertise Centrum maakt sinds 2022 geen deel meer uit van de financiële administratie van DNB. In tabel 2 worden de kosten per hoofdtaak weergegeven.

De overschrijding van 3,6 miljoen euro op de reguliere begroting van DNB bestaat uit een saldo van een onderschrijding van de kosten voor ZBO-taken en een overschrijding van de begroting Monetaire zaken. De onderschrijding van de ZBO-begroting van 3,7 miljoen euro wordt voornamelijk veroorzaakt doordat DNB over heel 2022 gemiddeld circa 20 fte minder toezichtcapaciteit dan begroot beschikbaar had voor de uitvoering van de toezichtactiviteiten. De krappe arbeidsmarkt in combinatie met de begrote opschaling heeft ondanks een sterke instroom ervoor gezorgd dat sprake was van een onderbezetting over 2022, wat resulteerde in minder personeelskosten. Daarnaast vielen onder meer de begrote kosten voor inhuur van capaciteit voor on-sites bij banken lager uit dan begroot. Een nadere toelichting op de kosten van de ZBO-taken is te vinden in de [ZBO-verantwoording 2022](#). De overschrijding van de begroting van Monetaire Zaken van 7,4 miljoen euro is vooral beïnvloed door een eenmalige voorziening in 2022 van 10 miljoen euro in verband met de maatregelen die DNB aankondigde bij het maken van excuses voor haar historische betrokkenheid bij slavernij. Afgezien van deze eenmalige kosten is er sprake van een onderschrijding van de begroting van 2,6 miljoen euro. Deze onderschrijding wordt veroorzaakt door lagere personeelskosten en inhuurkosten bij met name Statistiek, deels gecompenseerd door hogere ICT-kosten.

Tabel 2 Kosten per hoofdtaak DNB

EUR miljoen

Taak	Realisatie 2022	Begroting 2022	verschil	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Toezicht	197,0	201,6	-4,6	188,2	176,4
Resolutie	15,7	16,0	-0,3	15,7	10,7
DGS	7,1	5,9	1,1	7,2	10,8
Subtotaal ZBO	219,8	223,5	-3,7	211,1	197,9
Financiële stabiliteit	18,7	19,1	-0,4	16,9	12,7
Betalingsverkeer	114,1	111,4	2,7	114,0	105,5
Monetair beleid en reservebeheer	74,8	69,6	5,2	73,2	64,3
Statistiek	52,9	53,0	-0,1	46,5	47,7
Subtotaal Monetaire zaken	260,5	253,1	7,4	250,7	230,2
Totaal DNB excl kosten FEC en bankbiljetten	480,3	476,6	3,6	465,3	431,4
FEC	0,0	3,3	-3,3	3,5	3,3
productiekosten bankbiljetten	8,5	22,8	-14,3	42,1	23,0
Totaal DNB	488,8	502,8	-14,0	507,3	454,4

Blootstellingen

De monetaire blootstellingen waar we risico over lopen zijn in het tweede deel van 2022

gedaald tot 328 miljard euro. Deze afname met 41 miljard euro ten opzichte van vorig jaar wordt bijna geheel veroorzaakt door een afname van de blootstellingen onder OMO door de aflossingen van banken op TLTROs. De blootstellingen onder APP en PEPP zijn toegenomen, maar minder dan verwacht door het stopzetten van de netto-aankopen onder deze programma's. Tabel 3 geeft de totale blootstelling per programma per land weer.

Tabel 3 Monetaire blootstellingen DNB per programma per land (in miljard euro)

Gerapporteerd zijn de blootstellingen waarover DNB risico loopt. Door afrondingsverschillen kan het totaal afwijken van de som van de uitsplitsing per land en per programma.

	OMO	SMP	CBPP 3	PSPP	CSPP	PEPP	Totaal
Nederland	3,6	0,0	1,4	110,6	6,0	75,8	197,4
Frankrijk	19,1	0,0	5,0	0,0	6,3	0,8	31,3
Duitsland	13,9	0,0	3,9	0,0	2,5	0,4	20,7
Italië	20,9	0,0	1,5	0,0	1,4	0,1	24,0
Spanje	7,8	0,0	2,4	0,0	1,4	0,3	11,9
Overig	12,2	0,1	2,1	16,2	2,7	9,1	42,5
Totaal	77,6	0,1	16,3	126,8	20,3	86,6	327,7
Verschil t.o.v. december 2021	-51,5	-0,2	0,2	6,5	2,0	1,6	-41,4

De omvang van de eigen beleggingsportefeuille is in 2022 licht gedaald door de negatieve koersontwikkelingen en de hierboven genoemde verkoop van aandelenfondsen. Tabel 4 geeft de samenstelling van onze eigen beleggingen en de omvang van onze IMF-vorderingen weer. De deviezenportefeuille bestaat uit zeer kredietwaardige obligaties van (semi-)overheden. We houden het risicoprofiel van deze deviezenportefeuille verder bewust laag door het valutarisico erop grotendeels af te dekken via valutatermijntransacties. Naast de intern beheerde deviezenportefeuille hebben we ook participaties in extern beheerde beleggingsfondsen met aandelen en bedrijfsobligaties. Onze participatie in externe aandelenfondsen is in 2022 gedaald door negatieve koersontwikkelingen en verkopen. De omvang van de obligatiefondsen is licht gedaald. De toename van de IMF-vordering is uitgesplitst in de toelichting op de balans onder "2.1 Vorderingen op het Internationaal Monetair Fonds" op pagina 122. Ook het valutarisico van de vorderingen op het IMF, die zijn uitgedrukt in een mandje van internationale valuta (special drawing rights – SDR), wordt afgedekt.

Tabel 4 Samenstelling van de eigen beleggingen en IMF-vorderingen

EUR miljard

	31-12-2022	31-12-2021	Vershil
Deviezenportefeuille vastrentende waarden	4,3	4,6	-0,3
Aandelenfondsen	1,9	2,7	-0,8
High-yield obligatiefondsen	0,6	0,6	-0,1
Investment-grade obligatiefondsen	0,5	0,6	-0,1
IMF-vorderingen	4,6	4,2	0,4
Totaal	11,9	12,7	-0,8

Risico's en buffers

Het totale berekende risico dat DNB loopt is in 2022 fors toegenomen en wel met 12 miljard tot 26 miljard euro. Dit totale risico bestaat grotendeels uit rente- en kredietrisico's die voortvloeien uit de monetaire operaties. We bepalen de hoogte van deze risico's met behulp van modellen die we zelf ontwikkelen. We hanteren strikte richtlijnen ten aanzien van de governance van deze modellen, in lijn met good practices in de financiële sector. Conform die richtlijnen zijn onze modellen in 2022 gevalideerd door experts van onze toezichtdivisies die niet betrokken zijn geweest bij de modelontwikkeling. Op die manier is ook een nieuw marktrisicomodel goedgekeurd voor gebruik.

De monetaire operaties zorgen met name voor een fors renterisico. Eind 2022 bedraagt het gemodelleerde renterisico 21,5 miljard euro. Het renterisico ontstaat door het grote verschil in looptijd tussen onze bezittingen en verplichtingen. Enerzijds hebben we langlopende obligaties aangekocht tegen een lage of zelfs negatieve rente, waarmee we voor een lange periode lage rente-inkomsten hebben vastgelegd. Anderzijds houden banken hun extra liquiditeit grotendeels aan als kortlopende deposito's bij DNB waarop we een variabele rente vergoeden. De omvang van het renterisico bepalen we door een extreem maar plausibel scenario met sterk stijgende beleidsrentes door te rekenen. In dit scenario, dat wordt vastgesteld met behulp van een onafhankelijk panel van monetaire experts bij DNB, blijft de inflatie veel langer dan verwacht boven het niveau van 2%. Vanwege de structureel grotere inflatoire krachten, ligt ook de beleidsrente in dit scenario structureel hoger. Stijgende beleidsrentes hebben beperkt impact op de rentebaten van de aankopen, maar leiden wel tot hogere rentelasten op de deposito's. Naast renterisico zorgen de monetaire operaties ook voor kredietrisico. Het berekende kredietrisico van 3,2 miljard euro op de monetaire operaties is nagenoeg constant gebleven. Het grootste deel van het kredietrisico komt voort uit de aankoopprogramma's. De kredietverlening aan banken via OMO draagt maar beperkt bij aan onze totale risico's doordat de rente op deze kredietverlening na afloop van de tijdelijke pandemiemaatregelen variabel is en doordat onderpand het kredietrisico op de leningen beperkt. Het risico op de eigen beleggingen (inclusief IMF-vorderingen) bedraagt 1,1 miljard euro.

De risico's uit het onconventionele monetaire beleid blijven nog vele jaren op onze balans aanwezig, waarbij die risico's structureel groter zijn dan de buffers. Dit komt door de grote omvang en de lange gemiddelde resterende looptijd (van 7,25 jaar) van de obligaties die onder de aankoopprogramma's zijn aangekocht. De hoogte van onze risico's is daarnaast sterk afhankelijk van de impact van de verdere monetaire beleidsmaatregelen op onze balansontwikkelingen en van de marktomstandigheden. In het kapitaalbeleid maken we onderscheid tussen buffers ter dekking van tijdelijke risico's (via de VFR) en buffers ter dekking van structurele risico's en latent aanwezige onzekerheden (via het kapitaal). De buffers nemen af doordat het negatieve resultaat in 2022 wordt onttrokken aan de VFR. Tabel 5 vat de kerncijfers samen.

Goud neemt een bijzondere plaats in binnen het risicoraamwerk van DNB. De goudvoorraad, met een waarde van 33,6 miljard euro, dient ter dekking van ultieme systeemrisico's die zich materialiseren in extreme scenario's die buiten de grenzen van de risicoberekeningen vallen. Goud is bij uitstek geschikt ter dekking van ultieme systeemrisico's omdat de waarde van goud veelal toeneemt in tijden van financiële spanningen. De herwaarderingsreserves die voor de goudvoorraad zijn opgebouwd dienen om negatieve schokken in de goudprijs op te vangen. De herwaarderingsreserves en het prijsrisico op goud vallen buiten het kapitaalbeleid en de reguliere risicoanalyses. De goudvoorraad wordt passief beheerd.

Kapitaalpositie

DNB gaat als gevolg van de verliezen die we de komende jaren verwachten flink interen op haar buffers. Voor de komende jaren zijn de verwachte verliezen fors. Hoe ver we hierdoor verwachten in te teren op onze buffers, bestaande uit VFR en kapitaal en reserves, berekenen we aan de hand van de verwachte renteontwikkeling zoals deze door de financiële markten wordt ingeprijsd. Op basis hiervan houden we rekening met cumulatieve verliezen ter grootte van ongeveer 10,3 miljard euro in de periode 2023-2028. Dit is iets minder dan de totale buffers van 10,8 miljard die we hebben. Hierna verwachten we weer winst te maken; dit is echter met de nodige onzekerheid omgeven.

Als de verliezen verder oplopen, kan een situatie ontstaan waarin het kapitaal van DNB negatief is.⁵ De regels voor de buffers van DNB liggen vast in het kapitaalbeleid dat in 2019 met het ministerie van Financiën is overeengekomen.⁶ Daarin hebben we gezamenlijk onderschreven dat een adequate kapitaalpositie nodig is om de financiële onafhankelijkheid van DNB te waarborgen. Het beleid uit 2019 heeft ervoor gezorgd dat DNB in enige mate extra buffers kon aanleggen. De winstgevendheid van DNB was echter onvoldoende om buffers aan te leggen tot een niveau om de verliezen die we de komende jaren verwachten op te vangen. DNB kan echter in tegenstelling tot een commerciële bank niet failliet gaan zolang ze het recht heeft om het wettige betaalmiddel uit te geven. Bovendien heeft de Staat als enige aandeelhouder alle belang bij een vertrouwenwekkende centrale bank en is sprake van een impliciete staatsgarantie. Hoewel een tijdelijk negatief kapitaal toegestaan en werkbaar is, moet op grond van de regels van het Eurosysteem worden vermeden dat hier langere

⁵ Zie voor verder toelichting in de jaarrekening onder kapitaal en reserve.

⁶ Zie hiervoor het kapitaalbeleid.

tijd sprake van is.⁷ Bij een langdurig negatief kapitaal komt namelijk op termijn de onafhankelijkheid en geloofwaardigheid van DNB in het geding. Dat gaat ten koste van een effectieve implementatie van het monetaire beleid.

De mogelijkheden voor DNB om haar buffers aan te vullen zijn momenteel beperkt. In principe vult DNB deze weer aan door toekomstige winsten in te houden. Mochten die toekomstige winsten echter te laag zijn of het tekort te groot, dan kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn om een solide balans te herstellen. In het uiterste geval kan een kapitaalstorting vanuit de aandeelhouder nodig zijn, zoals ook aangegeven in de jaarlijkse informatiebrief van de minister van Financiën aan de Tweede Kamer over de risico's van DNB.⁸ Het ministerie van Financiën en DNB gaan in de eerste helft van 2023 het kapitaalbeleid evalueren.

Tabel 5 Blootstellingen, risico's en buffers DNB

Blootstellingen waarover DNB risico loopt, exclusief goud en exclusief intrasysteemblootstellingen
EUR miljard

	31-12-2022	31-12-2021	Vershil
Totale blootstellingen	339,6	381,9	-42,2
Monetaire blootstellingen	327,7	369,1	-41,4
Eigen beleggingen en overige portefeuilles	11,9	12,7	-0,8
Totale risico*	26,0	13,7	12,3
Risico onder VFR	23,4	11,1	12,3
Overige risico's	2,6	2,6	0,0
Buffer voor risico's	10,8	11,3	-0,5
VFR	2,3	2,8	-0,5
Kapitaal en reserves	8,5	8,5	0,0

* Het risico onder VFR bestaat uit het renterisico en uit het kredietrisico op de aankopen in de actieve aankoopprogramma's APP en PEPP, exclusief blootstellingen aan de Nederlandse overheid. Alle overige risico's, waaronder de risico's uit de overige aankoopprogramma's, de eigen beleggingen en de liquiditeitsvertrekking aan banken (OMO), worden gedekt door kapitaal en reserves.

⁷ ECB Convergenceverslag, juni 2022.

⁸ Zie de "jaarlijkse informatiebrief risico's DNB en de Nederlandse staat als gevolg van ECB beleid" van juli 2022.

Klimaatrisico's

Klimaatrisico's krijgen steeds nadrukkelijker aandacht in het monetaire beleid en in het balans-beheer van DNB. Beslissingen over monetair beleid worden genomen door de gehele Raad van Bestuur van de ECB, waar de DNB-president lid van is. DNB heeft op het gebied van duurzaamheid in internationaal verband vaak een aanjagende rol.

**De Raad van Bestuur van de ECB heeft het afgelopen jaar verdere stappen gezet om klimaat-
risico's mee te nemen in haar monetaire beleid.** In lijn met de doelstellingen van het Klimaat-
akkoord van Parijs is het Eurosysteem gestart met het geleidelijk koolstofarm maken van de
portefeuille met bedrijfsobligaties die een hoge kredietwaardigheid kennen (CSPP). Bij de herbeleg-
gingen in deze portefeuille gaat het Eurosysteem meer obligaties aanhouden van bedrijven die beter
presteren op het vlak van klimaat. Daarnaast gaat het Eurosysteem limieten invoeren voor activa
uitgegeven door entiteiten met een grote koolstofvoetafdruk die afzonderlijke tegenpartijen als
onderpand inzetten als ze krediet opnemen bij het Eurosysteem. Deze maatregel gaat naar
verwachting eind 2024 in. Ook gaat het Eurosysteem met ingang van 2023 rekening houden met
klimaatrisico's bij het kalibreren van de afslagen ('haircuts') die worden toegepast op de waarde-
bepaling van bedrijfsobligaties die als onderpand worden gebruikt. Haircuts zijn verminderingen die
op basis van risicogevoeligheid worden toegepast op de waarde van het onderpand. Op termijn gaat
voor het onderpandraamwerk de Europese richtlijn betreffende duurzaamheidsrapportages
(Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD) gelden. Vanaf dat moment (naar verwachting
2026) wordt alleen nog maar onderpand geaccepteerd van ondernemingen en debiteuren die aan de
CSRD voldoen. De ECB gaat het jaar vóór de invoering van de CSRD de aanpassingen in het onder-
pandraamwerk testen. Verder gaat het Eurosysteem zijn instrumenten verbeteren en de capaciteit
vergroten om klimaatrisico's beter te beoordelen. Zo gaat het samen met ESMA kredietbeoordelaars
ertoe aanzetten klimaatrisico's sterker mee te nemen in hun ratings. Daarnaast neemt het
Eurosysteem stappen om het adequaat meenemen van klimaatrisico's in de interne krediet-
beoordelingssystemen van nationale centrale banken te bevorderen. Verder publiceert de ECB in
het eerste kwartaal van 2023 de uitkomsten van een klimaatstresstest op de portefeuille van
bedrijfsobligaties met een hoge kredietwaardigheid (CSPP), gedekte obligaties (CBPP) en
securitisaties (ABSPP).

**De uitkomsten van de klimaatstresstest op onze balans en monetaire blootstellingen uit 2021
zijn nog altijd actueel.** De klimaatstresstest is gebaseerd op de volgende drie langetermijnsenario's
van het Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS):
'netto-nul 2050', 'uitgestelde transitie' en 'huidig beleid'. De beschrijving van deze klimaatscenario's is
na actualisatie door het NGFS in 2022 nagenoeg gelijk gebleven. Bovendien zijn er geen significante
veranderingen in de langetermijnontwikkelingen van de macro-economische variabelen, zoals
rentes en aandelenrendementen ten opzichte van het basisscenario. Daarbij komt dat de
samenstelling van onze balans en blootstellingen niet zodanig zijn gewijzigd dat een nieuwe
klimaatstresstest tot andere inzichten leidt. Dit betekent dat onze winst en ons renterisico nog altijd
gevoelig zijn voor de sterke en snelle rentestijging in het 'netto-nul 2050'-scenario (figuur 8).
De scenario's 'uitgestelde transitie' en 'huidig beleid' hebben op lange termijn een relatief grote

impact op de marktrisico's. Dit vanwege de kwetsbaarheid van veel bedrijven voor klimaatrisico's op lange termijn (figuur 9). DNB deelt actief kennis over haar klimaatstresstests met andere centrale banken. In 2023 zijn we voornemens om een nieuw type klimaatstresstest uit te voeren waarin een kortetermijnsceario centraal staat in de vorm van een fysieke schok zoals een overstroming van een deel van Nederland. In een dergelijke klimaatstresstest staan de risico's die we lopen op onze monetaire tegenpartijen en het onderpand centraal.

Figuur 8 Impact van de klimaatscenario's op de winst en de risico's van DNB

Scenario	Winst voor DNB	Risico's voor DNB
Netto-nul 2050	hoog	hoog
Uitgestelde transitie	middel	laag
Huidig beleid	laag	laag

Impact van klimaatscenario's op winst en risico's (renterisico en kredietrisico) over de periode 2021-2030 (in absolute termen). Zie ook DNB-jaarverslag over 2021.

Figuur 9 Impact van de klimaatscenario's op de marktrisico's van DNB (eigen beleggingen)

Scenario	Bedrijfsobligaties		Aandelen	
	Korte termijn	Lange termijn	Korte termijn	Lange termijn
Netto-nul 2050	middel	middel	middel	middel
Uitgestelde transitie	laag	hoog	laag	hoog
Huidig beleid	laag	hoog	laag	hoog

Impact van de klimaatscenario's op het marktrisico van bedrijfsobligaties en aandelen in DNB-portefeuilles (relatief ten opzichte van het NGFS-basisscenario). Zie ook DNB-jaarverslag over 2021.

Met de ontwikkeling van een klimaatrisicodashboard willen we in 2023 beter grip krijgen op de transitierisico's en de fysieke risico's die DNB loopt. We verwachten op basis hiervan ook de methodologie van de klimaatstresstest verder door te ontwikkelen. De klimaatstresstest en het klimaatrisicodashboard zijn onderdeel van het klimaatrisicobeheersingsraamwerk dat in 2023 onder de verantwoordelijkheid van het risicomanagementcomité van DNB verder tot stand komt. We onderhouden contact met andere centrale banken over het beheersen van klimaatrisico's en dragen actief bij aan de nieuw opgerichte werkgroep van het NGFS die kijkt naar klimaatrisico's en monetair beleid.

Maatschappelijk verantwoord beleggen in de eigen beleggingen

Voor de eigen beleggingen hanteren we sinds 2021 een duale doelstelling en sturen we naast financieel rendement ook expliciet op milieu en sociale waardecreatie. Wij gebruiken hiervoor ons Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid, dat het verlengde vormt van de DNB-brede Sustainable Finance Strategie. Het MVB beleid is gestoeld op screening, uitsluiting, actief aandeelhouderschap en ESG-integratie. DNB screent al haar eigen beleggingen op schendingen van de United Nations Global Compact en sluit bedrijven geassocieerd met controversiële wapens uit.

Verder werken wij voor het beheer van onze aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles alleen met externe managers die *Environmental, Social & Governance* criteria (ESG-criteria) meenemen in hun beleggingsbeslissingen, actief aandeelhouder zijn en met bedrijven in gesprek gaan over ESG-kwesties. Ook vereisen wij van onze externe managers dat ze elk kwartaal de CO₂-intensiteit (de weighted average carbon intensity, WACI) van de portefeuilles aan ons rapporteren. Indien de CO₂-intensiteit van de portefeuille erg afwijkt ten opzichte van de benchmark of van het vorige kwartaal, gaan wij hierover het gesprek aan met de externe manager. Voor de intern beheerde beleggingen in schuldpapier van overheden, supranationale instellingen en agentschappen geldt dat we emittenten naast financiële gezondheid ook evalueren op ESG-criteria. Klimaatrisico's zijn onderdeel van deze evaluatie. Zo kijken we in hoeverre emittenten afhankelijk zijn van inkomsten uit fossiele industrie, en kunnen we besluiten te desinvesteren op het moment dat we de transitierisico's te groot achten. Klimaatrisico's en -uitdagingen voor de eigen beleggingen worden behandeld in de beleggingscommissie die bestaat uit vier DNB-leden (niveau divisiedirecteur en afdelingshoofd) en twee externe leden met ruime ervaring bij Nederlandse vermogensbeheerders. De directie besluit over de strategische asset allocatie en let daarbij ook op de klimaatrisico's. Daarnaast bewaakt het risicomanagementcomité de klimaatrisico's vanuit een balansintegraal perspectief en adviseert daarover aan de directie.

In 2022 heeft DNB onder meer ingezet op het gebruik van vooruitkijkende klimaatdata en een eerste verkenning gedaan van biodiversiteitsrisico's. Zo hebben wij klimaatindicatoren meegenomen bij de totstandkoming van de driejaarlijkse Strategische Asset Allocatie (SAA), waarbij onder andere rekening gehouden is met de geïmpliceerde temperatuurstijging van verschillende invullingen van de beleggingsportefeuille. Ook hebben wij het afgelopen jaar onderzocht in welke mate onze extern beheerde portefeuilles zijn belegd in sectoren met een grote negatieve impact op, of afhankelijkheid van, biodiversiteit. Wij zien deze analyse als een eerste stap naar de integratie en kwantificering van biodiversiteitsrisico's en -kansen in onze portefeuilles, waar wij in 2023 een vervolg aan geven.

Wij hebben voor 2023 onze doelstelling voor groene obligaties verhoogd naar 20% van de intern beheerde obligaties uitgegeven door overheden, supranationale instellingen en agentschappen. Hieronder vallen leningen die gecertificeerd zijn door de Climate Bonds Initiative of die voldoen aan de principes van de International Capital Markets Association voor groene obligaties. In 2022 zijn de investeringen in groene obligaties met 128 miljoen toegenomen tot 554 miljoen euro, dit komt overeen met circa 12% van de obligatiebeleggingen in overheden, supranationale instellingen en agentschappen. Van deze toename is het overgrote deel toe te wijzen aan de nieuwe aankopen van groene obligaties en circa 20 miljoen euro aan wisselkoerseffecten.

DNB beoogt de beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties in 2025 zoveel mogelijk in lijn te hebben met de afspraken uit het Klimaatakkoord van Parijs. Om dit te bewerkstelligen gaan wij over naar beleggen via discretionaire mandaten, en zetten wij in op een combinatie van stewardship en uitsluitingen. Op deze manier willen wij bijdragen aan de transitie naar een duurzame economie en klimaatneutraliteit in 2050, en willen we ook de klimaatrisico's op onze balans beter beheersen. Wij doen dit op basis van beleggingsrichtlijnen voor aanbieders van klimaatbenchmarks die zijn

opgesteld door de EU Technical Expert Group on Sustainable Finance. In 2023 starten wij met het overzetten van de beleggingen in aandelen naar discretionaire mandaten.

De berekening van de CO₂-uitstoot voor de eigen beleggingen is vernieuwd op basis van afspraken binnen het Eurosysteem. Vanaf dit jaar rapporteren alle centrale banken in het Eurosysteem de CO₂-uitstoot van (een deel van) hun eigen beleggingen. Om de vergelijkbaarheid te waarborgen is besloten gemeenschappelijke dataleveranciers te gebruiken en de rekenmethodes te stroomlijnen. Ook met de nieuwe rekenmethode blijft de ontwikkeling van CO₂-uitstootcijfers over tijd echter lastig te duiden. Zo neemt de totale CO₂-uitstoot toe wanneer het belegd vermogen wordt uitgebreid. Ook kan de relatieve CO₂-uitstoot op basis van de omzet van een bedrijf afnemen bij stijgende algemene prijzen en een gelijkblijvende absolute CO₂-uitstoot (zie onze [publicatie](#) over Misleading Footprints uit 2021). In 2023 gaan wij de effecten van inflatie en wisselkoersen op onze CO₂-uitstoot verder onderzoeken.

De berekening van de CO₂-uitstoot voor staatsobligaties is aangepast. Voor de toerekening van CO₂-uitstoot aan overheden is binnen het Eurosysteem besloten te rapporteren aan de hand van drie maatstaven (zie tabel 6). De uitstoot op basis van "consumptie" neemt alle CO₂-uitstoot gelinkt aan de binnenlandse vraag in een land in beschouwing, ook als de productie voor die vraag in het buitenland plaatsvindt. De maatstaf op basis van "productie" betreft alle CO₂-uitstoot binnen de landsgrenzen en de maatstaf op basis van "overheid" omvat enkel de CO₂-uitstoot van de overheid zelf. DNB gebruikt productie-uitstoot als belangrijkste uitgangspunt, omdat deze indicator een beeld geeft van de CO₂-uitstoot die zich binnen landsgrenzen concentreert en dus direct door overheden kan worden beïnvloed.

Tabel 6 CO₂-uitstoot staatsobligaties*

	Consumptie	Productie	Overheid
Omvang Portefeuille** EUR mln.	2.660	2.660	2.660
Totale absolute CO₂-uitstoot Ton CO ₂	924.319 100%	774.024 100%	102.986 100%
CO₂-uitstoot per mln. EUR geïnvesteerd (Carbon Footprint) Ton CO ₂ /EUR mln.	347 100%	291 100%	39 100%
Omzet gewogen CO₂-uitstoot (WACI)*** Ton CO ₂ /EUR mln.	17 100%	291 100%	238 100%

Bronnen: ISS, Carbon4 Finance, World Bank, Bloomberg.

Noot: De percentages betreffen de databeschikbaarheid berekend als gewogen percentage.

* Hieronder vallen staatsobligaties en obligaties van lagere overheden zoals provincies.

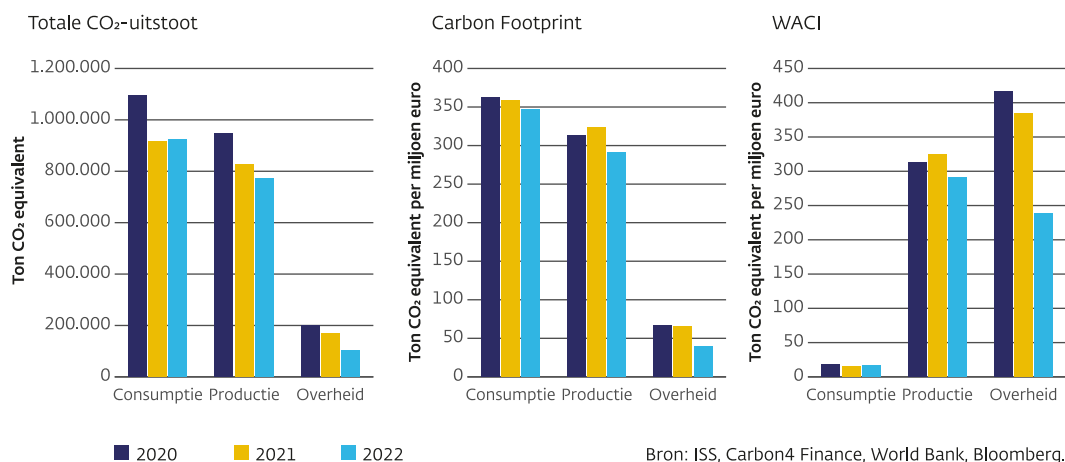
** De omvang van de portefeuilles is vastgesteld op 31 december 2022, en is exclusief cash posities en derivaten. De omvang van de portefeuilles kan door marktomstandigheden aanzienlijk veranderen.

*** Voor de WACI worden verschillende alternatieven voor omzet gebruikt. Dit zijn totale bevolking voor consumptie, BNP (kkp) voor productie en overheidsconsumptie voor overheid. Omdat bij de Carbon Footprint voor alle maatstaven BNP (kkp) wordt gebruikt als attributiefactor komen de WACI en Carbon Footprint van productie emissies overeen.

Zie Bijlage 2 voor verdere toelichting van *Definities en aannames voor gerapporteerde indicatoren* en *Methode en dataverzameling*.**De totale CO₂-uitstoot van de eigen beleggingen in overheidsobligaties stijgt licht voor consumptie-uitstoot en is afgenomen ten opzichte van 2021 voor productie- en overheidsuitstoot (figuur 10).**

Alle drie de emissie maatstaven (consumptie, productie en overheid) voor overheidsobligaties hebben een datadekking van 100%. De relatieve CO₂-uitstoot afgenomen in 2022. De daling van de carbon footprint en WACI van productie-uitstoot komt voort uit kleine verschuivingen in de portefeuille, BBP-groei en een afgenomen CO₂-uitstoot in de onderliggende landen (gemiddeld -7%).

Figuur 10 Ontwikkeling CO₂-uitstoot staatsobligaties 2020-2022

Toelichting: Zie Bijlage 2 voor verdere toelichting van *Definities en aannames* voor gerapporteerde indicatoren en *Methode en dataverzameling*.

Voor onze beleggingen in bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen rapporteren we dit jaar voor het eerst ook scope 3 gegevens om meer zicht te krijgen op de daadwerkelijke klimaatimpact van onze beleggingen (zie tabel 7). Waar scope 1 en 2 de directe CO₂-uitstoot van een bedrijf betreffen, omvat scope 3 de uitstoot van de gehele levenscyclus van producten. Dit betekent dat ook de CO₂-uitstoot van ingekochte grondstoffen (stroomopwaarts) en het gebruik van de producten evenals de afvalverwerking ervan (stroomafwaarts) tot uiting komen. Het meenemen van scope 3 heeft een groot effect op zowel de omvang als de verdeling van de CO₂-uitstoot. Voor de aandelen en bedrijfsobligatieportefeuilles komt de totale CO₂-uitstoot hierdoor met een factor 8,5 hoger uit ten opzichte van alleen scope 1 en 2. Voor de beleggingen in supranationale instellingen en agentschappen komt de totale CO₂-uitstoot zelfs met factor 14 hoger uit, omdat dit veelal financieringsinstellingen zijn die indirect CO₂-uitstoot financieren met hun leningen. Scope 3 data worden vaak geschat en zijn daarom vaak afwijkend tussen dataproviders.

Tabel 7 CO₂-uitstoot beleggingen in bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen

	Scope 1+2				Scope 1+2+3			
	Totaal	Supra-nationale instellingen en agent-schappen	Bedrijfs-obligaties	Aandelen	Totaal	Supra-nationale instellingen en agent-schappen	Bedrijfs-obligaties	Aandelen
Omvang Portefeuille*	4.513	1.607	980	1.926	4.513	1.607	980	1.926
EUR mln.								
Totale absolute CO₂-uitstoot	172.277	1.422	84.925	85.930	1.455.404	20.073	576.647	858.686
Ton CO ₂	87%	77%	77%	99%	87%	77%	77%	99%
Carbon Footprint**	44	1	112	45	372	16	760	449
Ton CO ₂ / EUR mln.	87%	77%	77%	99%	87%	77%	77%	99%
WACI***	111	6	246	126	940	335	1.393	1.154
Ton CO ₂ / EUR mln.	87%	77%	77%	99%	87%	77%	77%	99%

Bron: ISS, Carbon4 Finance, World Bank, Bloomberg.

Noot: De percentages betreffen de databeschikbaarheid berekend als gewogen percentage.

* De omvang van de portefeuilles is vastgesteld op 31 december 2022, en zijn exclusief cash posities en derivaten. De omvang van de portefeuilles kan door marktomstandigheden aanzienlijk veranderen.

** De Carbon Footprint stelt uitstoot per miljoen geïnvesteerde euro voor.

*** De WACI stelt uitstoot per miljoen euro omzet van de onderliggende instellingen voor.

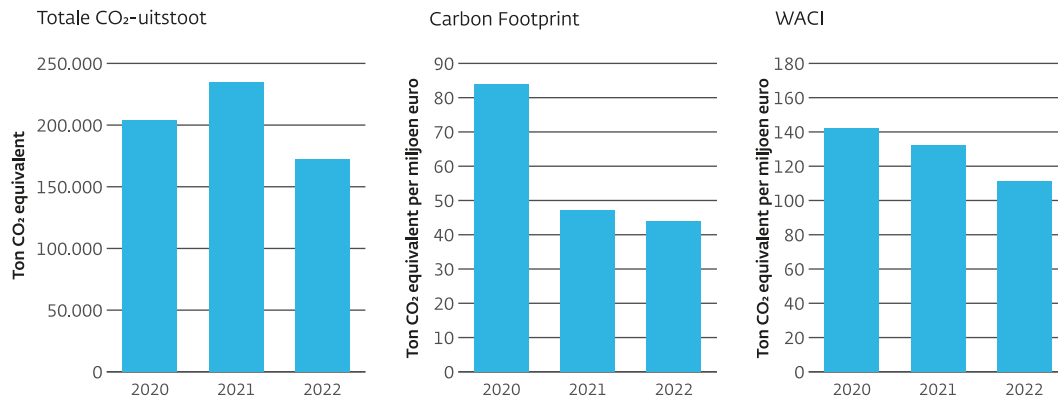
Zie Bijlage 2 voor verdere toelichting van Definities en aannames voor gerapporteerde indicatoren en Methode en dataverzameling.

De totale CO₂-uitstoot van onze eigen beleggingen in bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen is afgenomen ten opzichte van 2021 (op basis van scope 1 en 2, figuur 11).

De afname is ook hier deels het gevolg van een krimp van de portefeuille. Mede door lagere koersen is de waarde van de beleggingen in bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen met circa 20% gedaald. Ook is de relatieve CO₂-uitstoot gedaald, zoals te zien is aan de carbon footprint en de WACI. Net zoals bij de staatsobligaties hebben slechts kleine veranderingen in de samenstelling van deze portefeuilles plaatsgevonden. Daarom schrijven wij deze daling grotendeels toe aan toenames in omzet en/of bedrijfswaarde enerzijds en afnames in onderliggende CO₂-uitstoot anderzijds. Ongeveer de helft van alle bedrijven in de portefeuille rapporteert een absolute uitstootreductie van meer dan 10% ten opzichte van 2020, terwijl slechts een vijfde een hogere

uitstoot rapporteert van 10% of meer. Ook de verbeterde databeschikbaarheid voor supranationale instellingen en agentschappen werkt door in de cijfers (81% in 2021 tegenover 9% in 2020). Dit zijn vaak financieringsinstellingen met een relatief lage scope 1+2 CO₂-uitstoot, hetgeen betekent dat een hogere datadekking hier leidt tot een lagere gemiddelde carbon footprint.

Figuur 11 Ontwikkeling scope 1+2 CO₂-uitstoot bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen 2020-2022

Bron: ISS, Carbon4 Finance, World Bank, Bloomberg.

Toelichting: Zie Bijlage 2 voor verdere toelichting van *Definities en aannames* voor gerapporteerde indicatoren en *Methode en dataverzameling*.

Risicomanagement

We beheersen onze risico's vanuit een integrale benadering omdat we geloven dat we hiermee op een efficiënte en effectieve manier onze organisatiedoelen kunnen behalen. We kunnen én willen niet alle risico's uitsluiten, maar er wel op een bewuste manier mee omgaan. We sluiten in onze risicomanagementaanpak aan bij de methoden van het Eurosysteem, het ESCB en het SSM.

Financieel risicomanagement

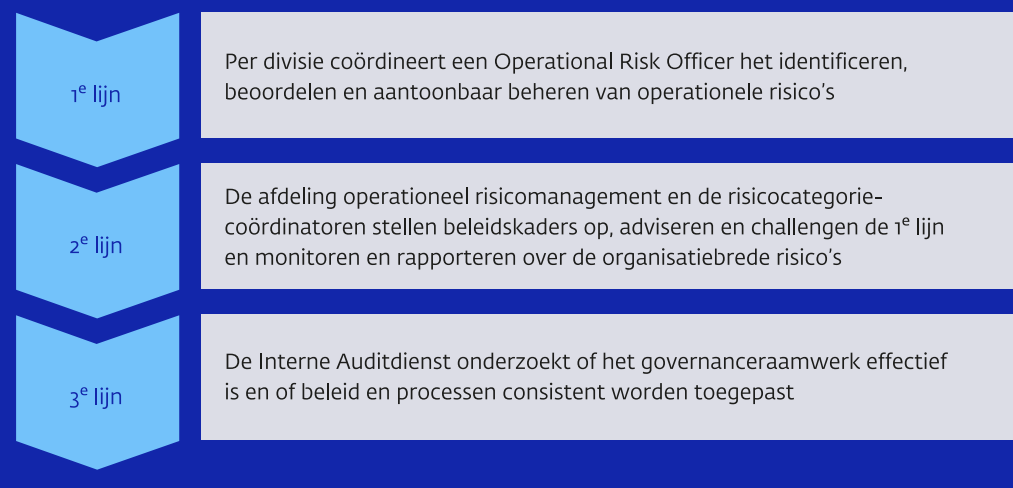
Het Risiciomanagementcomité (RMC) geeft sturing aan de bewaking van de financiële balans-brede risico's die DNB loopt en adviseert de directie vanuit financieel risicoperspectief. Het RMC identificeert en monitort de financiële risico's die voortvloeien uit de monetaire operaties, Emergency Liquidity Assistance, de beleggingsportefeuilles, de klantactiviteiten, de goudvoorraad en de financiële relaties met het Internationaal Monetair Fonds en stelt kaders ter beheersing hiervan (zie paragraaf Financiële toelichting).

Operationeel risicomanagement

Operationeel risicomanagement (ORM) binnen DNB is ingericht volgens het '3 Lines' model. Dit model is verankerd in het ORM-raamwerk van DNB. In 2022 is de inrichting van dit model in de organisatie afgerond. Beheersing van operationele risico's is een continu proces. Periodiek worden risk assessments uitgevoerd op het niveau van organisatiedoelstellingen, processen en belangrijke projecten en veranderingen. Hierbij worden de risico's vastgelegd en indien gewenst beheersmaatregelen (controls) vastgesteld. De werking van de belangrijke beheersmaatregelen wordt tevens periodiek bepaald en er wordt waar nodig bijgestuurd. Ook worden Key Risk Indicators (KRI's) gebruikt om de ontwikkeling van risico's te meten en voorspellen. Ten minste eenmaal per kwartaal wordt er door de organisatie aan de Operational Risk Board (ORB) gerapporteerd over de belangrijkste actuele operationele risico's, de risicobeheersing en eventuele incidenten. De ORB bestaat uit een afvaardiging van eerste en de tweede lijn en is door de directie gemandateerd operationele risico's te accepteren en te monitoren. Ook afwijkingen van de risicobereidheid (zie hierna) worden aan de ORB en zo nodig aan de directie voorgelegd. Daar waar nodig kan de ORB of de directie bijsturen.

Box 9 3 Lines Model bij DNB

DNB heeft haar risicobeheersing ingericht conform het '3 Lines Model'.

De risicobereidheidsverklaring (Risk Appetite Statement) geeft aan wat onze bereidheid is om

risico's te accepteren. DNB werkt met een risicomatrix waarbij op basis van kans en impact een risicoscore wordt vastgesteld, variërend van "zeer laag" tot "zeer hoog". DNB heeft voor de meeste operationele risico's *lage tot middelhoge risicobereidheid* en is daarmee gematigd risico-avers.

We hebben de voorkeur voor opties die de onzekerheid minimaliseren maar willen daarbij zeker niet elk risico uitsluiten. Voor fraude en ongewenst gedrag op de werkvloer hebben we een zeer lage risicobereidheid. Een lage risicobereidheid geldt onder andere voor risico's die impact hebben op de financiële kerninfrastructuur of het DNB-waardegebied. We hebben een relatief hoge risicobereidheid voor risico's die voortkomen uit onopzettelijke menselijke fouten, of voortkomen uit het gewenste open karakter van onze organisatie en kantoorlocatie.

Door risico's tijdig te bespreken en waar nodig aanvullende maatregelen te nemen, hebben we ons risicoprofiel over vrijwel de gehele linie binnen de risicobereidheid kunnen houden (figuur 12).

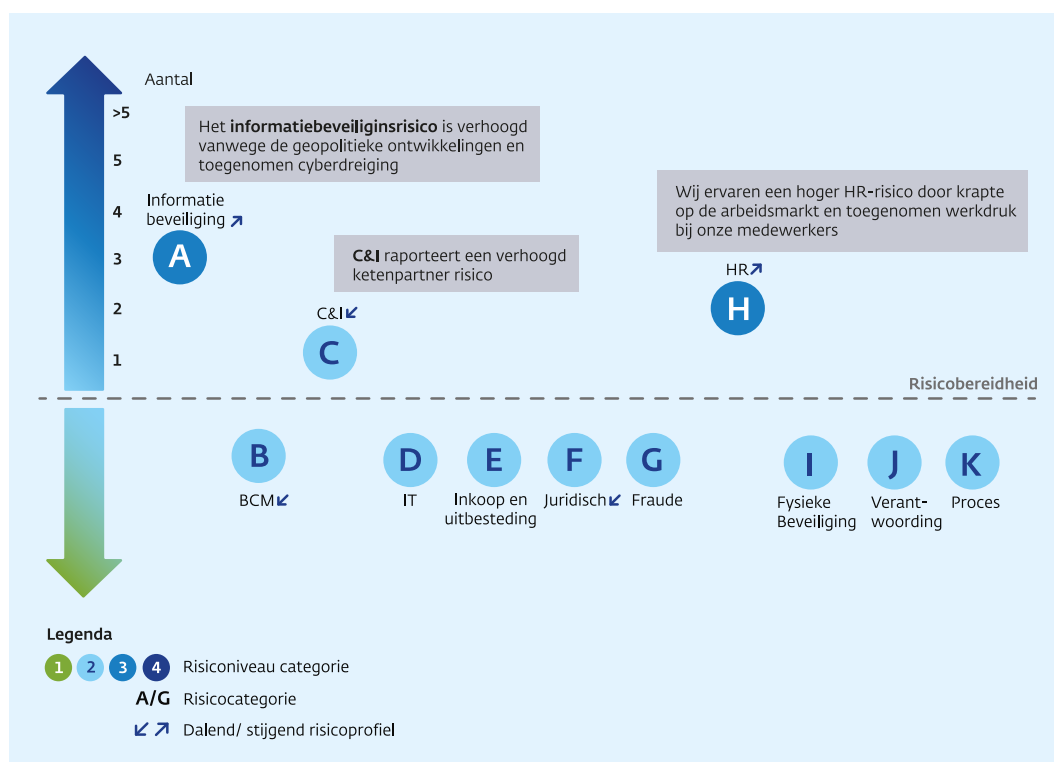
Specifieke aandacht ging uit naar het informatiebeveiligingsrisico en het HR-risico. Het informatiebeveiligingsrisico doet zich met name voor als gevolg van de Russische inval in Oekraïne en is in 2022 op een aantal momenten verhoogd geweest. Het HR-risico is in 2022 toegenomen en blijft aanhoudend hoog. Dit wordt met name gedreven door de krapte op de arbeidsmarkt en de gevolgen daarvan voor het vervullen van vacatures en de daarmee samenhangende druk voor onze medewerkers. Aandacht voor informatiebeveiliging en voor de positie van DNB als werkgever, voor zowel bestaande als nieuwe medewerkers, zijn daarmee voor ons de komende tijd belangrijke speerpunten.

In 2023 werken we aan verdere integratie van risicomanagement in besturing, het herijken van het ORM-raamwerk en het verbeteren van risicocultuur en bewustzijn. We vergroten de integratie van risicomanagement in de besturingsprocessen van DNB vanuit een integrale aanpak door de nieuwe divisie Finance & Risicomanagement. Ook verbeteren we onze managementinformatie op het

gebied van opkomende risico's, de werking van controls en KRI's. We herijken de risicocategorieën door vereenvoudiging van de bestaande categorisering. Verder verstevigen we de positie van risicobeheersing voor actuele thema's als cultuur, duurzaamheid en maatschappij, informatiehuishouding en voor veranderingen. De risicocultuur van DNB verbeteren we onder meer door het opzetten van een gecoördineerd opleidings- en *awareness*-programma voor de risicoprofessionals, maar ook voor onze overige medewerkers.

Figuur 12 Operationele risico's buiten bereidheid per risicocategorie

Bankbreed per Risicocategorie

Operationele risico's en incidenten

De belangrijkste uitdagingen het afgelopen jaar waren vooral het aantrekken en behouden van medewerkers in de huidige krappe arbeidsmarkt en het op peil houden van verandervermogen en motivatie van medewerkers. Het risico is dat onvoldoende kwantitatief en kwalitatief geschikt personeel aanwezig is en de vitaliteit van onze medewerkers wordt ondermijnd. In 2022 hebben we gezien dat de overspannen arbeidsmarkt heeft geleid tot een meer dan gemiddelde uitstroom van medewerkers. Het kost meer moeite om nieuwe mensen aan te trekken en te behouden voor functies met veelgevraagde maar ook schaarse expertise. Maatregelen die we onder meer nemen om deze risico's te beheersen zijn het beschikbaar stellen van een uitgebreid aanbod van trainings- en opleidingsmogelijkheden en een proactief arbeidsmarktbeleid, met onder meer een arbeidsmarkt-campagne en *campus recruitment*. In 2022 zijn we erin geslaagd voldoende vacatures te vervullen en de bezetting op peil te houden (zie ook paragraaf Medewerkers).

Een ander risico is dat de vertrouwelijkheid, integriteit en/of beschikbaarheid van informatie niet wordt gewaarborgd, bijvoorbeeld doordat niet-geautoriseerde middelen worden gebruikt of door onjuiste toegankelijkheid van informatie, met mogelijk ook reputatieschade als gevolg.

Informatie vormt voor DNB een zeer belangrijke bouwsteen voor de uitvoering van alle taken.

Daarbij zijn een veilige, tijdige en betrouwbare informatievoorziening en -verwerking noodzakelijk.

Toegenomen geopolitieke spanningen in 2022 en een verhoogde cyberdreiging zorgen voor een verdere stijging van dit risico. Om een hoog niveau van informatiebeveiliging en de continuïteit van onze bedrijfsprocessen te borgen, heeft DNB diverse programma's opgestart (zoals het #zeker awareness-programma, *Role Based Access Control* en *Emergency Recovery*) en staat dit onderwerp nadrukkelijk op de agenda van het management. Naast beleid en technische maatregelen wordt voortdurend aandacht besteed aan de versterking van *soft controls*, zoals de risicocultuur en het risicobewustzijn.

Operationele incidenten en de opvolging daarvan worden binnen DNB centraal geregistreerd en afgehandeld conform het incidentmanagementproces.

Hierbij hebben we voortdurend aandacht voor het creëren van een open meldcultuur en onderstrepen we het belang van het melden van operationele incidenten om hier als organisatie van te leren. In 2022 zijn er vier incidenten gemeld die buiten onze vastgestelde risicobereidheid vielen. De verkregen inzichten uit deze incidenten geven ons belangrijke informatie bij het stellen van prioriteiten voor aanvullende maatregelen en bewustzijn-acties om herhaling te voorkomen. Zo zullen we de komende tijd extra aandacht besteden aan procesmanagement, IT-systemen en recovery en blijven we aandacht besteden aan bewust omgaan met informatie en de gewenste open cultuur.

Als opkomende operationele risico's zien wij geopolitieke risico's, cyberrisico's, duurzaamheidsrisico's en arbeidsmarktrisico's.

Toenemende wereldwijde politieke spanningen en de economische en maatschappelijke gevolgen hiervan hebben invloed op de fysieke en cyberdreiging. Het belang van beheersing van het bedrijfscontinuïteitsrisico en de veerkracht van de organisatie wordt hiermee nog groter. Stijgende cybercriminaliteit leidt tot een toenemend aantal malware-, ransomware- en phishing-aanvallen. Dit resulteert onder meer in een verhoogd informatie-beveiligings-, ICT- en bedrijfscontinuïteitsrisico. Naast het organiseren van voldoende kennis op dit vlak besteden we de komende tijd veel aandacht aan bewustzijn en aan het juist en verstandig omgaan met vertrouwelijke informatie. Verder zorgen duurzaamheidsvraagstukken en uitdagingen op het gebied van klimaat, energie en schaarste aan grondstoffen voor dynamiek en veranderingen in onze omgeving. Deze vraagstukken hebben daarmee impact op een breed scala aan risico's van DNB. We gaan deze de komende periode verder in kaart brengen en beperken. Tot slot: aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt leidt tot het nog moeilijker kunnen vervullen van specifieke vacatures en daarmee een verhoogd HR-risico, hetgeen het belang van de eerdergenoemde maatregelen (het onder de aandacht brengen van de opleidingsmogelijkheden bij DNB, het voeren van een proactief arbeidsmarktbeleid en de *recruitment*-inspanningen) nog eens onderstreept.

Directie, raad van
commissarissen,
bankraad en
ondernemingsraad,
en governance

Van links naar rechts: Nicole Stolk, Steven Maijor, Klaas Knot (president), Else Bos en Olaf Sleijpen.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2022 was de samenstelling van directie, raad van commissarissen, bankraad en ondernemingsraad als volgt:

Directie

President:

Klaas Knot (1967, NL, economische wetenschappen, einde tweede termijn: 2025)

Directeur en voorzitter toezicht:

Else Bos (1959, NL, econometrie, einde eerste termijn: 2025)

Directeur toezicht banken:

Steven Maijor (1964, NL, bedrijfseconomie, einde eerste termijn: 2028)

Directeur monetaire zaken:

Olaf Sleijpen (1970, NL, economische wetenschappen, einde eerste termijn: 2027)

Directeur resolutie en intern bedrijf:

Nicole Stolk (1969, NL, geschiedenis en Nederlands recht, einde eerste termijn: 2025)

Secretaris van de vennootschap:

Ingrid Ernst (1969, NL, Nederlands recht)

De portefeuillevverdeling van de directie staat in [het organogram op de website van DNB](#).

Else Bos heeft vanwege ziekte haar werkzaamheden tijdelijk neergelegd, per 12 december 2022 is de beletregeling van kracht. Steven Maijor neemt haar taken tijdelijk over.

Raad van commissarissen

Voorzitter:

Wim Kuijken (1952, NL, economische wetenschappen, einde tweede termijn: 2023)

Lid van de Honorerings- en benoemingscommissie

Vicevoorzitter:

Margot Scheltema (1954, NL, internationaal recht, einde tweede termijn: 2023)

Voorzitter van de Toezichtcommissie

Lid van de Financiële Commissie

Commissaris van overheidswege benoemd:

Annemieke Nijhof (1966, NL, chemische technologie, einde tweede termijn: 2023)

Lid van de Financiële Commissie

Lid van de bankraad sinds 2015

Overige leden:

Peter Blom (1956, NL, economie, einde eerste termijn 2025), per 7 november 2022 werkzaamheden vrijwillig tijdelijk neergelegd

Lid van de Toezichtcommissie

Roger Dassen (1965, NL, bedrijfseconomie en accountancy, einde tweede termijn 2026)

Voorzitter van de Financiële Commissie

Marry de Gaay Fortman (1965, NL, Nederlands recht, einde tweede termijn: 2024)

Lid van de Honorerings- en benoemingscommissie

Lid van de Toezichtcommissie

Mirjam van Praag (1967, NL, econometrie, einde eerste termijn: 2024)

Lid van de Toezichtcommissie

Lid van de bankraad namens de raad van commissarissen sinds 2020

Feike Sijbesma (1959, NL, medische biologie en bedrijfskunde, treedt terug per 22 maart 2023)

Voorzitter van de Honorerings- en benoemingscommissie

Frans Muller (1961, NL, bedrijfseconomie, einde eerste termijn 2027)

Lidmaatschap commissies nader in te vullen

Honorerings- en benoemingscommissie

Feike Sijbesma (voorzitter)

Wim Kuijken

Marry de Gaay Fortman

Financiële Commissie

Roger Dassen (voorzitter)

Annemieke Nijhof

Margot Scheltema

Toezichtcommissie

Margot Scheltema (voorzitter)

Marry de Gaay Fortman

Mirjam van Praag

Peter Blom

De overige functies van de leden van de directie en raad van commissarissen staan vermeld op de website van DNB.

Bankraad

Voorzitter:

Barbara Baarsma

Hoogleraar toegepaste economie aan de Universiteit van Amsterdam

Overige leden:

Tjeerd Bosklopper

Voorzitter Verbond van Verzekeraars

Tuur Elzinga

Voorzitter FNV

Piet Fortuin

Voorzitter CNV

Harry Garretsen

Hoogleraar economie aan de Rijksuniversiteit Groningen

Nic van Holstein

Voorzitter Vakcentrale voor Professionals

Ger Jaarsma

Voorzitter Pensioenfederatie

Medy van der Laan

Voorzitter Nederlandse Vereniging van Banken

Annemieke Nijhof

Lid namens de raad van commissarissen als commissaris van overheidswege

Mirjam van Praag

Lid namens de raad van commissarissen

Sjaak van der Tak

Voorzitter LTO Nederland

Ingrid Thijssen

Voorzitter VNO-NCW

Jacco Vonhof

Voorzitter Koninklijke Vereniging MKB-Nederland

Vertegenwoordiger namens het ministerie van Financiën:

Christiaan Rebergen, thesaurier-generaal

Ondernemingsraad

Jos Westerweele (voorzitter)

Carel van den Berg

Jacqueline van Breugel

Annemarie van Dijk

Bernard de Groes

Saideh Hashemi

Elina Kogan

Marjon Linger-Reingoud

Anja Peerenboom

Paul Suilen

Aaldert van Verseveld

Sandra Koentjes (ambtelijk secretaris)

Governance

De Nederlandsche Bank (DNB) is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht. Als centrale bank maakt DNB deel uit van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB). Daarnaast is DNB toezichthouder en in die hoedanigheid is zij onderdeel van het gemeenschappelijk toezicht-mechanisme (Single Supervisory Mechanism - SSM). DNB is verder de nationale resolutieautoriteit en in die rol neemt zij deel aan het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme (Single Resolution Mechanism - SRM). Als toezichthouder en resolutieautoriteit is DNB een zelfstandig bestuursorgaan.

Het bestuur van DNB is in handen van de directie, die bestaat uit een president en daarnaast ten minste drie en ten hoogste vijf directeuren.

De president van DNB is voorzitter van de directievergadering, en tevens lid van de Raad van Bestuur (Governing Council) en de Algemene Raad (General Council) van de Europese Centrale Bank (ECB).

De directeur monetaire zaken is verantwoordelijk voor financiële stabiliteit, financiële markten, economisch beleid en onderzoek, betalingsverkeer en de statistiekfunctie van DNB. Deze directeur is tevens Kroonlid in de Sociaal Economische Raad (SER).

Het toezicht op financiële instellingen is verdeeld over twee toezichtdirecteuren, de voorzitter toezicht en de directeur toezicht banken. De voorzitter toezicht is verantwoordelijk voor toezicht-beleid en het toezicht op verzekeraars en pensioenfondsen. Deze directeur vertegenwoordigt DNB in de raad van toezichthouders van de Europese verzekerings- en pensioentoezichthouder (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA). Ter voorbereiding van de beraadslaging en besluitvorming over toezichtaangelegenheden door de toezichtdirecteuren is binnen DNB de Toezichtraad ingesteld onder voorzitterschap van de voorzitter toezicht.

De directeur toezicht banken is verantwoordelijk voor het toezicht op banken voor de horizontale expertisefuncties binnen toezicht, voor integriteit en voor juridische zaken. De directeur toezicht banken is lid van de Raad van Toezicht van de ECB (Supervisory Board – SB), die de besluitvorming over het toezicht op significante banken binnen het eurogebied vormgeeft op grond van het SSM. Deze directeur is tevens lid van de Raad van Toezichthouders van de European Banking Authority (EBA), die belast is met de toepassing van uniforme regels in het kader van het toezicht op de banken in de Europese Unie.

De directeur resolutie en intern bedrijf is verantwoordelijk voor afwikkelingstaken met betrekking tot bepaalde financiële ondernemingen, zoals Nederlandse banken, beleggingsondernemingen en verzekeraars, en tevens lid van de Europese gemeenschappelijke afwikkelingsraad (Single Resolution Board – SRB). Ter voorbereiding van de beraadslaging en besluitvorming over resolutieaangelegenheden door de directie is binnen DNB de Resolutieraad ingesteld, onder voorzitterschap van de directeur resolutie en intern bedrijf. Deze directeur is ook verantwoordelijk voor de aansturing van

het interne bedrijf. Hieronder vallen bedrijfsvoering en data- & informatietechnologie en afdelingen die zich bezighouden met HR, beveiliging, communicatie, risicomanagement en strategie, en financiën.

De raad van commissarissen houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen DNB en op het beleid van de directie ter uitvoering van artikel 4 van de Bankwet 1998. Verder stelt de raad onder meer de jaarrekening vast. De raad van commissarissen beschikt over een aantal andere belangrijke bevoegdheden, zoals de goedkeuring van de begroting en van bepaalde directiebesluiten. De raad bestaat uit minimaal zeven en maximaal tien leden. Eén lid van de raad van commissarissen wordt benoemd door de minister van Financiën: de commissaris van overheidswege.

DNB heeft één aandeelhouder: de Nederlandse Staat. Deze wordt vertegenwoordigd door de minister van Financiën, ook in de algemene vergadering. De directie legt verantwoording af aan de algemene vergadering door verslag te doen van het afgelopen boekjaar. De algemene vergadering heeft belangrijke bevoegdheden, zoals: goedkeuring van de jaarrekening, het verlenen van decharge aan de directieleden en commissarissen, het benoemen van commissarissen, en het verlenen van opdrachten aan de externe accountant.

De bankraad functioneert als klankbord voor de directie en bestaat uit minimaal elf en maximaal dertien leden. Twee leden van de raad van commissarissen hebben tevens zitting in de bankraad, onder wie de van overheidswege benoemde commissaris. Bij de overige leden wordt gestreefd naar representatie van de verschillende maatschappelijke geledingen.

Op de website van DNB staat meer informatie over de governancestructuur, die onder meer is vastgelegd in de Bankwet 1998, de statuten en het reglement van orde. Alhoewel de Nederlandse Corporate Governance Code alleen geldt voor beursvennootschappen, passen wij de principes en best practice-bepalingen uit de code zo veel mogelijk toe. Op onze website staat hoe wij de code hebben geïmplementeerd.

Verslag van de raad van commissarissen

Inleiding

De raad besteedde in 2022 aandacht aan de wijze waarop het beleid van DNB met betrekking tot haar kerntaken en interne bedrijfsvoering werd ingevuld. Speciale aandacht ging uit naar het programma huisvesting van DNB, de sourcing van onderdelen van de ICT-dienstverlening, de duurzaamheidsstrategie van DNB (waaronder de ambities en doelstellingen van de eigen beleggingen), de publicatie en opvolging van het slavernijonderzoek, digitalisering en cyberrisico's, en het integriteitstoezicht van DNB. Deze en andere onderwerpen resulteerden ook in 2022 in een grote mate van betrokkenheid van de raad bij DNB.

Samenstelling en benoemingen

De samenstelling van de directie en de raad wijzigde in 2022 niet. Wel heeft Peter Blom besloten om per 7 november 2022 tijdelijk zijn werkzaamheden als lid neer te leggen. Aanleiding voor deze stap is dat op 10 oktober 2022 de Stichting Certificaatouders Triodos Bank een verzoekschrift heeft ingediend bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof Amsterdam om een enquêteprocedure te starten. Blom is sinds 1 september 2021 commissaris bij DNB en was tot 21 mei 2021 voorzitter van de Raad van Bestuur van Triodos Bank. Blom heeft, om elke schijn van belangenverstrengeling gedurende een eventuele procedure te kunnen uitsluiten, tot deze stap besloten.

De raad had bij het vaststellen van de jaarrekening 2022 negen leden: Wim Kuijken (voorzitter), Margot Scheltema (vicevoorzitter), Annemieke Nijhof (overheidscommissaris), Feike Sijbesma, Marry de Gaay Fortman, Roger Dassen, Mirjam van Praag, Peter Blom en Frans Muller.

Roger Dassen werd per 1 oktober door de aandeelhouder herbenoemd voor een tweede termijn. Frans Muller werd per 1 januari 2023 door de aandeelhouder benoemd tot lid van de raad van commissarissen. De raad is verheugd dat met de komst van Muller bestuurlijke en organisatorische ervaring binnen een internationaal actieve onderneming sterk vertegenwoordigd blijft in de rvc en ziet uit naar een goede en effectieve samenwerking. Muller volgt Feike Sijbesma op die bij gelegenheid van de Algemene Vergadering op 22 maart 2023 is afgetreden. Sijbesma stopte na 10 jaar als lid van de raad van commissarissen. De raad is hem grote dank verschuldigd voor zijn inzet, toewijding en loyaliteit aan DNB. Hij heeft onder meer een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkelingen binnen DNB op het thema duurzaamheid. Als voorzitter van de honorerings- en benoemingscommissie heeft hij een belangrijke bijdrage geleverd aan de continuïteit en stabiliteit van de directie van DNB. Zijn krachtige persoonlijkheid droeg bij aan een sterke positionering van de rvc, en daarmee ook van DNB.

De verdeling vrouw/man binnen de directie is 40%/60%. De verdeling vrouw/man binnen de raad (met inachtneming van het aftreden van Sijbesma) is 50%/50%. Daarmee voldoet DNB bij zowel de directie als de raad aan het wettelijk streefcijfer voor de verdeling van de zetels tussen mannen en vrouwen. Bij (her)benoemingen richt de raad zich op de vastgestelde profielschets, waarvan het streven naar diversiteit onderdeel uitmaakt. Het streven naar diversiteit is overigens niet beperkt tot de verdeling van de zetels over vrouwen en mannen, maar houdt ook rekening met deskundigheid, (culturele) achtergrond, leeftijd en competenties. Zie onderstaande expertisematrix en diversiteitsmatrix voor een nadere toelichting. (Noot: De matrices gaan in op de bezetting van de raad gedurende het verslagjaar.)

Expertisegebied	Kuijken	Scheltema	Nijhof	De Gaay Fortman	Van Praag	Sijbesma	Dassen	Blom
Bestuur								
Management & organisatie	■	■	■	■	■	■	■	■
Accounting & administratieve organisatie en interne controle		■					■	■
Stakeholdermanagement	■		■	■	■	■	■	■
Riskmanagement		■		■	■	■	■	■
Uitbesteding	■					■	■	
Juridische zaken en corporate governance		■		■				■
Kerntaken								
Macro-economische vraagstukken	■				■	■	■	■
Financiële stabiliteit en instellingen		■		■	■			■
Betalingsverkeer								■
Statistiek					■			
Strategische vraagstukken								
Duurzaamheid			■	■		■	■	■
Digital IT	■					■	■	
Publiek belang	■	■	■	■	■			

Leeftijd

45 – 55

Van Praag

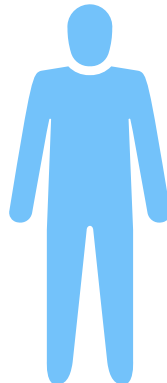
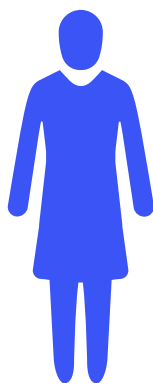
56 – 65

Nijhof

De Gaay Fortman

66 – 75

Scheltema

Leeftijd

56 – 65

Sijbesma

Dassen

Blom

66 – 75

Kuijken

De vertegenwoordiging van leden van de raad in de bankraad wijzigde in 2022 niet. Annemieke Nijhof nam heel 2022 als overheidscommissaris deel. Mirjam van Praag nam heel 2022 deel als door de raad aangewezen lid.

De samenstelling van de raad, commissies en directie is opgenomen vanaf pagina 96 van dit jaarverslag. De profielschetsen voor de raad en de directie, en hun overige functies staan op de website van DNB.

Werkzaamheden

De aanwezigheid van de commissarissen bij de vergaderingen was hoog (circa 90%), zoals blijkt uit onderstaande tabel. Geen van de commissarissen was regelmatig afwezig. Onderstaande tabel geeft de aanwezigheid weer voor ieder van de leden voor de plenaire vergadering, en voor de vergaderingen van de Honorerings- en benoemingscommissie (HBC), de Financiële Commissie (FC) en de Toezichtcommissie (TC). Voorafgaand aan elke plenaire vergadering vond steeds een bespreking plaats zonder directie.

Lid	RvC	HBC	FC	TC
Wim Kuijken	8/8	5/5		
Margot Scheltema	8/8	1/1	6/7	5/5
Feike Sijbesma	6/8	5/5		
Marry de Gaay Fortman	8/8	5/5		5/5
Annemieke Nijhof	7/8		6/7	3/5
Roger Dassen	7/8		6/7	
Mirjam van Praag	6/8			3/5
Peter Blom	7/7			5/5

Daarnaast overlegden de voorzitter van de raad en de president regelmatig tussentijds over zaken die binnen het taakgebied van de raad vallen en over ontwikkelingen die impact hebben op DNB.

De paragrafen op de pagina's 105 tot en met 108 beschrijven de werkzaamheden van de drie commissies van de raad. In het kader van zijn toezicht op de algemene gang van zaken binnen DNB besprak de raad de DNB-brede financiële resultaten en verantwoording over 2022 in de FC en de plenaire vergadering. De resultaten en verantwoording over 2022 ten aanzien van de ZBO-taken van DNB besprak de raad in zowel de FC, de TC als de plenaire vergaderingen. Dit met gebruikmaking van financiële kwartaalrapportages, de management letter en het accountantsverslag van de externe accountant en de kwartaalrapportages van de interne auditdienst (IAD).

Ook in 2022 was een belangrijk punt van aandacht voor de raad de omvang van de balansposten uit hoofde van de monetaire operaties en de hiermee verbonden risico's. Het afgelopen jaar stond in het teken van onverwacht hoge inflatie en, als gevolg daarvan, versnelde verkrapping van het monetaire beleid. Renteverhogingen leidden over 2022 tot een negatief resultaat voor onttrekking aan de Voorziening voor Financiële Risico's (VFR) van EUR 460 miljoen en ook voor de komende jaren worden negatieve resultaten verwacht. De raad heeft met aandacht kennisgenomen van de brief van de president van 9 september 2022 aan de minister van Financiën inzake de negatieve ontwikkeling van de kapitaalspositie van DNB en verwelkomt de daarin aangekondigde evaluatie van het kapitaalbeleid in 2023. Om het negatieve resultaat op te vangen heeft de directie, daarbij gesteund door de raad, besloten om EUR 460 miljoen te onttrekken aan de VFR. De winst over 2022 komt uit op EUR 0 miljoen (2021: EUR 15 miljoen). Er vindt geen toevoeging aan de algemene reserve plaats en er wordt geen dividend uitgekeerd. In 2022 vonden geen goudverkoop plaats.

De raad besprak de jaarrekening 2022 uitvoerig met de directie, mede in het bijzijn van de externe accountant. Vervolgens stelde de raad de jaarrekening van DNB vast en droeg deze ter goedkeuring voor aan de aandeelhouder. De raad besprak de begroting voor 2023 (inclusief het ZBO-deel) en keurde deze goed op 25 november 2022. De raad stelde vast dat de interne bedrijfsmatige en operationele sturingsinstrumenten goed functioneren, zoals de planning- en controlcyclus en het risicobeheersings- en controlesysteem.

Na de behandeling in de raad bespraken enkele leden van de raad en de directie de ZBO-begroting in het jaarlijkse begrotingsoverleg met het ministerie van Financiën. De raad heeft een positief oordeel over de transparantie die de directie betracht bij het begrotingsproces en het gesprek dat de directie in dit proces voert met haar belangrijkste stakeholders. De raad is verder van mening dat DNB op krachtige en indringende wijze haar toezicht uitvoert en heldere prioriteiten stelt. De raad zoekt met de directie voortdurend naar mogelijkheden om de doelmatige en doelgerichte inzet van de beschikbare middelen ten behoeve van de uitvoering van de kerntaken en de interne bedrijfsvoering verder te versterken.

De raad besteedde ook in 2022 de nodige aandacht aan de interne organisatie van DNB. Zo sprak de raad periodiek diepgaand met de directie over de besturing van de Digitale Agenda en het programma huisvesting DNB. In 2022 is het DNB Cashcentrum in Zeist opgeleverd en de voorbereiding op ingebruikname gestart. Bij de renovatie van Frederiksplein leiden de exceptionele marktomstandigheden als gevolg van de oorlog in Oekraïne en spanningen op de energiemarkt tot forse prijsstijgingen en schaarste bij levering van materialen. Met de aannemer wordt gezocht naar oplossingen om de geplande inhuizing in 2024 te halen. In de gesprekken over de interne bedrijfsvoering benadrukte de raad het belang van een goede afweging tussen kostenbewustzijn, duurzaamheid, veiligheid en transparantie. De raad ging ook in gesprek met de divisiedirecteuren om de interactie tussen de raad en de organisatie verder te versterken. Voorts sprak de raad met de directie over publicatie en opvolging van het slavernijonderzoek. De raad verwelkomde het uitspreken van excuses namens DNB voor haar rol in het slavernijverleden en het treffen van een aantal maatregelen om bij te dragen aan verdere bewustwording inzake het slavernijverleden en het verminderen van de doorwerking ervan. Tot slot sprak de raad met de directie over de voortgang van het strategietraject DNB 2025, onder andere over de speerpunten digitalisering en duurzaamheid. Inzake duurzaamheid sprak de raad met de directie over de sustainable finance-strategie van DNB, waaronder ook de ambities en doelstellingen van de eigen beleggingen. Deze strategie beschrijft de doelstellingen op korte en middellange termijn om duurzaamheid volledig te integreren, zowel in de kerntaken als in de bedrijfsvoering. Door met regelmaat in gesprek te zijn met de directie over thema's als arbeidsmarktpositionering, diversiteit en inclusiviteit, proces- en programmamanagement en het risicomanagement van DNB wil de raad bijdragen aan de verdere versterking van de bedrijfscultuur en daarmee de kwaliteit van de taakuitvoering van DNB verder verbeteren. In dit kader verwelkomt de raad initiatieven als het DNB cultuurprogramma, de ondersteuning van medewerkersnetwerken en de recente benoeming van de Chief Diversity & Inclusion.

De raad besprak iedere vergadering naar aanleiding van het actualiteitenbericht de belangrijkste ontwikkelingen op de verschillende taakgebieden met de directie en werd daarbij ook geïnformeerd over het overleg van de directieleden in internationale gremia.

De raad ging tijdens zijn retraite met de directie in op de ethische aspecten van de toepassing van kunstmatige intelligentie en de ontwikkelingen op het gebied van crypto en stablecoins.

Leden van de raad woonden overlegvergaderingen bij tussen bestuurder en Ondernemingsraad (OR). De voorzitters van de raad en de FC spraken periodiek met het voor compliance en integriteit verantwoordelijke afdelingshoofd. De voorzitter van de FC sprak verder periodiek met het afdelingshoofd van de IAD en de externe accountant. De raad heeft zijn eigen functioneren in 2022 geëvalueerd en plenair besproken buiten aanwezigheid van de directie. De raad heeft onder meer aandacht besteed aan de balans tussen het functioneren van de commissies en de plenaire vergaderingen. De raad ziet ruimte voor verbetering door in de plenaire vergadering frequenter en diepgaander over strategische vragen in gesprek te gaan. De raad besprak in die bijeenkomst ook het functioneren van – en de samenwerking met – de (leden van de) directie. De raad is daarbij ook ingegaan op de uitkomsten van de bestuursevaluatie die de directie heeft laten uitvoeren.

Financiële Commissie

De FC bestond heel 2022 uit Roger Dassen (voorzitter), Margot Scheltema en Annemieke Nijhof. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de directeur Resolutie en Intern Bedrijf, de externe accountant, het afdelingshoofd van de IAD, de divisiedirecteur Finance & Risicomanagement en een aantal interne functionarissen op de relevante werkterreinen.

De FC besteedde uitgebreid aandacht aan de jaarstukken, het controleplan en de bevindingen bij de jaarrekening van de externe accountant. De FC adviseerde de raad de jaarrekening 2022 vast te stellen en de ZBO-verantwoording 2022 goed te keuren. Ook besprak de FC de begroting 2023 en de ZBO-begroting 2023 uitgebreid met de directie. De FC adviseerde de raad beide begrotingen goed te keuren. De FC besteedde ook in 2022 aandacht aan het verslag en de managementletter van de externe accountant en stelde vast dat de directie voldoende aandacht besteedt aan de opvolging van de bevindingen en aanbevelingen uit de managementletter.

De FC bespreekt elke vergadering met de directeur Resolutie en Intern Bedrijf de actualiteiten met betrekking tot de interne bedrijfsvoering, waarbij thema's als huisvesting, informatiebeveiliging, het risicomanagement en de besturing van de digitale agenda de voortdurende aandacht hebben van de FC. In 2022 had de FC onder meer aandacht voor de transformatie naar smart supervisor. Hierin loopt DNB vertraging op als gevolg van tegenvallers in het fundament van de ICT-voorzieningen en omdat de inzet van de toezichthouders die nodig is voor de transformatie voortdurend conflicteert met hun primaire taak om toezicht te houden (absorptiecapaciteit). Ook besteedde de FC aandacht aan de vorming van de divisie Finance & Risicomanagement en de introductie van de OGSM-methode voor de aansturing van DNB. Verder bespreekt de FC de kwartaalrapportages over compliance en integriteit en de financiële kwartaalrapportages.

De FC sprak en adviseerde in 2022 periodiek over de vorderingen van het programma huisvesting DNB, en besteedde daarbij uitvoerig aandacht aan de update van de business case. De FC spreekt periodiek in afwezigheid van de directie met vertegenwoordigers van de relevante controlefuncties binnen DNB, en met de externe accountant. Met de raad nam de FC kennis van de op 20 december 2022 geactualiseerde Corporate Governance Code. DNB past vrijwillig de principes en best practice-bepalingen van de Code toe. Net als ten aanzien van de Code uit 2016 zal de raad met de directie vaststellen hoe zij aan de Code voldoet en dit toelichten op de website van DNB.

Honerings- en benoemingscommissie

De HBC bestond het gehele verslagjaar uit Feike Sijbesma (voorzitter), Wim Kuijken en Marry de Gaay Fortman.

De HBC besteedde aandacht aan de voorbereiding van de benoeming van een lid van de raad met een profiel van voorzitter van een raad van bestuur, wat resulteerde in de benoeming van Frans Muller per 1 januari 2023.

De HBC sprak, naar aanleiding van de jaarlijkse bespreking hiervan in de raad, met de president en de overige directieleden over hun functioneren. Een periodiek gesprek tussen de voorzitter van de raad en de aandeelhouder is onderdeel van de rol van de raad bij compliance-aspecten, bijvoorbeeld bij de beoordeling van de verenigbaarheid van nevenactiviteiten.

Toezichtcommissie

De TC bestond uit Margot Scheltema (voorzitter), Marry de Gaay Fortman, Mirjam van Praag en Peter Blom (per 7 november 2022 tijdelijk teruggetreden). Annemieke Nijhof sloot tevens aan bij de vergaderingen van de TC. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de twee toezicht-directeuren van DNB en een aantal interne functionarissen op de relevante werkterreinen. Agendering geschiedt aan de hand van een jaaragenda en de actualiteit. In de vergaderingen kwamen praktijkdossiers, actuele beleidsdiscussies en de verdere verdieping van toezicht-onderwerpen aan de orde. De TC ging daarbij onder andere dieper in op voortgang van de digitale strategie toezicht, de situatie in de verzekeringssector, de rol van toezichthouders bij open normen in de wet, het toezicht op naleving van de Wwft, de impact van de pensioenstelselherziening voor het toezicht, de sustainable finance-strategie in relatie tot toezicht en uitgangspunten voor het toezicht op governance. In het kader van het toezicht van de raad op de uitvoering van het beleid van DNB inzake haar prudentiële toezicht wisselde de TC met de directie van gedachten over (de evaluatie van) instellingsspecifieke toezichtdossiers waar in die periode speciale aandacht van de directie naar uitging, indien nodig voor de borging van de kwaliteit en effectiviteit van het toezichtbeleid. Net als de FC adviseerde de TC de raad de ZBO-verantwoording 2022 en de ZBO-begroting 2023 goed te keuren.

Onafhankelijkheidsverklaring

De regeling onverenigbare functies en de regeling tegenstrijdige belangen zijn onverkort op commissarissen van toepassing. Commissarissen zijn niet werkzaam – of in de vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming werkzaam geweest – bij DNB, noch staan zij in een relatie tot DNB op basis waarvan zij persoonlijk voordeel zouden kunnen behalen. Zij ontvangen een vaste jaarlijkse vergoeding die niet afhankelijk is van de resultaten van DNB in enig jaar. Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Corporate Governance Code. Potentiële nieuwe nevenfuncties van commissarissen worden beoordeeld op basis van de regeling onverenigbare functies, waarbij advies wordt gevraagd aan de voor compliance en integriteit verantwoordelijke afdeling. Ook in 2022 is voor iedere nieuwe nevenfunctie van commissarissen en directieleden deze procedure doorlopen.

Slotwoord

De raad kijkt terug op een bewogen jaar waarin de gevolgen van de oorlog in Oekraïne naast een humanitaire tragedie voor getroffen en tevens een zware tol eiste van de Nederlandse samenleving en economie. Nog nauwelijks bekomen van de gevolgen van de coronapandemie kreeg Europa te maken met een inflatie die, mede onder invloed van de sterk gestegen energieprijzen, ongekende hoogtes bereikte.

De raad constateert dat DNB het afgelopen jaar onder deze uitzonderlijke omstandigheden zich onverminderd inzette voor de uitvoering van haar kerntaken en de interne bedrijfsvoering. De raad dankt de medewerkers en directie voor hun inspanningen voor de duurzame welvaart van Nederland, en ziet uit naar de samenwerking met de directie in 2023.

Amsterdam, 22 maart 2023

Raad van commissarissen
De Nederlandsche Bank N.V.

Wim Kuijken, voorzitter
Margot Scheltema, vicevoorzitter
Annemieke Nijhof, overheidscommissaris
Feike Sijbesma
Marry de Gaay Fortman
Roger Dassen
Mirjam van Praag
Peter Blom
Frans Muller

Jaarrekening 2022

Balans per 31 december 2022 (voor winstbestemming)

In miljoenen

Activa	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
1 Goud en goudvorderingen	33.595	31.693
2 Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	25.989	25.516
2.1 Vorderingen op het Internationaal Monetair Fonds (IMF)	21.150	20.607
2.2 Tegoeden bij banken en beleggingen in waardepapieren, externe leningen en overige externe activa	4.839	4.909
3 Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	169	640
4 Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	122	154
5 Kredietverlening aan kredietinstellingen in het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro	62.145	173.282
5.1 Basisherfinancieringstransacties	250	0
5.2 Langerlopende herfinancieringstransacties	61.895	173.282
5.3 'Fine-tuning'-transacties met wederinkoop	0	0
5.4 Structurele transacties met wederinkoop	0	0
5.5 Marginale beleningsfaciliteit	0	0
5.6 Kredieten uit hoofde van margestortingen	0	0
6 Overige vorderingen op kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro	0	0
7 Waardepapieren uitgegeven door ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	211.793	204.405
7.1 Voor doeleinden van monetair beleid aangehouden waardepapieren	209.285	201.457
7.2 Overige waardepapieren	2.508	2.948
8 Vorderingen binnen het Eurosysteem	151.133	71.790
8.1 Deelneming in de ECB	622	586
8.2 Vorderingen uit hoofde van overdracht van externe reserves aan de ECB	2.364	2.364
8.3 Vorderingen ingevolge de uitgifte van ECB-schuldbewijzen	0	0
8.4 Netto vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem	67.528	68.840
8.5 Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)	80.619	0
9 Overige Activa	3.150	2.412
9.1 Munten uit het eurogebied	0	0
9.2 Materiële en immateriële vaste activa	300	211
9.3 Overige financiële activa	153	168
9.4 Herwaarderingsverschillen op off-balance sheet-instrumenten	0	0
9.5 Overlopende activa	2.692	1.952
9.6 Diversen	5	81
Totaal Activa	488.096	509.892

		31 december 2022	31 december 2021
		EUR	EUR
Passiva			
1	Bankbiljetten in omloop	84.756	83.266
2	Verplichtingen aan kredietinstellingen van het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro	291.632	301.789
2.1	Rekeningen-courant (met inbegrip van reserveverplichtingen)	14.463	295.689
2.2	Depositofaciliteit	277.169	6.100
2.3	Termijndeposito's	0	0
2.4	'Fine-tuning'-transacties met wederinkoop	0	0
2.5	Deposito's uit hoofde van margestortingen	0	0
3	Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro	589	51
4	Verplichtingen aan overige ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	16.742	12.610
4.1	Overheid	13.917	9.986
4.2	Overige verplichtingen	2.825	2.624
5	Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	32.425	27.668
6	Verplichtingen aan ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	0	0
7	Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	0	0
8	Tegenwaarde van toegewezen bijzondere trekkingsrechten in het IMF	16.535	16.326
9	Verplichtingen binnen het Eurosysteem	0	22.443
9.1	Verplichtingen ingevolge de uitgifte van ECB-schuldbewijzen	0	0
9.2	Overige verplichtingen binnen Eurosysteem (netto)	0	22.443
10	Overige verplichtingen	1.673	2.661
10.1	Herwaarderingsverschillen op off-balance sheet-instrumenten	266	278
10.2	Overlopende passiva	1.198	2.182
10.3	Diversen	209	201
11	Voorzieningen	2.378	2.839
12	Herwaarderingsrekeningen	32.883	31.741
13	Kapitaal en reserves	8.483	8.483
13.1	Geplaatst kapitaal	500	500
13.2	Algemene reserve	7.968	7.970
13.3	Wettelijke reserve	15	13
14	Winst over het boekjaar	0	15
Totaal Passiva		488.096	509.892

Winst- en verliesrekening over 2022

In miljoenen

	2022	2021
	EUR	EUR
1 Rentebaten	2.887	1.598
2 Rentelasten	-2.957	-1.556
Netto rentebaten	-70	42
3 Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties	285	302
4 Afwaardering op lagere marktwaarde	-213	-25
5 Overdracht naar/uit Voorziening voor Financiële Risico's	460	-128
Netto baten uit financiële transacties en afwaarderingen	532	149
6 Provisiebaten	18	17
7 Provisielasten	-18	-15
Netto provisiebaten	0	2
8 Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen	13	47
9 Netto resultaat van herverdeling monetair inkomen	-212	65
10 Overige baten	222	217
Totaal netto baten	485	522
11 Personeelskosten	-258	-256
12 Andere beheerskosten	-196	-182
13 Afschrijving op (im)materiële vaste activa	-25	-28
14 Productiekosten bankbiljetten	-8	-42
15 Overige kosten	0	0
16 Geactiveerde kosten software	2	1
17 Vennootschapsbelasting	0	0
Winst over het boekjaar	0	15

Toelichting op de balans per 31 december 2022 en de winst- en verliesrekening over 2022

1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening wordt opgesteld volgens de voor de Europese Centrale Bank (ECB) en het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) geldende modellen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (hierna genoemd de ESCB-grondslagen¹) en de door het Eurosysteem opgestelde geharmoniseerde toelichting op de balans en winst- en verliesrekening. Dit is mogelijk conform de bepalingen in artikel 17 van de Bankwet (1998). Indien artikel 17 van de Bankwet geen vrijstelling verleent of indien de ESCB-grondslagen of geharmoniseerde toelichting het onderwerp niet omvatten, wordt de jaarrekening opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek uitgewerkt in de Richtlijnen van de Jaarverslaggeving (RJ). Alle individuele posten van de balans en de winst- en verliesrekening volgen de ESCB-grondslagen, met uitzondering van versnelde afschrijvingen van materiële vaste activa en de voorziening personeelsbeloningen. Daarnaast wordt de toelichting over de beloningen opgesteld in lijn met de Wet normering topinkomens (hierna 'WNT').

De ESCB-grondslagen zijn op hoofdlijnen in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor externe verslaggeving. Anders dan volgens Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek:

- a. worden ongerealiseerde resultaten op herwaardeerbare activa en passiva verwerkt zoals onder 'Herwaarderingen' is aangegeven;
- b. wordt een ander balansmodel gehanteerd dan opgenomen in het Besluit modellen jaarrekening;
- c. wordt geen kasstroomoverzicht opgenomen;
- d. kan een Voorziening voor Financiële Risico's getroffen worden;
- e. worden vaste afschrijvingstermijnen gehanteerd voor materiële en immateriële vaste activa.

Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek komt in de jaarrekening voornamelijk tot uitdrukking in de volgende toelichtingen op de balans en de winst- en verliesrekening:

- a. kapitaal en reserves
- b. deelnemingen
- c. gebeurtenissen na balansdatum
- d. niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen
- e. herwaarderingsrekeningen
- f. gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties

¹ ECB/2016/34 en de wijzigingen zoals opgenomen in ECB/2019/34 en ECB/2021/51.

- g. aantal werknemers
- h. honorarium van de externe accountant
- i. beloningen (ook op basis van de WNT)

Vergelijking met voorgaand jaar

In 2022 is DNB overgegaan op een nieuw systeem voor de beleggingsadministratie. In verband met deze overgang is de amortisatiemethode van de vastrentende waarden aangepast van de adjusted Internal Rate of Return (IRR) methode naar de regular IRR-methode. Deze overgang heeft geleid tot EUR 116 miljoen aan extra rentebaten over 2022, ten laste van het resultaat in toekomstige boekjaren. Het resultaat over de gehele looptijd van de vastrentende waarden wijzigt door deze schattingswijziging niet. Met de overgang naar het nieuwe systeem is de waardering van de waardepapieren niet aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden en beleggingsfondsen aangepast van de voorlaatste naar de laatste handelsdag van het boekjaar. De vergelijkende cijfers zijn niet aangepast. Zie ook de toelichting "Waardepapieren aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden" onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' en de toelichting op de netto rentebaten onder 'Toelichting op de winst- en verliesrekening'.

Waardepapieren aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden

Waardepapieren aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, rekening houdend met een eventuele bijzondere waardevermindering. Zie voor verdere toelichting de specificatie bij activapost 7.1 'Voor doeleinden van monetair beleid aangehouden waardepapieren' op pagina 131.

Waardepapieren niet aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden en beleggingsfondsen

De waardering van verhandelbare waardepapieren aangehouden voor andere dan monetaire beleidsdoeleinden vindt plaats tegen de slotkoers op de laatste handelsdag. Waardepapieren met daarin besloten opties worden niet gesplitst voor waarderingsdoeleinden.

Investerings in verhandelbare beleggingsfondsen en portefeuilles die extern worden beheerd en strikt een index repliceren, worden gewaardeerd tegen marktwaarde (net asset value). Waardering vindt plaats op netto basis en niet op de onderliggende activa, op voorwaarde dat de beleggingen aan vooraf bepaalde criteria voldoen. Deze criteria hebben voornamelijk betrekking op de invloed die DNB kan uitoefenen op de dagelijkse gang van zaken van het fonds, de rechtsvorm van het fonds en de wijze waarop het rendement wordt beoordeeld.

Herwaarderingen

Voor wat betreft waardepapieren niet aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden worden herwaarderingen uit hoofde van prijsverschillen per fondscodes² bepaald. Herwaarderingen als gevolg van valutakoersverschillen worden bepaald per valutasoort. Positieve ongerealiseerde herwaarderingen worden ten gunste van de post 'Herwaarderingsrekeningen' gebracht. Negatieve

² ESCB-grondslagen definiëren fondscodes als internationaal effectenidentificatienummer/type.

ongerealiseerde herwaarderingsrekeningen' gebracht voor zover het saldo van de desbetreffende herwaarderingsrekening positief is. Een eventueel tekort wordt ultimo boekjaar ten laste van het resultaat gebracht. Negatieve verschillen uit hoofde van prijsherwaardering op een fondscode worden niet gecompenseerd met positieve prijsherwaardering op een andere fondscode of met positieve valutakoersverschillen. Herwaarderingsresultaten van verschillende beleggingsfondsen worden niet gesaldeerd. Negatieve verschillen uit hoofde van valutakoersherwaardering van een valuta worden niet gecompenseerd met positieve valutakoersverschillen op een andere valuta of positieve prijsverschillen. Voor het goud en de goudvorderingen wordt geen onderscheid gemaakt tussen prijs- en valutakoersverschil. De aangehouden bijzondere trekkingsrechten (SDR), alsmede de afzonderlijke valutaposities onderliggend aan de SDR die worden aangehouden om de SDR te repliceren voor risicoafdekking, worden gezien als één valuta³.

Goud en goudvorderingen

Goud en goudvorderingen worden gewaardeerd tegen de door de ECB gepubliceerde koers op de laatste handelsdag en volgen de herwaarderingsregels zoals zijn opgenomen onder 'Herwaarderingsrekeningen'.

Omrekening van vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro (EUR), de functionele- en presentatievaluta van DNB. De in de balans opgenomen en de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen luidende in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de door de ECB gepubliceerde valutakoersen op de laatste handelsdag en volgen de herwaarderingsregels zoals deze zijn opgenomen onder 'Herwaarderingsrekeningen'. De baten en lasten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de op de datum van afwikkeling door de ECB gepubliceerde koers.

(Reverse) repotransacties

Een repotransactie bestaat uit een contante verkoop van waardepapieren met een indekking door middel van een termijnaankoop van dezelfde waardepapieren. De ontvangen geldmiddelen worden in de balans verantwoord als een deposito. Op grond van de termijnaankoop blijven de waardepapieren onder de activa verantwoord. Daarom wordt in de balans de tegenwaarde van de termijnaankoop onder de passiva opgenomen. Een tegenovergestelde repotransactie (reverse repotransactie) wordt beschouwd als een verstrekte lening. Het als zekerheid ontvangen waardepapier wordt niet in de balans opgenomen en heeft daarmee geen invloed op de balanspositie van de betreffende portefeuilles.

Overige financiële instrumenten

Onder de overige financiële instrumenten worden valutaforwards, valutaswaps, renteswaps en futures begrepen. De valutaforwards en valutaswaps worden bij aanvang gewaardeerd tegen de contante koers, waarbij het verschil tussen de contante koers en de termijankoers op basis van amortisatie ten gunste of ten laste van het resultaat wordt gebracht. Hiermee ontwikkelt de waardering zich gedurende de looptijd naar de termijankoers. Renteswaps worden gewaardeerd

³ Zie artikel 9.3 van de ESCB-grondslagen.

tegen marktwaarde. Futures worden op dagelijkse basis afgerekend. Valutaposities worden meegenomen in de totale valutaherwaardering en volgen de herwaarderingsregels zoals onder 'Herwaarderingen' zijn opgenomen.

Posities binnen het ESCB en binnen het Eurosysteem

De posities binnen het ESCB komen voort uit grensoverschrijdende betalingen binnen de Europese Unie (EU) die door de centrale banken in euro worden afgewikkeld. Dergelijke transacties worden voor het grootste deel geïnitieerd door private instellingen. Zij worden voornamelijk afgewikkeld binnen TARGET2⁴ en leiden tot bilaterale saldi in de TARGET2-rekeningen van de centrale banken in de EU. Deze bilaterale saldi worden dagelijks gesaldeerd en vervolgens aan de ECB toegewezen, waardoor elke nationale centrale bank (NCB) één bilaterale netto positie tegenover de ECB overhoudt. De positie van DNB tegenover de ECB die voortvloeit uit TARGET2-transacties, evenals andere posities binnen het ESCB luidende in euro (zoals vorderingen inzake tussentijdse winstuitkeringen door de ECB aan de NCB's en uit hoofde van monetair inkomen), worden gepresenteerd op de balans van DNB als een netto activa- of passivapost onder 'Overige vorderingen/verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)'. De posities binnen het ESCB ten opzichte van NCB's buiten het eurogebied die niet voortvloeien uit TARGET2-transacties worden gepresenteerd onder 'Vorderingen/verplichtingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro'.

Intra-Eurosysteem posities uit hoofde van DNB's deelneming in de ECB worden gerapporteerd in 'Deelneming in de ECB'. Deze balanspost bevat (i) het aandeel van DNB in het volgestorte kapitaal van de ECB en (ii) stortingen als gevolg van toename van het aandeel van DNB in het geaccumuleerde netto vermogen⁵ van de ECB door voorgaande wijzigingen in de kapitaalsleutel.

Intra-Eurosysteem posities uit hoofde van de overdracht van vreemde valuta aan de ECB door de NCB's die tot het Eurosysteem zijn toegetreden, worden gerapporteerd onder 'Vorderingen uit hoofde van overdracht van externe reserves aan de ECB'.

De posities die voortvloeien uit de verdeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem worden verantwoord als een netto activa- of passivapost onder 'Netto vorderingen/verplichtingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem' (zie 'Bankbiljetten in omloop').

Deelnemingen

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen. De baten uit deelnemingen zijn verwerkt in de winst- en verliesrekening onder 'Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen'.

Voor de deelneming in de ECB wordt verwezen naar de grondslag 'Posities binnen het ESCB en binnen het Eurosysteem'.

⁴ Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system 2.

⁵ Netto vermogen betekent het totaal aan ECB-reserves, herwaarderingsrekeningen en voorzieningen gelijk aan reserves, minus verliesverrekening van voorgaande perioden. In het geval dat de Eurosysteem-kapitaalsleutel gedurende het jaar wijzigt, bevat het netto vermogen ook het ECB-nettoresultaat tot en met de datum van de wijziging.

Materiële en immateriële vaste activa

De (im)materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Voor de investeringen in immateriële activa zijn naast de verkrijgingsprijs en de aan deze activa gerelateerde kosten van externe adviseurs tevens de aan deze activa bestede interne uren geactiveerd. Voor zelf ontwikkelde software opgenomen onder de immateriële vaste activa is een wettelijke reserve gevormd. De afschrijving is bepaald volgens de lineaire methode en start vanaf het moment van ingebruikname van de activa. De standaard afschrijvingstermijn van gebouwen en verbouwingen is 25 jaar, die van inventarissen, installaties en meubelen 10 jaar en van computerhardware, software, auto's en immateriële activa 4 jaar. Indien een kortere gebruiksduur aannemelijk is, wordt er versneld afgeschreven. Op grond wordt niet afgeschreven. Buiten gebruik gestelde materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere verwachte opbrengstwaarde.

Vanaf 2023 zal DNB de componentenmethode toepassen voor de nieuwe en gerenoveerde bedrijfsgebouwen. Hierdoor zal de afschrijvingstermijn gaan afwijken van de standaard afschrijvings-termijnen volgens de ESCB-grondslagen zoals hierboven opgenomen.

Overige activa (exclusief (im)materiële vaste activa) en overlopende passiva

De 'Overige activa' (exclusief (im)materiële vaste activa) en 'Overlopende passiva' worden opgenomen tegen verkrijgingsprijs of nominale waarde, rekening houdend met een eventuele bijzondere waardevermindering. Transacties in 'Overige activa' en 'Overlopende passiva' worden verantwoord op het moment waarop deze zijn afgewikkeld met uitzondering van deviezen-transacties en daarmee verband houdende overlopende posten die worden verantwoord op de dag van afsluiting (conform de economische benadering).

Bankbiljetten in omloop

De ECB en de NCB's uit het eurogebied, die samen het Eurosysteem vormen, geven eurobankbiljetten uit⁶. De totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop wordt op de laatste werkdag van elke maand op basis van de bankbiljettenverdeelsleutel⁷ toegekeerd aan de centrale banken in het Eurosysteem.

Aan de ECB is een aandeel van 8% van de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop toegekend, terwijl de resterende 92% wordt toegekend aan de NCB's naar rato van hun Eurosysteem-kapitaalsleutel. De waarde van het aandeel van de aan elke NCB toegekende bankbiljetten is aan de passiefzijde van de balans verantwoord onder 'Bankbiljetten in omloop'. Het verschil tussen de waarde van de per NCB volgens de bankbiljettenverdeelsleutel toegekende eurobankbiljetten en de waarde van de eurobankbiljetten die de betreffende NCB feitelijk in omloop brengt, leidt tot rentedragende⁸ posities binnen het Eurosysteem. Deze vorderingen of verplichtingen worden

6 Besluit van de ECB van 13 december 2010 betreffende de uitgifte van eurobankbiljetten (herschikking) (ECB/2010/29 en ECB 2011/67/EU) PB L 35 van 9.2.2011, blz. 26-29. De onofficiële geconsolideerde tekst met daarin een overzicht van de herschikkingen is [hier](#) te vinden.

7 De bankbiljettenverdeelsleutel is gebaseerd op het aandeel van de ECB in de totale uitgifte van eurobankbiljetten en het aandeel van de aan het Eurosysteem deelnemende NCB's in het resterende deel van die totale uitgifte naar rato van hun bijdragen in het geplaatst kapitaal van de ECB.

8 Besluit (EU) 2016/2248 van de ECB van 3 november 2016 inzake de toedeling van monetaire inkomsten van nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben (herschikking) (ECB/2016/36) PB L 347 van 20.12.2016, blz. 26-36. De onofficiële geconsolideerde tekst met daarin een overzicht van de herschikkingen is [hier](#) te vinden.

verantwoord onder de post 'Netto vorderingen/verplichtingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem'.

De rentebaten en -lasten op deze posities worden afgewikkeld door de ECB en verantwoord onder de netto rentebaten in de winst- en verliesrekening⁹.

Voorziening voor Financiële Risico's

Op grond van artikel 8 van de voor de ECB en het ESCB geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling kan een Voorziening voor Financiële Risico's worden getroffen. DNB vormt een Voorziening voor Financiële Risico's voor tijdelijke en volatiele risico's waarvan de omvang op basis van een met redenen omklede raming is bepaald. De huidige Voorziening voor Financiële Risico's is gevormd voor het renterisico en het kredietrisico op het activa-aankoopprogramma (asset purchase programme - APP¹⁰) en het pandemie-noodaankoopprogramma (pandemic emergency purchase programme - PEPP¹⁰), exclusief blootstellingen aan de Nederlandse overheid.

Pensioen- en andere inactiviteitsregelingen

De pensioenaanspraken van medewerkers en voormalige medewerkers van DNB en andere daartoe gerechtigden zijn ondergebracht in de Stichting Pensioenfonds van De Nederlandsche Bank N.V. (Pensioenfonds DNB). DNB heeft zich door middel van een overeenkomst verplicht om, met inachtneming van de daartoe overeengekomen voorwaarden, aan het Pensioenfonds DNB de gelden te voldoen die strekken tot verzekering van de pensioenen overeenkomstig de pensioenreglementen van het Pensioenfonds DNB. In de overeenkomst is de financiële opzet nader uitgewerkt in een premie-, toeslag-, en risicobudgetstaffel; in het streefvermogen is tevens rekening gehouden met de indexeringsambitie. De hoogte van de door DNB verschuldigde bedragen en in de jaarrekening opgenomen verplichtingen ter zake van andere inactiviteitsregelingen zijn berekend op actuariële grondslagen.

Overige balansposten

De waardering van de overige balansposten vindt plaats tegen nominale waarde, rekening houdend met eventuele bijzondere waardevermindering.

Winstuitkering door de ECB

De winst van de ECB wordt, na vaststelling door de Raad van Bestuur van de ECB, naar rato van de Eurosysteem-kapitaalsleutel uitgekeerd aan de NCB's van het Eurosysteem. Het aan DNB uitgekeerde bedrag is in de winst- en verliesrekening opgenomen onder de post 'Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen'.

Een bedrag gelijk aan het door de ECB verdiende inkomen uit het haar toegekende aandeel van eurobankbiljetten in omloop (8%) en de opbrengsten van waardepapieren, voortvloeiende uit a) het

⁹ Besluit van de ECB van 3 november 2016 inzake de toedeling van monetaire inkomsten van nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben (herschikking) (ECB/2016/36) PB L 347 van 20.12.2016, blz. 26-36.

¹⁰ Zie de tabellen in activapost 7.1 voor verdere detaillering van de aankoopprogramma's.

programma voor de effectenmarkten (securities markets programme - SMP), b) het derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties (covered bond purchase programme 3 - CBPP3), c) het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa (asset-backed securities purchase programme - ABSPP), d) het programma voor de aankoop van door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen (public sector purchase programme - PSPP) en e) het pandemie-noodaankoopprogramma (pandemic emergency purchase programme - PEPP), zal in januari van het daaropvolgende jaar worden uitgekeerd als een tussentijdse winstuitkering, tenzij anders wordt besloten door de Raad van Bestuur van de ECB¹¹. Een dergelijk ander besluit kan worden genomen wanneer, op basis van een onderbouwde schatting door de directie van de ECB, de Raad van Bestuur van de ECB verwacht dat de ECB een verlies over het jaar gaat maken of dat de winst over het jaar lager is dan het hiervoor genoemde door de ECB verdiende inkomen. De Raad van Bestuur kan ook besluiten om het volledig verdiende inkomen of een deel daarvan te doteren aan haar Voorziening voor Financiële Risico's. Bovendien kan de Raad van Bestuur van de ECB het verdiende inkomen uit het haar toegekende aandeel van 8% in de eurobankbiljetten dat uitgekeerd wordt in januari ook verlagen door de kosten die gepaard gaan met het uitgeven en verwerken van deze bankbiljetten ten laste hiervan te brengen. De finale winstuitkering vindt plaats in de maand na het uitkeren van de tussentijdse winst en wordt conform de voorgeschreven methodiek toegerekend aan het volgende boekjaar.

Verantwoording van baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Gerealiseerde winsten en verliezen uit beleggingen worden bepaald op basis van de gemiddelde kostprijsmethode en verantwoord in de winst- en verliesrekening. Ongerealiseerde winsten worden niet als baten aangemerkt maar direct ten gunste van de herwaarderingsrekeningen gebracht. Ongerealiseerde verliezen worden ten laste van het resultaat gebracht voor zover de betreffende stand van de herwaarderingsrekeningen niet toereikend is. Ten laste van het resultaat gebrachte ongerealiseerde verliezen worden niet gecompenseerd met eventuele ongerealiseerde winsten in latere jaren. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van het resultaat gebracht.

¹¹ Besluit (EU) 2015/298 van de ECB van 15 december 2014 betreffende de tussentijdse verdeling van inkomsten van de ECB (herschikking) (ECB/2014/57), PB L 53 van 25.2.2015, blz. 24. De onofficiële geconsolideerde tekst met daarin een overzicht van de herschikkingen is [hier](#) te vinden.

Significante schattingen en oordelen

Er is een aantal significante schattingen en oordelen met impact op de jaarrekening van DNB. Dit zijn de inschatting van de resterende economische levensduur of gebruiksduur van materiële vaste activa die niet volgens ESCB-grondslagen worden afgeschreven, en de inschatting of voorzieningen moeten worden getroffen, met uitzondering van de Voorziening voor Financiële Risico's. De inschatting van het risico waaraan DNB blootstaat, is relevant voor de bepaling van de dotatie aan of vrijval van de Voorziening voor Financiële Risico's indien het resultaat dat toelaat.

2. Toelichting op de balans

Activa

1. Goud en goudvorderingen

De omvang van de goudvoorraad is in het verslagjaar niet gewijzigd. Ultimo 2022 omvat de goudvoorraad 19,7 miljoen fine troy ounce (612 ton) fijnoud en bedraagt de marktwaarde EUR 1.706,08 per fine troy ounce (ultimo 2021: EUR 1.609,48). Als gevolg van de gestegen marktprijs is ultimo 2022 de eurowaarde van het goud hoger dan ultimo 2021. Deze stijging is ten gunste van de herwaarderingsrekeningen gebracht.

In miljoenen

	EUR
Stand per 31 december 2020	30.401
Mutatie herwaardering 2021	1.292
Stand per 31 december 2021	31.693
Mutatie herwaardering 2022	1.902
Stand per 31 december 2022	33.595

2. Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 25.989 miljoen (ultimo 2021: EUR 25.516 miljoen). Deze is als volgt gespecificeerd:

- 2.1 Vorderingen op het Internationaal Monetair Fonds (IMF)

De vorderingen op het IMF bedragen EUR 21.150 miljoen (ultimo 2021: EUR 20.607 miljoen). Ultimo 2022 bedraagt de SDR¹²/EUR-koers 1,2517 (ultimo 2021: SDR/EUR 1,2359).

De vorderingen op het IMF zijn gefinancierd en gehouden door DNB ten behoeve van het IMF-lidmaatschap van de Nederlandse Staat. De Nederlandse Staat heeft een kredietgarantie verstrekt ter hoogte van de toezeggingen met uitzondering van de bijzondere trekkingsrechten.

¹² De waarde van de SDR wordt gebaseerd op een mandje van internationale valuta: de euro, de Amerikaanse dollar, de Chinese yuan, de Japanse yen en het Britse pond.

In miljoenen

	31 december 2022		31 december 2021	
	SDR	EUR	SDR	EUR
Reservetranchepositie	2.441	3.056	2.166	2.677
Leningen	768	961	834	1.030
Bijzondere trekkingsrechten	13.688	17.133	13.674	16.900
Totaal	16.897	21.150	16.674	20.607

Reservetranchepositie

De reservetranchepositie bedraagt ultimo 2022 EUR 3.056 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.677 miljoen) en is onderdeel van het quotum. Alle IMF-lidstaten hebben een quotum ter beschikking gesteld aan het IMF waarvan de omvang is gerelateerd aan hun relatieve positie in de wereldeconomie. Het Nederlandse quotum bedraagt SDR 8.737 miljoen. De reservetranchepositie (SDR 2.441 miljoen) betreft het door het IMF getrokken deel van dit quotum. Het restant, de IMF euro beschikking-ruimte (SDR 6.296 miljoen), wordt bij DNB aangehouden.

Leningen

Ultimo 2022 bedragen de leningen EUR 961 miljoen (ultimo 2021: EUR 1.030 miljoen).

In miljoenen

	Totaal faciliteit		Einde trekkingsperiode*	31 december 2022		31 december 2021	
	SDR	EUR		SDR	EUR	SDR	EUR
PRGT	1.494	1.870	31-12-2029	724	906	725	896
NAB	9.190	11.503	31-12-2025	44	55	109	134
Kredietfaciliteit 2020		5.863	31-12-2023	-	-	-	-
Totaal				768	961	834	1.030

* De trekkingsperiode is de periode waarin leningen kunnen worden aangegaan.

De looptijden van de leningen zijn als volgt gespecificeerd:

In miljoenen

	Resterende looptijd* 31 december 2022				Resterende looptijd* 31 december 2021			
	Totaal	< 1 jaar	1 - 2 jaar	> 2 jaar	Totaal	< 1 jaar	1 - 2 jaar	> 2 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
PRGT**	906	4	33	869	896	2	4	890
NAB**	55	-	-	55	134	-	-	134
Kredietfaciliteit 2020	-	-	-	-	-	-	-	-
	961	4	33	924	1.030	2	4	1.024

* De resterende looptijd is de periode die ligt tussen balansdatum en uiteindelijke expiratedatum.

** PRGT - NAB-leningen hebben vanaf het verstrekingsmoment een looptijd van 10 jaar.

De Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT) is een fonds waaruit hoofdsommen voor leningen aan de armste ontwikkelingslanden met een lage gesubsidieerde rente worden gefinancierd.

De New Arrangement to Borrow (NAB) is een kredietfaciliteit die DNB aan het IMF ter beschikking heeft gesteld. Deze kredietlijn kan het IMF invoeren voor zijn reguliere operaties in aanvulling op het quotum. In 2022 is EUR 79 miljoen van de NAB-leningen vervroegd afgelost. Er hebben in 2022 geen verhogingen plaatsgevonden van zowel de PRGT als NAB faciliteit.

Het IMF kan van de Kredietfaciliteit 2020 gebruikmaken indien beschikbare middelen uit het quotum en de NAB ontoereikend zijn.

Bijzondere trekkingsrechten

Uit 2022 bedragen de bijzondere trekkingsrechten EUR 17.133 miljoen (ultimo 2021: EUR 16.900 miljoen). De mutatie wordt voornamelijk verklaard door verschil in SDR/EUR-koers ten opzichte van ultimo 2021. Zij vertegenwoordigen het recht om bij andere landen het SDR-bezit in te wisselen tegen andere valuta en vice versa.

De initiële bijzondere trekkingsrechten staan tegenover de passivapost 'Tegenwaarde van toegewezen bijzondere trekkingsrechten in het IMF'. Uit 2022 bedragen deze EUR 16.535 miljoen (ultimo 2021: EUR 16.326 miljoen). Dit betreft de totale allocatie van bijzondere trekkingsrechten door het IMF ten behoeve van het lidmaatschap van de Nederlandse Staat.

- 2.2 Tegoeden bij banken en beleggingen in waardepapieren, externe leningen en overige externe activa

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 4.839 miljoen (ultimo 2021: EUR 4.909 miljoen).

De specificatie van deze post naar valutasoort luidt als volgt:

In miljoenen						
	31 december 2022			31 december 2021		
	Vreemde valuta	EUR	Koers	Vreemde valuta	EUR	Koers
USD	3.879	3.637	1,067	4.118	3.636	1,133
JPY	120.045	853	140,660	112.797	865	130,380
CZK	1.501	62	24,116	1.690	68	24,858
CAD	87	61	1,444	100	69	1,439
CNY	451	61	7,358	478	66	7,195
NOK	640	61	10,514	686	69	9,989
AUD	86	55	1,569	108	69	1,562
GBP	43	49	0,887	56	67	0,840
Overige valuta		0			0	
Totaal		4.839			4.909	

Deze tegoeden in vreemde valuta kunnen in de volgende categorieën worden verdeeld:

In miljoenen		
	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Vastrentende waarden	4.100	3.695
Aandelenfondsen	368	822
Reverse repo's	360	371
Nostrorekeningen	11	21
Totaal	4.839	4.909

Begin 2022 heeft een verkoop van posities uit een aandelenfonds plaatsgevonden (zie voor toelichting 'Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties' onder 'Toelichting op de winst- en verlies-rekening'). In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen van de eigen beleggingen op portefeuilleniveau.

De balanspost is als volgt naar looptijd gespecificeerd:

In miljoenen

	Resterende looptijd* 31 december 2022					Resterende looptijd* 31 december 2021				
	Totaal	Geen looptijd	< 1 jaar	1 - 2 jaar	> 2 jaar	Totaal	Geen looptijd	< 1 jaar	1 - 2 jaar	> 2 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vastrentende waarden	4.100	-	2.227	723	1.150	3.695	-	2.342	389	964
Aandelenfondsen	368	368	-	-	-	822	822	-	-	-
Reverse repo's	360	-	360	-	-	371	-	371	-	-
Nostrorekeningen	11	11	-	-	-	21	21	-	-	-
Totaal	4.839	379	2.587	723	1.150	4.909	843	2.713	389	964

* De resterende looptijd is de periode die ligt tussen balansdatum en uiteindelijke expiratiedatum.

3. Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 169 miljoen (ultimo 2021: EUR 640 miljoen).

De specificatie van deze post naar valutasoort luidt als volgt:

In miljoenen

	31 december 2022			31 december 2021		
	Vreemde valuta	EUR	Koers	Vreemde valuta	EUR	Koers
USD	165	154	1,0666	725	640	1,1326
GBP	9	10	0,8869	-	-	0,8403
AUD	8	5	1,5693	0	0	1,5615
Overige valuta		0			0	
Totaal		169			640	

Deze tegoeden in vreemde valuta kunnen in de volgende categoriën worden verdeeld:

In miljoenen		
	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Vastrentende waarden	161	638
Nostrorekeningen	8	2
Totaal	169	640

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen van de eigen beleggingen op portefeuilleniveau.

De balanspost is als volgt naar looptijd gespecificeerd:

In miljoenen										
	Resterende looptijd* 31 december 2022					Resterende looptijd* 31 december 2021				
	Totaal	Geen looptijd	< 1 jaar	1 - 2 jaar	> 2 jaar	Totaal	Geen looptijd	< 1 jaar	1 - 2 jaar	> 2 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vastrentende waarden	161	-	146	5	10	638	-	445	95	98
Nostrorekeningen	8	8	-	-	-	2	2	-	-	-
Totaal	169	8	146	5	10	640	2	445	95	98

* De resterende looptijd is de periode die ligt tussen balansdatum en uiteindelijke expiratedatum.

4. Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 122 miljoen (ultimo 2021: EUR 154 miljoen). Deze bestaat uit:

In miljoenen		
	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Aandelenfondsen	115	148
Nostrorekeningen	7	6
Totaal	122	154

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen van de eigen beleggingen op portefeuilleniveau.

Zowel de aandelenfondsen als de nostrorekeningen hebben geen vaste looptijd.

5. Kredietverlening aan kredietinstellingen in het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro

De totale vordering van het Eurosysteem ter zake van de post 'Kredietverlening aan kredietinstellingen in het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro' bedraagt ultimo 2022 EUR 1.324.347 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.201.882 miljoen). Hiervan bedraagt de kredietverlening van DNB aan in Nederland gevestigde kredietinstellingen EUR 62.145 miljoen (ultimo 2021: EUR 173.282 miljoen). In overeenstemming met artikel 32.4 van de Statuten van het ESCB en van de ECB zullen alle risico's aangaande deze kredietverlening, wanneer deze zich manifesteren, bij besluit van de Raad van Bestuur van de ECB, in beginsel volledig worden gedragen door alle NCB's van het Eurosysteem, naar rato van de op het moment van verlies geldende Eurosysteem-kapitaalsleutel. Om gebruik te kunnen maken van deze faciliteit dient een financiële instelling te voldoen aan de door de ECB gestelde eisen, waaronder de beleenbaarheidsvereisten van het onderpand. Verliezen komen alleen voor indien de tegenpartij tekortschiet bij terugbetaling en daarnaast de uitwinning van het ontvangen onderpand niet voldoende is.

Deze post is als volgt gespecificeerd:

In miljoenen		
	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Basisherfinancieringstransacties	250	-
Langerlopende herfinancieringstransacties	61.895	173.282
'Fine-tuning'-transacties met wederinkoop	-	-
Structurele transacties met wederinkoop	-	-
Marginale beleningsfaciliteit	-	-
Kredieten uit hoofde van margestortingen	-	-
Totaal	62.145	173.282

In 2022 gelden de genoemde rentepercentages vanaf de vermelde datum:

	Basisherfinancieringsrente	Depositorente
21 december 2022	2,50%	2,00%
2 november 2022	2,00%	1,50%
14 september 2022	1,25%	0,75%
27 juli 2022	0,50%	0,00%
18 september 2019	0,00%	-0,50%

- 5.1 Basisherfinancieringstransacties

De basisherfinancieringstransacties bedragen ultimo 2022 EUR 250 miljoen (ultimo 2021: nihil).

Doorgaans worden deze transacties in de vorm van standaardtenders op wekelijkse basis uitgevoerd met een looptijd van een week. De basisherfinancieringstransacties worden uitgevoerd op basis van vaste rentetenders. Zij spelen een voorname rol bij het sturen van de rentepercentages, het reguleren van de marktliquiditeit en het geven van signalen over de monetaire beleidskoers.

- 5.2 Langerlopende herfinancieringstransacties

De langerlopende herfinancieringstransacties bedragen ultimo 2022 EUR 61.895 miljoen (ultimo 2021: EUR 173.282 miljoen) en hebben voornamelijk betrekking op TLTRO-III-leningen. Deze leningen voorzien in de langerlopende liquiditeitsbehoefte. In 2022 is EUR 111.587 miljoen afgelost aan TLTRO-III-leningen. De grootste aflossingen van in totaal EUR 110.672 miljoen vonden plaats aan het einde van het jaar na de besluitvorming op 27 oktober 2022 door de Raad van Bestuur van de ECB.

In 2019 is de Raad van Bestuur van de ECB gestart met de eerste van aanvankelijk zeven langerlopende herfinancieringstransacties uit het derde programma (TLTRO-III-leningen). Aanvullend heeft de Raad van Bestuur van de ECB op 10 december 2020 besloten hier drie langerlopende herfinancieringstransacties aan toe te voegen, die zijn uitgevoerd tussen juni en december 2021. Deze transacties hebben een looptijd van drie jaar. Voor de eerste zeven TLTRO-III-transacties hebben de kredietinstellingen vanaf september 2021 de mogelijkheid om de leningen op kwartaalbasis gedeeltelijk of geheel vervroegd af te lossen als minimaal één jaar van de looptijd is verstreken¹³. Vanaf de achtste TLTRO-III-transactie hebben kredietinstellingen vanaf juni 2022 op kwartaalbasis die mogelijkheid tot vervroegde aflossing. De Raad van Bestuur van de ECB had aanvankelijk besloten dat de rente op TLTRO-III-leningen op zijn laagst gelijk zou zijn aan de gemiddelde depositorente die geldt gedurende de looptijd van de lening. Als reactie op de COVID-19 schok heeft de Raad van Bestuur van de ECB in 2020¹⁴ besloten dat voor de periode tussen 24 juni 2020 en 23 juni 2021 en voor de periode tussen 24 juni 2021 en 23 juni 2022, aangeduid als respectievelijk de speciale renteperiode en de additionele speciale renteperiode, een rente geldt die tot 50 basispunten lager kan zijn dan de gemiddeld geldende depositorente over die periode, maar in ieder geval niet minder negatief dan -1%. Aanvullend heeft de Raad van Bestuur van de ECB op 27 oktober 2022 besloten dat vanaf 23 november 2022 tot de vervaldatum of vervroegde aflossingsdatum van elke uitstaande TLTRO-III-transactie de rente gelijk is aan de gemiddelde deposito- of basisherfinancieringsrente over deze periode, afhankelijk van welke van toepassing is. Op dezelfde datum heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten dat er drie extra vrijwillige vervroegde aflossingsdata worden ingevoerd om de TLTRO-III-deelnemers de mogelijkheid te bieden om hun TLTRO-III-leningen gedeeltelijk of volledig terug te betalen vóór hun vervaldatum.

Het werkelijke rentetarief is afhankelijk van of door de kredietinstellingen aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Deze zal pas bekend zijn op de vervaldatum van elke lening en tot die tijd kan alleen een realistische inschatting gemaakt worden voor de speciale renteperiode en de additionele speciale renteperiode voor zover deze rentetarieven zijn gecommuniceerd aan de tegenpartijen en de periode vanaf de start van de operatie tot en met 22 november 2022.

Dit betekent dat de volgende rentetarieven zijn gebruikt voor de TLTRO-III-rentelasten over 2022:

- i. voor de periode tot en met 23 juni gelden de rentetarieven over de aanvullende speciale renteperiode waarvoor de rentegerelateerde gegevens op 10 juni 2022 aan de tegenpartijen zijn meegedeeld;
- ii. voor de periode 24 juni tot en met 22 november geldt de gemiddelde deposito- of basisherfinancieringsrente die van toepassing is over de looptijd van de operatie tot en met 22 november 2022;
- iii. voor de periode van 23 november tot en met 31 december geldt de gemiddelde deposito- of basisherfinancieringsrente die van toepassing is over die periode.

¹³ Besluit (EU) 2020/407 van de ECB van 16 maart 2020 tot wijziging van Besluit (EU) 2019/1311 betreffende een derde reeks gerichte langerlopende herfinancieringstransacties (ECB/2020/13).

¹⁴ Besluiten van de Raad van Bestuur van de ECB op 30 april 2020 en 10 december 2020.

Het resultaat op deze post bevat ook aanpassingen op rentelasten vóór de speciale renteperioden als gevolg van de verhoging van de beleidsrentes in 2022.

- 5.3 'Fine-tuning'-transacties met wederinkoop

'Fine-tuning'-transacties met wederinkoop worden ingezet met als doel de liquiditeit in de markt te reguleren, de rentepercentages te sturen en in het bijzonder om de effecten op de rentepercentages te dempen die zijn veroorzaakt door onverwachte marktfluctuaties. Naar hun aard worden dergelijke transacties op ad-hocbasis uitgevoerd. Dergelijke transacties zijn in 2022 niet uitgevoerd (2021: idem).

- 5.4 Structurele transacties met wederinkoop

Deze transacties kunnen door middel van standaardtenders worden uitgevoerd om de structurele positie van het Eurosysteem ten opzichte van de financiële sector aan te passen. In 2022 zijn, evenals in 2021, dergelijke transacties niet uitgevoerd.

- 5.5 Marginale beleningsfaciliteit

Tegenpartijen kunnen deze faciliteit gebruiken om deposito's, tegen de marginale beleningsrente, tot de ochtend van de volgende werkdag te verkrijgen van NCB's in ruil voor geldig onderpand en tegen een vooraf overeengekomen rentetarief. In 2022, evenals in 2021, is er geen gebruikgemaakt van deze faciliteit.

- 5.6 Kredieten uit hoofde van margestortingen

Dit betreft kredieten aan tegenpartijen in gevallen waar de marktwaaarde van het onderpand een vooraf gestelde grenswaarde overschrijdt, waardoor een overschot aan onderpand ontstaat ten opzichte van de uitstaande monetaire beleidstransacties. In 2022 zijn, evenals in 2021, geen kredieten uit hoofde van margestortingen verstrekt.

7. Waardepapieren uitgegeven door ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 211.793 miljoen (ultimo 2021: EUR 204.405 miljoen). Deze bestaat uit 'Voor doeleinden van monetair beleid aangehouden waardepapieren' en 'Overige waardepapieren'.

- 7.1 Voor doeleinden van monetair beleid aangehouden waardepapieren

Deze balanspost bevat waardepapieren die door DNB zijn aangekocht in het kader van het derde aankoopprogramma voor gedekte obligaties (CBPP3), het aankoopprogramma voor de effectenmarkten (SMP), het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen (PSPP) en het pandemie-noodaankoopprogramma (PEPP).

De waardepapieren in het kader van het eerste en tweede aankoopprogramma voor gedekte obligaties (CBPP1 en CBPP2) zijn afgelopen in de loop van 2022. Zowel de ECB en de NCB's uit het eurogebied hebben daarom geen posities meer in deze programma's ultimo 2022. SMP is beëindigd in september 2012, maar nog niet volledig afgelopen.

	Startdatum	Einddatum	Besluit	In aanmerking komende effecten*
Beëindigde en afgelopen programma's				
CBPP1	juli 2009	juni 2010	ECB/2009/16	Gedekte obligaties van ingezetenen van het eurogebied
CBPP2	november 2011	oktober 2012	ECB/2011/17	Gedekte obligaties van ingezetenen van het eurogebied
SMP	mei 2010	september 2012	ECB/2010/5	Effecten uit de publieke en private sector uitgegeven in het eurogebied
APP				
CBPP3	oktober 2014	actief	ECB/2020/8 (aangepast)	Gedekte obligaties van ingezetenen van het eurogebied
ABSPP	november 2014	actief	ECB/2014/45 (aangepast)	Senior en gegarandeerde mezzanine-tranches van door activa gedekte effecten van ingezetenen van het eurogebied
PSPP	maart 2015	actief	ECB/2020/9	Obligaties uitgegeven door centrale, regionale of lokale overheden of erkende agentschappen, internationale organisaties en multilaterale ontwikkelingsbanken uit het eurogebied
CSPP	juni 2016	actief	ECB/2016/16 (aangepast)	Obligaties en geldmarktpapier uitgegeven door niet-bancaire instellingen in het eurogebied
PEPP				
PEPP	maart 2020	actief	ECB/2020/17 (aangepast)	Alle activacategorieën die in aanmerking komen onder APP**

* Verdere criteria voor de specifieke programma's kan worden gevonden in de besluiten van de Raad van Bestuur van de ECB.

** Inclusief effecten uitgegeven door de Griekse overheid.

Gedurende het eerste kwartaal van 2022 heeft het Eurosysteem de netto-aankopen onder het programma voor de aankoop van activa (APP)¹⁵ voortgezet met een bedrag van gemiddeld EUR 20 miljard per maand. In maart 2022 heeft de Raad van Bestuur van de ECB¹⁶ besloten de netto-aankopen te herzien naar EUR 40 miljard in april, EUR 30 miljard in mei en vervolgens weer EUR 20 miljard in juni. In juni heeft de Raad van Bestuur van de ECB vervolgens besloten¹⁷ om de netto-aankopen onder het APP per 1 juli 2022 te beëindigen. De Raad van Bestuur van de ECB is van plan om te blijven herinvesteren tot eind februari 2023. Daaropvolgend zal het APP in omvang met een gelijkmatig en voorspelbaar tempo afnemen, aangezien het Eurosysteem niet alle aflossingen op effecten die de vervaldatum hebben bereikt zal herinvesteren. Deze afname zal gemiddeld

¹⁵ Zie de website van de ECB voor meer informatie.

¹⁶ Zie het persbericht van 10 maart 2022 voor het besluit door de Raad van Bestuur van de ECB.

¹⁷ Zie het persbericht van 9 juni 2022 voor het besluit door de Raad van Bestuur van de ECB.

EUR 15 miljard per maand bedragen tot en met het einde van het tweede kwartaal 2023. Het daaropvolgende tempo zal mettertijd worden bepaald. De Raad van Bestuur van de ECB zal het tempo van de afname van het APP regelmatig opnieuw beoordelen om consistent te blijven met de algemene monetairbeleidsstrategie- en koers, om de marktwerking te vrijwaren en om de geldmarktverhoudingen op korte termijn strikt te blijven beheersen.

Daarnaast heeft het Eurosysteem in het eerste kwartaal van 2022 de netto-aankopen onder het pandemie-noodaankoopprogramma (PEPP)¹⁸ voortgezet, zij het op een lager tempo dan eerdere kwartalen zoals besloten door de Raad van Bestuur van de ECB in december 2021¹⁹. De Raad van Bestuur van de ECB besloot vervolgens om de netto-aankopen onder het PEPP eind maart 2022 te beëindigen. Verder heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten om de herinvesteringsstermijn van de hoofdsom van waardepapieren die in het kader van het PEPP zijn aangekocht te verlengen tot ten minste eind 2024. De herinvesteringen blijven flexibel met het oog op het tegengaan van risico's voor het transmissiemechanisme van het monetair beleid in verband met de pandemie. De toekomstige afbouw van de PEPP-portefeuilles wordt zo verricht dat de monetaire beleidskoers niet gehinderd wordt.

¹⁸ Zie de website van de ECB voor meer informatie.

¹⁹ Zie het persbericht van 16 december 2021 voor het besluit door de Raad van Bestuur van de ECB.

De geamortiseerde kostprijs van de door DNB en de overige centrale banken van het Eurosysteem aangehouden vastrentende waarden is als volgt:

In miljoenen

Geamortiseerde kostprijs	31 december 2022			31 december 2021		
	DNB	Overig Eurosysteem	Totaal Eurosysteem	DNB	Overig Eurosysteem	Totaal Eurosysteem
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Beëindigde en afgelopen programma's						
CBPP1	-	-	-	-	429	429
CBPP2	-	-	-	40	2.366	2.406
SMP	209	2.651	2.860	454	6.068	6.522
Totaal beëindigde en afgelopen programma's	209	2.651	2.860	494	8.863	9.357
APP						
CBPP3	24.660	277.313	301.973	22.855	275.312	298.167
ABSPP	-	22.895	22.895	-	28.403	28.403
PSPP - overheid	109.577	2.199.861	2.309.438	103.659	2.118.940	2.222.599
PSPP - supranationaal	-	275.228	275.228	-	264.537	264.537
CSPP	-	344.119	344.119	-	309.676	309.676
Totaal APP	134.237	3.119.416	3.253.653	126.514	2.996.868	3.123.382
PEPP						
PEPP - gedekte obligaties	404	5.648	6.052	414	5.659	6.073
PEPP - overheid	74.435	1.408.418	1.482.853	74.035	1.326.185	1.400.220
PEPP - supranationaal	-	145.687	145.687	-	130.590	130.590
PEPP - bedrijfsobligaties	-	46.074	46.074	-	43.782	43.782
Totaal PEPP	74.839	1.605.827	1.680.666	74.449	1.506.216	1.580.665
Totaal	209.285	4.727.894	4.937.179	201.457	4.511.947	4.713.403

In overeenstemming met het besluit van de Raad van Bestuur van de ECB onder artikel 32.4 van de Statuten van het ESCB en van de ECB zullen alle financiële verliezen aangaande deze programma's²⁰, wanneer deze zich manifesteren, volledig worden gedragen door alle NCB's van het Eurosysteem volgens de op het moment van verlies geldende Eurosysteem-kapitaalsleutel. Financiële verliezen uit PSPP-overheid en PEPP-overheid zijn uitgesloten en worden niet gedragen door alle NCB's van het Eurosysteem.

²⁰ Het ABSPP staat op de balans van de ECB en is primair voor risico van de ECB. Eventuele verliezen belanden via de winstuitkering van de ECB bij de nationale centrale banken.

De Raad van Bestuur van de ECB en de directie van DNB beoordelen regelmatig de financiële risico's verbonden aan de waardepapieren gehouden onder deze programma's. De jaarlijkse test om eventuele bijzondere waardeverminderingen vast te stellen wordt door het Eurosysteem uitgevoerd per programma op basis van de beschikbare informatie per balansdatum. In gevallen waar indicatoren voor een bijzondere waardeverminderingen zijn waargenomen, is aanvullende analyse uitgevoerd om na te gaan of de onderliggende kasstromen van de waardepapieren niet onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering gebeurtenis. DNB volgt hierbij het besluit van de Raad van Bestuur van de ECB. Op basis van de jaarlijkse test die per 31 december 2022 is uitgevoerd, verwacht de Raad van Bestuur van de ECB dat alle toekomstige kasstromen op de waardepapieren aangehouden onder deze programma's zullen worden ontvangen.

De geamortiseerde kostprijs en de marktwaarde²¹ van de door DNB aangehouden vastrentende waarden zijn als volgt:

In miljoenen				
	31 december 2022		31 december 2021	
	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde
	EUR	EUR	EUR	EUR
Beëindigde en afgelopen programma's				
CBPP2	-	-	40	40
SMP	209	220	454	499
APP				
CBPP3	24.660	20.071	22.855	23.263
PSPP - overheid	109.576	94.429	103.659	107.616
PEPP				
PEPP - gedekte obligaties	405	279	414	406
PEPP - overheid	74.435	62.068	74.035	73.587
Totaal	209.285	177.067	201.457	205.411

²¹ De marktwaarde is indicatief en is afgeleid van de marktnoteringen. Als marktnoteringen niet beschikbaar zijn, wordt gebruikgemaakt van schattingen gebaseerd op interne Eurosysteem-modellen. De marktwaarde is niet in de balans en winst- en verliesrekening opgenomen maar wordt hier voor vergelijkingsdoeleinden gepresenteerd.

De looptijden van de vastrentende waarden worden als volgt gespecificeerd:

In miljoenen

	Resterende looptijd* 31 december 2022						Resterende looptijd* 31 december 2021					
	Totaal	< 1 jaar	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	5 - 10 jaar	> 10 jaar	Totaal	< 1 jaar	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	5 - 10 jaar	> 10 jaar
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Beëindigde en afgelopen programma's												
CBPP2	-	-	-	-	-	-	40	40	-	-	-	-
SMP	209	-	90	119	-	-	454	249	-	205	-	-
APP												
CBPP3	24.660	1.434	1.301	3.583	9.244	9.098	22.855	1.961	1.449	3.441	6.982	9.022
PSPP - overheid	109.576	10.826	10.687	24.505	29.598	33.960	103.659	10.522	11.001	21.160	30.389	30.587
PEPP												
PEPP - gedekte obligaties	405	-	-	1	105	299	414	30	-	1	89	294
PEPP - overheid	74.435	13.726	5.185	14.959	17.236	23.329	74.035	14.260	4.968	12.530	20.372	21.905
Totaal	209.285	25.986	17.263	43.167	56.183	66.686	201.457	27.062	17.418	37.337	57.832	61.808

* De resterende looptijd is de periode die ligt tussen balansdatum en uiteindelijke expiratiedatum.

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de risico's waaraan de monetaire programma's blootstaan.

- 7.2 Overige waardepapieren

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 2.508 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.948 miljoen). Deze bestaat uit posities in aandelenfondsen en obligatiefondsen gewaardeerd tegen marktwaarde.

Deze post is als volgt naar beleggingscategorieën gespecificeerd:

In miljoenen		
	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Aandelenfondsen	1.460	1.728
High-yield obligatiefondsen	568	640
Investment-grade obligatiefondsen	480	580
Totaal	2.508	2.948

Bovenstaande fondsen hebben geen vaste looptijd en worden daarom niet verder gespecificeerd.

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen van de eigen beleggingen op portefeuilleniveau.

8. Vorderingen binnen het Eurosysteem

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 151.133 miljoen (ultimo 2021: EUR 71.790 miljoen).

- 8.1 Deelneming in de ECB

Overeenkomstig artikel 28 van de Statuten van het ESCB en van de ECB zijn de NCB's van het ESCB de enige aandeelhouders in het kapitaal van de ECB. De omvang van de deelneming is afhankelijk van het aandeel van iedere NCB dat is vastgesteld overeenkomstig artikel 29 van de Statuten van het ESCB en van de ECB en wijzigt elke 5 jaar of bij toe- of uittreding van een NCB.

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 622 miljoen (ultimo 2021: EUR 586 miljoen). Dit bedrag is opgebouwd uit EUR 516 miljoen aan kapitaalstorting (ultimo 2021: EUR 480 miljoen) en EUR 106 miljoen aan stortingen voortkomend uit wijzigingen in het aandeel in het geaccumuleerde netto vermogen van de ECB (ultimo 2021: EUR 106 miljoen).

De verdeling van het maatschappelijk en geplaatst alsmede volgestort kapitaal over de NCB's is als volgt:

In procenten respectievelijk miljoenen

	31 december 2022			
	Kapitaalsleutel Eurosysteem	Kapitaalsleutel	Maatschappelijk en geplaatst kapitaal	Volgestort kapitaal
	%	%	EUR	EUR
Nationale Bank van België	3,6432	2,9630	321	321
Deutsche Bundesbank	26,3615	21,4394	2.321	2.321
Eesti Pank	0,2817	0,2291	25	25
Central Bank of Ireland	1,6934	1,3772	149	149
Bank of Greece	2,4735	2,0117	218	218
Banco de España	11,9246	9,6981	1.050	1.050
Banque de France	20,4243	16,6108	1.798	1.798
Banca d'Italia	16,9885	13,8165	1.496	1.496
Central Bank of Cyprus	0,2152	0,1750	19	19
Latvijas Banka	0,3897	0,3169	34	34
Lietuvos bankas	0,5788	0,4707	51	51
Banque centrale du Luxembourg	0,3294	0,2679	29	29
Central Bank of Malta	0,1049	0,0853	9	9
De Nederlandsche Bank	5,8604	4,7662	516	516
Oesterreichische Nationalbank	2,9269	2,3804	258	258
Banco de Portugal	2,3405	1,9035	206	206
Banka Slovenije	0,4815	0,3916	42	42
Národná banka Slovenska	1,1452	0,9314	101	101
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,8369	1,4939	162	162
Totaal eurogebied NCB's*	100,0000	81,3286	8.804	8.804
Bulgarian National Bank	-	0,9832	106	4
Česká národní banka	-	1,8794	203	8
Danmarks Nationalbank	-	1,7591	190	7
Hrvatska narodna banka	-	0,6595	71	3
Magyar Nemzeti Bank	-	1,5488	168	6
Narodowy Bank Polski	-	6,0335	653	25
Banca Națională a României	-	2,8289	306	11
Sveriges Riksbank	-	2,9790	322	12
Totaal niet-eurogebied NCB's*	-	18,6714	2.021	76
Totaal euro- en niet-eurogebied NCB's	-	100,0000	10.825	8.880

* Totaaltelling kan afwijken door afrondingen.

Het maatschappelijk en geplaatst kapitaal van de ECB bedraagt EUR 10.825 miljoen en is ongewijzigd na het vertrek van de Bank of England uit het ESCB op 31 januari 2020. Het volgestorte kapitaal van de ECB bleef in 2020 met EUR 7.659 miljoen eveneens ongewijzigd, aangezien de resterende NCB's het volgestorte deel van de Bank of England van EUR 58 miljoen hebben overgenomen. In aanvulling hierop heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten dat de NCB's uit het eurogebied hun verhoogde aandeel in het maatschappelijk en geplaatst kapitaal in 2021 en 2022²² in twee jaarlijkse termijnen volledig dienen vol te storten. DNB heeft daartoe op 29 december 2021 de eerste termijn van EUR 36 miljoen gestort. Op 28 december 2022 is de tweede termijn van EUR 36 miljoen gestort, waarmee het aandeel in het maatschappelijk en geplaatst kapitaal van de ECB verder is verhoogd van EUR 480 miljoen in 2021 naar EUR 516 miljoen in 2022. Ultimo 2022 bedraagt het volgestorte kapitaal van de ECB EUR 8.880 miljoen.

- 8.2 Vorderingen uit hoofde van overdracht van externe reserves aan de ECB

Ultimo 2022 bedragen deze vorderingen EUR 2.364 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.364 miljoen). Deze komen voort uit de overdracht van externe reserves aan de ECB. Overeenkomstig artikel 30.2 van de Statuten van het ESCB en de ECB staat de overdracht in verhouding tot het aandeel van de NCB in het geplaatst kapitaal van de ECB. De rente op deze vorderingen wordt dagelijks berekend op basis van het laatst vastgestelde tarief voor basisherfinancieringstransacties van het Eurosysteem. Over het aandeel van goud in de overdracht wordt geen rente vergoed.

- 8.4 Netto vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem

Deze post van EUR 67.528 miljoen (ultimo 2021: EUR 68.840 miljoen) bestaat uit een netto vordering van DNB op het Eurosysteem met betrekking tot de herverdeling van eurobankbiljetten (zie voor toelichting 'Posities binnen het ESCB en binnen het Eurosysteem' en 'Bankbiljetten in omloop' onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'). De rente op deze vorderingen wordt dagelijks berekend op basis van het laatst vastgestelde tarief voor basisherfinancieringstransacties van het Eurosysteem.

- 8.5 Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)

De stand van deze netto vordering bedraagt ultimo 2022 EUR 80.619 miljoen. Ultimo 2021 was er sprake van een netto verplichting van EUR 22.443 miljoen die werd toegelicht onder de passivapost 'Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)'. Deze post bestaat uit drie componenten.

²² Met name besluit (EU) 2020/138 van de ECB van 22 januari 2020 betreffende de volstorting van het kapitaal van de Europese Centrale Bank door de nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben en tot intrekking van besluit (EU) 2019/44 (ECB/2020/4), besluit (EU) 2020/136 van de ECB van 22 januari 2020 betreffende de volstorting van het kapitaal van de Europese Centrale Bank door de nationale centrale banken buiten het eurogebied en tot intrekking van besluit (EU) 2019/48 (ECB/2020/2) en besluit (EU) 2020/139 van de ECB van 22 januari 2020 tot vaststelling van de voorwaarden voor overdrachten van de kapitaal aandelen van de Europese Centrale Bank tussen de nationale centrale banken en voor de aanpassing van de gestorte kapitaal en intrekking van besluit (EU) 2019/45 (ECB/2020/5).

In miljoenen

	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Vordering op de ECB uit hoofde van TARGET2	80.831	-22.517
Vordering op de ECB uit hoofde van het monetair inkomen	-212	65
Vordering op de ECB uit hoofde van de tussentijdse winstuitkering van de ECB	-	9
Totaal	80.619	-22.443

De eerste component betreft de TARGET2-vordering van DNB op de ECB van EUR 80.831 (ultimo 2021: verplichting van EUR 22.517 miljoen). Deze vordering hangt samen met ontvangsten en betalingen van kredietinstellingen en NCB's via TARGET2 die neerslaan in aangehouden tegoeden bij centrale banken van het Eurosysteem via overeenkomstige rekeningen. De rente op deze vordering wordt dagelijks berekend op basis van het laatst vastgestelde tarief voor basisherfinancierings-transacties van het Eurosysteem.

De tweede component betreft de positie ten opzichte van de ECB ter zake van de jaarlijkse samenvoeging en verdeling van monetair inkomen door de NCB's van het Eurosysteem. Er is dit jaar sprake van een verplichting aan de ECB uit hoofde van het monetair inkomen van EUR 212 miljoen. Een netto-verplichting houdt in dat DNB per saldo meer heeft verdiend op haar monetaire operaties dan op basis van haar Eurosysteem-kapitaalsleutel zou worden verwacht (zie voor toelichting post 9 van de winst- en verliesrekening 'Netto resultaat van herverdeling monetair inkomen' op pagina 163).

De derde component betreft de vordering van DNB op de ECB met betrekking tot de tussentijdse winstuitkering. In 2021 bedroeg dit een vordering van EUR 9 miljoen. Gegeven het resultaat van de ECB over 2022 heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten om het door de ECB verdiende inkomen op de bankbiljetten in omloop, evenals het verdiende inkomen op waardepapier aangekocht onder het SMP, APP en PEPP in te houden (zie voor toelichting 'Winstuitkering door de ECB' onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' op pagina 119). Eind 2022 is de vordering daarom nihil.

9. Overige activa

Ultimo 2022 bedraagt het totaal van deze post EUR 3.150 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.412 miljoen).

- 9.2 Materiële en immateriële vaste activa

De onder 'Materiële en immateriële vaste activa' begrepen posten zijn als volgt gespecificeerd:

In miljoenen

	Totaal materiële en immateriële vaste activa	Totaal materiële vaste activa	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen*	Inventaris	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal immateriële vaste activa	Ontwikke- lingskosten (software)
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Boekwaarde per 31 december 2020	152	140	55	15	70	12	12
Mutaties:							
Herrubricering	-	-	3	-	-3	-	-
Investerings	87	82	-	2	80	5	5
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-28	-24	-19	-5	-	-4	-4
Bijzondere waarde- verminderingverliezen	-	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2021	211	198	39	12	147	13	13
Mutaties:							
Herrubricering	-	-	129	2	-131	-	-
Investerings	114	108	-	5	103	6	6
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-25	-21	-16	-5	-	-4	-4
Bijzondere waarde- verminderingverliezen	-	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2022	300	285	152	14	119	15	15
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	538	440	220	101	119	98	98
Cumulatieve afschrijvingen	-238	-155	-68	-87	-	-83	-83
Boekwaarde per 31 december 2022	300	285	152	14	119	15	15

*In Bedrijfsgebouwen en -terreinen is grond opgenomen ter waarde van EUR 7 miljoen. Hierop wordt niet afgeschreven.

DNB is in 2020 begonnen met de duurzame renovatie van het pand aan het Frederiksplein. Als gevolg hiervan is het overgrote deel van de medewerkers tijdelijk gehuisvest in het Toorop-gebouw aan de Spaklerweg in Amsterdam. Voor de renovatie van het pand aan het Frederiksplein zijn toekomstige contractuele financiële verplichtingen aangegaan van EUR 97 miljoen.

Het bankbiljettenbedrijf en de goudvoorraad bevinden zich sinds 2020 in Haarlem, in afwachting van transport naar het Cashcentrum (DCC) in Zeist. Het Cashcentrum is in 2022 opgeleverd, daarom is EUR 129 miljoen verplaatst van 'Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering' naar 'Bedrijfsgebouwen en -terreinen'. Voordat het pand in gebruik kan worden genomen moeten nog specifieke werkzaamheden worden uitgevoerd. De afschrijvingen op het Cashcentrum zullen plaatsvinden volgens de componentenmethode (zie voor toelichting 'Materiële en immateriële vaste activa' onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' op pagina 118) en starten vanaf het moment van ingebruikname, dat is voorzien in 2023.

- 9.3 Overige financiële activa

De 'Overige financiële activa' worden als volgt naar categorie gespecificeerd:

In miljoenen		
	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Deelnemingen	61	61
Aandelen	3	3
Overige vorderingen	89	104
Totaal	153	168

Deelnemingen

De deelnemingen betreffen die in de Bank for International Settlements (BIS), de Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication scrl (SWIFT) en N.V. Settlement Bank of the Netherlands (SBN). De deelnemingspercentages voor de BIS, SWIFT en SBN zijn ongewijzigd ten opzichte van 2021. Op de aandelen van de deelneming BIS is 25% gestort; de voorwaardelijke verplichting tot volstorting bedraagt, evenals in 2021, per balansdatum SDR 64,9 miljoen. Hoewel DNB 100% van de aandelen van SBN bezit, wordt deze entiteit niet geconsolideerd in de jaarrekening van DNB. Reden hiervoor is dat DNB geen beleidsbepalende invloed kan uitoefenen binnen SBN. Deze berust volledig bij externe partijen.

In procenten respectievelijk miljoenen

Deelnemingen	Deelnemings- percentage	Gevestigd te	Eigen vermogen van de deelneming*	31 december 2022	31 december 2021
			EUR	EUR	EUR
BIS	3,10	Basel (Zwitserland)	29.349	52	52
SWIFT	0,03	La Hulpe (België)	616	0	0
SBN	100,00	Amsterdam	9	9	9
Totaal				61	61

* Eigen vermogen SWIFT en SBN op basis van jaarrekening 2021.

Eigen vermogen BIS op basis van jaarrekening 2022 (boekjaar BIS loopt van 1 april tot en met 31 maart).

Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan met name uit een vordering op een Nederlandse financiële instelling uit hoofde van personeelshypotheek. De hypotheekportefeuille wordt door middel van een concessieovereenkomst periodiek gecedeerd aan DNB.

- 9.5 Overlopende activa

Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 2.692 miljoen (ultimo 2021: EUR 1.952 miljoen). Deze post bestaat voornamelijk uit opgelopen rente op de monetaire portefeuilles en de Eurosysteem-vorderingen. Daarnaast zijn de nog te amortiseren resultaten hierin opgenomen, die als volgt zijn te specificeren:

In miljoenen

	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Valutaswaps	85	52
Valutaforwards	5	1
Totaal	90	53

Passiva

1. Bankbiljetten in omloop

Deze post is het aandeel van DNB in het totaal van door het Eurosysteem in omloop gebrachte eurobankbiljetten.

De samenstelling van de door DNB in circulatie gebrachte bankbiljetten minus de door DNB uit circulatie terugontvangen bankbiljetten naar coupure luidt:

In miljoenen

	31 december 2022		31 december 2021	
	Aantal	EUR	Aantal	EUR
EUR 5	-200	-998	-196	-981
EUR 10	-233	-2.331	-225	-2.249
EUR 20	-601	-12.019	-602	-12.048
EUR 50	899	44.944	806	40.287
EUR 100	-88	-8.788	-75	-7.540
EUR 200	25	5.098	27	5.416
EUR 500	-17	-8.678	-17	-8.459
Totaal eurobankbiljetten in omloop via DNB		17.228		14.426
Herverdeling eurobankbiljetten in circulatie	74.898		76.080	
Eurobankbiljetten toegewezen aan de ECB (8% van de som van 17.228 + 74.898)*	-7.370		-7.240	
		67.528		68.840
Totaal		84.756		83.266

* Totaaltelling kan afwijken door afrondingen.

Gedurende 2022 is de totale waarde van de bankbiljetten in omloop binnen het Eurosysteem met 2% toegenomen (2021: toename van 8%). Als gevolg van de herverdeling van eurobankbiljetten heeft DNB ultimo 2022 eurobankbiljetten ter waarde van EUR 84.756 miljoen in omloop (ultimo 2021: EUR 83.266 miljoen). De waarde van de daadwerkelijk door DNB in 2022 uitgegeven bankbiljetten is toegenomen met 19%: van EUR 14.426 miljoen naar EUR 17.228 miljoen. Het verschil van EUR 67.528 miljoen tussen het bedrag na herverdeling en het totale bedrag aan eurobankbiljetten dat via DNB in omloop is gebracht, is verantwoord onder 'Netto vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem'. De negatieve aantallen bankbiljetten bij bepaalde coupures worden veroorzaakt doordat DNB per saldo minder van deze bankbiljetten heeft uitgegeven dan terugontvangen uit circulatie.

2. Verplichtingen aan kredietinstellingen van het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro

Dit zijn verplichtingen aan kredietinstellingen die voortvloeien uit het door DNB namens het Eurosysteem gevoerde geldmarktbeleid. Ultimo 2022 bedraagt deze post EUR 291.632 miljoen (ultimo 2021: EUR 301.789 miljoen).

- 2.1 Rekeningen-courant (met inbegrip van reserveverplichtingen)

Ultimo 2022 bedragen deze verplichtingen EUR 14.463 miljoen (ultimo 2021: EUR 295.689 miljoen). Deze hebben betrekking op rekening-courantsaldi van kredietinstellingen die verplicht zijn tot het aanhouden van een minimumreserve bij DNB. Niet-vrij beschikbare tegoeden en rekening-courantsaldi van kredietinstellingen die niet verplicht zijn een minimumreserve aan te houden vormen hier een uitzondering op, en worden indien aanwezig opgenomen onder passivapost 3 'Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro'.

Over de verplicht aan te houden reserves werd tot 20 december 2022 de basisherfinancieringsrente vergoed. Op 27 oktober 2022 heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten om vanaf 21 december 2022 de verplicht aan te houden reserves te vergoeden tegen de depositorente. Vanaf juni 2014 bedroeg de vergoeding op overtollige reserves 0% of de depositorente, afhankelijk van welke lager is. Vanaf 30 oktober 2019 heeft de Raad van Bestuur van de ECB een tweeledig systeem ingevoerd (tiering) voor de vergoeding op overtollige reserves die worden aangehouden bij DNB. Hierbij werd een gedeelte van het saldo dat reserveplichtige kredietinstellingen boven hun minimumreserve aanhouden ook vrijgesteld van de negatieve depositorente. Voor dit gedeelte gold een rentetarief van 0%. Het volume dat was vrijgesteld voor een specifieke kredietinstelling bovenop de minimumreserve was vastgesteld op zesmaal²³ de minimumreserve van die kredietinstelling. Als gevolg van de verhoging van de beleidsrentes vanaf 14 september 2022 heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten om het tweeledig systeem op te schorten door de vermenigvuldiger op nul te zetten. Het tweeledig systeem voor de vergoeding van overtollige reserves is niet langer nodig.

- 2.2 Depositofaciliteit

Dit is een permanente faciliteit die ultimo 2022 EUR 277.169 miljoen (ultimo 2021: EUR 6.100 miljoen) bedraagt en door de kredietinstellingen kan worden benut om deposito's, tegen de depositorente, tot de ochtend van de volgende werkdag bij DNB te plaatsen. De toename ten opzichte van ultimo 2021 is het gevolg van de gestegen beleidsrentes, waardoor het voor kredietinstellingen gunstiger is om gebruik te maken van de depositofaciliteit in plaats van de rekening-courant.

²³ De Raad van Bestuur van de ECB kan deze 'multiplier' in de loop van de tijd aanpassen in lijn met veranderende niveaus van overliquiditeit.

- 2.3 Termijndeposito's

Dit zijn liquiditeit absorberende operaties in de vorm van deposito's. Hierop hebben in 2022, net als in 2021, geen inschrijvingen plaatsgevonden.

- 2.4 'Fine-tuning'-transacties met wederinkoop

Dit zijn monetaire beleidstransacties ter verkrapping van de liquiditeit. In 2022, evenals in 2021, hebben dergelijke transacties niet plaatsgevonden.

- 2.5 Deposito's uit hoofde van margestortingen

Dit zijn deposito's die kredietinstellingen aanhouden in gevallen waar de marktwaaarde van het onderpand een vooraf gestelde grenswaarde onderschrijdt, waardoor een tekort aan onderpand ontstaat ten opzichte van de uitstaande monetaire beleidstransacties. In 2022 zijn er, evenals in 2021, geen deposito's uit hoofde van margestortingen aangehouden.

3. Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro

Deze post van EUR 589 miljoen (ultimo 2021: EUR 51 miljoen) bestaat uit verplichtingen uit hoofde van repotransacties.

4. Verplichtingen aan overige ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

Ultimo 2022 bedraagt het totaal van deze post EUR 16.742 miljoen (ultimo 2021: EUR 12.610 miljoen).

- 4.1 Overheid

Deze post van EUR 13.917 miljoen (ultimo 2021: EUR 9.986 miljoen) bestaat ultimo 2022 uit niet-monetaire deposito's als onderdeel van de dienstverlening aan overheden en supranationale instellingen. Deze post bestaat voornamelijk uit deposito's van EUR 13.908 miljoen van de Nederlandse Staat (ultimo 2021: EUR 6.815 miljoen).

- 4.2 Overige verplichtingen

Deze post van EUR 2.825 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.624 miljoen) bestaat voornamelijk uit niet-monetaire deposito's van financiële instellingen die niet verplicht zijn een minimumreserve aan te houden als onderdeel van de dienstverlening aan overige ingezetenen in het eurogebied.

5. Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

Deze post van EUR 32.425 miljoen (ultimo 2021: EUR 27.668 miljoen) bestaat voor EUR 28.752 miljoen uit niet-monetaire deposito's als onderdeel van de dienstverlening aan centrale banken en overheden buiten het eurogebied (ultimo 2021: EUR 24.943 miljoen), verplichtingen aan het Europese Single Resolution Fund van EUR 3.184 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.389 miljoen), verplichtingen uit repotransacties van EUR 480 miljoen (ultimo 2021: EUR 310 miljoen) en verplichtingen uit margestortingen van EUR 9 miljoen (ultimo 2021: EUR 26 miljoen).

8. Tegenwaarde van toegewezen bijzondere trekkingsrechten in het IMF

Deze post is toegelicht onder de activapost 'Vorderingen op het Internationaal Monetair Fonds (IMF)'.

10. Overige verplichtingen

Ultimo 2022 bedragen de totale overige verplichtingen EUR 1.673 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.661 miljoen). Deze bestaan voornamelijk uit opgelopen rente met betrekking tot TLTRO-III-leningen van EUR 924 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.084 miljoen) en onderpand in contanten van EUR 182 miljoen (ultimo 2021: EUR 192 miljoen).

De herwaarderingsverschillen van EUR 266 miljoen worden gespecificeerd in het overzicht van de off-balance sheet-posities van valutaswaps, valutaforwards en renteswaps op pagina 153.

11. Voorzieningen

De post 'Voorzieningen' is als volgt gespecificeerd:

In miljoenen				
	Totaal	Voorziening voor Financiële Risico's	Voorziening personeelsbeloningen	Overige voorzieningen
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 31 december 2020	2.707	2.678	22	7
Onttrekking	-6	-	-1	-5
Vrijval	-1	-	-1	-
Dotatie	139	128	7	4
Stand per 31 december 2021	2.839	2.806	27	6
Onttrekking	-465	-460	-2	-3
Vrijval	-8	-	-7	-1
Dotatie	12	-	1	11
Stand per 31 december 2022	2.378	2.346	19	13

Voorziening voor Financiële Risico's

In 2022 is er EUR 460 miljoen (2021: dotatie van EUR 128 miljoen) aan de Voorziening voor Financiële Risico's onttrokken. De totale voorziening bedraagt ultimo 2022 EUR 2.346 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.806 miljoen).

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de onttrekking aan de voorziening en de risico's waaraan DNB blootstaat.

Voorziening personeelsbeloningen

De voorziening voor personeelsbeloningen is met EUR 8 miljoen afgenomen tot EUR 19 miljoen (ultimo 2021: EUR 27 miljoen).

DNB kent de volgende regelingen:

- een toegezegdpensioenregeling;
- een bijdrage in de ziektekostenverzekering van een groep gepensioneerden en oud-medewerkers;
- een jubileum- en afscheidsregeling;
- een regeling uitkering nabestaanden bij overlijden;
- een bedrijfs-AOW-regeling.

DNB kent een pensioenregeling voor haar medewerkers gebaseerd op het middelloon. De pensioenregeling heeft een voorwaardelijke indexatie op basis van de prijsindex. Jaarlijks vindt indexatie plaats als de financiële positie van het Pensioenfonds DNB dit toelaat. Doordat de beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds DNB per 31 december 2022 133,9% (2021: 127,7%) bedraagt, is er, evenals ultimo 2021, geen sprake van een dekkingstekort. Dit jaar is er vrijwel volledig geïndexeerd. De betaalde pensioenpremie is als last genomen; hiervoor is geen voorziening gevormd. Zie voor toelichting 'Pensioen- en andere inactiviteitsregelingen' onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' op pagina 119.

De bijdrage in de ziektekostenverzekering van de gepensioneerden en oud-medewerkers betreft een tegemoetkoming in de desbetreffende kosten.

De jubileum- en afscheidsregeling betreft de uitkeringen bij 20-, 30-, 40- en 50-jarig dienstverband en uitkeringen bij pensionering, arbeidsongeschiktheid en overlijden.

De regeling uitkering nabestaanden bij overlijden omvat een eenmalige uitkering ter grootte van 2, 3 of 6 maanden pensioen aan de nabestaanden van de oud-medewerker.

De bedrijfs-AOW-regeling komt voort uit cao-afspraken. Deze regeling omvat een eenmalige uitkering ter grootte van het op dat moment geldende AOW-bedrag voor ongehuwden per maand maal het aantal maanden dat de DNB-medewerker met pensioen gaat vóór de wettelijke AOW-datum, met een maximum van 36 maanden.

De verplichtingen en de jaarlasten zijn actuarieel bepaald. De hierbij gehanteerde veronderstellingen luiden als volgt:

	31 december 2022	31 december 2021
Disconteringsvoet overige personeelsbeloningen	Regelingsspecifiek (jubileum: 3,85% ziektekosten: 3,70% nabestaanden: 3,65%)	Regelingsspecifiek (jubileum: 0,85% ziektekosten: 1,15% nabestaanden: 1,15%)
Prijsinflatie	2,00%	2,00%
Indexatie pensioenaanspraken	2,00%	2,00%
Algemene salarisstijging	7,00% (2023) 4,5% (2024) 2,00% (2025 en verder)	2,00%
Individuele salarisstijging (gemiddeld)	2,00%	2,00%
Verwachte gemiddelde pensioenleeftijd	Voor alle deelnemers is leeftijd 67 verondersteld.	Voor alle deelnemers is leeftijd 67 verondersteld.
Overlevingskansen	Prognosetafel AG 2022 + ervaringssterfte	Prognosetafel AG 2020 + ervaringssterfte

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan voornamelijk uit de in 2022 gevormde voorziening 'Slavernijverleden' van EUR 10 miljoen (Zie voor toelichting box 6 op pagina 68 van het Verantwoordingshoofdstuk) en voorzieningen die zijn gevormd in verband met reorganisaties (ultimo 2022: EUR 3 miljoen, ultimo 2021: EUR 6 miljoen).

12. Herwaarderingsrekeningen

De omvang van deze post is ultimo 2022 EUR 32.883 miljoen (ultimo 2021: EUR 31.741 miljoen).

De samenstelling van de post 'Herwaarderingsrekeningen' is als volgt:

In miljoenen							
	Totaal	Goud	Vreemde valuta	Vast-rentende waarden	Aandelen-fondsen	High-yield obligatie-fondsen	Investment-grade obliga-tiefondsen
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 31 december 2020	30.173	29.275	21	30	685	77	85
Per saldo herwaarderingsmutaties	1.568	1.292	4	-21	281	20	-8
Stand per 31 december 2021	31.741	30.567	25	9	966	97	77
Per saldo herwaarderingsmutaties	1.142	1.902	-16	-8	-586	-73	-77
Stand per 31 december 2022	32.883	32.469	9	1	380	24	-

De netto stijging van het totaal van de herwaarderingsrekeningen met EUR 1.142 miljoen is toe te schrijven aan de gestegen marktwaaarde van goud. De herwaarderingsrekeningen van de overige beleggingen zijn voornamelijk gedaald door koersverliezen. Begin 2022 heeft een verkoop van posities in een aandelenfonds plaatsgevonden, hierbij is EUR 298 miljoen aan herwaarderingsreserve op de aandelenfondsen gerealiseerd.

13. Kapitaal en reserves

Het maatschappelijk kapitaal van DNB dat volledig is geplaatst en volgestort bedraagt EUR 500 miljoen, verdeeld in 500 aandelen van EUR 1 miljoen. De Nederlandse Staat is houder van alle aandelen. De wettelijke reserve is gevormd voor de boekwaarde van de immateriële vaste activa.

Het verloop van de post 'Kapitaal en reserves' voor winstverdeling is als volgt:

In miljoenen

	Totaal	Geplaatst kapitaal	Algemene reserve	Wettelijke reserve
	EUR	EUR	EUR	EUR
Stand per 31 december 2020	8.483	500	7.971	12
Resultaat over boekjaar 2020	15			
Dividend	-15			
Toevoeging van de nettowinst 2020*	-		-	
Mutatie wettelijke reserve	-		-1	1
Stand per 31 december 2021	8.483	500	7.970	13
Resultaat over boekjaar 2021	-			
Dividend	-			
Toevoeging van de nettowinst 2021*	-		-	
Mutatie wettelijke reserve	-		-2	2
Stand per 31 december 2022	8.483	500	7.968	15

* Toevoeging nettowinst betreft de winst na dividenduitkering.

14. Winst over het boekjaar en winstbestemming

De winst over het boekjaar 2022 is nihil (ultimo 2021: EUR 15 miljoen).

Met inachtneming van de statutaire bepaling en het mandaat van de aandeelhouder wordt als winstbestemming voorgesteld:

In miljoenen		
	2022	2021
	EUR	EUR
Toevoeging aan de algemene reserve	-	-
Uitkering aan de Staat	-	15
Winst over het boekjaar	-	15

Overige toelichting op de balans

Herwaarderingsverschillen van off-balance sheet-posities

In onderstaand overzicht zijn de off-balance sheet-posities gespecificeerd. Deze zijn omgerekend naar EUR, wat leidt tot een netto herwaarderingsverschil:

In miljoenen

	31 december 2022							31 december 2021						
	Totaal	EUR	USD	JPY	GBP	CNH	SDR	Totaal	EUR	USD	JPY	GBP	CNH	SDR
Valutaswaps														
te ontvangen	7.651	6.848	803	-	0	0	-	8.181	7.289	892	-	-	-	-
te leveren	-7.951	-	-5.367	-1.006	-150	-239	-1.189	-8.449	-	-5.143	-1.000	-151	-208	-1.947
	-300	6.848	-4.564	-1.006	-150	-239	-1.189	-268	7.289	-4.251	-1.000	-151	-208	-1.947
Valutaforwards														
te ontvangen	3.548	2.192	1.354	-	2	-	-	4.075	2.202	1.873	-	-	-	-
te leveren	-3.514	-1.108	-1.922	-103	-96	-160	-125	-4.085	-1.657	-1.872	-	-	-	-556
	34	1.084	-568	-103	-94	-160	-125	-10	545	1	-	-	-	-556
Totaal*	-266	7.932	-5.132	-1.109	-244	-399	-1.314	-278	7.834	-4.250	-1.000	-151	-208	-2.503

* DNB heeft het valutarisico van de posities in de tabel afgedekt, met uitzondering van de werkvoorraden.

De valutaswaps en -forwards worden gebruikt om valutakoersrisico's af te dekken. Het doel van de renteswaps is het afdekken van renterisico. Futures worden gebruikt om de looptijd van de beleggingsportefeuille te sturen.

Een valutaswap is een transactie waarbij de ene valuta-soort direct gekocht of verkocht wordt voor een andere valuta-soort tegen een contante koers en na een bepaalde termijn weer terugverkocht of -gekocht wordt tegen de termijankoers. Een valutaforward is een transactie waarbij de ene valuta-soort wordt gekocht of verkocht in ruil voor een andere valuta tegen een bepaalde valutakoers, waarbij de valuta op termijn wordt geleverd. De posities worden bij aanvang gewaardeerd tegen de contante koers, gesplitst in een off-balance sheet verantwoording tegen de termijankoers en een te amortiseren termijnresultaat verantwoord onder de balanspost 'Overlopende activa'. Het te amortiseren termijnresultaat bestaat uit het verschil tussen de termijankoers en de contante koers. Hiermee ontwikkelt de waardering zich op termijn naar de termijankoers.

Een future is een verhandelbaar termijncontract waarbij op een bepaald tijdstip een hoeveelheid van een onderliggende waarden tegen een vooraf bepaalde prijs wordt gekocht of verkocht. Ultimo 2022 heeft DNB een futurepositie van EUR 352 miljoen in USD uitstaan (ultimo 2021: EUR 524 miljoen in USD). De resultaten op futures worden op dagelijkse basis afgerekend.

Securities lending-programma

In overeenstemming met besluiten van de Raad van Bestuur van de ECB heeft DNB haar waardepapieren die zijn aangekocht onder het programma voor de aankoop van gedekte obligaties (CBPP3), door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen (PSPP) en het pandemie-noodaankoop-programma (PEPP) beschikbaar gesteld voor securities lending. Tenzij voor deze securities lending-activiteiten onderpand in contanten is afgegeven, worden de securities lending-activiteiten off-balance verantwoord²⁴. Ultimo 2022 was de nominale omvang van de securities lending-activiteiten EUR 393 miljoen (ultimo 2021: EUR 873 miljoen).

Vreemde valuta positie

Ultimo 2022 bedraagt de tegenwaarde van de som van de activa luidende in vreemde valuta (begrepen in de activaposten 2 en 3) EUR 26.158 miljoen (ultimo 2021: EUR 26.156 miljoen). Ultimo 2022 bedraagt de tegenwaarde van de som van de passiva luidende in vreemde valuta (begrepen in de passivaposten 6, 7 en 8) EUR 16.535 miljoen (ultimo 2021: EUR 16.326 miljoen). Deze valutaposities worden meegenomen in de totale valutaherwaardering en volgen de herwaarderingsregels zoals onder 'Herwaarderings' zijn opgenomen. DNB heeft het valutarisico afgedekt met uitzondering van vastrentende waarden anders dan uitgaven in USD en JPY, aandelenfondsen en werkvoorraden.

Beheer en bewaarneming

DNB beheert en bewaart effecten en andere waardepapieren als onderdeel van de dienstverlening aan centrale banken buiten het eurogebied en overheden. Beheer en bewaarneming geschiedt voor rekening en risico van de tegenpartij. De opbrengsten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening onder provisiebaten.

Buffers voor balansbrede risico's

Het financiële risico ultimo 2022 is bepaald op EUR 26,0 miljard (ultimo 2021: EUR 13,7 miljard). Van het totale balansbrede risico heeft EUR 23,4 miljard (ultimo 2021: EUR 11,1 miljard) betrekking op specifieke risico's uit het activa-aankoopprogramma (APP) en het pandemie-noodaankoop-programma (PEPP)²⁵. Ultimo 2022 bedraagt de Voorziening voor Financiële Risico's EUR 2,3 miljard (ultimo 2021: EUR 2,8 miljard).

²⁴ Indien onderpand in contanten aan het einde van het jaar niet belegd zijn, worden deze transacties op de balansrekeningen geboekt (zie toelichting passivapost 10 "Overige verplichtingen").

²⁵ De risico's op het APP en het PEPP zijn opgebouwd uit het renterisico en het kredietrisico op de aankopen, exclusief blootstellingen aan de Nederlandse overheid. Voor een verdere toelichting op de financiële risico's van DNB wordt verwezen naar het onderdeel financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording. De onderdelen 'blootstellingen', 'risico's en buffers' en 'kapitaalpositie' zijn onderdeel van de risicoparagraaf van de jaarrekening en is daarmee in scope van de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

De buffers voor balansbrede risico's worden als volgt gespecificeerd:

In miljoenen

	31 december 2022	31 december 2021
	EUR	EUR
Kapitaal en reserves (exclusief wettelijke reserve)*	8.468	8.470
Voorziening voor Financiële Risico's	2.346	2.806
Totaal	10.814	11.276

* Kapitaal en reserves is exclusief de winst over het boekjaar.

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de risico's waaraan DNB blootstaat.

Gebeurtenissen na balansdatum

Toetreding Kroatië

Overeenkomstig het besluit (EU) 2022/1211 dat door de Raad van Europese Unie is genomen in overeenstemming met artikel 140(2) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie heeft Kroatië op 1 januari 2023 de euro aangenomen als betaalmiddel.

Hierdoor wijzigt de Eurosysteem-kapitaalsleutel. Dit heeft onder andere impact op de toekomstige herverdeling monetair inkomen (zie toelichting systematiek 'Monetair inkomen' op pagina 163). In onderstaande tabel zijn de wijzigingen per 1 januari 2023 van de Eurosysteem-kapitaalsleutels weergegeven.

In procenten		
	Eurosysteem-kapitaalsleutel vanaf 1 januari 2023	Eurosysteem-kapitaalsleutel tot en met 31 december 2022
	%	%
Nationale Bank van België	3,6139	3,6432
Deutsche Bundesbank	26,1494	26,3615
Eesti Pank	0,2794	0,2817
Central Bank of Ireland	1,6798	1,6934
Bank of Greece	2,4536	2,4735
Banco de España	11,8287	11,9246
Banque de France	20,2600	20,4243
Banca d'Italia	16,8518	16,9885
Central Bank of Cyprus	0,2134	0,2152
Hrvatska narodna banka	0,8044	-
Latvijas Banka	0,3865	0,3897
Lietuvos bankas	0,5741	0,5788
Banque centrale du Luxembourg	0,3268	0,3294
Central Bank of Malta	0,1040	0,1049
De Nederlandsche Bank	5,8133	5,8604
Oesterreichische Nationalbank	2,9033	2,9269
Banco de Portugal	2,3217	2,3405
Banka Slovenije	0,4776	0,4815
Národná banka Slovenska	1,1360	1,1452
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,8221	1,8369
Totaal eurogebied NCB's	100,0000	100,0000

Nieuwe IMF-overeenkomsten voor PRGT en RST

In februari 2023 zijn de overeenkomsten getekend voor zowel ophoging van de PRGT faciliteit met SDR 500 miljoen en de Resilience and Sustainability Trust (RST) faciliteit bestaande uit een lening van SDR 1 miljard en een deposito van SDR 0,2 miljard. Het deposito is in februari gestort. Voor deze toezeggingen heeft de Nederlandse Staat kredietgaranties afgegeven.

Extra aflossingsmogelijkheden voor TLTRO-III-leningen

Vanaf 1 januari 2023 tot en met het moment van het vaststellen van de jaarrekening door de algemene vergadering op 22 maart 2023 is er EUR 5.250 miljoen aan TLTRO-III-leningen vervroegd afgelost aan DNB. De totale aflossing voor het Eurosysteem in deze periode bedroeg EUR 99.345 miljoen. Zie voor verdere toelichting de specificatie bij activapost 5.2 'Langerlopende herfinancieringstransacties' op pagina 129.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Aansprakelijkstellingen en aansprakelijkheidsprocedures

Het komt voor dat DNB uit hoofde van haar toezichttaak of anderszins aansprakelijkstellingen ontvangt (of aankondigingen van aansprakelijkstellingen). In sommige gevallen worden aansprakelijkheidsprocedures tegen DNB aanhangig gemaakt. Indien de uit een dergelijke procedure voortvloeiende verplichting voor DNB niet redelijkerwijs valt in te schatten of het niet waarschijnlijk is dat de verplichting moet worden voldaan, wordt volstaan met vermelding in deze toelichting. Op dit moment zijn tegen DNB geen aansprakelijkheidsprocedures aanhangig.

IMF

DNB heeft verschillende kredietfaciliteiten ter beschikking gesteld aan het IMF, in het kader van het Nederlandse IMF-lidmaatschap. Deze zijn verder toegelicht op pagina 122 tot en met 124.

Verstreking euroliquiditeit via swap-overeenkomsten

DNB heeft een reverse repo-overeenkomst met een nationale centrale bank buiten het eurogebied. Via de overeenkomst stelt DNB euroliquiditeit beschikbaar in het werkgebied van deze centrale bank, met als doel marktverstoringen te voorkomen door in eventuele liquiditeitsbehoefte te voorzien.

Uitbesteding

DNB heeft van haar ICT-functie de eindgebruikersdiensten, het datacenter en de hiermee samenhangende diensten uitbesteed aan een externe partij. Gedurende 2023 zal deze dienstverlening bij een opvolgende externe partij ondergebracht worden, waarvoor momenteel een aanbesteding loopt. De huidige lopende contractuele financiële verplichting is voor een groot gedeelte afhankelijk van de toekomstige afname van schaalbare diensten.

Huur- en leaseovereenkomsten

Sinds 1 juli 2018 huurt DNB een deel van het Toorop-gebouw en het nabijgelegen gebouw aan de Omval te Amsterdam. De huurovereenkomsten lopen tot 31 augustus 2025. DNB is in 2020 verhuisd omdat het pand aan het Frederiksplein gerenoveerd wordt. De jaarlijkse huurlasten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt. De aangegane verplichting is opgenomen in onderstaande tabel.

In 2019 is DNB een erfpachtovereenkomst aangegaan met de Nederlandse Staat ten behoeve van een nieuw te bouwen locatie voor het bankbiljettenbedrijf en de goudkluis. De overeenkomst heeft een looptijd van 60 jaar. De jaarlijkse canon wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt. De aangegane verplichting is opgenomen in de onderstaande tabel.

Sinds 1 oktober 2019 huurt DNB een deel van het voormalige gebouw van drukkerij Joh. Enschedé in Haarlem, ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van het bankbiljettenbedrijf en de goudkluis. De overeenkomst loopt tot 1 oktober 2023. De jaarlijkse huurlasten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt. De aangegane verplichting is opgenomen in de onderstaande tabel.

Een aantal medewerkers van DNB heeft uit hoofde van zijn of haar functie recht op een leaseauto.

Leasecontracten hebben een standaard looptijd van 4 of 5 jaar met een verlengingsclausule.

In onderstaande tabel is de aangegane verplichting van de huidige leasecontracten weergegeven.

Voor de medewerkers waarvan het leasecontract in 2022 is verlopen, is in onderstaande tabel reeds rekening gehouden met verlenging tegen de huidige leaseprijs.

In miljoenen

	Totaal	2023	2024 tot en met 2027	2028 en verder
	EUR	EUR	EUR	EUR
Huurovereenkomsten	32	13	19	-
Erfpachtovereenkomsten	16	0	1	15
Leaseovereenkomsten	3	1	2	-
Totaal	51	14	22	15

Onderhuurovereenkomst

Vanaf 1 november 2022 verhuurt DNB een gedeelte van de door haar gehuurde kantoorruimte in de Omval. De overeenkomst loopt tot 31 augustus 2025, met één mogelijkheid tot opzegging door huurder vanaf 16 januari 2024.

In miljoenen

	Totaal	2023	2024 tot en met 2027	2028 en verder
	EUR	EUR	EUR	EUR
Onderhuurovereenkomst	3	1	2	-
Totaal	3	1	2	-

Materiële vaste activa

De contractuele investeringsverplichtingen inzake materiële vaste activa worden toegelicht onder de activapost 9.2 'Materiële en immateriële vaste activa' op pagina 142.

3. Toelichting op de winst- en verliesrekening

Bedrijfsopbrengsten

1 en 2 Netto rentebaten

Onder deze post zijn de rentebaten en -lasten begrepen met betrekking tot de activa en passiva in euro.

De netto rentebaten worden in verband met de ontwikkeling van de beleidsrentes hieronder per categorie gespecificeerd en toegelicht:

In miljoenen		
	2022	2021
	EUR	EUR
Vordering Eurosysteem	1.169	-
Monetaire portefeuilles	340	79
Beleggingen	20	-28
Monetaire kredietverlening	-894	-1.423
Verplichtingen kredietinstellingen eurogebied	-683	1.270
Niet-monetaire deposito's	-22	144
Totaal	-70	42

De rentebaten zijn voornamelijk afkomstig van de vorderingen binnen het Eurosysteem, waarover de basisherfinancieringsrente wordt vergoed. Over 2021 was de basisherfinancieringsrente 0% en daarom was het resultaat nihil. Vanaf juli 2022 is de basisherfinancieringsrente positief. Voor een toelichting op de vorderingen binnen het Eurosysteem zie activapost 8 'Vorderingen binnen het Eurosysteem'.

De rentebaten op de monetaire portefeuilles zijn toegenomen doordat er een hoger rendement zit op de waardepapieren die onder de herinvesteringen worden aangekocht dan op de waardepapieren die zijn afgelopen en als gevolg van de schattingswijziging die heeft plaatsgevonden in 2022 (zie voor toelichting 'vergelijking met voorgaand jaar' onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' op pagina 115). Voor een toelichting op de monetaire aankoopprogramma's zie activapost 7.1 'Voor doeleinden van monetair beleid aangehouden waardepapieren'.

De afname in de rentelasten op de monetaire kredietverlening (TLTRO) wordt enerzijds veroorzaakt door stijgende beleidsrentes en anderzijds door het besluit van de Raad van Bestuur van 27 oktober 2022 over de vergoeding op de TLTRO-III leningen. Zie voor verdere toelichtingen op de vergoeding op de TLTRO-leningen activapost 5.2 'Langerlopende herfinancieringstransacties'.

De rentebaten over verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied en de niet-monetaire deposito's zijn door de gestegen beleidsrentes in 2022 eveneens omgeslagen naar rentelasten.

De ongewone situatie van rentebaten over verplichtingen aan kredietinstellingen van voorgaande jaren is hiermee voorbij.

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen van de eigen beleggingen.

3. Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties

De gerealiseerde winsten uit financiële transacties van EUR 285 miljoen (2021: EUR 302 miljoen) worden voornamelijk veroorzaakt door de gedeeltelijk verkoop van posities in een aandelenfonds. Hierdoor is EUR 298 miljoen aan herwaardering gerealiseerd. In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen van de eigen beleggingen op portefeuilleniveau.

In miljoenen

	2022	2021
	EUR	EUR
Valutaverkoopresultaat	24	34
Prijsverkoopresultaat vastrentende waarden	-24	5
Prijsverkoopresultaat aandelenfondsen	285	263
Totaal	285	302

4. Afwaardering op lagere marktwaarde

De afwaarderingen van EUR 213 miljoen bestaan voornamelijk uit prijsafwaarderingen op vastrentende waarden, aandelenfondsen en investment-grade obligatiefondsen waarvoor de herwaarderingsrekeningen ontoereikend waren (2021: EUR 25 miljoen). De marktwaarde van de eigen beleggingen is gedaald als gevolg van de marktomstandigheden in 2022. Dit heeft geresulteerd in ongerealiseerde verliezen aan het einde van het jaar in de genoemde portefeuilles.

In miljoenen

	2022	2021
	EUR	EUR
Vastrentende waarden	-122	-16
Aandelenfondsen	-64	-8
Investment-grade obligatiefondsen	-23	-
Vreemde valuta	-4	-1
Totaal	-213	-25

5. Overdracht naar/uit Voorziening voor Financiële Risico's

In 2022 heeft er een onttrekking aan de Voorziening voor Financiële Risico's van EUR 460 miljoen plaatsgevonden (2021: dotatie van EUR 128 miljoen). Door deze onttrekking is de omvang van de VFR gedaald naar EUR 2.346 miljoen (ultimo 2021: EUR 2.806 miljoen).

In het onderdeel Financiële toelichting van het hoofdstuk Verantwoording wordt nader ingegaan op de onttrekking aan de voorziening en de risico's waaraan DNB blootstaat.

8. Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen

Over 2022 bedraagt deze post EUR 13 miljoen (2021: EUR 47 miljoen). Hieronder valt ook het aan DNB toegekende bedrag met betrekking tot de winstuitkering van de ECB over 2021 van in totaal EUR 2 miljoen. Gegeven het resultaat van de ECB over 2022 heeft de Raad van Bestuur van de ECB besloten om geen tussentijdse winst uit te keren (zie voor toelichting 'Winstuitkering door de ECB' onder 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' op pagina 119).

De specificatie van het resultaat van de deelneming ECB is als volgt:

In miljoenen

	2022	2021
	EUR	EUR
Tussentijdse winstuitkering boekjaar	-	9
Finale winstuitkering vorig boekjaar	2	22
Totaal	2	31

9. Netto resultaat van herverdeling monetair inkomen

Het netto resultaat van herverdeling van monetair inkomen kan als volgt worden gespecificeerd:

In miljoenen		
	2022	2021
	EUR	EUR
Aan DNB toekomende monetaire inkomsten	418	69
Door DNB verdiende monetaire inkomsten	-632	98
Saldo herverdeling monetaire inkomsten van DNB	-214	167
Correctie herverdeling monetaire inkomsten voorgaande jaren	2	-102
Voorziening monetaire beleidsoperaties	-	-
Netto resultaat herverdeling monetaire inkomsten	-212	65

De hoogte van het monetair inkomen van elke NCB binnen het Eurosysteem wordt vastgesteld op basis van de feitelijke jaarinkomsten uit hoofde van geoormerkte activa afgezet tegen de referentie-passiva. Wanneer de waarde van de geoormerkte activa de waarde van de referentiepassiva over- of onderschrijdt, zal het verschil worden gecompenseerd door ten aanzien van het verschil het herfinancieringspercentage toe te passen. De door DNB verdiende monetaire inkomsten op de geoormerkte activa zijn verantwoord onder de rentebaten. Rentelasten op de referentiepassiva wordt hierop in mindering gebracht.

De specificatie van de geoormerkte activa is als volgt:

Geoormerkte activa	Vergoedingstarief
Goudreserves naar rato van de Eurosysteem-kapitaalsleutel	0%
Vorderingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves aan de ECB (uitgezonderd goud)	Basisherfinancieringsrente
Kredietverlening aan kredietinstellingen in het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro	Feitelijke jaarinkomsten
Waardepapieren die worden aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden uit de programma's CBPP, CBPP2, PSPP - overheid en PEPP - overheid	Basisherfinancieringsrente
Waardepapieren die worden aangehouden voor monetaire beleidsdoeleinden uit de programma's SMP, CBPP3, PSPP - supranationaal, CSPP en PEPP (uitgezonderd PEPP - overheid)	Feitelijke jaarinkomsten
Vorderingen op niet-eurogebied NCB's die verband houden met liquiditeitsverruimende operaties	Werkelijke rentebaten (inclusief overlopende posten)
Opgebouwde couponrentegerelateerde saldi op aan waardevermindering onderhevige effecten die worden aangehouden voor monetairbeleidsdoeleinden en waarvoor volledige inkomsten-/risicodeling van toepassing is	Niet van toepassing
Netto vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem	Basisherfinancieringsrente
Opgelopen rente met betrekking tot reguliere monetaire-beleidstransacties met een looptijd langer dan 1 jaar	Niet van toepassing
Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)	Basisherfinancieringsrente

De specificatie van de referentiepassiva is als volgt:

Referentiepassiva	Vergoedingstarief
Bankbiljetten in omloop	Niet van toepassing
Verplichtingen aan kredietinstellingen van het eurogebied in verband met monetaire beleidsoperaties, luidende in euro	Feitelijke jaarinkomsten

De door de NCB's van het Eurosysteem samengevoegde monetaire inkomsten dienen onder de NCB's te worden verdeeld naar rato van hun bijdrage aan het geplaatst kapitaal van de ECB. Het samenvoegen en herverdelen van het monetair inkomen leidt tot herverdelingseffecten. Deze worden enerzijds veroorzaakt doordat het rendement op bepaalde geoormerkte activa of betaalde rente op gerelateerde passiva kunnen verschillen bij de verschillende NCB's van het Eurosysteem. Anderzijds verschilt het aandeel van de te oormerken activa en gerelateerde passiva van die NCB's van het aandeel dat zij volgens de Eurosysteem-kapitaalsleutel in het totaal van de geoormerkte activa en gerelateerde passiva van de NCB's van het Eurosysteem hebben. Het saldo van de herverdeling van de monetaire inkomsten van EUR -214 miljoen (2021: EUR 167 miljoen) komt voort uit het verschil tussen de door DNB samengevoegde monetaire inkomsten van EUR 632 miljoen en

de aan DNB op basis van haar Eurosysteem-kapitaalsleutel toekomende monetaire inkomsten van EUR 418 miljoen.

10. Overige baten

Onder deze post vallen de baten uit hoofde van de doorberekening van de kosten van de ZBO-taken aan de onder toezicht staande instellingen, evenals de overheidsbijdragen voor de uitvoering van deze werkzaamheden. DNB houdt als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) prudentieel toezicht op financiële instellingen en is de nationale resolutieautoriteit.

De specificatie van de overige baten is als volgt:

In miljoenen		
	2022	2021
	EUR	EUR
Bijdrage instellingen	218	209
Overheidsbijdrage	1	5
Overige	3	3
Totaal	222	217

Conform de toezicht- en resolutiewetgeving wordt nadere informatie in een aparte verantwoording weergegeven. Voor meer informatie zie onze ZBO-verantwoording 2022.

Bedrijfslasten

11. Personeelskosten

In 2022 bedraagt het gemiddeld aantal personeelsleden omgerekend in voltijdse eenheden 2.060 (gemiddelde over 2021: 1.987).

De post 'Personeelskosten' is als volgt te specificeren:

In miljoenen		
	2022	2021
	EUR	EUR
Lonen en salarissen	-184	-175
Sociale lasten	-24	-21
Pensioenlasten	-37	-37
Overige personeelskosten	-13	-23
Totaal	-258	-256

De jaarlast van EUR 37 miljoen (2021: EUR 37 miljoen) die voortvloeit uit de pensioenregeling is opgenomen onder de post 'Pensioenlasten' en bestaat uit de afgedragen premies (2022: EUR 45 miljoen; 2021: EUR 44 miljoen), verminderd met de eigen bijdragen van de medewerkers (2022: EUR 8 miljoen; 2021: EUR 7 miljoen).

De jaarlast uit hoofde van de bijdrage in de ziektekostenverzekering van de gepensioneerden is verantwoord onder de post 'Sociale lasten'. De met de overige personeelsbeloningen samenhangende jaarlasten zijn begrepen onder 'Lonen en salarissen' en 'Sociale lasten'. Onder de overige personeelskosten is in 2021 een extra last inbegrepen als gevolg van de vorming van de voorziening uitkering aan nabestaanden bij overlijden en de bedrijfs-AOW.

Beloningen

Algemeen

DNB dient uit hoofde van de Wet normering topinkomens (hierna 'WNT') de bezoldiging van haar topfunctionarissen te publiceren alsmede de bezoldiging van niet-topfunctionarissen als die boven de in de wet bedoelde bezoldigingsnorm uitkomen. DNB classificeert de directie en de leden van de raad van commissarissen als topfunctionarissen. Voor de directieleden hebben de ministers van Financiën en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten dat DNB met haar directieleden een individuele bezoldiging mag overeenkomen die hoger is dan de WNT-norm.

Het WNT-bezoldigingsmaximum over het boekjaar 2022 is EUR 216.000²⁶ (2021: EUR 209.000). Tenzij anders is vermeld, zijn alle genoemde functionarissen het gehele jaar en voltijds in functie geweest.

Directie

De individuele maximale bezoldiging van de directieleden voor 2022 is inclusief vakantiegeld, extra maand en overige arbeidsvoorwaarden en kent geen prestatiebeloning. De pensioenregeling van de directieleden is overeenkomstig de met de minister van Financiën gemaakte afspraken in 2005 en is aangepast aan de wettelijke bepalingen die gelden sinds 1 januari 2015. Zij betalen evenals de overige werknemers een eigen bijdrage in de pensioenpremie.

²⁶ De verhoging van het WNT-bezoldigingsmaximum t.o.v. 2021 bedraagt 3%, afgerond naar boven op een duizendvoud in euro's (Staatscourant, 9 september 2021, Nr. 40077).

Onderstaand de specificatie van de beloning en belaste onkostenvergoedingen en de beloning betaalbaar op termijn (pensioenlasten) van de directie voor de relevante periode als directielid:

Naam	Functie	Beloning en belaste onkostenvergoedingen		Beloning betaalbaar op termijn		Totale bezoldiging		Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
		2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Klaas Knot	President	438.496	424.854	26.504	26.145	465.000	450.999	465.000	451.000
Else Bos	Directeur	426.767	414.014	25.733	25.286	452.500	439.300	452.500	439.300
Nicole Stolk	Directeur	236.267	218.713	25.733	25.286	262.000	243.999	262.000	244.000
Olaf Sleijpen	Directeur	255.267	246.651	25.733	25.286	281.000	271.937	281.000	272.000
Steven Maijor ¹	Directeur	356.267	259.694	25.733	19.072	382.000	278.766	382.000	278.767
Job Swank ²	Directeur	-	156.886	-	12.943	-	169.829	-	177.529
Totaal		1.713.064	1.720.812	129.436	134.018	1.842.500	1.854.830		

1 Benoemd per 1 april 2021 als directeur. Het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum heeft betrekking op de periode 1 april tot en met 31 december 2021.

2 Uit dienst gegaan per 1 juli 2021. Het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum heeft betrekking op de periode 1 januari tot en met 30 juni 2021.

Raad van commissarissen

Leden van de raad van commissarissen ontvangen een vergoeding conform de WNT: als voorzitter maximaal 15% en als lid maximaal 10% van het WNT-bezoldigingsmaximum.

Onderstaand volgt de specificatie van de commissarissenvergoedingen over 2022 en 2021:

	2022	2021
	EUR	EUR
Wim Kuijken (voorzitter)	32.400	31.350
Margot Scheltema (vice voorzitter)	21.600	20.900
Feike Sijbesma	21.600	20.900
Annemieke Nijhof ¹	21.600	20.900
Marry de Gaay Fortman	21.600	20.900
Roger Dassen	21.600	20.900
Mirjam van Praag ¹	21.600	20.900
Peter Blom ²	18.345	6.986
Totaal	180.345	163.736

1 Tevens het gehele jaar lid van de Bankraad. Hiervoor ontvangt men een vergoeding van EUR 3.299 op jaarbasis (2021: EUR 3.299). Deze vergoeding is niet in bovenstaande specificatie opgenomen.

2 Benoemd per 1 september 2021, werkzaamheden per 7 november 2022 vrijwillig tijdelijk neergelegd.

Functionarissen met een bezoldiging boven de WNT-norm

Op grond van de WNT meldt DNB ook jaarlijks de functionarissen (zijnde niet-topfunctionarissen) met een bezoldiging boven het WNT-bezoldigingsmaximum (2022: EUR 216.000, 2021: EUR 209.000). Voor deze functionarissen geldt in de WNT geen maximering, maar wel een publicatieplicht. Dat deze functionarissen boven het WNT-bezoldigingsmaximum uitkomen, vloeit voort uit het arbeidsvoorwaardenpakket van DNB. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal licht gestegen van 16 naar 17 functionarissen.

Totaaloverzicht publicatie bezoldigingen

Hieronder volgt het totaaloverzicht van niet-topfunctionarissen (op functie) met een totale bezoldiging boven het WNT-bezoldigingsmaximum.

Functie	Gemiddelde omvang dienstverband per week		Beloning en belaste onkostenvergoedingen		Beloning betaalbaar op termijn		Totale bezoldiging	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
	Uren	Uren	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Divisiedirecteur	36	36	299.726	278.425	26.504	26.145	326.230	304.570
Divisiedirecteur	36	36	261.937	241.778	26.504	26.145	288.441	267.923
Divisiedirecteur	36	36	256.878	235.524	26.504	26.145	283.382	261.669
Divisiedirecteur	36	36	250.964	229.976	26.504	26.145	277.468	256.121
Divisiedirecteur	36	36	243.535	223.589	26.504	26.145	270.039	249.734
Divisiedirecteur	36	36	238.556	215.157	26.504	26.145	265.060	241.302
Divisiedirecteur	36	36	238.431	209.848	26.504	26.145	264.935	235.993
Divisiedirecteur	36	36	237.379	209.337	25.733	25.286	263.112	234.623
Divisiedirecteur	36	36	234.985	207.197	25.733	25.286	260.718	232.483
Divisiedirecteur	36	36	232.962	217.414	26.504	26.145	259.466	243.559
Divisiedirecteur	36	36	224.533	205.805	26.504	26.145	251.037	231.950
Divisiedirecteur	36	36	225.220	199.800	25.733	25.286	250.953	225.086
Divisiedirecteur	36	36	224.636	208.585	25.733	25.286	250.369	233.871
Divisiedirecteur	36	36	223.094	199.199	25.733	25.286	248.827	224.485
Divisiedirecteur	36	36	211.921	182.320	25.733	25.286	237.654	207.606
Divisiedirecteur	36	36	195.622	170.544	26.504	26.145	222.126	196.689
Programmadirecteur	36	36	233.135	205.396	25.733	25.286	258.868	230.682

12. Andere beheerskosten

De post 'Andere beheerskosten' is als volgt te specificeren:

In miljoenen

	2022	2021
	EUR	EUR
Inhuur-, uitzendkrachten en uitbesteed werk	-111	-108
Reis- en verblijfkosten	-2	-1
Huisvestingskosten	-23	-30
Inventaris-, software- en kantoorkosten	-42	-34
Algemene kosten	-18	-9
Totaal	-196	-182

De mutatie in de algemene kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de dotatie aan de voorziening 'Slavernijverleden' van EUR 10 miljoen. Daarnaast is het honorarium van de externe accountant onder de algemene kosten opgenomen. Het honorarium is gesplitst in de volgende categorieën:

In hele bedragen

	KPMG Accountants N.V.	KPMG Accountants N.V.
	2022	2021
	EUR	EUR
Onderzoek van de jaarrekening	-667.000	-637.290
Andere controleopdrachten	-163.771	-154.285
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-
Aan assurance verwante opdrachten	-78.000	-76.710
Totaal	-908.771	-868.285

De totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening zijn gebaseerd op de honoraria over het boekjaar waarop het onderzoek betrekking heeft en inclusief BTW.

17. Vennootschapsbelasting

De heffing van de vennootschapsbelasting beperkt zich bij DNB tot de niet bij wet opgedragen taken. De te betalen vennootschapsbelasting voor 2022 is EUR 0 miljoen (2021: EUR 0 miljoen). Dit jaar hebben er geen significante resultaten plaatsgevonden met betrekking tot de niet bij wet opgedragen taken.

Directie en raad van commissarissen

Amsterdam, 22 maart 2023

De directie van De Nederlandsche Bank N.V.

Klaas Knot, *president*

Else Bos²⁷

Nicole Stolk

Olaf Sleijpen

Steven Maijoor

Amsterdam, 22 maart 2023

Vastgesteld door de raad van commissarissen
van De Nederlandsche Bank N.V.

Wim Kuijken, *voorzitter*

Margot Scheltema, *vicevoorzitter*

Feike Sijbesma

Annemieke Nijhof

Marry de Gaay Fortman

Roger Dassen

Mirjam van Praag

Peter Blom²⁸

Frans Muller

²⁷ Vanwege langdurige ziekte heeft directeur Else Bos de jaarrekening niet ondertekend.

²⁸ Peter Blom heeft zijn werkzaamheden per 7 november 2022 vrijwillig tijdelijk neergelegd. Om deze reden heeft hij de jaarrekening niet ondertekend.

4. Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouder en de raad van commissarissen van De Nederlandsche Bank N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel is de jaarrekening van De Nederlandsche Bank N.V. (hierna 'de vennootschap' of 'DNB') opgemaakt, in alle van materieel van belang zijnde aspecten, in overeenstemming met de grondslagen zoals opgenomen in de richtlijn van de Europese Centrale Bank (ECB/2016/34) en de wijzigingen daarop zoals opgenomen in ECB/2019/34 en ECB/2021/51, aangevuld met de van toepassing zijnde bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW conform artikel 17 van de Bankwet 1998 en tevens de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening over 2022 (hierna 'de jaarrekening') van DNB te Amsterdam gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2022;
- 2 de winst-en-verliesrekening over 2022; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de vennootschap zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

KPMG Accountants N.V., een naamloze vennootschap ingeschreven in het handelsregister in Nederland onder nummer 33263683, is lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit.

2371642/23W00186710AVN

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Eventuele bevindingen ten aanzien van fraude en niet naleven wet- en regelgeving en de kernpunten van onze controle moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit

- Materialiteit van EUR 80 miljoen
- 1% van Kapitaal en reserves
- Lagere materialiteit voor WNT

Continuïteit, Fraude en niet naleving van wet en regelgeving en klimaatgerelateerde risico's

- Continuïteit: geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd.
- Fraude en niet naleven wet- en regelgeving (Noclar): risico op doorbreken van interne beheersing door het management en het toepassen van significante oordeelsvorming bij het bepalen van belangrijke inputparameters voor de berekening van de in de toelichting opgenomen renterisico's.
- Klimaat gerelateerde risico's: wij hebben het effect van klimaatgerelateerde risico's op de jaarrekening overwogen en onze aanpak en observaties beschreven in de sectie 'Controleaanpak ten aanzien van klimaatgerelateerde risico's'.

Kernpunt

- Bepaling van de omvang van de balansbrede risico's zoals opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

Oordeel

Goedkeurend: jaarrekening is opgemaakt in alle materieel van belang zijnde aspecten, in overeenstemming met de beschreven grondslagen.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 80 miljoen (2021: EUR 80 miljoen). Wij hebben de materialiteit bepaald in relatie tot het niveau van de balanspost Kapitaal en reserves ten bedrage van EUR 8.483 miljoen per 31 December 2022. De materialiteit uitgedrukt als percentage hiervan bedraagt 1% (2021: 1%). Wij beschouwen de post Kapitaal en reserves als de meest geschikte benchmark, aangezien dit een stabiele benchmark is en omdat de omvang inzicht geeft in de mate waarin DNB de mogelijkheid heeft om de stabiliteit van de financiële sector in Nederland in continuïteit te kunnen waarborgen. Wij hebben ook het balanstotaal als alternatieve benchmark overwogen.

Het balanstotaal is aan meer fluctuatie onderhevig en afhankelijk van wijzigingen in de economische omstandigheden in Nederland en het Eurogebied. Op basis hiervan achten wij het balanstotaal minder geschikt als benchmark voor de materialiteit.

Voor de controle van de naleving van de WNT hanteren wij een aanpak gebaseerd op het Controleprotocol WNT 2022 zoals opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Hierin is een materialiteit voor de juistheid opgenomen variërend van EUR 5.000 tot EUR 10.000, voor de volledigheid voor topfunctionarissen een materialiteit van nihil en voor de volledigheid van overige functionarissen 1% van de personeelskosten.

Daarnaast houden wij rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met de raad van commissarissen afgesproken dat wij aan hen de tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 3,2 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak continuïteit – geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd

Gegeven de uit de Bankwet voortvloeiende geldscheppende rol van DNB, hebben wij geoordeeld dat de jaarrekening kan worden opgesteld op basis van continuïteit.

Controleaanpak ten aanzien van risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving

Bij de uitvoering van haar taken besteedt de directie veel aandacht aan risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving en neemt de Financiële Commissie van de raad van commissarissen hiervan kennis. De directie van DNB is zich ervan bewust dat niet-naleving van wet- en regelgeving kan leiden tot een reputatie risico.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de vennootschap en de bedrijfsomgeving, en hebben wij de opzet en de implementatie beoordeeld en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van het risicomanagement met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling, het incidentenregister en de procedures van de vennootschap om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ter zake ingewonnen bij de directie, de Financiële Commissie van de raad van commissarissen en bij relevante afdelingen, zoals de Interne Audit Dienst, Operationeel Risk Management, Finance, Juridische Zaken en Compliance & Integriteit. Wij hebben onder meer de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- evalueren van onderzoeksrapporten van de Interne Audit dienst, Operationeel Risk Management en Compliance & Integriteit inzake aanwijzingen over mogelijke fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving; en
- evalueren van de door ons opgevraagde advocatenbrieven.

Daarnaast hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de wet- en regelgeving die op de vennootschap van toepassing is. Naast wet- en regelgeving die een directe impact heeft op de jaarrekening, zoals de Bankwet, verslaggevingsregelgeving, belastingwetgeving, de Wet normering topinkomens (WNT), de Wet bekostiging financieel toezicht en de regelingen voor een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO), hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die mogelijk indirect bij niet naleving een materieel effect op de jaarrekening kunnen hebben:

- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Europese aanbestedingsregels; en
- Internationale sanctiewetgevingen.

Daarnaast is er in Nederland wetgeving, die niet (volledig) op DNB van toepassing is, maar die zij vanuit een reputationeel oogpunt wel zoveel mogelijk toepast, zoals de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering (Wwft).

Wij hebben de risicofactoren voor fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving geëvalueerd om na te gaan of deze factoren duiden op een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Binnen DNB wordt gewerkt met fysieke waarden (goud, bankbiljetten en munten) en vinden grote financiële transacties plaats die goede interne controlemaatregelen vereisen. De hiermee samenhangende frauderisicofactoren hebben wij in onze controle betrokken. Dit geldt eveneens voor de frauderisicofactoren die wij hebben gesignaleerd voor de in de jaarrekening opgenomen toelichting op de Wet normering topinkomens (WNT).

Aangezien het management van DNB geen resultaatafhankelijke beloning krijgt en het behaalde resultaat geen doel op zich is, hebben wij het conform de controlestandaarden veronderstelde frauderisico voor de omzet niet geïdentificeerd. Daarnaast is het aantal schattingsposten in de balans beperkt (zie hiervoor de sectie toegepaste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling).

In overeenstemming met het vorenstaande en met de controlestandaarden hebben wij de volgende risico's geïdentificeerd ten aanzien van fraude die relevant zijn voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico's vastgelegd in de controlestandaarden, en hebben hierop als volgt ingespeeld:

— **Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)**

Risico:

- Het management is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaatbepaling te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die effectief lijkt te werken.

Daarnaast hebben wij een frauderisico geïdentificeerd met betrekking tot het toepassen van significante oordeelsvorming bij het bepalen van belangrijke inputparameters voor de berekening van het renterisico, zoals opgenomen in de toelichting. Voor onze werkzaamheden verwijzen wij naar het Kernpunt van onze controle.

Controleaanpak:

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar van toepassing, de effectieve werking getoetst van interne beheersingsmaatregelen (waaronder de opzet van het *three-lines-of-defence* model), die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving.
- Wij hebben een data-analyse uitgevoerd op journaalposten met een hoger risico gerelateerd aan transacties omtrent personeels- en bedrijfskosten, materiële vaste activa, en goud. Op basis van onze kennis van deze bedrijfsprocessen hebben wij bepaald welke journaalposten wij niet zouden verwachten in het kader van de normale bedrijfsvoering. Waar wij onverwachte journaalposten of andere risico's identificeerden via onze data-analyse, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op elk geïdentificeerd risico in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het inwinnen van inlichtingen omtrent de aard van de journaalpost en het herleiden van transacties naar de broninformatie.
- Wij hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen, waaronder de inzet van een rentespecialist voor het toetsen van de plausibiliteit van de aannames in het renterisico model.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving, hebben geleid tot het kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting, controleaanpak en resultaten gecommuniceerd met de directie en de Financiële Commissie van de raad van commissarissen.

Onze controlewerkzaamheden hebben niet geleid tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak ten aanzien van klimaatgerelateerde risico's

De directie heeft in figuur 5 'Voortgang COP 26 pledge', zoals opgenomen op pagina 57 in het verantwoordingshoofdstuk van het jaarverslag, haar activiteiten en voortgang ten aanzien van haar klimaatdoelstellingen weergegeven. Klimaatverandering heeft rechtstreeks invloed op het financieel-economisch systeem en raakt daarmee aan DNB's missie en mandaat. DNB streeft ernaar binnen haar mandaat adequaat in te spelen op deze toezeggingen.

De directie heeft verder beoordeeld hoe klimaatgerelateerde risico's, haar eigen ambities en de ontwikkelingen in wet- en regelgeving impact hebben op de jaarrekening van DNB. Om de impact van deze risico's in te schatten, heeft de directie in 2021 een klimaatstresstest uitgevoerd op de balans en de monetaire blootstellingen en vastgesteld dat in 2022 geen herziening van deze risicoschatting nodig was. In figuur 8 op pagina 84 heeft de directie op basis van de klimaatstresstest de potentiële toekomstige impact van klimaatrisico's op haar resultaat en balansbrede risico's (rente- en kredietrisico) onder drie scenario's uiteengezet en in figuur 9 op pagina 84 de impact op de marktrisico's van DNB's eigen beleggingen weergegeven. De directie heeft de mogelijke impact hierbij kwalitatief weergegeven (laag, middel, hoog), aangezien deze in dit stadium nog niet met voldoende precisie gemeten kan worden. Om deze reden is de mogelijke financiële impact niet meegenomen in de tabel 5 op pagina 82 'Blootstellingen, risico's buffers DNB'.

In het kader van onze risicoanalyse hebben wij met de directie gesproken en de volgende werkzaamheden uitgevoerd gericht op het onderkennen van risico's van materiële onjuistheden in de jaarrekening als gevolg van fouten of fraude:

- kennis genomen van de activiteiten van DNB inzake het klimaat, zoals opgenomen in figuur 5 'Voortgang COP 26 pledge' op pagina 57 en haar verantwoording hierover in het jaarverslag;
- de totstandkoming en resultaten van de klimaatstresstest besproken en kennis genomen van de beschreven voorgenomen ontwikkelingen hierin voor de komende jaren; en
- de voortgang besproken van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen door DNB van haar eigen beleggingen, zoals opgenomen op pagina 84 van het jaarverslag.

Op grond van een analyse van de jaarrekeningposten en de bijbehorende grondslagen voor waardering van activa en passiva, heeft DNB ingeschat dat de klimaatgerelateerde risico's geen materiële impact hebben op de jaarrekening 2022. Zo zijn de eigen beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde, en de monetaire portefeuilles zijn gewaardeerd op basis van geamortiseerde kostprijs, rekening houdend met eventuele bijzondere waardeverminderingen indien deze zich voordoen. Wij kunnen ons vinden in deze analyse. Op basis van de door ons uitgevoerde risicoanalyse hebben wij voor de jaarrekeningcontrole 2022 van DNB dan ook geen materiële klimaatgerelateerde risico's als gevolg van fouten of fraude geïdentificeerd.

Wij hebben de in het jaarverslag opgenomen informatie met betrekking tot klimaatrisico's gelezen en hebben de materiële consistentie overwogen met onze kennis verkregen vanuit de controle of anderszins, en in het bijzonder zoals hierboven beschreven. Naar onze mening heeft de directie van DNB in het Verantwoordingshoofdstuk van het jaarverslag op een evenwichtige wijze de voor haar van invloed zijnde klimaatrisico's toegelicht, die zich in de toekomst zouden kunnen materialiseren.

Kernpunt van onze controle

In een kernpunt van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Het kernpunt van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormt geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Door de onttrekking aan de Voorziening voor financiële risico's (VFR) als gevolg van het effectueren van financiële risico's in 2022 hebben wij vergeleken met 2021 minder aandacht besteed aan de controle van de VFR. Om die reden is ons kernpunt van onze controle meer toegespitst op de bepaling van de in de toelichting opgenomen balansbrede risico's.

Bepaling van de balansbrede risico's zoals opgenomen in de toelichting

Omschrijving

De balansbrede risico's zoals toegelicht op pagina 80 worden door DNB berekend op basis van de uitkomsten van interne modellen voor rente, krediet en marktrisico. De uitkomsten van deze modellen worden in belangrijke mate bepaald door de opzet van het model, de parameterzetting en de mate waarin DNB bepaalde risico's loopt over monetaire beleidsoperaties. Daarbij gebruikt DNB onder andere de gegevens over portefeuilles die door andere centrale banken in het kader van deze programma's zijn aangekocht en worden beheerd, maar voor rekening en risico van het gehele Eurosysteem komen.

Door met name de ontwikkeling van de (verwachte) rente zijn de balansbrede risico's substantieel toegenomen. Door de modelmatige berekening van de balansbrede risico's en de inherent aanwezige subjectieve oordeelsvorming en schattingen van het renterisico, is dit een kernpunt van onze controle.

Onze aanpak

Wij hebben kennisgenomen van de relevante beheersmaatregelen die zijn geïmplementeerd om de betrouwbare werking van de modellen en de juiste en volledige input van parameters en brongegevens te garanderen. Wij hebben, met behulp van KPMG specialisten, de belangrijkste veronderstellingen en aannames in de risicomodellen voor de bepaling van het rente, krediet en marktrisico beoordeeld.

Wij hebben de door DNB uitgevoerde validatie van de modellen getoetst met behulp van onze eigen specialisten op basis van de validatierichtlijnen en de validatierapporten.

Om de juistheid en volledigheid van de in de modellen gebruikte brondata te verifiëren, hebben wij deze onder andere aangesloten met de interne data en data zoals ontvangen van de ECB of externe dataleveranciers.

Wij hebben procedures uitgevoerd en kennisgenomen van monetaire ontwikkelingen en beslissingen zoals genomen door de Governing Council van de ECB. Op basis van het voorgenoemde en de analyses van de afdeling risk management hebben wij vastgesteld dat dit juist en volledig is verwerkt in de aannames van de modellen voor de bepaling van de balansbrede risico's.

Wij hebben kennisgenomen van het door DNB gehanteerde rentescenario en de subjectieve aannames die hierbij zijn gehanteerd. Gezien de complexiteit en foutgevoeligheid van de bepaling van het renterisico in de balansbrede risico's, hebben wij de berekening van het renterisico in detail nagerekend. Tevens hebben wij een KPMG rentespecialist ingeschakeld om de veronderstelling van DNB inzake de ontwikkeling van de rente in een extreem maar plausibel scenario te toetsen. Hierbij is het rentescenario, dat is vastgesteld door de experts van DNB, vergeleken met scenario's die zijn gebruikt door andere (centrale) banken en historische informatie.

Wij zijn nagegaan of de uitkomsten van de modellen juist in de toelichting bij de jaarrekening zijn weergegeven. Wij hebben geverifieerd of de toelichting in de jaarrekening (inclusief de toelichting Risico's en buffers in de risicoparagraaf zoals opgenomen in het hoofdstuk Verantwoording 2022 van het jaarverslag) toereikend is.

Onze observatie

Wij hebben vastgesteld dat de balansbrede risico's in overeenstemming met de interne grondslagen zijn berekend, en adequaat zijn toegelicht in de jaarrekening 2022.

Zoals blijkt uit het hoofdstuk Financiële toelichting van het jaarverslag heeft in 2022 een onttrekking uit de VFR plaatsgevonden en zijn op 31 december 2022 de balansbrede risico's hoger dan de beschikbare buffers.

Paragraaf ter benadrukking van de toegepaste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Wij vestigen de aandacht op punt 1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals opgenomen in de jaarrekening. De jaarrekening van DNB wordt conform de Bankwet 1998 opgesteld volgens de richtlijn van de Europese Centrale Bank (ECB/2016/34) en de wijzigingen zoals opgenomen in ECB/2019/34 en ECB/2021/51, inzake de financiële administratie en verslaglegging in het ESCB en de door haar opgestelde geharmoniseerde toelichting op de balans en winst-en-verliesrekening.

Daarnaast heeft de directie van DNB besloten over een aantal specifieke afwijkingen van deze grondslagen om te komen tot betere verslaggeving, alsmede om te voldoen aan de aanvullende specifieke eisen zoals opgenomen in Titel 9 BW 2 en de WNT dan wel de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving indien grondslagen niet zijn vastgelegd in de ESCB-grondslagen. Dit doet recht aan het unieke karakter van een centrale bank. De gebruiker dient voor een goed begrip van de jaarrekening van de grondslagen kennis te nemen aangezien deze grondslagen afwijken van meer algemeen gehanteerde stelsels zoals IFRS en Titel 9 Boek 2 BW.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; en
- alle van toepassing zijnde informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, inclusief de informatie zoals op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals opgenomen in de richtlijn van de Europese Centrale Bank (ECB/2016/34) en de wijzigingen daarop zoals opgenomen in ECB/2019/34 en ECB/2021/51, aangevuld met de van toepassing zijnde bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW conform de artikel 17 van de Bankwet 1998 en tevens de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, het Controleprotocol financiële verantwoording Autoriteit Financiële Markten en de Nederlandsche Bank, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 22 maart 2023

KPMG Accountants N.V.

M.A. Huiskers RA

Statutaire regeling inzake winstbestemming

De regeling is opgenomen in artikel 22, lid 2 van de Statuten van De Nederlandsche Bank N.V., en luidt:

De winst blijvende uit de vastgestelde jaarrekening staat ter beschikking van de Algemene Vergadering.

Bijlagen

Bijlage 1 Aanvullende informatie

In deze bijlage worden achterliggende informatie en cijfers bij de verantwoording gegeven. Er wordt nader ingegaan op compliance en integriteit bij DNB in aanvulling op de paragraaf Vertrouwen. Kerncijfers voor HR worden weergegeven als achtergrond bij de paragraaf over de ambitie Medewerkers. Bij de paragraaf over MVO wordt aanvullende informatie over interne bedrijfsvoering gegeven die betrekking heeft op donaties, contract- en leveranciersmanagement en de milieuzorg en interne CO₂-voetafdruk.

Compliance en integriteit

Afgelopen jaar heeft Compliance & Integriteit de integriteitsbewustwording van medewerkers binnen DNB bevorderd door onder andere het verzorgen van 33 workshops integriteit voor nieuwe medewerkers en managers, integriteit bespreekbaar te maken in werkoverleggen en diverse activiteiten te organiseren tijdens de Week van de integriteit met als thema "Voelt iets niet oké: praat erover". Verder heeft Compliance & Integriteit in 2022 samen met HR binnen DNB op verschillende manieren het onderwerp "Grensoverschrijdend gedrag" bespreekbaar gemaakt, onder andere via een campagne "Waar ligt jouw grens" en het organiseren van "bystander-trainingen". Ook heeft Compliance & Integriteit in samenwerking met andere afdelingen een nieuwe Ee-learning Bewust & Alert met informatie ontwikkeld. Compliance & Integriteit heeft in 2022 samengewerkt met twee andere centrale banken aan het verder professionaliseren van hun interne compliancefunctie.

In 2022 heeft Compliance & Integriteit een belevingsmeting uitgevoerd onder alle medewerkers van DNB. Vastgesteld is dat de integriteitsbeleving binnen DNB in positieve zin enigszins is gestegen ten opzichte van 2018. Medewerkers spreken elkaar eerder aan bij mogelijk niet integer gedrag en staan meer open voor discussies over integriteitskwesties in het dagelijks werk. Verder zijn medewerkers over het algemeen tevreden over de afhandeling van interne meldingen op het gebied van integriteit. Wel blijkt uit de meting dat er nog aandacht moet worden besteed aan het laagdrempeliger maken van het bespreekbaar maken van zaken die niet helemaal goed zijn gegaan, aangezien ongeveer een kwart van de medewerkers hierbij stress ervaart.

In 2022 hebben er vijf bijzondere integriteitsonderzoeken plaatsgevonden. Twee hiervan gingen over mogelijke ongewenste gedragingen door een medewerker. Eén betrof de mogelijk niet correcte naleving van interne procedures en het vierde onderzoek ging over het mogelijk lekken van vertrouwelijke informatie. Het vijfde onderzoek had te maken met een mogelijke ongeoorloofde toegang tot vertrouwelijke informatie. Na onderzoek zijn geen integriteitsschendingen vastgesteld.

Ten opzichte van 2021 is er dit jaar sprake van een lichte daling van het aantal gemelde integriteitsincidenten. Naast onderstaande incidenten met betrekking tot meldingsplichtige datalekken hebben er geen incidenten plaatsgevonden waarbij de wet- en regelgeving niet is nageleefd. De daling van het door Compliance & Integriteit ontvangen aantal incidenten ten aanzien van onzorgvuldig omgaan met informatie is mogelijk gelegen in de extra aandacht die is gegeven

aan de vertrouwelijkheidsclassificatie van e-mailberichten. Er doet zich een toename voor van het aantal overtredingen van de Regeling privébeleggingstransacties. Nu deze vooral zijn toe te wijzen aan gebleken onbekendheid met het verbod op intradayhandel is hier aandacht voor gevraagd. Het aantal incidenten bij het onderdeel 'overige incidenten' is gedaald. Er waren twee incidenten, waarbij er één betrekking had op het screeningsproces van een medewerker en het tweede op het verzenden van een poststuk.

Verder was er sprake van een daling van het aantal ontvangen klachten door de Klachten-commissie ten opzichte van 2021 (waarbij het aantal interne klachten steeg). Zeven van de zeventien klachten zijn in behandeling genomen, en in lijn met de klachtenregeling afgerond door middel van een (directie)besluit over de (on)gegrondheid ervan. Over klachten en afhandeling wordt ieder kwartaal gerapporteerd aan de directie en de Financiële Commissie.

Tabel 1 Integriteitsincidenten en klachten

	2022	2021
Integriteitsincidenten (totaal), waarvan	51	64
Onzorgvuldig omgaan met informatie	30	47
Datalekken	37	43
Hiervan meldingsplichtig bij Autoriteit Persoonsgegevens	6	7
Regeling privébeleggingstransacties	16	9
Regeling onafhankelijkheid*	2	0
Onzorgvuldig omgaan met bedrijfsmiddelen	1	3
Overige incidenten	2	5
Klachten		
Intern	3	2
Extern	14	20

*Deze categorie is nieuw in 2022 en betreft incidenten waarbij de onafhankelijkheid van medewerkers in het geding komt, bijvoorbeeld het niet melden van belangenconflicten of het onjuist uitvoeren van afkoelingsvoorwaarden bij een overstap naar een nieuwe baan. In 2021 was er geen sprake van incidenten in deze categorie.

HR-kerncijfers

Bij DNB zijn 2.244 interne medewerkers en 823 externe medewerkers werkzaam. De stijging van het aantal medewerkers bij toezicht komt door de onderbezetting aan het begin van het jaar die in 2022 is ingehaald en deels door de uitbreiding als gevolg van de pensioentransitie. De stijging van het gemiddeld aantal fte's is toe te schrijven aan de digitale ambitie en het project huisvesting. De externe medewerkers zijn voornamelijk werkzaam op het gebied van ICT-ondersteuning. Het aantal externen is gedaald als gevolg van de ambitie bij de divisie Data & Informatietechnologie om een groot deel van de inhuurkrachten te vervangen door vaste dienstverbanden. De realisatie van de opleidingskosten is gestegen door een toename van het aantal (meerdaagse) trainingen op locatie na de coronaperiode. Zowel de instroom van medewerkers als de uitstroom is toegenomen, waarbij de instroom ondanks de krappe arbeidsmarkt hoger is dan de uitstroom. De meeste uitstroom is op eigen verzoek, wat te verklaren is door de krappe arbeidsmarkt waarin medewerkers sneller en meer bewegen.

Tabel 2 - Kerncijfers HR per 31 december 2022

Algemeen

	2022	2021
Aantal medewerkers (regulier en directie)*	2.244	2.142
Gemiddeld aantal fte's	2.060	1.987
Ratio jaarlijkse totale compensatie** van president/ mediaan jaarlijkse totale compensatie van medewerkers	4,6	4,6
Ratio stijging van jaarlijkse totale compensatie van president/ mediaan stijging van jaarlijkse totale compensatie van medewerkers	0,5	-
Opleidingskosten realisatie (euro)	6.451.810	4.426.674
Opleidingskosten budget (euro)	7.301.858	6.802.244
% medewerkers dat onder collectieve arbeidsovereenkomst valt	100%	100%
Aantal externen***	822	981

* Aantal medewerkers wordt berekend zonder stagiair(e)s, externen en commissarissen en zijn op enkele detacheringen na gestationeerd in Nederland

** De president is bij DNB de meest verdienende medewerker. Deze indicator wordt dit jaar voor het eerst gerapporteerd. Voor meer achtergrond zie Bijlage 2 Over dit verslag *Definities en aannames*.

*** Externen zijn medewerkers die niet in dienst zijn bij DNB en op onze systemen en/of onder onze aansturing werken.

Genderverdeling

	2022	2021
Raad van Commissarissen		
vrouw	50,0%	50,0%
man	50,0%	50,0%
andere	0,0%	0,0%

Directie		
vrouw	40,0%	40,0%
man	60,0%	60,0%
andere	0,0%	0,0%

Divisiedirecteuren		
vrouw	30,0%	31,6%
man	70,0%	68,4%
andere	0,0%	0,0%

	2022	2021
Afdelingshoofden		
vrouw	38,0%	35,2%
man	62,0%	64,8%
andere	0,0%	0,0%

Sectiehoofden		
vrouw	42,9%	42,9%
man	57,1%	57,1%
andere	0,0%	0,0%

Medewerkers (regulier en directie)		
vrouw	40,2%	40,4%
man	59,8%	59,5%
andere	0,04%	0,05%

Percentage met niet-westerse migratie achtergrond

	2022	2021
Medewerkers % niet-westerse migratie achtergrond*	-	11,0%
Managers % niet-westerse migratie achtergrond**	1,6%	-

* Volgens de meting van de CBS-barometer (mei 2022), gebaseerd op eerdere definities. Vanaf het najaar 2022 hanteert het CBS nieuwe definities. De nieuwe barometer op basis van deze definities zal in 2023 worden gerapporteerd.

** Aan de hand van een uitvraag op basis van vrijwilligheid aan sectiehoofden, afdelingshoofden inclusief programmamanagers, divisiedirecteuren inclusief programmadirecteuren en directieleden (respons: 89%).

Aantal medewerkers met een arbeidsbeperking

	2022	2021
- in participatie-fte (25,5 uur per week)	25	23

Leeftijdverdeling

	2022	2021		2022	2021
Raad van Commissarissen			Afdelingshoofden		
% <30 jaar	0%	0%	<30 jaar	0%	0%
30-50 jaar	0%	0%	30-50 jaar	66%	62,5%
>50 jaar	100%	100%	>50 jaar	34%	37,5%
Directie			Sectiehoofden		
<30 jaar	0%	0%	<30 jaar	0%	0%
30-50 jaar	0%	0%	30-50 jaar	61%	67%
>50 jaar	100%	100%	>50 jaar	39%	33%
Divisielirecteuren			Medewerkers (regulier en directie)		
<30 jaar	0%	0%	<30 jaar	13%	10%
30-50 jaar	30%	26%	30-50 jaar	52%	51%
>50 jaar	70%	74%	>50 jaar	35%	39%

Aantal medewerkers met vast en tijdelijk dienstverband per gender

	2022	2021
Vast - totaal	1917	1867
vrouw	762	741
man	1154	1126
andere	1	0
Tijdelijk - totaal	327	275
vrouw	140	125
man	187	149
andere	0	1

Aantal medewerkers met fulltime en parttime dienstverband per gender

	2022	2021
Fulltime (36 uur of meer per week) - totaal	1.999	1.882
vrouw	718	667
man	1.280	1.214
andere	1	1
Parttime (5 tot 36 uur per week) - totaal	245	260
vrouw	184	199
man	61	61
andere	0	0

Aantal en ratio* instroom en uitstroom per gender

	2022 (aantal)	2022 (ratio)	2021 (aantal)	2021 (ratio)
Instroom aantal en ratio - totaal	358	0,16	250	0,12
vrouw	144	0,06	105	0,12
man	214	0,10	144	0,11
andere	0	0,00	1	1,00
Uitstroom aantal en ratio - totaal	256	0,11	196	0,09
vrouw	108	0,05	85	0,10
man	148	0,07	111	0,09
andere	0	0,00	0	0,00

*Ratio instroom is de instroom (totaal/vrouw/man/andere) per het aantal medewerkers (totaal/vrouw/man/andere)

Aantal en ratio instroom en uitstroom per leeftijdscategorie

	2022 (aantal)	2022 (ratio)	2021 (aantal)	2021 (ratio)
Instroom aantal en ratio - totaal	358	0,16	250	0,12
< 30 jaar	120	0,05	89	0,04
30-50 jaar	192	0,09	119	0,06
>50 jaar	46	0,02	42	0,02
Uitstroom aantal en ratio - totaal	256	0,11	196	0,09
< 30 jaar	50	0,02	19	0,01
30-50 jaar	122	0,05	90	0,04
> 50 jaar	84	0,04	87	0,04

*Ratio instroom is de instroom (totaal/<30 jaar/30-50 jaar/>50 jaar) per het aantal medewerkers (totaal/<30 jaar/30-50 jaar/>50 jaar)

Reden uitstroom

	2022	2021
Eigen verzoek	147	98
Beëindiging overeenkomst	25	15
Einde tijdelijk dienstverband	22	33
(Pre)pensioen	48	35
Reorganisatie	9	4
Arbeidsongeschiktheid	4	8
Overlijden	1	3

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage is verder gestegen naar bijna 4%. De meldingsfrequentie is bijna 1; vergelijkbaar met de frequentie vóór de coronapandemie. Het kort en middellang verzuim is gestegen, wat vooral met corona en andere virale infecties te maken heeft. Er is geen opvallend hoge werkgerelateerde bijdrage te onderscheiden in het verzuim.

Tabel 3 Ziekteverzuim

	2022	2021
Totaal ziekteverzuimpercentage	3,97%	3,50%
Kort verzuim <7 dagen	0,81%	0,37%
Middellang verzuim 1-6 weken	1,02%	0,43%
Langdurig verzuim 6-52 weken	1,78%	1,99%
Langer dan 1 jaar tot 2 jaar	0,36%	0,70%
Meldingsfrequentie	0,96	0,57

Donaties

Via het verlenen van financiële bijdragen en donaties geven we uiting aan onze maatschappelijke betrokkenheid. De financiële steun richt zich op organisaties en activiteiten die betrekking hebben op onze kerntaken, zoals "Wijzer in geldzaken", het platform voor financiële educatie. Daarnaast doen we donaties aan charitatieve doelen op het gebied van cultuur, gezondheidszorg en maatschappij. De directie heeft in 2021 bepaald dat initiatieven die duurzaamheid en diversiteit bevorderen een wat zwaarder accent in ons donatiebeleid krijgen. In 2022 hebben we in totaal 452.000 euro aan bijdragen en donaties verstrekt.

Contract- en leveranciersmanagement

87% van alle uitgaven aan producten en diensten van DNB beslaan gebouwen, bankbiljetten, professionele diensten, inhuur, ICT-software en hardware. De uitgaven aan producten en diensten bedroegen 60% van de totale uitgaven in 2022. Tot het najaar van 2022 had DNB voor de inhuur van ICT-professionals een raamovereenkomst met twee partijen. Om meer partijen de kans te geven is nu gekozen voor een Dynamisch Aankoop Systeem, waarbij ondertussen zo'n 120 partijen toegelaten zijn tot een pool die kunnen meedingen naar inhuuropdrachten van DNB. De betrokken partijen tonen voorafgaand aan de toelating aan te voldoen aan door DNB gestelde eisen. Er wordt ook samengewerkt in Eurosysteemverband binnen het *European Procurement Coordination Office* (EPCO) en binnen het Joint European Tender ten aanzien van de inkoop van bankbiljetten. Daarnaast sluit DNB in voorkomende gevallen aan bij aanbestedingen die worden uitgevoerd door het Rijk.

Door middel van due diligence wordt vastgesteld of partijen waarmee DNB in zee gaat zich houden aan wetgeving en standaarden ten aanzien van onder meer integriteit en duurzaamheid.

Zo wordt nieuwe leveranciers gevraagd bewijsstukken aan te leveren waaruit blijkt dat zij de afgelopen vijf jaar niet veroordeeld zijn voor het lidmaatschap van een criminele organisatie, corruptie, fraude, terrorisme, terrorismefinanciering, witwassen, kinderarbeid of mensenhandel. In overeenkomsten worden daarnaast voorwaarden opgenomen waarmee leveranciers verklaren dat zij zich gedragen conform standaarden die DNB hanteert. Indien een leverancier niet kan aantonen dat er geen sprake is van veroordelingen wordt er geen contract afgesloten. Er worden geen leveringen, diensten en werken geaccepteerd die tot stand komen onder onaanvaardbare arbeidsomstandigheden, zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van een leefbaar loon. Wanneer wettelijk toegestaan en DNB dit wenselijk acht past DNB de Wet Bibob ten aanzien van integriteit toe.

DNB committeert zich aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen van PIANOo (het Expertise-centrum Aanbesteden van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat). DNB voert als

overheidsorganisatie voor alle inkopen boven de Europese aanbestedingsdrempel (215.000 euro exclusief btw in 2022) een Europese aanbesteding uit. Veelal leiden deze aanbestedingen tot de totstandkoming van een meerjarige raamovereenkomst, waarbinnen nadere overeenkomsten worden gesloten. Als onderdeel van aanbestedingen beoordeelt DNB inschrijvende partijen aan de hand van criteria. Met de toepassing van de milieu- en sociale criteria wordt in veel gevallen bewerkstelligd dat een inkoopproject vanuit DNB naast het "gewone" rendement ook een concrete milieu- en sociale winst oplevert.

In 2022 liepen er 37 Europese en meervoudig onderhandse aanbestedingen, in 14 aanbestedingen waren duurzaamheidscriteria opgenomen. In 2022 is gewerkt aan een actualisatie van het DNB-inkoopbeleid, waarin duurzaamheid en social return een nadrukkelijker rol spelen in contract- en leveranciersmanagement. In 2023 wordt dit beleid vastgesteld en geïmplementeerd.

Milieuzorg en CO₂-voetafdruk van bedrijfsvoering

De afdelingen Facilitair Management, Cash Operations en Beveiliging beschikken over een Milieumanagementsysteem dat is gecertificeerd volgens ISO-14001, geldig tot 2025. DNB werkt klimaatneutraal door de inkoop van groene energie uit Nederlandse wind en door de CO₂-uitstoot te compenseren waar deze niet kan worden voorkomen. De CO₂-emissies voor compensatie zijn in absolute zin in 2022 gedaald ten opzichte van 2021. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van aardgasverbruik door het overstappen naar warmte- en koudelevering in de tijdelijke huisvesting in Amsterdam en afname van goederentransport. Verder is er een beperkte stijging van woon-werkverkeer en zakelijk verkeer. Voor de locatie Wassenaar maakt DNB sinds 2022 gebruik van groen gas, waardoor de emissies worden gereduceerd. Met de ingebruikname van de nieuwe huisvesting voor het Cashcentrum in Zeist wordt de huisvesting van DNB verder verduurzaamd. Het Cashcentrum is energieneutraal voor de gebouwgebonden installaties, gebruikt geen fossiele brandstoffen anders dan voor de noodstroom en maakt gebruik van een warmte- en koudeopslag en opwekking van elektriciteit via zonnepanelen.

Tabel 4 CO₂-voetafdruk van bedrijfsvoeringCO₂-emissie (ton)

	2022 ²	2021 ³
Meetgegevens ¹	CO ₂ (ton)	CO ₂ (ton)
Scope 1		
Energie voor verwarmen	159	877
Transport eigen vervoersmiddelen en lease	208	201
Koudemiddelen	81	19
Scope 2		
Elektriciteit	392	407
Warmte- en koudelevering (regionaal net)	208	27
Scope 3		
Zakelijk reizen, vlieg reizen	532	54
Zakelijk reizen, internationaal treinverkeer	19	0
Zakelijk reizen, personenauto's	115	81
Zakelijk reizen, goederentransport	392	956
Woon-werkverkeer, personenauto's	310	294
Woon-werkverkeer, openbaar vervoer	60	13
Totaal CO₂	2.476	2.929⁴
Reeds gecompenseerd aardgas	23	706
Compensatie door inkoop CO ₂ -credits ⁵	2453	2.210
Totaal CO₂-uitstoot	0	0

1 DNB hanteert voor het bepalen van de materiële CO₂-emissie waar mogelijk de CO₂-conversiefactoren zoals gepubliceerd op www.co2emissiefactoren.nl en gebruikt voor de berekening de Milieubarometer (well-to-wheel).

2 De verslagperiode 2022 loopt van 1 oktober 2021 tot en met 30 september 2022. Cijfers kunnen afwijken door afrondingsverschillen.

3 De verslagperiode 2021 loopt van 1 oktober 2020 tot en met 30 september 2021. Cijfers kunnen afwijken door afrondingsverschillen.

4 Correctie van +13 ton op basis van een herberekening ten gevolge van een methodewijziging waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende vliegklassen.

5 De hoeveelheid in te kopen CO₂-credits is bepaald op basis van de feitelijke CO₂-emissie in de verslagperiode (Q4 kalenderjaar tot en met Q3 opvolgende kalenderjaar).

Bijlage 2 Over dit verslag

In het Verslag van de President beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen en vooruitzichten ten aanzien van onze kerntaken. De verantwoording heeft een terugblikkend karakter. We rapporteren zowel over onze interactie met de buitenwereld als over onze interne organisatie. DNB werkt continu aan het verbeteren van haar transparantie. De dialoog met stakeholders helpt ons onze taken zo goed mogelijk uit te voeren en onze positieve maatschappelijke impact te vergroten. Voor reacties op dit jaarverslag of andere opmerkingen nodigen we u van harte uit te mailen naar info@dnb.nl.

Verslagleggingsrichtlijnen

De verantwoording is opgesteld "in accordance with" Global Reporting Initiative-standaarden 2021 (zie [GRI content index 2022](#)). We maken gebruik van GRI- en DNB-specifieke indicatoren voor materiële thema's. Voor de rapportage over materiële financiële en economische klimaatrisico's en -kansen volgen we de aanbevelingen van de Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (zie de paragraaf MVO en Financiële toelichting *Klimaatrisico's, monetair beleid en balansbeheer* en *Maatschappelijk Verantwoord Beleggen in de eigen beleggingen*). We passen de meetmethodiek van het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) toe voor de berekening van de CO₂-voetafdruk van de eigen beleggingen. Voor meer details over de toegepaste verslagleggingsrichtlijnen zie *Definities en aannames voor gerapporteerde indicatoren* en *Methode en dataverzameling* in deze bijlage.

Materialiteitsanalyse

We besteden in onze verantwoording aandacht aan thema's waarop de positieve en negatieve impact door DNB op economie, milieu en mensen voor haar stakeholders van belang is en thema's die materiële impact op DNB en haar taakuitvoering hebben. Met een interne klankbordgroep waarin managers uit verschillende divisies van DNB zijn vertegenwoordigd is de lijst van materiële thema's van 2021 aangepast. De directie heeft vervolgens de thema's inclusief omschrijving voor 2022 gereviseerd en vastgesteld. Daarna heeft de rvc de materiële thema's goedgekeurd.

In de materialiteitsanalyse is door de klankbordgroep en de directie de input meegenomen die verkregen is tijdens stakeholderinteractie in 2022 zoals de publieke outreach van jongeren (die vooral de woningmarkt – binnen het thema Evenwichtige Verhoudingen – van belang vinden), rondetafelsessies en netwerken als het iForum en Platform voor Duurzame Financiering en de stakeholderdialoog vanuit divisies. Verder hebben 388 stakeholders in 2022 via het DNB-brede stakeholdersonderzoek aangegeven op welke van de thema's zij de maatschappelijke impact van DNB het meest van belang vinden. De stakeholders konden kiezen uit thema's van vorig jaar en/of eigen antwoorden geven. De eigen antwoorden van stakeholders blijken na bestudering grotendeels te overlappen met thema's van vorig jaar. Vaak betreffen ze een nadere specificering van thema's, zoals de "transitie naar een nieuw pensioenstelsel (1. Soliditeit en toekomstbestendigheid van Nederlandse financiële instellingen)", "illegale trustdiensten en sanctiewetgeving" (3. Integriteitsrisico's in de financiële sector) en 'cybersecurity en crypto's' (1. Soliditeit en toekomstbestendigheid van Nederlandse financiële instellingen en 7. Functioneren van het betalingsverkeer). Een opvallend deel van de eigen antwoorden omvat de vraag naar proportionaliteit in het integriteitstoezicht door

DNB; dit heeft daardoor extra aandacht gekregen in de verantwoording over 3. Integriteitsrisico's in de financiële sector.

Ten opzichte van 2021 zijn twee materiële thema's niet meer expliciet terug te vinden. "Compliance en integriteit van DNB" valt in 2022 onder het thema 3. Integriteitsrisico's in de financiële sector. Het herstel van de Nederlandse economie van de coronacrisis" wordt in 2022 ondervangen door het thema 6. Evenwichtige economische verhoudingen, net als andere relevante gebeurtenissen met gevolgen voor het financieel-economisch systeem als de oorlog in Oekraïne en de stijging van de energieprijzen. Digitalisering van en innovatie in de Nederlandse financiële sector en het betalingsverkeer en de impact van falende financiële instellingen worden dit jaar verwerkt in de omschrijving van respectievelijk 1. Soliditeit en toekomstbestendigheid van Nederlandse financiële instellingen, 7. Functioneren van het betalingsverkeer en 2. Publiek vertrouwen in de Nederlandse financiële sector. De directie heeft besloten "Arbeidsmarkt voor DNB" als materieel thema toe te voegen, vanwege de verwachte impact van de krappe arbeidsmarkt op de taakuitvoering van DNB.

De uitkomsten van de materialiteitsanalyse zijn in tabel 5 te vinden. Daar staat ook in welke paragraaf van de verantwoording onze rol en bijdrage op deze thema's worden belicht. Ook worden indicatoren en streefwaarden weergegeven die direct of indirect door DNB te beïnvloeden zijn. Een overzicht van directe resultaten en indirecte effecten binnen de materiële thema's is terug te vinden in het waardecreatiemodel (zie figuur 1 in dit hoofdstuk).

Tabel 5 Materiële thema's 2022

Materieel thema	Omschrijving	Aanpak en voortgang - indicatoren (streefwaarde)	Sustainable Development Goals (subdoelen)
1. Soliditeit en toekomstbestendigheid van Nederlandse financiële instellingen	De soliditeit en liquiditeit van Nederlandse banken, verzekeraars, pensioenfondsen en overige financiële instellingen en de mate waarin hun bedrijfsmodel toekomstbestendig is (onder andere door innovatie en een passend antwoord op digitale uitdagingen), ook vanuit macroprudentieel perspectief.	Zie Evenwichtige verhoudingen, Vertrouwen en MVO ■ Financiële instellingen staan er op prudentieel vlak gemiddeld goed voor	
2. Publiek vertrouwen in de Nederlandse financiële sector	Vertrouwen dat Nederlanders hebben in financiële instellingen, door i) de mate waarin deze in staat zijn hun verplichtingen na te komen (en dat er sprake is van een ordentelijke afwikkeling mocht dat niet het geval zijn) ii) de mate waarin deze zich gedragen volgens wet- en regelgeving en de maatschappelijke betamelijkheidsnormen.	Zie Vertrouwen ■ 70% van het publiek heeft overwegend tot volledig vertrouwen dat banken hun verplichtingen nakomen ■ 61% van het publiek vindt dat toezicht van DNB hun meer vertrouwen geeft dat financiële instellingen hun verplichtingen nakomen ■ 73% van het publiek heeft tamelijk veel of heel veel vertrouwen in DNB ■ Reputatiescore van DNB bij het publiek is 56	
3. Integriteitsrisico's in de financiële sector	Het zich houden aan wet- en regelgeving en corporate governance codes door de financiële sector, inclusief het voorkómen van betrokkenheid bij financieel-economische criminaliteit.	Zie Vertrouwen, Kostenbewust, Bijlage 1 Aanvullende informatie <i>Compliance en integriteit</i> (DNB) ■ Risico-impactscores volgens ATM vragen voor bepaalde instellingen om additionele integriteitstoezichtacties	
4. Duurzaamheidsuitdagingen	De economische en financiële gevolgen van ecologische en maatschappelijke uitdagingen als klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en mensenrechtencontroverses.	Zie MVO, Financiële toelichting ■ circa 12% groene obligaties van de intern beheerde obligaties uitgegeven door overheden, supranationale instellingen en agentschappen (streefwaarde: 20% in 2023) ■ Carbon Footprint (scope 1, 2) van eigen beleggingen in bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen is 44 ton CO ₂ /euro miljoen en weighted average carbon intensity 111 ton CO ₂ /euro miljoen	 (onder andere 8.10 Toegang tot financiële diensten, 12.6 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, 13.2 Klimaatbeleid en reductie uitstoot broeikasgassen, 17.16 Bevorderen van wereldwijd partnerschap in duurzame ontwikkeling)
5. Prijsstabiliteit in het eurogebied en veranderende renteomgeving	Prijzen die niet te snel stijgen of dalen, oftewel: het streven naar een inflatie op jaarbasis van 2% op de middellange termijn in het eurogebied. De gevolgen van de veranderende renteomgeving voor beleggersgedrag, voor financiële instellingen en voor monetair en begrotingsbeleid.	Zie Evenwichtige verhoudingen ■ Inflatie 11,6% (streefwaarde: 2%)	 (onder andere 17.13 Bevorderen van wereldwijde macro-economische stabiliteit)

Materieel thema	Omschrijving	Aanpak en voortgang - indicatoren (streefwaarde)	Sustainable Development Goals (subdoelen)
6. Evenwichtige economische verhoudingen in Nederland en het euro-gebied	1. Een financieel stelsel en economische sectoren die in staat zijn om schokken op te vangen, tot uitdrukking komend in adequate buffers en vermogen om diensten aan de economie duurzaam te leveren. 2. Markten die efficiënt opereren en overheidsbeleid dat eventuele verstoringen op deze markten wegneemt, waaronder de woningmarkt. 3. Economische groei die inclusief en duurzaam is.	Zie Evenwichtige verhoudingen	 (onder andere 8.1 Duurzame economische groei, 8.5 Inkomen en werk, 17.13 Bevorderen van wereldwijde macro-economische stabiliteit)
7. Functioneren van het betalingsverkeer	Betalingsverkeer dat efficiënt, veilig, betrouwbaar en voor iedereen toegankelijk is, nu en in de toekomst.	Zie Evenwichtige verhoudingen, Vertrouwen, MVO ■ 72% van het publiek heeft veel of zeer veel vertrouwen in betalingsverkeer ■ 100% beschikbaarheid van Target2	 (onder andere 8.10 Toegang tot financiële diensten)
8. Arbeidsmarkt voor DNB	Het aantrekken en behouden van diverse medewerkers in een inclusieve organisatie met de benodigde (digitale) ontwikkeling voor DNB's taakuitvoering.	Zie Medewerkers, Operationeel risicomanagement, Bijlage 1 Aanvullende informatie HR-kerncijfers ■ 358 medewerkers instroom en 250 medewerkers uitstroom ■ 37,9% vrouw per management-level (streefwaarde: 40% vrouwelijke managers in 2023) ■ 1,6% managers heeft niet-westerse migratie achtergrond (streefwaarde: 10% van managers in 2030) ■ Aantal vaste/tijdelijk en fulltime/parttime contracten per vrouw/man/andere ■ 25 medewerkers heeft arbeidsbeperking (streefwaarde: 45 participatie-fte van 25,5 uren per week in 2025) ■ opleidingskosten realisatie € 6.451.810 (budget € 7.301.858) ■ 36% medewerkers heeft training uit Data & Tech gevolgd ■ hogere ranking certificering Top Employer onderzoek (streefwaarde: verbetering ten opzichte van vorig jaar)	 (onder andere 8.5 Inkomen en werk)

Sustainable Development Goals

DNB onderschrijft de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Dit zijn zeventien mondiale doelen waarmee organisaties, bedrijven en overheden zich committeren aan het substantieel verbeteren van de stand van de wereld in 2030. In samenspraak met stakeholders is gekozen om ons specifiek in te zetten voor de volgende doelen binnen de MVO-ambitie: 8. Eerlijk werk en economische groei, 12. Verantwoorde consumptie en productie, 13. Klimaatactie en 17. Partnerschappen om doelstellingen te bereiken. In tabel 5 is de relatie tussen aanpak en voortgang op onze materiële thema's en de SDG-(sub)doelen te zien.

Organisatiestructuur

DNB is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht met als enige aandeelhouder de Nederlandse Staat. We zijn onderdeel van het Europese Stelsel van Centrale Banken (ESCB) en van het Eurosysteem. Hierin werkt DNB mee aan monetair beleid, betalingsverkeer en valutamarkt-operaties. Ook maakt DNB deel uit van het Single Supervisory Mechanism (SSM), verantwoordelijk voor het Europees banktoezicht en van het Single Resolution Mechanism (SRM), verantwoordelijk voor een goede afwikkeling van een bank in moeilijkheden in het eurogebied. DNB is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) voor de taken toezicht, resolutie en depositogarantiestelsel. Het hoofdkantoor van DNB is tijdelijk gevestigd aan de Spaklerweg 4 te Amsterdam.

De directie is belast met bestuur (zie Directie, raad van commissarissen, bankraad en ondernemingsraad, en governance). Binnen DNB rapporteren divisies en stafafdelingen als de Interne Auditdienst (IAD) en het Directiesecretariaat (DS) rechtstreeks aan een directielid (zie Organisatie). Ook worden sommige activiteiten programmatisch aangestuurd, zoals het project huisvesting, de digitale agenda en duurzaamheid. Deze aansturing vindt plaats via een stuurgroep of programmadirecteur die aan een of meerdere directieleden rapporteert. De raad van commissarissen houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen DNB en het beleid van de directie ter uitvoering van de nationale taken (zie het Verslag van de raad van commissarissen).

Wijze van sturing, evaluatie en verantwoording

De directie is verantwoordelijk voor sturing en beheersing van onze taakuitvoering en strategie. Dit beslaat het toezien op management van impacts op economie, milieu en mensen. Tot het rapportagejaar 2022 werden voor de DNB2025-strategie per ambitie jaarlijkse prioriteiten gesteld naast algemene doelstellingen die verder uitgewerkt werden in divisieplannen. Vanaf rapportagejaar 2023 past DNB de OGSM (*objectives, goals, strategies, measures*) methodologie toe voor een meer strategische sturing op het realiseren van haar plannen en ambities. De vier domeinen Monetaire Zaken, Toezicht, Resolutie, en Intern Bedrijf stellen onder verantwoordelijkheid van de lijndirecteuren jaarlijks beknopte OGSM's op met korte en (middel)lange termijn doelen. Deze worden vertaald in divisie-OGMS's en uiteindelijk in resultaatafspraken van medewerkers. Hiermee is de sturing op de strategie geborgd in de beoordelingsmethodiek. De voortgang op de domein- en divisie-OGSM's (voorheen: de divisieplannen) wordt gemonitord door de divisie Finance & Risicomanagement en ieder kwartaal aan de directie gerapporteerd.

In 2021 is het strategisch programma duurzaamheid ingericht en de Sustainable Finance Strategie (SFS) opgesteld om de realisatie van de MVO-ambitie te versnellen. Het Sustainable Finance Office voert de regie over het behalen van de SFS, waarbij nauw wordt samengewerkt met de divisies betrokken bij de implementatie van de strategie. Omdat de relevante duurzaamheidsaspecten in al onze kerntaken moeten worden verankerd, vraagt deze ambitie bij uitstek om een collectieve verantwoordelijkheid en betrokkenheid, niet in de laatste plaats van de top. Het verwerven van kennis en kunde op dit gebied is essentieel om resultaten te behalen. Voor directieleden gebeurt dat onder meer in de dialoog met stakeholders en (bij de voorbereidingen voor overleggen) in de diverse nationale en internationale gremia waarin zij zitting hebben, zoals de ECB, de FSB en het NGFS.

Het jaarverslag is tot stand gekomen onder leiding van een centraal team vanuit de divisies Economisch Beleid & Onderzoek en Finance & Risicomanagement, het Directiesecretariaat en de afdeling Communicatie, en met input van betrokken divisiedirecteuren en medewerkers. Het jaarverslag is besproken met - en goedgekeurd door - de directie, inclusief het verantwoordingshoofdstuk. De directie bespreekt de complete tekst van het jaarverslag met de raad van commissarissen.

Stakeholderengagement

Nut en noodzaak van interactie met onze stakeholders is verankerd in onze strategie. DNB stelt zich ten doel een omgevingsbewuste organisatie te zijn die de verbinding zoekt met de buitenwereld, in het besef dat financiële stabiliteit en duurzame welvaart niet door DNB alleen kunnen worden gerealiseerd. Het stakeholderveld van DNB omvat een brede waaier van betrokkenen, zoals het brede publiek, de onder toezicht staande instellingen, brancheorganisaties, overheid en overheidsorganisaties, sociale partners, universiteiten, onderzoeksinstituten, media, leveranciers, ngo's, internationale organisaties waaraan DNB gelieerd is, zoals het Eurosysteem/ECB, SSM, BIS, IMF, FSB, SRB, EIOPA en EBA.

We onderhouden op verschillende fronten contact met onze stakeholders ten behoeve van haar taakuitvoering en strategie, waarbij aard, intensiteit en frequentie verschilt. Er zijn diverse geïnstitutionaliseerde vormen van stakeholdercontacten. De Bankraad, een gemengd gezelschap van stakeholders afkomstig uit de wetenschap, financiële sector en sociale partners, dient als klankbordgroep voor de directie. Naast gremia die in dienst staan van onze dagelijkse taakuitoefening – circa 50 in getal – is DNB actief in dialoogsessies waar materiële thema's als vertrouwen en integriteit aan bod komen. Wat betreft MVO actualiseren we onze strategie en beleid op mede op basis van rondetafels, waarin het SFO samen met directieleden inzichten ophaalt bij externe stakeholders.

Reikwijdte en afbakening van verantwoording

De informatie in dit hoofdstuk heeft net als de rest van het jaarverslag betrekking op De Nederlandsche Bank N.V. gedurende het kalenderjaar 2022. De CO₂-voetafdruk van de interne bedrijfsvoering is bij uitzondering gebaseerd op het vierde kwartaal 2021 tot en met derde kwartaal 2022.

Definities en aannames voor gerapporteerde indicatoren

Jaarlijkse totale compensatie

Voor de jaarlijkse totale compensatie gaan we uit van de kolom 3 van de loonstaat gedurende een kalenderjaar en de jaarlijkse netto pensioenbijdrage. Kolom 3 van de loonstaat bestaat uit salaris, 13^e maand, vakantiegeld, en alle overige bruto aan individuele medewerkers verstrekte uitkeringen en vergoedingen. We verdisconteren de waarde van deze kolom 3 van parttime naar fulltime. De verkoop van uren is niet meegenomen. De uitkering van de levensloopregeling en de levensloopkorting in 2021 laten we buiten beschouwing, net als de eenmalige vakantiegelduitkering in 2022. Er is gecorrigeerd voor de bruto-inhouding in verband met de toegepaste 30%-regeling voor werknemers die zich vanuit het buitenland in Nederland vestigen. Medewerkers die op 31 december van het betreffende jaar in dienst zijn, nemen we mee voor de berekening van jaarlijkse totale compensatie. Voor degenen die gedurende het jaar zijn ingestroomd, herrekenen we naar het jaarsalaris. Voor de berekening van de stijging van jaarlijkse totale compensatie nemen we medewerkers mee die zowel op 31 december in het rapportagejaar als op 31 december in het voorafgaande jaar in dienst zijn. Gedetacheerde medewerkers worden meegenomen voor de compensatie die ze zouden krijgen als ze in dienst bij DNB zouden zijn. Wij berekenen de toe te rekenen pensioenkosten op basis van de op fulltime basis herrekende pensioengrondslag, rekening houdend met de maximaal toegestane fiscale pensioenopbouw en passen hierop het herrekende werkgeverspercentage toe, verminderd met het ongewogen gemiddelde werknemersbijdrage.

CO₂-voetafdruk van eigen beleggingen

Alle emissies van broeikasgassen worden gemeten en omgezet naar CO₂-equivalenten. Voor bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen berekenen wij scope 1, 2 en 3 emissies. Scope 1 betreft directe emissies (bijvoorbeeld verwarmingsinstallaties, eigen transport of generatoren) en scope 2 indirecte emissies door energie afgenomen voor eigen gebruik en productie (bijvoorbeeld elektriciteit die ergens anders gegenereerd is). Scope 3 emissies zijn alle overige indirecte emissies, die ontstaan als gevolg van de activiteiten buiten de productiefase (bijvoorbeeld tijdens de vervaardiging van ingekochte grondstoffen en tijdens de gebruiksfase en afvalfase). Voor overheden worden drie verschillende maatstaven gebruikt: consumptie, productie en overheidsuitstoot. Consumptie uitstoot is gekoppeld aan de vraag binnen een land, productie uitstoot aan alle activiteiten binnen een land, en overheidsuitstoot enkel aan overheidsactiviteiten. Voor de berekening van uitstoot gebruiken we drie metrics:

Totale CO₂-uitstoot van beleggingen – Hieronder verstaan we de som van alle broeikasgasuitstoot in de portefeuille. Deze rapporteren wij voor zowel de som van scope 1 en 2 als de voor som van scope 1, 2 en 3. Voor de berekening hiervan gebruiken we voor bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen de ondernemingswaarde inclusief kasmiddelen (*Enterprise Value including Cash*, of EVIC) en bij overheden het BBP (koopkrachtpariteit, kkp) (beide in miljoenen euro). De berekening gaat volgens de volgende formule:

$$\text{Totale emissies} = \sum_{i=1}^n \left(\frac{\text{waarde van belegging}_i}{\text{EVIC of BBP}_i} \times \text{uitstoot}_i \right)$$

Hierin staat *i* voor de individuele uitgevende partij.

CO₂-uitstoot per miljoen geïnvesteerde euro (*Carbon Footprint*) – Bij deze indicator worden de totale emissies gecorrigeerd voor de portefeuillegrootte, waardoor emissies van verschillende portefeuilles gemakkelijker met elkaar vergeleken kunnen worden. De berekening gaat volgens de volgende formule:

$$\text{Carbon Footprint} = \frac{\sum_{i=1}^n \left(\frac{\text{waarde van belegging}_i}{\text{EVIC of BBP}_i} \times \text{uitstoot}_i \right)}{\text{waarde van portefeuille}}$$

Omzet gewogen CO₂-uitstoot (*Weighted Average Carbon Intensity*) – Deze indicator geeft aan wat de blootstelling van een portefeuille is aan bedrijven met relatief hoge emissies. Voor bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen geldt dat de CO₂-uitstoot wordt gewogen naar de omzet in miljoenen euro. Voor overheden wordt de CO₂-uitstoot gewogen naar bevolkingsgrootte (consumptie), BBP (kkp) (productie) en overheidsconsumptie (overheid). De berekening gaat volgens de volgende formule:

$$\text{WACI} = \sum_{i=1}^n \left(\frac{\text{waarde van belegging}_i}{\text{waarde van portefeuille}} \right) \times \left(\frac{\text{uitstoot}_i}{\text{'Omzet'}_i} \right)$$

Methode en dataverzameling

CO₂-voetafdruk van eigen beleggingen

Vanwege zeer beperkte databeschikbaarheid is er binnen het Eurosysteem voor gekozen om voor lagere overheden de data – zowel CO₂-uitstoot als financiële data – van het overkoepelende land te gebruiken. Voor DNB geldt dat slechts 1% van onze staatsobligaties in 2022 bestond uit obligaties van lagere overheden. De CO₂-uitstoot van (semi)overheden en de CO₂-uitstoot van bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen wordt apart gerapporteerd en niet opgeteld ter voorkoming van dubbeltelling. Dit zou gebeuren wanneer wij in bedrijven investeren die gezeteld zijn in landen waarvan wij ook staatsobligaties hebben.

Voor de berekening van de CO₂-uitstoot van onze beleggingen gebruiken we de samenstelling van onze portefeuilles op 31 december van het rapportagejaar. Data voor zowel de financiële indicatoren (EVIC, BBP en "omzet") als de CO₂-emissies zijn op het moment van schrijven echter nog niet beschikbaar voor 2022. Voor de rapportage van 2022 gebruiken wij de meest recente CO₂-emissie-data die in februari 2023 beschikbaar waren: dit is voornamelijk uit 2021 voor bedrijven en uit 2020 voor overheden (respectievelijk 1 en 2 jaar vertraging). Voor de berekening van de historische en relatieve emissies gebruiken wij ook financiële data van voorgaande jaren (vertraging van 1 jaar voor bedrijven en 1 jaar voor overheden). Om consistentie over de jaren heen te waarborgen passen wij dezelfde vertragingen toe op eerdere jaren.

De CO₂-uitstootdata worden vanaf dit rapportagejaar geleverd door de binnen het Eurosysteem geselecteerde dataproviders ISS en C4F. Het hanteren van dezelfde methode en dataproviders zorgt voor vergelijkbaarheid van de publicaties binnen het Eurosysteem. Daarnaast gebruiken wij voor de financiële data ISS en Bloomberg, en voor bevolkingsgrootte, BBP (kkp) en overheidsconsumptie data van de Wereldbank. Voorheen gebruikte DNB enkel data van MSCI.

De gewijzigde methode heeft tot gevolg dat we de cijfers op een andere manier presenteren dan in 2020 en 2021. Waar we in het verleden de uitstoot van overheden, supranationale instellingen en agentschappen bundelden, rapporteren we deze nu apart. Daarom is het voor deze activaklassen niet inzichtelijk wat de procentuele wijziging is ten opzichte van voorgaande jaren. Voor bedrijfsobligaties en aandelen betekenen de veranderingen in data en denominatie in euro dat de uitstootcijfers over 2021 veranderd zijn ten opzichte van wat wij vorig jaar rapporteerden. Respectievelijk leidt dit tot verschillen van i) -3% en -9% voor de totale absolute emissies, ii) +4% en +6,5% voor de Carbon Footprint en iii) +18% en +15% voor WACI. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat de databeschikbaarheid ook licht is veranderd: respectievelijk +5% en -3% voor totale absolute emissies en carbon footprint en +1% en -3% voor WACI.

Voor overheden gebruikt DNB productie emissiecijfers die door landen zijn gerapporteerd aan de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). Alle landen waar wij in beleggen rapporteren deze data. De consumptie en overheidsuitstoot worden door onze data-providers geschat op basis van informatie uit publieke bronnen als de Emissions Database for Global Atmospheric Research (EDGAR) van de Europese Commissie. CO₂-data voor bedrijven, supranationale instellingen en agentschappen is vaak niet consistent tussen verschillende dataproviders, omdat veel van de emissies moeten worden geschat. Ook de CO₂-uitstoot van een groot deel van onze beleggingen is gebaseerd op schattingen, respectievelijk 18% (scope 1 en 2) en 68% (scope 3).

Externe assurance

De onafhankelijke externe accountant heeft de niet-financiële informatie in de verantwoording van het jaarverslag 2022 beoordeeld. Het assurance-rapport is opgenomen in Bijlage 3.

Benchmarks

De Transparantiebenchmark van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat beoordeelt tweejaarlijks de maatschappelijke verslaglegging van DNB en andere grote Nederlandse ondernemingen. In 2022 heeft er geen benchmark plaatsgevonden.

Tabel 6 Score en positie van DNB in de Transparantiebenchmark

Jaar	Aantal punten	Positie (totaal aantal organisaties)
2021 (jaarverslag 2020)	78,1	21 (685)
2019 (jaarverslag 2018)*	63,5	42 (487)
2017 (jaarverslag 2016)	186	26 (477)
2016 (jaarverslag 2015)	170	53 (483)
2015 (jaarverslag 2014)	174	22 (461)
2014 (jaarverslag 2013)	150	57 (242)

* Per 2018 is frequentie van de Transparantiebenchmark tweejaarlijks en is de schaal aangepast.

DNB heeft in 2019 als eerste centrale bank ter wereld de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties ondertekend. Over rapportagejaar 2020 heeft DNB een Transparency Report opgesteld. In het najaar van 2022 heeft PRI de score voor deze rapportage bekend gemaakt en bleek dat DNB op alle van toepassing zijnde onderdelen van de benchmark boven de mediaan scoorde.

Begrippenlijst

Termen	Definitie
Asset Purchase Programme (APP)	Programma van de ECB voor de aankoop van activa, waarin zij door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen (PSPP), gedekte obligaties (CBPP3), bedrijfsobligaties met een hoge kredietwaardigheid (CSPP) en securitisaties (ABSPP) aankoopt
Bank for International Settlements (BIS)	Organisatie die internationale monetaire en financiële samenwerking nastreeft en optreedt als bank voor de nationale centrale banken
Betalingsverkeer	DNB borgt een toegankelijk, veilig en betrouwbaar betalingsverkeer. Hiertoe geeft zij in het kader van het Eurosysteem eurobankbiljetten uit en is zij verantwoordelijk voor de bankbiljetten- en munten-circulatie in Nederland. Daarnaast beheert DNB betaalsystemen en voert het oversight (toezicht op het betalingsverkeer) uit op instellingen en systemen die betaaltransacties verwerken

Termen	Definitie
Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)	Nationaal instituut dat data verzamelt over de Nederlandse samenleving. Deze data worden verwerkt tot statistische informatie over allerlei maatschappelijke en economische thema's
CO ₂ -compensatie	Compensatie van de totale CO ₂ -uitstoot door te investeren in een vermindering op een andere plaats
Crypto	Een digitaal tegoed dat beheerd wordt met cryptografische algoritmes, meestal gebruikmakend van blockchaintechnologie. Een crypto heeft geen fysieke vorm zoals een euromunt, maar is als het ware een versleutelde code, zoals een wachtwoord, die elektronisch kan worden overgedragen en opgeslagen
ESG	Environmental, social and governance (ESG)-aspecten betreffen milieu- en maatschappelijke aspecten en goed bestuur
European Banking Authority (EBA)	Europese Bankautoriteit
European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)	Europese autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen
Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM)	Permanent Europees fonds dat onder voorwaarden leningen kan verstrekken aan landen in het eurogebied die in financiële problemen zitten
Europese Centrale Bank (ECB)	De centrale bank van de 20 Europese lidstaten die de euro hebben ingevoerd en daarmee de Economische en Monetaire Unie (EMU) vormen. Belangrijkste taak van de ECB is het handhaven van prijsstabiliteit in het eurogebied. Prijsstabiliteit wordt gedefinieerd als een inflatie op de middellange termijn van 2%
Eurosysteem	Omvat de Europese Centrale Bank (ECB) en de nationale centrale banken van de landen die de euro als munt hebben
Financial Action Task Force (FATF)	Een intergouvernementele task force die zich bezighoudt met de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. De FATF heeft 39 leden, waarvan 37 landen, waaronder Nederland, en twee regionale organisaties (de Europese Commissie en de Samenwerkingsraad van de Arabische Golfstaten)

Termen	Definitie
Financial Stability Board (FSB)	De Raad voor Financiële Stabiliteit is een mondiaal samenwerkingsverband dat de internationale financiële stabiliteit bevordert door het coördineren en monitoren van werkzaamheden van toezichthouders en internationale standaardzetters op het gebied van financieel toezicht en financiële regelgeving
Financiële stabiliteit	DNB zet zich in voor een stabiel financieel systeem, dat zorgt voor een efficiënte toewijzing van middelen en schokken goed kan opvangen, zodat deze geen ontwrichtende werking hebben op de reële economie
Governing Council	Raad van Bestuur van de Europese Centrale Bank (ECB), waarin de zes bestuursleden van de ECB en de centralebankpresidenten van de 20 eurolanden zitting hebben
iForum	Met het iForum wil DNB samen met de sector technologische innovatie meer ruimte geven binnen het financiële stelsel
ISO 14001:2015	Internationale standaard die eisen stelt aan de inrichting van het milieumanagement binnen een organisatie om inzicht te krijgen in de milieueffecten
Kapitaalbeleid	Beleid over welke buffers DNB heeft, hoe hoog deze moeten zijn en hoe ze worden aangepast
Kapitaalmarktunie	Het streven binnen de Europese Unie om de grensoverschrijdende kapitaalmarkten in het eurogebied beter te laten functioneren
Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB)	Samenwerkingsverband van 15 maatschappelijke organisaties onder leiding van DNB, dat zich richt op de bevordering van de maatschappelijke efficiëntie van het retailbetalingsverkeer
Maatschappelijk verantwoord beleggen	Beleid waarbij DNB naast financiële en economische aspecten ook milieu-, sociale en governance-aspecten (ESG) meeneemt in haar beleggingsbeslissingen
Monetaire taken	DNB is onderdeel van het Eurosysteem en draagt als zodanig bij aan de besluitvorming over en de uitvoering van het monetaire beleid. Het monetaire beleid is gericht op prijsstabiliteit, gedefinieerd als inflatie op de middellange termijn van 2%

Termen	Definitie
Nederlandse Depositogarantie	De wettelijke bescherming van spaargeld op een Nederlandse bankrekening tot maximaal 100.000 euro per persoon
Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System (NGFS)	Samenwerkingsverband van centrale banken, toezichthouders en internationale organisaties dat als doel heeft het financiële systeem te vergroenen en de inspanningen van de financiële sector te vergroten om de klimaatdoelen van Parijs te halen
Openmarktoperaties (OMO's)	Transacties waarmee de ECB financiering verstrekt aan banken om te kunnen voorzien in hun behoefte aan liquiditeit, of waarmee overtollige liquiditeiten aan het systeem worden onttrokken. Deze kredietverlening aan banken vindt plaats tegen onderpand
Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP)	Pandemie-noodaankoopprogramma van de ECB dat in maart 2020 is geïntroduceerd en als doel heeft om de impact van de COVID-19-pandemie te verlichten door de doorwerking van het monetaire beleid te bevorderen en de financieringscondities te verruimen. Binnen het PEPP worden zowel publieke als private schuldbewijzen opgekocht
Platform voor Duurzame Financiering (PvDF).	Samenwerkingsverband van toezichthouders, brancheverenigingen, ministeries en het Sustainable Finance Lab, dat de aandacht voor duurzame financiering in de financiële sector verder probeert te vergroten en te stimuleren door gezamenlijk te kijken hoe obstakels voor duurzame financiering kunnen worden voorkomen of verholpen
Resolutie	Als resolutieautoriteit streeft DNB ernaar dat de kritieke functies van banken, verzekeraars en centrale tegenpartijen maximaal veiliggesteld worden als zij in de problemen komen, waarbij niet-levensvatbare instellingen of onderdelen van instellingen ordentelijk worden afgewikkeld
RVO-criteria	Criteria van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), van de gezamenlijke overheden, ten aanzien van duurzaam inkopen
Stablecoin	Een crypto waarbij bepaalde mechanismen ervoor moeten zorgen dat de waarde zo stabiel mogelijk is ten opzichte van fiat geld, zoals de euro en de dollar. Sommige stablecoins gebruiken, in plaats van fiat geld, goud of een andere waarde als "anker". Het doel van stablecoins is crypto's geschikt maken als alledaags betaalmiddel

Termen	Definitie
Statistiek	DNB verzamelt statistische gegevens en vervaardigt statistieken – dit alles in nauwe samenwerking met partners als het CBS, het Europees Stelsel van Centrale Bank en het Internationaal Monetair Fonds
Target 2	Een betaalsysteem voor banken in de EU. Dit betaalsysteem is in handen van het Eurosysteem, meer dan 1.700 banken maken er gebruik van
Targeted Longer-Term Refinancing Operations (TLTRO)	Gerichte, langerlopende herfinancieringstransacties die door het Eurosysteem worden aangeboden en die gericht zijn op het stimuleren van de kredietverlening aan bedrijven en consumenten in het eurogebied
Toezicht	DNB houdt prudentieel toezicht op banken, pensioenfondsen, verzekeraars en andere financiële instellingen. Onze toezichthouders doen dit door te controleren of instellingen financieel solide zijn en in staat zijn om aan hun verplichtingen te voldoen. Daarnaast omvat het toezicht onder andere ook het toetsen van bestuurders, verlenen van vergunningen en aanpakken van financieel-economische criminaliteit. Waar prudentieel toezicht zich richt op de soliditeit van afzonderlijke instellingen, richt macro-prudentieel toezicht zich op de wisselwerking tussen financiële instellingen, financiële markten en de macro-economische omgeving
Task Force on Climaterelated Financial Disclosures (TCFD)	De TCFD is opgericht door de FSB om effectievere publicatie over klimaatgerelateerde risico's en kansen te ontwikkelen
TIBER	TIBER staat voor threat intelligence-based ethical red teaming. Het is een raamwerk en testprogramma voor cyberveiligheidstests. TIBER houdt in dat op basis van actuele dreigingsinformatie gecontroleerde aanvallen worden uitgevoerd op de deelnemende instellingen, waaronder DNB zelf. Doel is om gezamenlijk te leren van de resultaten en weerbaarder te worden tegen geavanceerde aanvallen
UN Global Compact	Het Global Compact van de VN stimuleert bedrijven wereldwijd een duurzaam en sociaal verantwoord beleid te voeren. Het bevat principes op het gebied van de mensenrechten, arbeid, milieu en de bestrijding van corruptie.

Termen

Voorziening voor
financiële risico's (VFR)

Definitie

Buffer op de balans van DNB om tijdelijke risico's af te dekken

Wijzer in Geldzaken

Initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om financiële fitheid in Nederland te bevorderen

Bijlage 3 Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouder en de raad van commissarissen van De Nederlandsche Bank N.V.

Onze conclusie

Wij hebben de niet-financiële informatie in het Verantwoordingshoofdstuk en in 'Bijlage 1 Aanvullende informatie' van het Jaarverslag (hierna: 'de niet-financiële informatie') van De Nederlandsche Bank N.V. (hierna: 'DNB') te Amsterdam over 2022 beoordeeld. Een beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

Op grond van onze werkzaamheden is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de niet-financiële informatie niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, is opgesteld in overeenstemming met de rapportagecriteria zoals toegelicht in de sectie 'Rapportagecriteria' van ons rapport.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling van de niet-financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3000A 'Assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie (attest-opdrachten)'. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Verantwoordelijkheid van de accountant'.

Wij zijn onafhankelijk van DNB zoals vereist in de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten' (ViO) en andere relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Daarnaast hebben wij voldaan aan de 'Verordening gedrags- en beroepsregels accountants' (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Rapportagecriteria

De niet-financiële informatie dient gelezen en begrepen te worden samen met de rapportagecriteria. DNB is verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze rapportagecriteria, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving.

De gehanteerde rapportagecriteria voor het opstellen van de niet-financiële informatie zijn de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) in combinatie met eigen rapportagecriteria van DNB. De rapportagecriteria zijn nader toegelicht in Bijlage 2 Over dit verslag.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij materialiteitsniveaus bepaald voor elk relevant onderdeel van de niet-financiële informatie. Bij het evalueren van onze materialiteitsniveaus hebben wij kwantitatieve en kwalitatieve aspecten evenals de relevantie van informatie voor zowel belanghebbenden als de entiteit in ogenschouw genomen.

Beperkingen in de reikwijdte van onze beoordeling

In de niet-financiële informatie is toekomstgerichte informatie opgenomen in de vorm van ambities, strategie, plannen, verwachtingen, ramingen en risico-inschattingen. Inherent aan toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst onzeker zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in de niet-financiële informatie.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in de niet-financiële informatie maken geen onderdeel uit van de niet-financiële informatie die door ons is beoordeeld. Wij verstrekken derhalve geen zekerheid over deze informatie.

Verantwoordelijkheid van de directie en raad van commissarissen

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de niet-financiële informatie in overeenstemming met de Rapportagecriteria, inclusief het identificeren van de beoogde gebruikers en het toepasbaar zijn van de gehanteerde criteria voor de doelstellingen van de beoogde gebruikers. De door de directie gemaakte keuzes voor de reikwijdte van de niet-financiële informatie en het verslagleggingsbeleid zijn uiteengezet in de sectie 'Verslagleggingsrichtlijnen' van 'Bijlage 2 Over dit verslag'.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht voor het opstellen, meten of evalueren van de niet-financiële informatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van verslaggeving van DNB.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordeling dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven conclusie.

De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een beoordeling is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een controle.

Wij passen de 'Nadere Voorschriften Kwaliteitssystemen' (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, assurance-standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Wij hebben deze beoordeling professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3000A, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze beoordeling bestond onder andere uit:

- Het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante thema's en kwesties, en de kenmerken van de organisatie.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte rapportagecriteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de niet-financiële informatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie.
- Het verkrijgen van inzicht in de rapporteringsprocessen die ten grondslag liggen aan de gerapporteerde informatie, inclusief het op hoofdlijnen kennismaken van de interne beheersingsmaatregelen, voor zover relevant voor onze beoordeling.
- Het identificeren van gebieden in de niet-financiële informatie met een hoger risico op misleidende of onevenwichtige informatie of afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Het op basis van deze risico-inschatting bepalen en uitvoeren van verdere werkzaamheden gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van de niet-financiële informatie. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - het afnemen van interviews met relevante medewerkers op groepsniveau;
 - het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van de niet-financiële informatie;
 - het verkrijgen van assurance-informatie dat de niet-financiële informatie aansluit op de onderliggende administraties van de organisatie; en
 - het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie.
- Het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de niet-financiële informatie.
- Het overwegen of de niet-financiële informatie als geheel, inclusief de daarin opgenomen toelichtingen het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde rapportagecriteria.

Wij communiceren met de directie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Amstelveen, 22 maart 2023

KPMG Accountants N.V.

M.A Huiskens RA

